Словник старо-слов'янсько-український

Любомир Белей, Олег Белей



Старослов'янсько-українській словник

Любомир Белей, Олег Белей

СТАРОСЛОВ'ЯНСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВНИК



Львів
Монастир Монахів Студитського Уставу
Видавничий відділ «Свічадо»
2001

ББК 81.416.1-4
Б 43

Художнє оформлення:
Лада Маруняк

Науковий редатор:
Дмитро Гринчишин,
провідний науковий співробітник відділу української мови
Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України

Рецензенти:
Лобода В. В., д-р філологічних наук, професор (Київ)
Сабадош І. В., д-р філологічних наук, професор (Ужгород)

Белей, Любомир; Белей, Олег
Б 43 Старослов'янсько-український словник. — Львів: Свічадо, 2001. — 332 с.
ISBN 966-561-223-9

«Старослов'янсько-український словник» – навчальний перекладний словник, покликаний допомогти вивчати оригінальні старослов'янські тексти. Реєстр словника – близько 9 тис. слів – з належною повнотою репрезентує лексичний склад найдавніших старослов'янських пам'яток. Реєстровими словами виступають як апелятиви (повнозначні, службові слова, вигуки), так і власні назви.

Призначений для філологів та богословів, студентів та семінаристів.

ББК 81.416.1-4

Б $\frac{0403000000\text{-}15}{561\text{-}2001}$ Без оголошення

ISBN 966-561-223-9

Світлому Ювілеєві
2000-ліття Ісуса Христа
присвячується

ПЕРЕДМОВА

Старослов'янська мова – це традиційний та обов'язковий лінгвістичний курс у системі вузівської підготовки україністів і славістів. Це й зрозуміло, бо старослов'янська мова, зафіксована численними пам'ятками Х-ХП ст., є першою (найдавнішою) літературною мовою слов'ян, яка слугує одним із найавторитетніших і найнадійніших джерел для історичних мовознавчих студій. Та було б прикрою помилкою вбачати значення старослов'янської мови лише у винятковій її джерелознавчій ролі. Адже для українців старослов'янська мова стала передусім отілесненням, першим словесним виразом найвищих духовних цінностей – християнського віровчення.

Духовна культура українців значною мірою сформувалася під впливом конфесійної літератури, писаної старослов'янською мовою. У минулому старослов'янські Псалтир чи Євангеліє були першими, а часто і єдиними книжками, з яких наші предки черпали мудрість та життєву наснагу:

Козацька школа, крита очеретом,
благенькі стіни, плетені з лози,
на піввікна заплющена заметом,
три лави, стіл, Псалтир і образи

(Л.Костенко «Маруся Чурай»).

Вельми показово, що саме старослов'янський Псалтир став, як відомо, чи не єдиною шкільною лектурою нашого національного пророка Тараса Шевченка, яку той ще хлопчиною наполегливо опановував під керівництвом сільського дяка Совгиря і яка зрештою вивела його, упослідженого кріпака, до вершин у царстві людського духа.

На жаль, в історії української культури роль та значення старослов'янської мови та її українського церковнослов'янського варіанта не лише належно не поціновано, а й навіть певною мірою зігноровано. Майже упродовж двох століть українська культура, собі на шкоду, легковажно жертвує власною сторослов'янською спадщиною, наполегливо орієнтуючись лише на щиронародні джерела. Українці,

приневолені тягарем російськоімперського рабства, необачно переоцінили однобоке глузування І. Котляревського та Г. Квітки-Основ'яненка зі старослов'янської мови, чим прирекли себе на практично повне «нановотворення» літературної мови. У пошуках щиронародних основ нової літературної мови більшість українських літераторів, мовознавців XIX – поч.XX ст. так і недобачила вишуканої краси вже українського, з походження старослов'янського слова, яке вражає шляхетною величчю філігранної витонченості думки і почуття, наприклад, у Шевченковій творчості останнього періоду:

Все упованіє моє
На тебе, мій пресвітлий раю,
На милосердіє твоє,
Все упованіє моє
На тебе, мати, возлагаю.
Святая сило всіх святих!
Пренепорочная, благая! (...)
Воззри, Пречистая, на їх...

У радянській Україні просторікуваті жарти Тетерваковського та Пістряка стали популяризувати аж надто запопадливо, бо, вважалося, саме в такий спосіб можна дієво боротися з виразником «релігійного мракобісся» – старослов'янськими конфесійними текстами. Наслідком однобокого ставлення до старослов'янської мови стала не лише її цілковита архаїзація та маргіналізація, а й відчуження набутків старослов'янської словесності (у т. ч. й українського походження) від новітнього українського культурного процесу.

Не диво, що на такому культурно-історичному тлі в українських вузах старослов'янська мова слугує таким собі мовним препаратом, придатним лише для анатомічних студій у галузі історичної фонетики та граматики слов'янських мов. Жоден сучасний підручник «Старослов'янської мови», виданий в Україні, не описує старослов'янської лексики. За фактичної відсутності старослов'янсько-українських словників дуже проблематичним є повноцінний аналіз та переклад старослов'янських текстів, а відтак серйозне вивчення старослов'янської мови як на рівні плану вираження, так і на рівні плану змісту.

Щоб реалізувати такий актуальний заклик І. Дзюби «усвідомити українську культуру як цілість», конче необхідно, серед інших завдань, переглянути упереджено-байдуже ставлення до старослов'янської

словесності, належно оцінивши її роль та місце в історії української культури. Лише так можуть бути створені належні передумови для залучення набутків старослов'янської словесності української традиції в орбіту сучасного культуротворення українців.

Звернення до старослов'янських *ad fondes* української словесності неможливе без реформування існуючої вузівської практики викладання старослов'янської мови, яке, на нашу думку, має проявитися у належному вивченні старослов'янської лексичної системи, специфіки старослов'янського словотвору, а також у всебічному опрацюванні оригінальних старослов'янських текстів. Щиро сподіваємося, що пропонований словник слугуватиме нашою скромною лептою у реалізації окреслених завдань, гостра актуальність яких не викликає найменших сумнівів.

Принципи побудови словника. Структура словникової статті.

«Старослов'янсько-український словник» – навчальний перекладний словник, покликаний допомогти студентам-славістам, теологам вивчати оригінальні старослов'янські тексти. Реєстр словника – близько 9 тис. слів – з належною повнотою репрезентує лексичний склад найдавніших старослов'янських пам'яток. Реєстровими словами виступають як апелятиви (повнозначні, службові слова, вигуки), так і власні назви. Власні назви представлені головним чином етнонімами, власними назвами церковних свят, книг, а також власними назвами біблійних та євангельських осіб, без точної ідентифікації їх денотатів не може бути й мови про адекватне сприйняття старослов'янського тексту.

Своєрідними додатками до словника, зумовленими призначенням цієї праці, слугують: покажчик «Із топонімії Святого Письма», «Список скорочених написань у старослов'янських текстах X-XII ст.», «Старослов'янська парадигматика в таблицях».

Реєстрові слова подаються лише у повному написанні. Найуживаніші правописні, фонетичні та морфемні варіанти реєстрового слова подаються – за допомогою системи умовних позначень – в одній словниковій статті, а граматичні та словотворчі варіанти слів – у різних статтях. Так, варіантні орфограми реєстрового слова передаються за допомогою знаків ( ) або /. Пор.: **агарѣ/янинъ** (**агарѣнинъ** та **агарянинъ**), **алек(ъ)торъ** (**алекъторъ** та **алекторъ**).

Значення реєстрових слів-апелятивів передається шляхом перекладу українською мовою. Старослов'янські слова, які позначають реалії

та поняття, пов'язані з історією християнства, а також власні назви не лише перекладаються (передаються), а й тлумачаться у короткій довідці культурно-історичного чи богословського характеру, яка подається курсивом після знаку*. За усталеною лексикографічною практикою слова-омоніми подаються у різних статтях і позначаються при цьому арабськими цифрами.

Особливого значення ми надавали граматичній характеристиці реєстрових слів. Багатовікова українська та слов'янська традиція викладання старослов'янської мови, лексикографічне опрацювання старослов'янської лексики при вивченні (визначенні) граматичного значення, особливостей словозміни старослов'янських слів спирається здебільшого на сучасне слов'янське мовне чуття. Однак старослов'янська мова як хронологічно, так і просторово (генетично) досить-таки віддалена від сучасної української мови, а тому мовне чуття українця часто виявляється безпорадним при визначенні не лише лексичного значення старослов'янського слова, а й основних його граматичних значень, особливостей парадигматики тощо. Тому у кожній словниковій статті зазначається належність реєстрового слова до частини мови, а для іменників та дієслів визначається відповідно рід та вид. Щоб полегшити процедуру визначення давніх основ іменників, класів дієслів, родових та структурних прикметникових форм, ми не обмежуємося традиційною подачею реєстрового слова у вихідній формі, а подаємо т.зв. основні форми відмінюваних та дієвідмінюваних слів.

Основними формами змінних слів вважаємо такі словоформи, які дозволяють безпомилково визначити базові формотворчі основи реєстрового слова. Так, для старослов'янських іменників, окрім форми називного відмінка однини, основною вважаємо й форму давального відмінка множини, оскільки у флексії цієї відмінкової форми міститься колишній детермінатив, що дозволяє визначити давню основу іменника. Наприклад: **вода,-амъ; градъ,-омъ; сынъ,-ъмъ; гость,-ьмъ; камы,-меньмъ; слово,-весьмъ; лошѧ,-ѧтьмъ; имѧ,-еньмъ; мати,-терьмъ; любы,-ъвамъ.** При цьому слід мати на увазі, що ініціаль флексій давального відмінка множини – це колишні детермінативи: *ā,*jā>**а,я**; *ŏ,*jŏ> **о,ѥ**; *ĭ>**ь**; * ŭ >**ъ**; *en>**ен**; *es>**ес**; *ę̨t>**ѧт**; *er>**ер**; *ū>**ъв.** Основними формами старослов'янських прикметників кваліфікуємо всі родові (повні й короткі) форми називного відмінка, оскільки за ними легко визначити структурний тип прикметника та варіант відмінювання.

Наприклад: **малъ,-а,-о (-ыи,-аꙗ,-оє)** та **синь,-ꙗ,-є (-ии,-ꙗꙗ,-єє)**. Основними формами старослов'янського дієслова, окрім форми інфінітива, вважаємо ще першу та третю особи однини теперішнього часу: неозначена форма дієслова та форма третьої особи однини теперішнього часу спрощують процедуру визначення двох базових (основних) формотворчих основ дієслова – основи інфінітива, або основи минулого часу та основи теперішнього часу, які легко виділити шляхом відкидання інфінітивного суфікса **-ти** та, відповідно, особового закінчення **-тъ**. Форма першої особи однини теперішнього часу хоча і не є інформативною щодо базових формотворчих основ старослов'янського дієслова, проте і її вважаємо основною формою дієслова, бо в її структурі широко представлені різнотипні морфонологічні зміни, а тому подача цієї форми допоможе уникнути численних помилок при вивченні старослов'янського дієвідмінювання.

Джерельна база словника

Джерельною базою для нашого словника послужили цілий ряд як мовних (перекладних, тлумачних, історичних) словників, що опрацьовують старослов'янську лексику X-XII ст., так і енциклопедичні видання, присвячені історії християнства, а саме:

1. Белей Л. Короткий старослов'янсько-український граматичний словник.– Ужгород, 1990.

2. Библейская энциклопедия.– Свято-Троице-Сергиевая Лавра, 1996.

3. Біблійний атлас: Наочний посібник для цікавих до Біблії.– К.: Сетекс – ЛТД, 1994.

4. Anton Grabner-Haider (ред.). Praktyczny słownik biblijny.– Warszawa 1995.

5. Дещиця М. Малий український церковно-історичний словник.– Львів: Основа, 1994

6. Дьяченко Г. Полный церковно-славянскій словарь.– Москва, 1899.

7. о.Катрій Ю.Я. ЧСВВ. Пізнай свій обряд! Літургійний рік Української католицької церкви (б. м. та р. в.).

8. Костів К. Словник-довідник біблійних осіб, племен і народів.– К.: Україна, 1995

9. Краткій словарь шести славянскихъ языковъ (русскаго съ церковнославянскимъ, болгарскаго, сербскаго, чешскаго и польскаго) / Под. ред. Ф. Миклошича. – С.-Петербургъ-Москва-Вѣна, 1885.

10. Николиħ С. Старословенски језик. Примери са речником.– Д. П.– Београд: Научна книга, 1988.

11. Охріменко М. Короткий старослов'янсько-український словник.– Вінниця, 1957.

12. Словарь древнерусского языка (XI-XIУ вв.): В 10 т./ Гл.ред. Р. И. Аванесов.– Москва, 1988-1997.

13. Словник біблійного богослов'я.– Львів: Місіонер, 1996.

14. Словарь старославянского языка восточнославянской редакции XI-XIII вв. Проспект.– К.: Наук. думка, 1987.

15. Срезневский И.И. Материалы для словаря древне-русскаго языка по письменнымъ памятникамъ: В 3 т. – Санкт-Петербург, 1893-1912.

16. Станівський М.Ф. Старослов'янська мова.– Львів, 1964.

17. Старобългарски речник. Встъпителен том.– София: 1984.

18. Oxford bible atlas. Sekond Edition.– London-New-York-Toronto, 1974.

19. Slovník jazyka staroslověnského: Sv. 1,3-50/ Hl. red. J. Kurz.– Praha: Academia, 1958-1999.

Старослов'янська азбука

словѣньска азъбоука

А, Б, В, Г, Д, Є, Ж, З, Ѕ, И, І, К, Л,
М, Н, О, П, Р, С, Т, ОУ, Ф,
Х, Ѡ, ШТ, Ч, Ү, Ш, Ъ, Ы, Ь,
Ѣ, Ю, Я, ѥ, ѧ, ѫ, ѩ,
Ѯ, Ѱ, ѭ, Ѳ, Ѵ

А

а	спол.–	але; а; і, й, та;притому; якщо
абиѥ	присл.–	зразу ,негайно
ав(ь,в)а	невідм.–	авва – **звертання юдеїв до священиків, проповідників; звертання до єпископа чи патріарха у сірійській та коптській Церквах; у Новому Завіті - Бог-Отець. Букв. 'батьку'*
авити(сѧ), -влѭ(сѧ), -витъ(сѧ)	док.–	див. **явити(сѧ)**
авлꙗти(сѧ), -влꙗѭ(сѧ), -влꙗѥтъ (сѧ)	недок.–	див. **явлꙗти(сѧ)**
авраамъ, -а	sing. t., ч.–	Авраам – **імʼя, яке одержав старозаповітній Аврам, коли Бог уклав з ним заповіт-союз; букв. 'батько багатьох народів'*
аврамъ, -омъ	ч.–	Аврам; перше ім'я Авраама
агарѣ/янинъ, -омъ	ч.–	мусульманин, бедуїн – **етнонім утворено від імені наложниці Авраама (**агарь**), яка народила Ізмаїла, прабатька мусульман*
агньць, -ѥмъ	ч.–	агнець, – **символічне ім'я Ісуса Христа; частина евхаристійної просфори; однорічне ягня, що його споживали юдеї під час Пасхи*; ягня
агнѧ, -ѧтьмъ	с.–	ягня
агньчь, -я, -є	прикм.–	який належить ягняті; ягнячий
адовьнъ, -а, -о(-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	пекельний
адъ, -омъ 1	ч.–	пекло
адъ 2	ч.–	ад, * *підземний світ, місце перебування померлих*
адьскъ, -а, -о(-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. **адовьнъ**
аѥ/ѥръ, -омъ	ч.–	повітря
аѥ/ѥрьнъ, -а, -о(-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	повітряний
азавтании	вигук-	вигук букв. ' ти мене покинув'
азъ 1	займ.–	я
азъ 2		назва першої літери азбуки

анцє, -ємъ	с.–	див. **янцє**
акафистъ, -омъ	ч.–	акафист– **богослуження, яке служать стоячи; букв. несідальний*
акридъ, -омъ	ч.–	саранча
акровоүстия, -ямъ	ж.–	невиконання юдейського обряду обрізування нижньої плоті
акрогоничьнъ, -а, -о (-ын, -ая, -оє)	прикм.–	наріжний (камінь)
акротомъ, -омъ	ч.–	камінь; скеля
акъсиосъ	невідм.–	аксіос – **виголос при свяченні священнослужителів; букв. 'достойний'*
акы/и	спол.–	як; мовби,немовби
алавастръ, -омъ	ч.–	алебастрова посудина
алєкс/ѯандрияниннъ, -омъ	ч.–	олександрієць, мешканець Олександрії
алєк(ъ)торъ, -омъ	ч.–	півень
алєлоүия	вигук	алилуя – **приспів у богослужбових текстах букв. 'прославляйте Ягве'*
алъгоүи, -ємъ	ч.–	алое
алъдии, -ямъ	ж.–	човен
алъканиє, -ємъ	с.–	голодування; піст
алъкати, -ъчѫ, -ъчєтъ	недок.–	голодувати; постити
алъннии, -ямъ	ж.–	лань
алътарь, -ємъ	ч.–	олтар, вівтар
алъча, -амъ	ж.–	голод; піст
алъчь, -ємъ	ч.–	див. **алъча**
алъчьба, -амъ	ж.–	піст; голодування, голод
алъчьбьнъ, -а, -о (-ын, -ая, -оє)	прикм.–	постницький; пісний
алъчьнъ, -а, -о (-ын, -ая, -оє)	прикм.–	голодний
амємоүрмнии, -ямъ	ч.–	халіф
амєтоүстъ, -омъ	ч.–	аметист
аминь(ъ)	вигук -	амінь, істинно; * *букв. 'нехай так буде'.*
амъбона, -амъ	ж.–	див. **амъвонъ**
амъвонъ, -омъ	ч.–	амвон, проповідальниця – **місце в церкві*
анагностъ, -омъ	ч.–	анагност, читець
аналавъ, -омъ	ч.–	аналав – **елемент монашого одягу*
анат/ѳєма 1	вигук –	анафема – *вигук букв. «будь проклятий»

анатдема, -амъ 2	ж.–	прокляття; анафема – **церковне покарання, відлучення від Церкви*
ангелообразьнъ, -а, -о (-ьıи, -ая, -оє)	прикм.–	ангельський; подібний до ангела
ангелъ, -омъ	ч.–	ангел – **безтілесна розумна істота*
ангель, -я, -є	прикм.–	ангелів
ангельскъ, -а, -о (-ьıи, -ая, -оє)	прикм.–	ангельський
анкѵра, -амъ	ж.–	якір
антидори, -амъ	ж.–	антидори – **шматочки євхаристійної просфори, які роздають вірним по закінченні Літургії*
антипасха, -амъ	ж.–	Томина неділя – **перша неділя після Великодня*
антифонъ, -омъ	ч.–	антифон – **структурний елемент деяких богослужень*
антихрьстъ, -омъ	ч.–	антихрист – **одиничне або збірне окреслення сил, ворожих Христові*
антраѯъ, -омъ	ч.–	рубін
анътипатъ, -омъ	ч.–	намісник (імператора), віце-консул
апокалипьси(съ)	невідм.–	Апокаліпсис, Одкровеніє, або Об'явлення апостола і євангелиста св. Йоана
апокалипьскъ, -а, -о (-ьıи, -ая, -оє)	прикм.–	апокаліптичний
апостола, -амъ	ж.–	проповідниця Божого слова
апостоликъ, -омъ	ч.–	папа
апостолъ, -омъ	ч.–	апостол; посланець; Апостол, – **богослужбова книга, що містить деякі новозавітні тексти: Діяння Апостолів, Соборні послання Апостолів та Послання Ап. Павла*
апракосъ, -омъ	ч.–	апракос – **Євангеліє, упорядковане за календарним принципом для читання на богослуженнях*
априль, -ємъ	ч.–	квітень
ариани, -омъ	pl. t., ч.–	аріани, – **прихильники Арія, який заперечував божество Ісуса Христа*

арма, -амъ	ж.–	колісниця
артава, -амъ	ж.–	артава – ******міра сипучих речовин = 55,8 літра*
артофоръ, -омъ	ч.–	див. **кивотъ**
архангелъ, -омъ	ч.–	архангел
архиеписко/оупъ, -омъ	ч.–	архиєпископ
архиератиконъ, -омъ	ч.–	архиєратикон – **богослужбова книга, яка призначена для єпископського богослужіння*
архиереи, -ємъ	ч.–	першосвященик; архиєрей,єпископ
архистратигъ, -омъ	ч.–	верховний полководець; архистратиг,– **титул архангела Михаїла як вождя небесних сил*
архисvнагогъ, -омъ	ч.–	настоятель синагоги; глава церковної общини
архитриклинъ, -омъ	ч.–	розпорядник на бенкеті; весільний староста
асарии, -ямъ	ч.–	див. **ассарии**
аспалътъ, -омъ	ч.–	смола
аспида, -амъ	ж.–	гадюка,змія
аспидъ, -омъ	ч.–	див. **аспида**
ассарии, -ямъ	ж.–	асарій, дрібна монета
афедронъ, -омъ	ч.–	клоака
аѳиненскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оє)	прикм.–	афінський
аѳинѣи, -ємъ	ч.–	афінянин
аштє	спол., част.–	якщо
ащеръ, -омъ		ч.– ящірка
ацѣ	спол.–	а все ж, хоча
ашоу/ють	присл.–	безпричинно; даремно, марно

Б

баба, -амъ	ж.–	баба, бабуся; баба-повитуха; нянька
баворы, -амъ	ж.–	Баварія; баварці
багъря/ѣница, -амъ	ж.–	багряниця; пурпуровий одяг
багъря/ѣнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	багряний; пурпуровий; червоний
балии, -ямъ	ч.–	лікар
баловаиѥ, -ѥмъ	с.–	лікування; ліки
бальство, -омъ	с.–	див. баловаиѥ
баня, -ямъ	ж.–	лазня; купіль
батогъ, -омъ		ч.– нагайка, батіг
баяти, баѭ, баѥтъ	недок.–	говорити, розраджувати; ворожити, чарувати
без(ъ)	прийм.	без
безако(нє)ниѥ, -ѥмъ	с.–	беззаконня – **діяння противне Божому Закону*; гріховність; неправда; злочин
безаконьникъ, -ѥмъ	ч.–	беззаконник; безбожник; негідник; злочинець
безаконьновати, -ноуѭ, -ноуѥтъ	недок.–	чинити беззаконня; грішити
безаконьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	незаконний; гріховний; безправний
без(ъ)божиѥ, -ѥмъ	с.–	безбожжя
без(ъ)брачениѥ, -ѥмъ	с.–	безшлюбність
без(ъ)боукъвьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	неписьменний
без(ъ)бѣдьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	безпечний
без(ъ)вѣштьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	безтілесний
без(ъ)врѣменити, -нѭ, -нитъ	недок.–	не мати часу; бути поза часом
без(ъ)врѣменьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)		той, який поза часом, непідвладний часові; несвоєчасний
без(ъ)гласьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	німий; тихий, мовчазний
без(ъ)годиѥ, -ѥмъ	с.–	незручний час
без(ъ)годьствиѥ, -ѥмъ	с.–	див. без(ъ)годиѥ
без(ъ)градьникъ, -омъ	ч.–	безпритульний

без(ъ)грѣшьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	безгрішний
без(ъ)дарьствьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	невдячний
без(ъ)добь	присл.–	марне
без(ъ)дъна, -амъ	ж.–	безодня, провалля
без(ъ)дънъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	бездонний
без(ъ)женець, -ѥмъ	ч.–	неодружений, холостяк
безистьлѣниѥ, -ѥмъ	с.–	нетлінність
безлѣтьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	той, хто не старіє; непідвладний часу
безмлъвиѥ, -ѥмъ	с.–	тиша
безмлъствьвовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	бути смиренним; мовчати
безмьздьникъ, -омъ	ч.–	безсеребренник
безмѫжьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	який (яка) живе без чоловіка (дружини)
безначально	присл.–	без початку
безоковати, -коуѭ, -коуѥтъ	недок.–	бути безсоромним
безотъвѣтьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	бездоганний
безочивъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	безсоромний
безочьство, -омъ	ч.–	нахабство; безсоромність
без(ъ)родьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	незнатного роду, простолюдин
безоумиѥ, -ѥмъ	с.–	божевілля
безоумьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	божевільний
безълобьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	незлобивий; невинний
безъчѧдьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	бездітний
беръшь, -ѥмъ	ч.–	вірш
бесквас(ьств)иѥ, -ѥмъ	с.–	прісний хліб; опрісноки
бескврънъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	неосквернений
бесконьчьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	нескінченний
бесловесьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	німий; нерозумний; неосвічений
беспечальнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	безпечний
бесплодьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	безплідний; неродючий
беспосаган, -я, -ѥ	прикм.–	неодружений; незаміжня
бесправдиѥ, -ѥмъ	с.–	кривда, несправедливість
беспрѣсмени	присл.–	див. беспрѣстани
беспрѣстани	присл.–	безперестанку, постійно; невпинно
бесрамиѥ, -ѥмъ	с.–	безсоромність
бестрашьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	безстрашний, відважний

бестоудьникъ, -омъ	ч.–	безсоромник
бестоудь/ынъ, -а, -о (-ъıн, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	безсоромний
бестьлѣниѥ, -ѥмъ	с.–	нетлінність
бесчиньство, -омъ	с.–	безладдя
бесъхрамьникъ, -омъ	ч.–	безпритульний
бесѣда, -амъ	ж.–	слово, розмова; мова; текст (Євангелія); проповідь
бесѣдовати, -доуѭ, -доуѥтъ	недок.–	розмовляти, говорити; спілкуватися
бесѣменьнъ, -а, -о (-ъıн, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	без сімені (про непорочне зачаття Богородиці)
бись/ъръ, -омъ	ч.–	перлина
бештиниѥ, -ѥмъ	с.–	нестриманість; сваволя
бештиновати, -ноуѭ, -ноуѥтъ	недок.–	бути свавільним
бештисльнъ, -а, -о (-ъıн, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	незліченний
бештьствиѥ, -ѥмъ	с.–	безчестя; сором
бештьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок., док.–	безчестити, збезчестити; осоромити, соромити
бештьстьнъ, -а, -о (-ъıн, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	ганебний
бештѧдиѥ, -ѥмъ	с.–	бездітність; безпліддя
бештѧдьнъ, -а, -о (-ъıн, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	бездітний; безплідний
бецѣньнъ, -а, -о (-ъıн, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	коштовний; безцінний
бискоупъ, -омъ	ч.–	єпископ
бити, бь/ıѭ, бь/ıѥтъ	недок.–	бити
бичь, -ѥмъ	ч.–	нагайка, батіг
благо, -омъ 1	с.–	добра справа, добро
благо 2	присл.–	добре
благоволити, -лѭ, -литъ	недок., док.–	сприяти, посприяти; заохочувати, заохотити; хотіти, схотіти; благоволити
благоволѥниѥ, -ѥмъ	с.–	добра воля; доброзичливість; прихильність; благовоління
благовониѥ, -ѥмъ	с.–	пахощі; аромат
благовоньнъ, -а, -о (-ъıн, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	ароматний
благоврѣменьнъ, -а, -о (-ъıн, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	завчасний; доречний, вигідний, корисний
благовѣриѥ, -ѥмъ	с.–	побожність, благовірність
благовѣрно	присл.–	побожно, благовірно; правильно
благовѣствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	див. **благовѣстити**
благовѣстити, -вѣштѫ, -вѣститъ	недок.–	благовістити; приносити, повідомляти добру звістку

благовѣствованиѥ, -ѥмъ	с.–	Євангеліє, добра звістка
благовѣстовати, -тоуѭ, -тоуѥтъ	недок., док.–	благовістити; проголошувати, проголосити, приносити, принести добру звістку
благовѣстникъ, -омъ	ч.–	благовісник; євангелист
благовѣсть, -ьмъ	ж.–	благовість
благовѣштениѥ, -ѥмъ	с.–	добра звістка; Благовіщення, – **велике богородичне нерухоме свято, яке Церква відзначає 25 березня (за нов. стилем 7 квітня) на честь вістки про воплочення Божого Сина*
благоговѣинъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	побожний, благоговійний
благоговѣниѥ, -ѥмъ	с.–	побожність, благоговіння; послух; страх
благодавьць, -ѥмъ	ч.–	доброчинець
благодарити, -рѭ, -ритъ	недок.–	дякувати; прославляти, благодарити
благодарьствиѥ, -ѥмъ	с.–	вдячність; благодарення
благодарьство, -омъ	с.–	доброчинність; щедрість; благодарення
благодатель, -ѥмъ	ч.–	доброчинець
благодати, -дамь, -дастъ	док.–	зробити добродіяння
благодать, -ьмъ	ж.–	благодать; доброчинність
благодатьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	благодатний
благодаяти, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	див. **благодати**
благодоушиѥ, -ѥмъ	с.–	благодушність, душевний спокій
благодѣтель, -ѥмъ	ч.–	див. **благодатель**
благодѣть, -ьмъ	ж.–	див. **благодать**
благодѣтьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	благодатний; милостивий
благодѣяниѥ, -ѥмъ	с.–	доброчинність
благодѣяти, -дѣѭ, -дѣѥтъ	недок.–	творити добро
благоизволениѥ, -ѥмь	с.–	доброзичливість
благоизволити, -волѭ, -волитъ	док.–	полюбити; побажати
благоиспытаниѥ, -ѥмъ	с.–	старанність
благокореньнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	благородний; доброго роду
благокоуштенство, -омъ	с.–	пристойність
благолѣпиѥ, -ѥмъ	с.–	краса; принадність
благолюбьць, -ѥмъ	ч.–	той, хто любить добро, благолюбець
благообразиѥ, -ѥмъ	с.–	врода; пристойність

благообразно	присл.–	пристойно; належно
благообраштениѥ, -ѥмъ	с.–	спритність; пристойна поведінка, чемність
благоподатнвъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	щедрий
благопотрѣбьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	потрібний; корисний
благородиѥ, -ѥмъ	с.–	благородство
благославити, -влѭ, -виши	недок., док.–	благословити, поблагословити; славити, прославити, уславити; хвалити, похвалити
благословесити, -вешѭ, -веситъ	док.–	благословити; прославити
благословити, -влѭ, -витъ		див. благословесити
благословлѥниѥ, -ѥмъ		благословення
благослов(л)енъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	благословенний; прославлений
благостꙑни, -ꙗмъ	ж.–	доброта
благо(с)творити, -рѭ, -ритъ	недок., док.–	робити, зробити, чинити, учинити добро
благота, -амъ	ж.–	див. благостꙑни
благооѹгодити, -годжѭ, -годитъ	док.–	сподобатися
благочьстивъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	побожний; богобоязливий, благочестивий
благочьстиѥ, -ѥмъ	с.–	благочестя; побожність
благоѫханиѥ, -ѥмъ	с.–	аромат, пахощі
благъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	добрий, благий, милий
благꙑни, -амъ	ж.–	доброта
блаженикъ, -омъ	ч.–	святий, блаженний
блаженъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	святий, блаженний; щасливий
блазна, -амъ	ж.–	помилка
блазнити, -жнѭ, -знитъ	недок.–	піддавати спокусі; обдурювати
блазнъ, -омъ	ч.–	помилка; гріх
блазньнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	помилковий, хибний; фальшивий; гріховний
блато, -омъ	с.–	озеро; болото
ближика, -амъ	ч., ж.–	родич; своях; родичка; своячка
ближьнии, -ꙗꙗ, -єѥ	прикм.–	близький; близький(родич)
близньць, -ѥмъ	ч.–	близнюк; Близнюк – **прізвисько апостола Томи*
близньчьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	подвійний
близокъ, -омъ	ч.–	див. ближика
близъ/ь	присл.–	близько, поблизу, біля

блиск/цаниѥ, -ѥмъ	с.–	сяйво, блиск
блиск/цати(сѧ), -каѭ(сѧ) -аѥтъ(сѧ)	недок.–	сяяти, блищати
бльвотина, -амъ	ж.–	блювотина
бльштати сѧ, -штѫ(сѧ), -штитъ(сѧ)	недок.–	блищати
блѣдъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	блідий
блюдениѥ, -ѥмъ	с.–	зберігання; дотримання
блюдо, -омъ	с.–	тарілка, миска
блюсти, блюдѫ, блюдетъ	недок.–	дивитися, турбуватися; сторожити, пильнувати; охороняти; дотримуватися
блюститель, -ѥмъ	ч.–	сторож; охоронець
блѧдениѥ, -ѥмъ	с.–	помилка; єресь
блѧдь, -ьмъ	ч.–	балакун, базіка; брехня; помилка
блѧдьникъ, -омъ	ч.–	див. блѧдь
блѧдьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	балакучий; єретичний; брехливий
блѧсти, блѧдѫ, блѧдетъ	недок.–	базікати; говорити дурниці; помилятися
блѫдити, блѫждѫ, -дитъ	недок.–	блудити, блукати; розбещувати
блѫдъ, -омъ	ч.–	розпуста; подружня зрада
блѫдьникъ, -омъ	ч.–	розпусник
блѫдьница, -амъ	ж.–	розпусниця, повія
блѫдьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	розпусний; розбещений; блудний (син)
бо	спол.–	бо, тому що; адже; же
богатити(сѧ), -аштѫ(сѧ), -атитъ(сѧ)	недок.–	збагачувати, збагачуватися
богати(чи)шть, -ѥмъ	с.–	син багача
богатъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	багатий; щедрий; рясний
богатьство, -омъ	с.–	багатство; щедрість
богоа/ꙗвлѥниѥ, -ѥмъ	с.–	явлення Бога; Богоявлення – **велике нерухоме християнське свято, яке Церква відзначає 6 січня (за нов. стилем 19 січня) на честь об'явлення Пресвятої Тройці*
богобориѥ, -ѥмъ	с.–	богоборство
богоборьць, -ѥмъ	ч.–	богоборець, безбожник
боговидѣць, -а	sing. t., ч.–	той, хто бачив Бога, боговидець – **про Мойсея*

богоглаголивъ, -а, -о (-ъін, -ая, -оѥ)	прикм.–	той, хто говорить про Бога
богодар(ѥн)иѥ, -ѥмъ	с.–	дар Божий
богодъхновен(нє)нъ, -а, -о (-ъін, -ая, -оѥ)	прикм.–	натхненний Богом
богодѣлатель, -ѥмъ	ч.–	той, хто виконує волю Божу
боголѣпьно	присл.–	мило, любо Богові
боголюбивъ, -а, -о (-ъін, -ая, -оѥ)	прикм.–	люблячий Бога, побожний
боголюбьць, -ѥмъ	ч.–	боголюбець, віруючий
богомръзъкъ, -а, -о (-ъін, -ая, -оѥ)	прикм.–	боговідступний; відкинутий Богом
богоневѣстьнъ, -а, -о (-ъін, -ая, -оѥ)	прикм.–	офірований Богові
богоносьць, -ѥмъ	ч.–	богоносець, той, хто носить в собі Бога
богопознаниѥ, -ѥмъ	с.–	богопізнання
богоприи/ѥмьць, -а	sing. t., ч.–	той, хто тримав Бога на руках – ******про св. Симеона, який при вході до храму зустрів Марію та Йосипа з Немовлям, пророкуючи про його майбутнє Месії, мученичу смерть Ісуса і страждання Богородиці, пов'язані з цим*
богоразоумиѥ, -ѥмъ	с.–	богопізнання
богородица, -ѧ	sing. t., ж.–	Богородиця
богосварьникъ, -омъ	ч.–	той, хто бореться з Богом, богоборець
богослов(єств)ити, -влѭ, -витъ	недок.–	говорити про Бога; прославляти Бога
богослов(єств)иѥ, -ѥмъ	с.–	теологія, богослов'я
богословъ, -омъ	ч.–	теолог, богослов; Богослов – **прізвищева назва Григорія Назіянського (326-390), Отця Церкви*
богословьнъ, -а, -о (-ъін, -ая, -оѥ)	прикм.–	теологічний, богословський
богословьць, -ѥмъ	ч.–	див. **богословъ**
богото(ж)чьнъ, -а, -о (-ъін, -ая, -оѥ)	прикм.–	обдарований Богом
богооугодьнъ, -а, -о (-ъін, -ая, -оѥ)	прикм.–	приємний, милий Богові
богохранимъ, -а, -о (-ъін, -ая, -оѥ)	прикм.–	богобережений
богочьстивъ, -а, -о (-ъін, -ая, -оѥ)	прикм.–	богошанобливий,

		богочестивий, богобоязливий
богочьтьць, -ѥмъ	ч.–	побожна, богобоязлива особа
богъ, -а 1	sing. t., ч.–	Бог
богъ, -омъ 2	ч.–	бог, поганське божество, ідол
богыни, -ямъ	ж.–	богиня
бодрость, -ьмъ	ж.–	бадьорість
божии, -ия, -иѥ	прикм.–	Божий
божьскъ, -а, -о (-ъіи, -ая, -оѥ)	прикм.–	божий; божественний
божество, -омъ	с.–	божество
боль, -ьмъ	ч.–	хворий; біль
больнъ, -а, -о (-ъіи, -ая, -оѥ)	прикм.–	хворий
большьми	присл.–	більше; дуже
болѣзнь, -ьмъ	ж.–	біль; хвороба; страждання
болѣти, -лѭ, -литъ	недок.–	відчувати біль; хворіти
боляринъ, -омъ	ч.–	вельможа, пан, боярин
борениѥ, -ѥмъ	с.–	боротьба
борьць, -ѥмъ	ч.–	борець
бости, бодѫ, бодетъ	недок.–	колоти рогами
босъ, -а, -о (-ъін, -ая, -оѥ)	прикм.–	босий
боѥмия, -ямъ	ж.–	Чехія, Богемія
боѥмьскъ, -а, -о (-ъіи, -ая, -оѥ)	прикм.–	чеський, богемський
боязнь, -ьмъ	ж.–	боязнь, острах; страх
бояти сѧ, боѭ сѧ, боитъ сѧ	недок.–	боятися
бравъ, -омъ	ч.–	дрібна худоба
брада, -омъ	ж.–	борода
брады, -ъвамъ	ж.–	сокира
брадѣти, -дѣѭ, -дѣѥтъ	недок.–	обростати бородою
бразда, -амъ	ж.–	борозна
бракъ, -омъ	ч.–	шлюб, весілля
бранити, -нѭ, -нитъ	недок.–	обороняти, захищати; забороняти
браниѥ, -ѥмъ	с.–	змагання
брань, -ьмъ	ж.–	бій, битва; суперечка; борня, змагання
браньникъ, -омъ	ч.–	супротивник
браньскъ, -а, -о (-ъіи, -ая, -оѥ)	прикм.–	воєнний; військовий
брати(сѧ), борѭ(сѧ), борѥтъ(сѧ)	недок.–	боротися; воювати
братия, -ямъ	ж.–	браття, брати; однодумці; братія
братолюбьць, -ѥмъ	ч.–	той, хто любить братів, братолюбець
братосъмѣсиѥ, -ѥмъ	с.–	шлюб брата і сестри;

		кровозмішування
брато(съ)творениѥ, -ѥмъ	с.–	братання – * укладення між двома неспорідненими особами братського союзу
братрия, -ямъ	ж.–	див. братия
брат(р)олюбиѥ, -ѥмъ	с.–	братолюбіє, братолюбство, любов до ближнього
брат(р)ъ, -омъ	ч.–	брат; ближній
братоучѧдъ, -омъ	ч.–	племінник
брачити(сѧ), -чѫ (сѧ), -читъ(сѧ)	недок.–	одружуватися
брачьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	весільний
брачьство, -омъ	с.–	шлюб, весілля
брашьно, -омъ	с.–	їжа, харчі, страва; Причастя
бронъ, -а, -о	прикм.–	білий
броштьнъ, -а, -о	прикм.–	червоний, пурпуровий
бръзда, -амъ	ж.–	вудила
бръзо	присл.–	швидко, прудко
брысало, -омъ	с.–	рушник
брьвьно, -омъ	с.–	колода
брьниѥ, -ѥмъ	с.–	болото
брѣгъ, -омъ	ч.–	берег; горб, гора
брѣжениѥ, -ѥмъ	с.–	турбота, піклування
брѣжьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	береговий; горбистий
брѣзьнъ, -омъ	ч.–	квітень
брѣмѧ, -еньмъ	с.–	тягар; гніт
брѣшти, -рѣгѫ, -рѣжетъ	недок.–	берегти; турбуватися
брѧчиньнъ, -а, -о	прикм.–	лляне (полотно)
боуѥсть, -ьмъ	ж.–	див. боуиство
боуи, -я, -ѥ	прикм.–	дурний; божевільний
боуиство, -омъ	с.–	дурість; глупота
боук(в)арь, -ѥмъ	ч.–	освічена особа; книжник
боукы, -ъвамъ	ж.–	буква; писемність; Святе Письмо
боуря, -ямъ	ж.–	буря, гроза
боуѥсловиѥ, -ѥмъ	с.–	пустослів'я, марнослів'я; базікання
бъдѣниѥ, -ѥмъ	с.–	пильність; увага
бъдѣти, бъждѫ, бъдитъ	недок.–	не спати; бути пильним, уважним
бъхъма/ь	присл.–	звичайно; зовсім, цілком; загалом; безумовно
бъчела, -амъ	ж.–	бджола
бъшиѭ	присл.–	див. бъхъма

бывати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	наступати; виникати; бувати, знаходитися
былиѥ, -ѥмъ	с.–	трави; зілля
быль, -ьмъ	ж.–	див. **былиѥ**
быстрость, -ьмъ	ж.–	відвага; дотепність
быстръ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	швидкий; відважний
быти, ѥсмь, ѥстъ	недок.–	бути; стати, трапитися
бытиѥ, -ѥмъ	с.–	буття, існування; походження, народження
бьрати, берѭ, -ретъ	недок.–	брати; збирати
бьрьвьно, -омъ	с.–	див. **брьвьно**
бѣгати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	бігати; втікати; уникати, ухилятися
бѣда, -амъ	ж.–	біда, лихо; страждання; потреба; примус; небезпека
бѣдити, бѣждѫ, бѣдитъ	недок.–	примушувати; погрожувати; умовляти, переконувати
бѣдьникъ, -омъ	ч.–	каліка
бѣдьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	убогий; важкий; небезпечний
бѣжаниѥ, -ѥмъ	с.–	втеча
бѣжати, -жѫ, -житъ	недок., док.–	бігти, пробігти; утікати, утікти; уникати, уникнути
бѣж/зьство, -омъ	с.–	втеча
бѣлити, -лѭ, -литъ	недок.–	білити
бѣлоризьць, -ѥмъ	ч.–	1. священик не монах; 2 мирянин
бѣлъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	білий
бѣронция, -ямъ	ж.–	Вероніка
бѣсити сѧ, бѣшѭ сѧ, бѣситъ сѧ	недок.–	біснуватися; скаженіти; шаленіти
бѣсованиѥ, -ѥмъ	с.–	біснування; скаженіння; шаленство
бѣсъ, -омъ	ч.–	біс, демон, злий дух
бѣсьновати сѧ, -ноуѭ сѧ, -ноуѥтъ сѧ	недок.–	бути опанованим злим духом
бѣсьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	скажений; шалений
бѫдѫштии, -ая, -ѥѥ	прикм.–	майбутній

В

ва	займ.–	ви (двоє)
ваалъ, -а	sing. t., ч.–	Ваал – **поганське божество чоловічої статі, якому поклонялися фінікійці, вавилоняни, асирійці*
вавилоньскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	вавилонський
вада, -амъ	ж.–	провина; наклеп
вадити, важдѭ, вадитъ	недок.–	скаржитися, звинувачувати; зводити наклеп
ваня, -ямъ	ж.–	пальмова гілка
вапа, -амъ	ж.–	стояча вода; фарба
вара(а)ва, -амъ	ч.–	Варава – * *злочинець, звільнення якого натовп юдеїв домігся у Пилата, коли Ісуса Христа було засуджено до страти*
варити, -рѭ, -ритъ 1	недок.–	випереджати; йти попереду; обганяти
варити, -рѭ, -ритъ 2	недок.–	варити
варъ, -омъ	ч.–	спека
варъваръ, -омъ	ч.–	чужинець, варвар
варъварьскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	варварський
варь, -ьмъ	ж.–	палац
варьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	гарячий, спекотний
варяти, -ряѭ, -ряюши	недок.–	див. **варити 1**
васнь	присл.–	можливо, ймовірно
ваяниѥ, -ѥмъ	с.–	скульптура
ведро, -омъ	с.–	гарна погода
веле	вигук -	ой; ох
велегласно	присл.–	дуже голосно, велегласно
велии, -ия, -иѥ	прикм.–	великий
велиство, -омъ	с.–	величина; велич
великодоушьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	великодушний
великолѣпъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	пишний, чудовий
великъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	великий
величавъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	гордий; пихатий
величаниѥ, -ѥмъ	с.–	гордощі; пиха

величати(сѧ), -чаѭ(сѧ), -чаѥтъ(сѧ)	недок.–	перебільшувати; вихваляти; гордувати; хвалитися
величиѥ, -ѥмъ	с.–	велич; пишність
велияръ, -омъ	ч.–	диявол
вельбѫдъ, -омъ	ч.–	верблюд
вельдарованиѥ, -ѥмъ	с.–	щедрість; доброчинність
вельзѣволъ, -омъ	ч.–	Вельзевул – *_князь бісів, володар пекла_
вельлѣпота, -амъ	ж.–	краса; велич
вельми	присл.–	дуже, надто
вельмѫдровати, -роѹѭ, -роѹѥтъ	недок.–	бути самовпевненим; хвалитися
вельрѣчиѥ, -ѥмъ	с.–	вихваляння; багатослівність; пафос
велѣти, -лѭ, -литъ	недок.–	наказувати; хотіти, бажати; дозволяти
вепрь, -ѥмъ	ч.–	кабан, вепр
верига, -амъ	ж.–	ланцюги, кайдани; верига
верѣя, -ямъ	ж.–	засув, замок
веселити(сѧ), -лѭ(сѧ), -литъ(сѧ)	недок.–	веселити(-ся), радіти, тішитися
веселиѥ, -ѥмъ	с.–	веселощі, радість; банкет
веселовати сѧ, -лоѹѭ сѧ, -лоѹѥтъ сѧ	недок.–	див. **веселити(сѧ)**
вести, ведѫ, ведетъ	недок., док.–	вести, довести; відводити, відвести
вести(сѧ), везѫ(сѧ), везетъ(сѧ)	недок.–	везти; перепраляти(-ся); їхати; плисти
ветъхъ, -а, -о(-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	старий; давній; ветхий
ветъшати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок.–	старіти
вечеръ, -омъ	ч.–	вечір
вечерьня, -ямъ	ж.–	вечірня; вечеря; бенкет
вечеряти, -ряѭ, -ряѥтъ	недок.–	вечеряти; обідати; їсти
вешть, -ьмъ	ж.–	річ; природа, характер; подія; справа
вештьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	матеріальний, тілесний
вивлотикарь, -ѥмъ	ч.–	бібліотекар
видимъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	видимий; видний
видовати, -доѹѭ, -доѹѥтъ	недок.–	бачити; споглядати
видъ, -омъ 1	ч.–	погляд; бачення
видъ, -омъ 2	ч.–	див. **вить**
видьць, -ѥмъ	ч.–	очевидець, свідок, самовидець

видѣниѥ, -ѥмъ	с.–	бачення; видовище; вигляд, подоба; видіння, примара
видѣти, виждѫ, видитъ	недок., док.–	бачити, побачити; споглядати, споглянути; пізнавати, пізнати
вина, -амъ	ж.–	причина; привід; відмовка; вина, провина
винарь, -ѥмъ	ч.–	виноградар
виноградъ, -омъ	ч.–	виноградник; виноградна лоза
винопиица, -амъ	ч.–	пияк
виньникъ, -омъ	ч.–	винуватець
виньнъ, -а, -о(-ыи, -ая, -оѥ) 1	прикм.–	той, хто є причиною; винуватий; зобов'язаний
виньнъ, -а, -о(-ыи, -ая, -оѥ) 2	прикм.–	виноградний
вист(в)ьно	присл.–	явно; видимо
висть, -ьмъ	ж.–	бачення, поглядання
висѣти, вишѫ, виситъ	недок.–	висіти
витати, -таѭ, -таѥтъ	недок., док.–	мешкати, замешкати; відвідувати; відвідати; селитися; оселитися; гостити, пригостити
вити, виѭ, виѥтъ	недок.–	плести, сплітати
вихъръ, -омъ	ч.–	вихор
виялица, -амъ	ж.–	буря
влага, -амъ	ж.–	волога; вологість
владати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	володарювати; панувати, володіти
владыка, -амъ	ч.–	володар; керівництво; влада
владычица, -амъ	ж.–	володарка
владычьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	сильний, владний
владычьство, -омъ	с.–	влада; володарство; міць, потуга
владычьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	див. **владати**
владѣти, -дѣѭ, -дѣѥтъ	недок.–	див. **владати**
власв(ф)имиинъ, -а, -о	прикм.–	богохульний
власв(ф)имисати, -саѭ, -саѥтъ	недок., док.–	богохулити; ганьбити, зганьбити; зводити, звести наклеп
власв(ф)имия, -ямъ	ж.–	богохульство, блюзнірство; осуд; наклеп
властелинъ, -омъ	ч.–	володар
власти, владѫ, -детъ	недок.–	див. **владати**
власть, -ьмъ	ж.–	міць, потуга; право; влада; керівництво, власті; царство, держава

власъ, -омъ	ч.–	волосина; волос; шерсть, вовна
власѣница, -амъ	ж.–	волосяниця, одежа з грубої овечої або верблюжої шерсті
влачити, -чѭ, -читъ	недок.–	тягнути; волочити
влашть, -я, -ѥ	прикм.–	особливий; власний
влъкъ, -омъ	ч.–	вовк
влъна, -амъ 1	ж.–	вовна, шерсть
влъна, -амъ 2	ж.–	хвиля
влъсновати, -ноуѭ, -ноуѥтъ	недок.–	заїкатися
влъхвованиѥ, -ѥмъ	с.–	чари, ворожба
влъхвовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	ворожити, чарувати
влъхвъ, -омъ	ч.–	волхв, ворожбит, чарівник
влъчии, -ая, -ѥѥ	прикм.–	вовчий; хижацький
влъчьць, -ѥмъ	ч.–	будяк
влъшьба, -амъ	ж.–	ворожба; ворожіння; чари
влъшьство, -омъ	с.–	див. влъшьба
влѣшти, влѣкѫ, влѣчетъ	недок.–	тягнути; волочити
вода, -амъ	ж.–	вода; води
водити, вождѫ, водитъ	недок.–	водити; супроводити
водоносъ, -омъ	ч.–	відро; глек
водонось, -ьмъ	ж.–	див. водоносъ
водотѣчь, -ѥмъ	ч.–	потік; течія; струмінь води
водочръпъ, -омъ	ч.–	відро, посудина для черпання води
водьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	водяний; водянистий
вождь, -ѥмъ	ч.–	вождь; воєвода; князь
возити сѧ, вожѫ сѧ, возитъ сѧ	недок.–	їхати; плисти
воина, -амъ	ж.–	війна
воиникъ, -омъ	ч.–	воїн
воиньскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	військовий; воєнний
воиньство, -омъ	ч.–	військо; воїнство; натовп; військова служба; бій; похід; військовий чин
воиньствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	воювати; боротися
воиска, -амъ	ж.–	війна; військо
волити, -лѭ, -литъ	недок.–	хотіти; воліти
воловьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	воловий; волів
волоуи, -я, -ѥ	прикм.–	див. воловьнъ
вольнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	вільний; добровільний; навмисний
воля, -ямъ	ж.–	воля; присуд; замір; намір; прихильність; згода; можливість

волк(є)	вигук-	нумо, ну ж; о; ой
вонити, -нѭ, -нитъ	недок.–	приємно пахнути
воня, -ямъ	ж.–	запах; аромат; ароматичні речовини
воняник, -кмъ	с.–	аромат, запах
вонятн, -яѭ, -якітъ	недок.–	див. вонити
воскъ, -омъ	ч.–	віск
воштага, -амъ	ж.–	нагайка; батіг
воквати, воюѭ, воюкітъ	недок.–	воювати; битися
вокевода, -амъ	ч.–	воєвода; володар
вокводинъ, -а, -о	прикм.–	воєводин
вокводьство, -омъ	с.–	чин воєводи; князювання; князівство
врабии, -ямъ	ч.–	горобець
вравия, -ямъ	ж.–	нагорода; відзнака
врагъ, -омъ	ч.–	ворог; зловмисник
враженик, -кмъ	с.–	ворожіння; віщування
вражии, -ия, -ик	прикм.–	ворожий; вражий
вражда, -амъ	ж.–	ворожнеча, ворожість; злість
вражьдовати, -доуѭ, -доукітъ	недок.–	ворогувати; ненавидіти
вранъ, -омъ	ч.–	ворона; крук
врата, -омъ	pl. t., с.–	ворота; двері
вратарь, -кмъ	ч.–	сторож; лакей
вратн(сѧ), -аштѫ(сѧ), -атитъ (сѧ)	док.–	повернути; повернутися; спрямувати
вратъ, -омъ 1	ч.–	колесо*– *знаряддя тортур*
вратъ, -омъ 2	ч.–	комір
вратъ, -омъ 3	ч.–	зубчаста вежа
вратъкъ, -а, -о	прикм.–	хисткий; нестійкий
врахъ, -омъ	ч.–	тік; молотьба
врачевати, -чоуѭ, -чоукітъ	недок.–	лікувати, виліковувати; бути лікарем
врачеьство, -омъ	с.–	ліки; медицина
врачь, -кмъ	ч.–	лікар
врачьбьно	присл.–	по-лікарськи
врачьбьнъ, -а, -о(-ыи, -ая, -оє)	прикм.–	здатний лікувати, виліковувати
враштати сѧ, -штаѭ сѧ, -штакітъ сѧ	недок.–	повертатися
връба, -амъ	ж.–	верба
връбьница, -амъ	ж.–	Вербна неділя
връвь, -ьмъ	ж.–	мотузка
връста, -амъ	ж.–	вік, життя, життєвий шлях
вртоградарь, -кмъ	ч.–	садівник

врътоградъ, -омъ	ч.–	сад; город
врътъ, -омъ	ч.–	сад
врътъпъ, -омъ	ч.–	сад; печера, вертеп
врътѣти сѧ, врьштѫ сѧ, врътитъ сѧ	недок.–	крутитися, вертітися; перевертатися
врьховьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	верховний; найвищий; той, хто очолює
врьхосъ, -омъ	ч.–	вид саранчі, яка не вміє літати
врьхоѹ	присл.–	уверху; уверх
врьхъ, -ъмъ 1	ч.–	вершина; верх; тім'я
врьхъ 2	прийм.–	над
врѣдити, врѣждѫ, врѣдитъ	док.–	пошкодити; зіпсувати; поранити
врѣдъ, -омъ 1	ч.–	виразка; рана; тілесне ушкодження
врѣдъ, -омъ 2	ч.–	зайвий, непридатний; брехня
врѣдьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	поранений; скалічений; шкідливий; ущербний
врѣждати, -ждаѭ, -ждаѥтъ	недок.–	ранити; шкодити
врѣждениѥ, -ѥмъ	с.–	пошкодження
врѣменитъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	тимчасовий; минущий
врѣмѧ, -єньмъ	с.–	час; період; зручний час
врѣтиште, -ѥмъ	с.–	мішок; волосяниця, грубий одяг
врѣшти, врьгѫ, врьжетъ 1	док.–	кинути; кинутися;
врѣшти, врьхѫ, врьшетъ 2	недок.–	молотити
въ	прийм.–	у, в; до; на; через; супроти; серед, поміж; для
въбити, -биѭ, -биѥтъ	док.–	вбити
въблаговолити, -волѭ, -волитъ	док.–	полюбити
въбрести, -редѫ, -редетъ	док.–	ввійти (у річку, у брід)
въвадити, -важдѫ, -вадитъ	док.–	запрягти
въведениѥ, -ѥмъ	с.–	вступ; вхід; Введення, або Вхід у храм Пресвятої Владичиці нашої і Приснодіви Марії – **хриcтиянське нерухоме богородичне свято, яке Церква відзначає 8 листопада (за нов. стилем 21 листопада), на честь приведення Марії у трирічному віці на службу в Єрусалимський храм*

въвести, -ведѫ, -детъ	док.–	привести; завести
въвлѣшти, -влѣкѫ, -влѣчетъ	док.–	втягнути
въводити, -вождѫ, -водитъ	док.–	заводити; приводити
въврѣти, -вьрѫ, -вьретъ	док.–	ввіткнути; встромити
въврѣшти, -връгѫ, -връжетъ	док.–	вкинути
въвѣсити, -вѣшѫ, -вѣситъ	док.–	повісити
въгаждати, -ждаѭ, -ждаѥтъ	недок.–	догоджати; прислужувати
въгодьникъ, -омъ	ч.–	угодник; служитель
въгодьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	приємний; милий
въдати, -дамь, -дастъ	док.–	віддати; віддати заміж
въдаяти, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	віддавати; віддавати заміж
въдваряти сѧ, -ряѭ сѧ, -ряѥтъ сѧ	недок.–	осідати; перебувати; оселяти, мешкати
въдворити сѧ, -рѭ сѧ, -ритъ сѧ	док.–	осісти; замешкати; оселитися
въдрѫжати, -жаѭ, -жаѥтъ	недок.–	пронизувати; прибивати; колоти, проколювати
въдрѫжити, -жѫ, -житъ	док.–	пронизати; прибити; проколоти
въдъхновенъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	натхненний
въдъхнѫ, -нѫ, -нетъ	док.–	задути; вдихнути
въдѣвати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	одягати
въдѣти, -деждѫ, -деждетъ	док.–	вкласти
въжа/егати, -гаѭ,гаѥтъ	недок.–	підпалювати; розпалювати; загорятися
въжделати, -лаѭ, -лаѥтъ	док.–	побажати; зажадати
въжделѣние, -ѥмъ	с.–	задання; прагнення
въждиѕати, -ѕаѭ, -ѕаѥтъ	недок.–	будувати, творити; повчати
въждѧдати, -ждѧждѫ, -ждѧждетъ	док.–	відчути спрагу; запрагнути
въжешти, -жегѫ, -жежетъ	док.–	підпалити; розпалити; загорітися; розгорітися
въжиѕати, -ѕаѭ, -ѕаѥтъ	недок.–	підпалювати; розпалювати; розгорятися
въжьжение, -ѥмъ	с.–	запал; вогонь
въз	прийм.–	замість; при, біля; вверх
възавидѣти, -виждѫ, -видитъ	док.–	позаздрити
възазьрѣти, -зьрѭ, -зьритъ	док.–	подумати (погане)
възаконити, -конѭ, -конитъ	док.–	дати закон; узаконити
възалкати, -лчѫ, -лчетъ	док.–	зголодніти
възблагословити, -влѭ, -витъ	док.–	прославити; поблагословити
възблѫдити, -лѫждѫ, -блѫдитъ	док.–	допуститися перелюбу
възбояти сѧ, -боѭ сѧ, -боитъ сѧ	док.–	побоятися
възбранити, -нѭ, -нитъ	док.–	перешкодити; завадити; відбити; відмовити
възбраньникъ, -омъ	ч.–	оборонець, захисник

възбраняти, -наѭ, -наѥтъ	недок.–	перешкоджати; заваджати; відбивати; відмовляти; чинити опір
възбрати, -борѭ, -борѥтъ	док.–	взяти; завоювати
възбоудити, -боуждѭ, -боудитъ	док.–	пробудити; викликати
възбоужденије, -ѥмъ	с.–	пробудження
възбоуяније, -ѥмъ	с.–	необачність; божевілля
възбънѫти, -бънѫ, -бънетъ	док.–	прокинутися; пробудити
възбыстрити, -быштрѭ, -быстритъ	док.–	заохотити; спонукати
възбьрати, -берѫ, -бьеретъ	док.–	збирати
възбѣгати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	уникати; противитися
възбѣсити сѧ, -бѣшѫ сѧ, -бѣситъ сѧ	док.–	розлютитися
възвеличати, -чаѭ, -чаѥтъ	недок.–	возвеличати; прославляти; гордитися
възвеличити, -чѭ, -читъ	док.–	возвеличити; зробити великим, важливим; прославити
възвеселити, -лѭ, -литъ	док.–	розвеселити; потішити; возвеселити
възвести, -ведѫ, -ведетъ	док.–	вивести; відвести; позбавити; привести; підняти; висвятити, призначити
възвитије, -ѥмъ	с.–	вигода
възвить, -ьмъ	ж.–	лихва; прибуток, зиск
възводити, -вождѫ, -водитъ	недок.–	виводити; водити; виховувати; підводити
възвратити, -враштѫ, -вратитъ	док.–	повернути, віддати; відіслати; змінити; відвести; відігнати; відвернутися
възвраштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	повертати; звертатися; відвертати
възвраштеније, -ѥмъ	с.–	повернення; звернення
възвысити, -вышѫ, -выситъ	док.–	підвищити; підняти; вивищитися
възвышеније, -ѥмъ	с.–	зарозумілість; гордовитість
възвѣровати, -роуѭ, -роуѥтъ	док.–	повірити; увірувати
възвѣстити, -вѣштѫ, -вѣститъ	док.–	возвістити; повідомити, сповістити, сказати; провістити
възвѣштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	возвіщати; повідомляти, сповіщати; проповідувати
възвѣштеније, -ѥмъ	с.–	повідомлення; сповіщення
възвѣяти, -вѣѭ, -вѣѥтъ	док.–	подути; повіяти, завіяти
възгарати сѧ, -раѭ сѧ, -раѥтъ сѧ	недок.–	розгорятися; загорятися

възглавница, -амъ	ж.–	подушка
възглаголати, -лѭ, -летъ	док.–	сказати, проказати, промовити; звинуватити
възгласити, -глашѫ, -гласитъ	док.–	вигукнути; промовити, вимовити; прокукурікати; покликати
възгласъ, -омъ	ч.–	вигук; зойк
възглашати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок.–	проголошувати; вигукувати
възглѧдати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	поглядати; зиркати; мати на увазі
възгнѣтити, -нѣштѭ, -нѣтитъ	док.–	розкласти (вогонь)
възгнѫшати сѧ, -шаѭ сѧ, -шаѥтъ сѧ	недок.–	бридитися; гордувати
възгорѣти сѧ, -горѭ сѧ, -горитъ сѧ	док.–	загорітися; розгорітися
възградити, -граждѫ, -градитъ	док.–	загородити; побудувати; зміцнитися
възграждати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	укріплювати; зміцнювати
възграждениѥ, -ѥмъ	с.–	будівля; твердиня
въздавати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	віддавати (належне); дякувати; воздавати; віддячувати
възданиѥ, -ѥмъ	с.–	віддяка; відплата
въздати, -дамь, -дастъ	док.–	віддати; воздати; відплатити; повернути; віддячити
въздаяниѥ, -ѥмъ	с.–	див. **възданиѥ**
въздвигнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	підняти; воздвигнути; вибудувати; воскресити; викликати; укласти
въздвигъ, -омъ	ч.–	Воздвиження, Воздвиження Чесного Хреста – **християнське нерухоме свято, яке Церква відзначає 14 вересня (за нов. стилем 27 вересня) на честь віднайдення і урочистого воздвиження Хреста, на якому розп'яли Ісуса*
въздвижениѥ, -ѥмъ	с.–	див. **въздвигъ**
въздвиѕати, -ѕѭ, -ѕаѥтъ	недок.–	піднімати; воздвигати; викликати; приймати, ухвалювати
въздивити сѧ, -влѭ сѧ, -витъ сѧ	док.–	здивуватися
въздоити, -доѭ, -доитъ	док.–	вигодувати; виплекати

въздрадовати сѧ, -доуѭ сѧ, -доуѥтъ сѧ	док.–	зрадіти; возрадуватися
въздрасти, -стѫ, -стетъ	док.–	вирости
възздрастъ, -омъ	ч.–	зріст; вік
въздринѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	повалити
въздръжаниѥ, -ѥмъ	с.–	аскетизм; побожність
въздръжати, -жѫ, -житъ	недок., док.–	затримувати, затримати; стримувати(ся), стримати(ся); притримуватися; притриматися
въздрыдати, -даѭ, -даѥтъ	док.–	заплакати; заридати
въздрьвьновати, -ноуѭ, -ноуѥштъ	док.–	обуритися; взятися
въздрѣмати, -млѭ, -млѥтъ	док.–	задрімати; заснути
въздоухати, -доушѫ, -доушетъ	недок.–	зітхати
въздоухъ, -омъ	ч.–	повітря
въздъхнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	дихнути; зітхнути; застогнати
въздыханиѥ, -ѥмъ	с.–	зітхання; дихання, подих
въздѣти, -деждѫ, -деждетъ	док.–	підняти; протягнути
възиграти сѧ, -раѭ сѧ, -раѥтъ сѧ	док.–	стрепенутися, підстрибнути (від радості)
възиманиѥ, -ѥмъ	с.–	приступ; захват
възимати, -млѭ, -млетъ	недок.–	брати; одержувати; вилучати; причащатися; забирати
възирати, -раѭ, -раѥтъ	недок.–	дивитися; поглядати; заглядати
възисканиѥ, -ѥмъ	с.–	пошук
възискати, -каѭ, -каѥтъ	недок.–	шукати; питати; хотіти, бажати
възити, -идѫ, -идетъ	док.–	зійти; вийти; виникнути; піти; виступити
възлаганиѥ, -ѥмъ	с.–	покладання
възлагати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	класти; покладати; возлагати
възлежати, -жѫ, -житъ	недок.–	лежати; розлягатися
възлетѣти, -лештѫ, -летитъ	док.–	полетіти
възлешти, -лѧгѫ, -лѧжетъ	док.–	лягти; розлягтися
възливати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	наливати
възложениѥ, -ѥмъ	с.–	покладання; рукопокладання, хіротонія
възложити, -жѫ, -житъ	док.–	покласти; накласти; прийняти (монаші обіти)
възлѣсти, -лѣжѫ, -лѣзетъ	док.–	залізти
възлюбити, -блѭ, -битъ	док.–	полюбити; захотіти; побажати
възлюблениѥ, -ѥмъ	с.–	любов; кохання; бажання
възлюбленъ, -а, -о (-ын, -ая, -оѥ)	прикм.–	коханий; дорогий; бажаний
възмагати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	бути спроможним; мужніти, міцніти

възмазь, -ьмъ	ж.–	осквернення; розпуста
възможьнъ, -а, -о(-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	можливий; спроможний, сильний
възмошти, -могѫ, -можетъ	док.–	змогти; зуміти; зміцніти; змогутніти; подолати
възмьздиѥ, -ѥмъ	с.–	відплата, помста
възмѣтати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	підкидувати; кидати
възмѧсти, -мѧтѫ, -мѧтетъ	док.–	розметати, розкидати; розхвилюватися; обуритися
възмѫтити, -мѫштѫ, -мѫтитъ	док.–	розбурхати; обурити; збентежити
възмѫштениѥ, -ѥмъ	с.–	хвилювання; обурення; сумнів
възнакъ	присл.–	навзнак
възненавидѣти, -виждѫ, -видитъ	док.–	зненавидіти
възнепьштевати, -штоуѭ, -штоуѥтъ	док.–	подумати
възнесениѥ, -ѥмъ	с.–	Вознесіння – ******християнське господське рухоме свято, яке Церква відзначає на честь вознесення Ісуса Христа на небо на 40-ий день після Воскресення*
възнести, -сѫ, -сетъ	док.–	вознестися; підняти вверх; підвищити; вивищити; взяти
възникнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	проникнути; пробитися; піднятися
възнисти, -ньзѫ, -ньзетъ	док.–	проколоти; проткнути
възницати, -цаѭ, -цаѥтъ	недок.–	підніматися
възносити, -ношѫ, -носитъ	недок.–	возноситися; підносити; піднімати; підвищувати; вивищувати; відносити
възношениѥ, -ѥмъ	с.–	вознесіння; жертвоприношення; славослів'я
възоръ, -омъ	ч.–	вигляд; погляд
възоренъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	поважний; шановний
възъваниѥ, -ѥмъ	с.–	вигук; заклик; покликання
възъвати, -зовѫ, -зоветъ	док.–	вигукнути; закликати; покликати; назвати
възъпити, -пиѭ, -пиѥтъ	док.–	скрикнути;
възывало, -омъ	с.–	власна назва; ім'я
възывати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	кричати; закликати; кликати; запрошувати; називати; взивати
възьдати, -зиждѫ, -зиждетъ	док.–	побудувати, спорудити

възьрѣниѥ, -ѥмъ	с.–	погляд
възьрѣти, -рѭ, -ритъ	док.–	подивитися; прозріти
възярити сѧ, -рѭ сѧ, -ритъ сѧ	док.–	розсердитися
възѧти, -зьмѫ, -зьметъ	док.–	взяти; схопити; прийняти; одержати; причаститися; забрати; зняти; підняти
възѧтиѥ, -ѥмъ	с.–	одержання
въкленѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	зачинити; замкнути
въинѫ	присл.–	завжди
въкоупъ/ь /ѣ	присл.–	спільно; разом; одночасно
въкоупьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	спільний; одночасний
въкоусити, -коушѫ, -коуситъ	док.–	покуштувати; спробувати
въкоусъ, -омъ	ч.–	куштування
въкоушати, -шаѭ, -аѥтъ	недок.–	куштувати; їсти; смакувати
въкꙑснѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	піднятися
вълагалиштѥ, -ѥмъ	с.–	сумка; мішок
вълагати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	вкладати; вкидувати; покладати; наказувати
вълазити, -лажѫ, -лазитъ	недок.–	входити; вступати
вълазъ, -омъ	ч.–	вхід
въловьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	спокійний; повільний
въложити, -жѫ, -житъ	док.–	вкласти; положити
въльстити, -льштѫ, -льститъ	док.–	обдурити
вълѣзениѥ, -ѥмъ	с.–	див. **вълазъ**
вълѣсти, -лѣзѫ, -лѣзетъ	док.–	увійти; вступити
въмести, -метѫ, -мететъ	док.–	вкинути; закинути
въмѣнити, -нѭ, -нитъ	док.–	зачислити; вважати
въмѣняти, -наѭ, -наѥтъ	недок.–	вважати
въмѣстилиштѥ, -ѥмъ	с.–	приміщення
въмѣстити, -мѣштѫ, -мѣститъ	док.–	вмістити; охопити; зрозуміти
въмѣтати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	вкидувати; закидувати
въмѣшениѥ, -ѥмъ	с.–	тісто
въмѣштати, -штѭ, -штаѥтъ	недок.–	поміщати; охоплювати; розуміти
вънадрити, -рѭ, -ритъ	док.–	побачити; узріти
вънезаапѫ	присл.–	раптово, зненацька, несподівано
вънимати, -млѭ, -млѥтъ	недок.–	бути уважним
вънисти, -ньзѫ, -ньзетъ	док.–	див. **вънозити**
вънити, -идѫ, -идетъ	док.–	увійти; вступити
вънозити, -ножѫ, -нозитъ	док.–	проколоти, пробити
въноукъ, -омъ	ч.–	онук; нащадок
въноучѧ, -ѧтьмъ	с.–	онук; онука
въноушати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок.–	слухати

въноѹшити, -шѫ, -шитъ	док.–	почути
вънъ/оѹ	присл., прийм.–	геть; отам; онде
вънѣ	присл., прийм.–	зовні; поза
вънѣш(т)ьнь, -я, -є (-ии, -яя, -ѥѥ)	прикм.–	зовнішній
вънѣѭдоѹ	присл., прийм.–	зовні; поза
вънегда	спол., присл.–	коли
вънегдаже	спол.–	див. **вънегда**
вънѧти, -ньмѭ, -ньметъ	док.–	звернути увагу
вънѧти сѧ, -ньмѫ сѧ, -ньметъ сѧ	док.–	спалахнути; загорітися
вънѧтьнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	уважний
вънѫтрь	присл.–	всередину; всередині
вънѫтрьнь, -я, -є (-ии, -яя, -ѥѥ)	прикм.–	внутрішній
вънѫтрьѭдоѹ	присл., прийм.–	всередині
въображати, -жаѭ, -жаѥтъ	недок.–	утворювати; творити; уподібнювати
въорѫжити, -жѫ, -житъ	док.–	озброїти
въпадати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	падати; потрапляти
въпасти, -падѫ, -падетъ	док.–	упасти; потрапити
въперити, -рѭ, -ритъ	док.–	окрилити
въпечалити сѧ, -лѭ сѧ, -литъ сѧ	док.–	засумувати; засмутитися
въпити, -пиѭ, -пиѥтъ	недок.–	кричати; кликати
въплътити, -плъштѫ, -плътитъ	док.–	воплотити(ся); втілити
въплъштениѥ, -ѥмъ	с.–	втілення
въплъчениѥ, -ѥмъ	с.–	шикування в ряди
въпль, -ѥмъ	ч.–	крик, волання
въпльствити, -льштвлѭ, -льствитъ	док.–	закричати; поскаржитися; дорікнути
въповадити, -важдѫ, -вадитъ	док.–	запрягти
въпокоити, -коѭ, -коитъ	док.–	упокоїти, заспокоїти
въпомышлениѥ, -ѥмъ	с.–	думка; міркування
въправьдити сѧ, -вьждѫ сѧ, -вьдитъ сѧ	док.–	добитися справедливості
въпрашаниѥ, -ѥмъ	с.–	запитання; питання; слідство; допит
въпрашати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок.–	питати; просити: допитувати
въпросити, -прошѫ, -проситъ	док.–	запитати; попросити; допитати
въпросъ, -омъ	ч.–	питання; справа; випадок
въпросьникъ, -омъ	ч.–	мислитель

въпрошениѥ, -ѥмъ	с.–	див. въпросъ
въпрѣкы	присл.–	всупереч
въписати, -пишѫ, -пишетъ	док.–	вписати; записати; написати
въравьнити сѧ, -нѭ сѧ, -нитъ сѧ	док.–	зрівнятися
въразоумити, -млѭ, -митъ	док.–	напоумити; просвітити
върѧдити, -рѧждѫ, -рѧдитъ	док.–	впорядкувати
върѧждениѥ, -ѥмъ	с.–	черговість; черга
върѫштати сѧ, -штаѭ сѧ, -штаѥтъ сѧ	недок.–	падати; наштовхуватися; вдарятися
въсадити, -саждѫ, -садитъ	док.–	вмістити; посадити
въсадникъ, -омъ	ч.–	вершник
въсверѣпѣти, -пѣѭ, -пѣѥтъ	док.–	розлютитися
въселити, -лѭ, -литъ	док.–	населити; поселити; вселити
въселеная, -ямъ	ж.–	земля; світ; всесвіт
въселениѥ, -ѥмъ	с.–	житло; помешкання
въселеньскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	вселенський; світовий
въсияти, -яѭ, -яѥтъ	док.–	засіяти; запалити
въскакати, -качѫ, -качетъ	недок., док.–	скакати, скочити, підстрибувати, підстрибнути, підскакувати, підскочити
въскладати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	класти, покладати
въскликновениѥ, -ѥмъ	с.–	радощі; тріумфування
въскликнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	вигукнути; зрадіти
въсклонити, -нѭ, -нитъ	док.–	підняти; випростувати
въсконьчаниѥ, -ѥмъ	с.–	кончина; кінець
въскраи	присл., прийм.–	поблизу, поруч; біля; скраю
въскраинии, -яя, -ѥѥ	прикм.–	близький; ближній
въскрилениѥ, -ѥмъ	с.–	пола
въскръбѣти, -блѭ, -битъ	док.–	засумувати
въскръмити, -млѭ, -митъ	док.–	вигодувати, виплекати; виховати
въскрьсати, -саѭ, -саѥтъ	недок.–	воскресати
въскрьс(нов)ениѥ, -ѥмъ	с.–	воскресіння
въскрьнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	воскреснути
въскрѣсити, -шѫ, -ситъ	док.–	розбудити, воскресити
въскоурити сѧ, -рѭ сѧ, -ритъ сѧ	док.–	задиміти(ся)
въскыпѣти, -плѭ, -питъ	док.–	закипіти
въскысати, -кышѫ, -кышетъ	док.–	заквасити; перебродити
въскѫѭ	присл.–	чому; нащо; для чого
въсланяти сѧ, -сльжѫ сѧ, -сльзитъ сѧ	недок.–	спиратися
въслѣдователь, -ѥмъ	ч.–	послідовник

въслѣдовати, -доуѭ, -доуѥтъ	недок.–	іти слідом
въслѣпати, -плѭ, -плѥтъ	недок.–	текти; струменитися
въспитаниѥ, -ѥмъ	с.–	племінна худоба
въсплакати, -лачѫ, -четъ	док.–	заплакати
въсплатити, -лаштѫ, -латитъ	док.–	відплатити; заплатити
въсплатъ, -омъ	ч.–	платня
въсплаштениѥ, -ѥмъ	с.–	відплата
въсподаяти, -даѭ, -даѥтъ	док.–	воздати; подати
въспоминаниѥ, -ѥмъ	с.–	згадка; пам'ять
въспоминати, -наѭ, -наѥтъ	недок.–	згадувати; пригадувати
въспомѧнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	згадати; пригадати
въспоплъзениѥ, -ѥмъ	с.–	спотикання; падіння
въспоривъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	сварливий
въсприимати, -млѭ, -млетъ	недок.–	приймати; одержувати
въсприѧти, -примѫ, -приметъ	док.–	прийняти; одержати
въсприѧтиѥ, -ѥмъ	с.–	отримання
въспросити, -прошѫ, -проситъ	док.–	попросити
въспрославити, -влѭ, -витъ	док.–	прославити; уславити
въспрѣтити, -прѣштѭ, -прѣтитъ	док.–	пригозити; наказати; докорити
въспрѣштениѥ, -ѥмъ	с.–	докір; осуд; погроза; заборона
въспрѧнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	прокинутися; встати
въспрѧти, -таѭ, -таѥтъ	док.–	зупинити
въспоустити, -поуштѫ, -поуститъ	док.–	затягнути пісню; заспівати
въспѣти, -поѭ, -поѥтъ	док.–	заспівати; відслужити Літургію; оспівати
въспѧтити сѧ, -пѧштѫ сѧ, -пѧтитъ сѧ	док.–	повернутися
въспѧть	присл.–	назад
въставати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	вставати
въставити, -влѭ, -витъ	док.–	поставити; підняти
въставляти, -ляѭ, -лаѥтъ	недок.–	ставити; воскрешати
въставлениѥ, -ѥмъ	с.–	воскресіння
въстанивъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	старанний; наполегливий; мужній
въстаниѥ, -ѥмъ	с.–	вставання; воскресіння; бунт
въстати, -танѭ, -танетъ	док.–	встати; воскреснути; повстати
въстаяниѥ, -ѥмъ	с.–	вставання
въстигнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	досягти; бути спроможним
въстокъ, -омъ	ч.–	схід; Схід
въсточьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	східний
въстрепетати, -пештѫ, -пештетъ	док.–	здригнутися; затремтіти
въстръгати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	зривати; виривати
въстръгнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	вирвати; зірвати
въстрѣбити, -блѭ, -битъ	док.–	обгорнути мерця саваном

въстрѧсти сѧ, -сѫ сѧ, -сетъ сѧ	док.–	здригнутися; затруситися
въстрѫбити, -блѭ, -битъ	док.–	затрубити
въстъкнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	прикріпити; всунути
въстѧгнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	стягнути; загнуздати
въстѧж /ѕаниѥ, -ѥмъ	с.–	розпитування; розстеження
въстѧѕати, -ѕаѭ, -ѕаѥтъ	недок.–	питати; розстежувати; судити; вимагати; приборкувати
въстѫжати, -жаѭ, -жаѥтъ	недок.–	мучити
въстѫжити, -жѫ, -житъ	док.–	бути в скруті; вимучити
въстѫпати, -паѭ, -паѥтъ	недок.–	вступати; взувати
въстѫпити, -плѭ, -плитъ	док.–	вступити; взути
въсоуѥ	присл.–	марно; даремно; всує
въсхвалити, -лѭ, -литъ	недок., док.–	хвалити, похвалити; вихвалювати вихвалити; дякувати, подякувати
въсходити, -хождѫ, -ходитъ	недок.–	сходити; виходити
въсходъ, -омъ	ч.–	сходження; джерело; схід; кінець
въсхотѣти, -хоштѫ, -хоштетъ	док.–	захотіти; побажати; полюбити
въхытати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	красти; викрадати
въсхытитель, -ѥмъ	ч.–	злодій; грабіжник
въсхыштениѥ, -ѥмъ	с.–	грабунок; грабіжництво; злодійство
въсыновлениѥ, -ѥмъ	с.–	усиновлення
въсырити сѧ, -рѭ сѧ, -ритъ сѧ	док.–	звурдитися
въсѣятель, -ѥмъ	ч.–	родич
въсѣ(я)ти, -сѣѭ, -сѣѥтъ	док.–	посіяти; висіяти
въсѧдъ, -омъ	ч.–	причащання, Причастя
въсѧдьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	причасний
вътаиноимьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	той, який непомітно схоплює
вътешти, -текѫ, -течетъ	док.–	забігти; увійти
въторицеѭ	присл.–	вдруге; по-друге
вътороѥ	присл.–	див. въторицеѭ
въторъ, -а, -о	числ.–	другий
въторьникъ, -омъ	ч.–	вівторок
вътрътърати, -раѭ, -раѥтъ	док.–	відправити в пекло
вътрь, -ѥмъ	ч.–	ремісник
въходити, -хождаѭ, -ходитъ	недок.–	входити
въходъ, -омъ	ч.–	вхід; прихід
въходьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	вхідний
въхождениѥ, -ѥмъ	с.–	див. въходъ
въштоудити сѧ, -штоуждѫ сѧ, -штоудитъ сѧ	док.–	здивуватися

вън(ѣс)арити сѧ, -рѭ сѧ, -ритъ сѧ	док.–	воцаритися, сісти на троні; запанувати
въчисти, -чьтѫ, -чьтетъ	док.–	зарахувати
въчитати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	зараховувати
въчловѣчити сѧ, -чѫ сѧ, -читъ сѧ	док.–	вочоловічитися
въчѧло, -омъ	с.–	початок
въчѧти, -чьнѫ, -чьнетъ	док.–	почати
въшьст(в)иѥ, -ѥмъ	с.–	вхід; прихід; хода
въѥдиненъ, -а, -о	прикм.–	усамітнений
вы	займ.–	ви
выврѣшти, -ръгѫ, -ръжетъ	док.–	викинути
выгнати, выженѫ, выженетъ	док.–	вигнати
выиньнъ, -а, -о (-ъин, -ая, -оѥ)	прикм.–	постійний
вы(и)нѫ	присл.–	постійно; завжди
выкнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	звикнути; привчити
вылагати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	виганяти
выринѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	вигнати
высина, -амъ	ж.–	висота
высоко	присл.–	високо
высокомѫдровати, -роуѭ, -роуѥтъ	недок.–	чванитися; пишатися
высокъ, -а, -о (-ъин, -ая, -оѥ)	прикм.–	високий; великий
высота, -амъ	ж.–	висота; величина; велич; пихатість
высоцѣ	присл.–	в шані; високо
высоче	присл.–	уверху
выспрь	присл.–	уверх; уверху
выти, выѭ,выѥтъ	недок.–	вити; завивати
выхытити, -хыштѭ, -хытитъ	док.–	врятувати
вышьнь, -я, -ѥ (-ии, -яя, -ѥѥ)	прикм.–	верхній; найвищий
выя, -ямъ	ж.–	шия
вьдова, -амъ	ж.–	вдова
вьдовица, -амъ	ж.–	див. **вьдова**
вьдовствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	вдовіти; бути вдовою; сиротіти
вьрѣниѥ, -ѥмъ	с.–	кипіння
вьсевладыка, -ы	sing. t., ч.–	Владар, Володар (Бог)
вьсевѣрно	присл.–	щиросердно; щиро; по-справжньому
вьсегда	присл.–	завжди; постійно
вьседръжитель, -я	sing. t., ч.–	Вседержитель
вьседръжительствиѥ, -ѥмъ	с.–	всемогутність
вьседьньнъ, -а, -о (-ъин, -ая, -оѥ)	прикм.–	щоденний; посякденний
вьсежегомъ, -а, -о (-ъин, -ая, -оѥ)	прикм.–	всеспалений
вьселикъ, -а, -о	займ.–	всякий; всяк; увесь
вьселичьскы	присл.–	всяко; загалом

вьселюдьскъ-а, -о (-ъіи, -ая, -оѥ)	прикм.–	загальний (загальна процесія)
вьсемилостивъ, -а, -о (-ъіи, -ая, -оѥ)	прикм.–	всемилостивий
вьсеможьствиѥ, -ѥмъ	с.–	всемогутність
вьсеноштьнъ, -а, -о (-ъіи, -ая, -оѥ)	прикм.–	всеношний; який триває цілу ніч
вьсвѧтъ, -а, -о (-ъіи, -ая, -оѥ)	прикм.–	найсвятіший; пресвятий
вьсеславьнъ, -а, -о (-ъіи, -ая, -оѥ)	прикм.–	найславетніший; всеславний
вьсесъжагаѥмъ, -а, -о (-ъіи, -ая, -оѥ)	прикм.–	жертва, яку піддають цілоспаленню
вьсе/ицѣлениѥ, -ѥмъ	с.–	повне видужання
вьсечьстьнъ, -а, -о (-ъіи, -ая, -оѥ)	прикм.–	найчесніший, всечесний
вьсь, -ьмь	ж.–	село; маєток
вьсь, -я, -є	займ.–	весь, увесь; кожен; цілий
вьсьде	присл.–	всюди; завжди, завше
вьсьжде	присл.–	див. вьсьде
вьсьма	присл.–	взагалі
вьсяко	присл.–	зовсім; точно
вьсякъ, -а, -о	займ.–	кожний; всякий; весь
вьсямо	присл.–	всюди; врізнобіч
вьсячьскъ, -а, -о (-ъіи, -ая, -оѥ)	прикм.–	всякий
вьсячьство, -омъ	с.–	все суще
вьсѫдоу/ѣ	присл.–	всюди
вьчера	присл.–	вчора
вьчерашьнь, -я, -є (-ии, -яя, -ѥѥ)	прикм.–	вчорашній
вѣ	займ.–	ви (двоє)
вѣдати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	знати, відати
вѣдомъ, -а, -о (-ъіи, -ая, -оѥ)	прикм.–	відомий; свідомий
вѣдро, -омъ	с.–	відро
вѣдь, -ьмъ	ж.–	знання
вѣдѣниѥ, -ѥмъ	с.–	див. вѣдь
вѣдѣти, вѣмь, вѣстъ	недок.–	знати; розуміти
вѣжда, -амъ	ж.–	повіка
вѣниѥ, -ѥмъ	с.–	віти, гілки
вѣко, -омъ	с.–	див. вѣжда
вѣкъ, -омъ	ч.–	вік; світ; вічність
вѣнити, -ныѫ, -нитъ	недок.–	продавати
вѣньць, -ѥмъ	ч.–	вінок; корона
вѣньчати, -чаѭ, -чаѥтъ	недок., док.–	вінчати; коронувати; увінчувати, увінчати
вѣра, -амъ	ж.–	віра
вѣрити, -рыѫ, -ритъ	недок.–	вірити
вѣрованиѥ, -ѥмъ	с.–	див. вѣра

вѣровати, -роуѭ, -роуѥтъ	недок., док.–	вірити, повірити; вірувати
вѣрникъ, -омъ	ч.–	вірник
вѣрьно/ѣ	присл.–	правильно; правдиво; справедливо; з довірою
вѣрьнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	правильний; віруючий; правдивий; достовірний; вірний
вѣрствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	вірити; вірувати
вѣстъ	присл.–	ясно; відомо, звісно
вѣсть, -ьмъ	ж.–	вістка; думка; міркування
вѣстьникъ, -омъ	ч.–	вісник
вѣстьнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	відомий
вѣтвь, -ьмъ	ж.–	гілка
вѣтии, -ямъ	ч.–	промовець, оратор
вѣтитель, -ѥмъ	ч.–	радник
вѣтръ, -омъ	ч.–	вітер
вѣтрьнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	вітряний
вѣтъ, -омъ	ч.	угода; домовленість
вѣтьскы	присл.–	вигадано
вѣчьно	присл.–	вічно
вѣчьнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	вічний; постійний; неперервний
вѣчьньствиѥ, -ѥмъ	с.–	вічність
вѣшати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок.–	вішати
вѣштавати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	говорити, промовляти
вѣштаниѥ, -ѥмъ	с.–	голос; звук; розмова
вѣштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	говорити; розповідати; повідомляти; радитися
вѣштє, -ємъ	с.–	віче; нарада
вѣштьница, -амъ	ж.–	радниця; судилище
вѣштьничьскъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	судовий
вѣяти, вѣѭ, вѣѥтъ	недок.–	віяти
вѧзати, вѧжѫ, вѧжетъ	недок.–	в’язати; зв’язувати
вѧзѣти, -жѫ, -зитъ	недок.–	ховатися; знаходитися
вѵзаньтинскъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	візантійський
вѵс(с)онъ, -омъ	ч.–	вісон, тонке полотно

Г

гадариньскъ, -а, -о (-ъıи, -аıа, -оѥ)	прикм.–	гадаринський
гадити, гаждѫ, гадитъ	недок.–	картати
гадъ, -омъ	ч.–	гадюка; змія
гаждениѥ, -ѥмъ	с.–	картання
газа, -амъ	ж.–	скарб
газофи(оу)лакия, -ямъ	ж.–	скарбниця
галиле/ѣскъ, -а, -о (-ъıи, -аıа, -оѥ)	прикм.–	галилейський
галиле/ѣянинъ, -омъ	ч.–	галилеянин
галити, -лѭ, -литъ	недок.–	стрибати; тріумфувати
галия, -ямъ	ж.–	човен; корабель
гананиѥ, -ѥмъ	с.–	загадка; ворожба
гангрена, -амъ	ж.–	гангрена; рак
гвозд(в)ии, -ямъ	ч.–	цвях
гвоздь, -ьмъ	ч.–	див. гвозд(в)ии
гемонъ, -омъ	ч.–	вождь
ген(в)арь, -ѥмъ	ч.–	січень
геометрия, -ямъ	ж.–	геометрія
гео/ѥна, -амъ	ж.–	геєнна, пекло; пекельний вогонь
гео/ѥньскъ, -а, -о (-ъıи, -аıа, -оѥ)	прикм.–	пекельний
гигантъ, -омъ	ч.–	велетень, гігант
гистерьна, -амъ	ж.–	водосховище
глава, -амъ 1	ж.–	голова
глава, -амъ 2	ж.–	глава, розділ
главизна, -амъ	ж.–	суть справи; основа
главотѧжь, -ѥмъ	ч.–	хустка
главьнъ, -а, -о (-ъıи, -аıа, -оѥ)	прикм.–	головний; важливий; лобне місце
главьня, -ямъ	ж.–	головня
глаголаниѥ, -ѥмъ	с.–	розмова; багатослівність
глаголати, -лѭ, -летъ	недок.–	говорити; проповідувати; висловлюватися; звинувачувати; називати
глаголивъ, -а, -о	прикм.–	який говорить; говіркий; велемовний
глаголъ, -омъ	ч.–	слово; мова; справа; подія
глагольникъ, -омъ	ч.–	проповідник; тлумач
гладивъ, -а, -о (-ъıи, -аıа, -оѥ)	прикм.–	голодний
гладити, глаждѫ, гладитъ	недок.–	гладити
гладъ, -омъ	ч.–	голод
гладъкъ, -а, -о (-ъıи, -аıа, -оѥ)	прикм.–	гладкий; рівний
гладьнъ, -а, -о(-ъıи, -аıа, -оѥ)	прикм.–	голодний

гладѣти, -дѣѭ, -дѣѥтъ	недок.–	догоджати; бути приємним
гласити, глашѫ, гласитъ	недок.–	вигукувати
гласовати, -соуѭ, -соуѥтъ	недок.–	кликати
гласъ, -омъ	ч.–	голос; слово; вислів; мова; розмова; звук; глас – ******тон, тональність, лад*
гласьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	який подає голос, говорить; голосний (звук)
глашати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок.–	кликати; називати
глєзьна, -амъ	ж.–	щиколотка
глиньнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	глиняний
глоумити сѧ, -млѭ сѧ, -митъ сѧ	недок.–	хвалитися; базікати; бродити; гуляти
глоумлєниѥ, -ѥмъ	с.–	пустослів'я; блукання; поневіряння
глоумъ, -омъ	ч.–	базікання; хвалькуватість
глоупость, -ьмъ	ж.–	дурість, нерозумність
глоупъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	дурний, нерозумний
глоухъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	глухий
глъкъ, -омъ	ч.–	шум, гамір
глѧдати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	дивитися
глѫбина, -амъ	ж.–	глибина
глѫбиньнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	глибинний; пекельний
глѫбокъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	глибокий
глѫбочє	присл.–	глибоко
гнафеи, -ѥмъ	ч.–	білильник
гнести, -нєтѫ, -нєтєтъ	недок.–	тіснити; тиснути
гнила, -амъ	ж.–	глина
гниль/ѣнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. **глиньнъ**
гнити, -ниѭ, -ниѥтъ	недок.–	гнити
гнои, -ѥмъ	ч.–	гній; виразка; гнійна рана
гноити, -ноѭ, -ноитъ	недок.–	гноїти
гньсивъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	брудний
гньсь, -ьмъ	ж.–	бруд
гнѣваниѥ, -ѥмъ	с.–	див. **гнѣвъ**
гнѣвати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	сердити; гнівити; ображати
гнѣвити, -влѭ, -витъ	недок.–	див. **гнѣвати**
гнѣвъ, -омъ	ч.–	гнів
гнѣвьливъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	гнівний; сердитий
гнѣвьно	присл.–	гнівно
гнѣвьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	гнівний; злий
гнѣздити сѧ,гнѣждѫ сѧ, гнѣздитъ сѧ	недок.–	гніздитися; перебувати; мешкати

гнѣздо, -омъ	с.–	гніздо
гнѫ/оусьнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	мерзенний; мерзотний; паскудний
гнѫ/оушати сѧ, -шаѭ сѧ, -шаѥтъ сѧ	недок.–	гидувати
гобино, -омъ	с.–	достаток
гобиньнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	урожайний; щедрий; рясний
гобьѕевати, -ѕуѭ, -ѕуѥтъ	недок.–	рясніти; жити в достатку
гобьѕиѥ, -ѥмъ	с.–	див. **гобино**
гобьѕьнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. **гобиньнъ**
говорити, -рѭ, -ритъ	недок.–	говорити; шуміти
говоръ, -омъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	ч.–	шум; крик;
говѣинъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	побожний; богобоязний; шанований
говѣиньство, -омъ	с.–	побожність
говѣниѥ, -ѥмъ	с.–	побожність; богобоязнь; благоговіння; піст; говіння – **семиденне приготування до св. сповіді, поширене у Східній Церкві*
говѣти, -влѭ, -витъ	недок.–	благововіти; бути побожним; постити, говіти
година, -амъ	ж.–	час; зручний час; часи
годити, гождѫ, годитъ	недок.–	догоджати; задовольняти
годъ, -омъ	ч.–	час; рік; свято; зручний час
годьнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	зручний; приємний; дочасний
годѣ	присл.	зручно; приємно
гонитъ, -омъ	ч.–	ворожбит; дурисвіт
голоть, -ьмъ	ж.–	град
голъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	голий
голѣмо	присл.–	багато
голѣнь, -ьмъ	ж.–	гомілка
голѫбь, -ьмъ	ч.–	голуб
гоморьскъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	гоморський
гонажати, -жаѭ, -жаѥтъ	недок.–	визволяти
гонезнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	визволити; врятувати; уникнути
гонитель, -ѥмъ	ч.–	гонитель; переслідувач
гонити, -нѭ, -нитъ	недок.–	гнати; переслідувати; прагнути; шукати; бігати; рятувати
гонъзити, -нъжѫ, -нъзитъ	недок.–	визволяти
гоньць, -ѥмъ	ч.–	гонець
гонѣниѥ, -ѥмъ	с.–	гоніння; прагнення

гонѣти, -нѣѭ, -нѣѥтъ	недок.–	вистачати
гора, -амъ	ж.–	гора; верх
гораздо	присл.–	цілком; зовсім
гораздьно	присл.–	піднесено; майстерно
гораздьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	здібний, майстерний
горько	присл.–	гірко
горькъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	гіркий
горьница, -амъ	ж.–	світлиця; гори; гориста місцевість
горьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	гірський
горьнь, -ꙗ, -ѥ (-ии, -ꙗꙗ, -ѥѥ)	прикм.	верхній
горьскъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	див. горьнъ
горьцѣ	присл.–	див. горько
горьчьствиѥ, -ѥмъ	с.–	гіркота
горѣ	присл.–	уверх; зверху; вгорі
горѣкати, -каѭ, -каѥтъ	недок.–	горювати; нарікати
горѣниѥ, -ѥмъ	с.–	жар
горѣти, -рѭ, -ритъ	недок.–	горіти
горюшьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	гірчичний
горѥ, -ѥмъ 1	с.–	горе
горѥ 2	вигук	ой лихо (лишенько)!
горѥсть, -ьмъ	ж.–	гіркота; жаль; лихо
господа, -амъ 1	ж.–	нічліжка; заїжджий двір
господа, -амъ 2	ж.–	пані; господиня
господинъ, -омъ	ч.–	пан; господар; Господь
господинь, -ꙗ, -ѥ	прикм.–	господарів, панів; Господній
господыни, -ꙗмъ	ж.–	див. господа 2
господь, -ьмъ	ч.–	Господь; пан, господар
господьнь, -ꙗ, -ѥ (-ии, -ꙗꙗ, -ѥѥ)	прикм.–	Господній, Господа; господарів, панів
господьскъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	див. господинь
господьство, -омъ	с.–	панування; влада
господьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	панувати
госпожда, -амъ	ж.–	див. господа 2
гостина, -амъ	ж.–	гостинність; бенкет
гостиница, -амъ	ж.–	заїжджий двір
гости(нь)нъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	гостинний
гости(нь)никъ, -омъ	ч.–	власник заїжджого двора
гостиньць, -ьмъ	ч.–	шлях, дорога
гостити, гоштѭ, гоститъ	недок.–	пригощати
гостолюбиѥ, -ѥмъ	с.–	гостинність
гость, -ьмъ	ч.–	гість
готинъ, -омъ	ч.–	гот
готовати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	готувати

готовити, -влѭ, -витъ	недок.–	див. готовати
готовъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	готовий
грабитель, -ѥмъ	ч.–	грабіжник, розбійник
грабити, -блѭ, -битъ	недок.–	грабувати
граблѥниѥ, -ѥмъ	с.–	грабунок
градарь, -ѥмъ	ч.–	садівник
градити, граждѭ, градитъ	недок.–	обгороджувати, городити; будувати
градъ, -омъ1	ч.–	сад; замок, фортеця; місто; фортечні мури
градъ, -омъ2	ч.–	град
градьникъ, -омъ	ч.–	міщанин; громадянин
градьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)1	прикм.–	міський; фортечний
градьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)2	прикм.–	градовий
градьскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	міський; громадський
градьскы	присл.–	публічно
градьць, -ѥмъ	ч.–	містечко; садок
гражданинъ, -омъ	ч.–	див. градьникъ
граждениѥ, -ѥмъ	с.–	будівля; забудова
граждь, -ѥмъ	ч.–	конюшня
гракати, грачѫ, грачетъ	недок.–	каркати
гра/омада, -амъ	ж.–	купа
грама/отикия, -ямъ	ж.–	граматика
граматикъ, -омъ	ч.–	граматист, граматик
граматичьскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	граматичний
грамота, -амъ	ж.–	грамота
граница, -амъ	ж.–	колода
грано, -есьмъ	с.–	вірш
гранъ, -омъ	ч.–	див. грано
грань, -ьмъ	ж.–	див. грано
гребениѥ, -ѥмъ	с.–	гребля
гре/обиште, -ѥмъ	с.–	могила; домовина; цвинтар
грети, -ребѫ, -ребетъ	недок.–	веслувати
гривьна, -амъ	ж.–	намисто; браслет; гривня; гроші
гриньтавъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	прокажений
гробокопатель, -ѥмъ	ч.–	гробар; той, хто розкопує могили
гробокрадатель, -ѥмъ	ч.–	розкрадач могил
Ґроборыя, -ямъ	ч.–	див. гробокопатель
гробъ, -омъ	ч.–	могила; гробниця
гробьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	гробовий; надгробний

гроза, -амъ	ж.–	жах; переляк
гроздиѥ, -ѥмъ	с.–	гроно (виноградне); виноград (плоди)
гроздовъ, -а, -о	прикм.–	виноградний
гроздъ, -омъ	ч.–	див. **гроздиѥ**
гро/ѥзновениѥ, -ѥмъ	с.–	виноградні грона
гро/ѥзнь, -ѥмъ	ч.–	див. **гроздиѥ**
грозьнъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	страшний, грізний
грозьнѣ	присл.–	страшно, грізно
громъ, -омъ	ч.–	грім
громъгласъ, -омъ	ч.–	громовий голос, звук
громьнъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	громовий
гроудьнъ, -омъ	ч.–	листопад
гръбоватъ, -а, -о	прикм.–	горбатий; згорблений
гръбъ, -омъ	ч.–	горб
гръдити (сѧ), гръждѫ (сѧ), гръдитъ (сѧ)	недок.–	гордувати; гордитися
гръдость, -ьмъ	ж.–	гордість
гръдостьнъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	гордий, пихатий
гръдъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	гордий, пихатий, зарозумілий
гръдыни, -ꙗмъ	ж.–	гордощі, пиха
гръдѣ	присл.–	гордо; страшно
гръдѣти, -дѣѭ, -дѣѥтъ	недок.–	гордитися; гордувати
грълица, -амъ	ж.–	горлиця
гръличишть, -ѥмъ	ч.–	голубеня
гръло, -омъ	с.–	горло
гръмъ, -омъ 1	ч.–	грім
гръмъ, -омъ 2	ч.–	кущі; чагарник
гръни/ылъ, -омъ	ч.–	горнило
гръньчарь, -ѥмъ	ч.–	гончар
гръсть, -ьмъ	ж.–	пригорща
грътанъ, -омъ	ч.–	горло; гортань
грысти, -рызѫ, -рызетъ	недок.–	гризти; кусати; обкусувати
грьчинъ, -омъ	ч.–	грек
грьчьскъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	грецький
грьчьскы	присл.–	по-грецьки
грѣховьнъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	грішний
грѣхолюбьць, -ѥмъ	ч.–	грішник
грѣхъ, -омъ	ч.–	гріх; вина, провина
грѣхъ/опадениѥ, -ѥмъ	с.–	гріхопадіння
грѣшити, -шѫ, -шитъ	недок.–	грішити
грѣшникъ, -омъ	ч.–	грішник
грѣшница, -амъ	ж.–	грішниця; розпусниця
грѣшьнъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	грішний

грѣяти(сѧ), -рѣѭ(сѧ), -рѣѥтъ(сѧ)	недок.–	гріти; грітися
грѧдѫшти, -яя, -ѥѥ	прикм.–	майбутній, прийдешній
грѧсти, -рѧдѫ, -рѧдетъ	недок.–	іти; приходити; іти вслід
грѫбъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	грубий; шорсткий; неосвічений
грѫстокъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	тяжкий
гоубитель, -ѥмъ	ч.–	згубник, губитель
гоубити, -блѭ, -битъ	недок.–	губити; нищити
гоудити, гоуждѭ, гоудитъ	недок.–	обмовляти; ганьбити
гоумьно, -омъ	с.–	тік
гънати, женѫ, женетъ	недок.–	гнати; вперто йти за кимось
гыбати, -блѭ, -блетъ	недок.–	гинути
гыбнѫти, -нѫ, -нетъ	недок.–	гинути; переходити
гыбѣль, -ьмъ	ж.–	загибель; втрата
гыбѣльнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	який гине; який мусить загинути
гыбѣльство, -омъ	с.–	загибель; погибель; руїна
гѫба, -амъ	ж.–	губка
гѫгънивъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	гугнявий, заїкуватий
гѫдениѥ, -ѥмъ	с.–	гра на струнному інструменті, на гуслях
гѫдьць, -ѥмъ	ч.–	гусляр
гѫсли, -ьмъ	pl. t., ж.–	гуслі, струнний музичний інструмент
гѫсти, гѫдѫ, гѫдетъ	недок.–	грати на струнному інструменті, гуслях
гѫстъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	густий
гѫстыни, -ямъ	ж.–	густота
гѫсь, -ьмъ	ж.–	гуска
гѫсѣница, -амъ	ж.–	гусениця

Д

да	спол., част.–	щоб; якби; що; а; же; ну ж
давити, -влѭ, -витъ	недок.–	душити; давити
давьно	присл.–	давно
давьць, -ѥмъ	ч.–	даритель
дажда, -амъ	ж.–	роздавання; хабар
дажє/и	спол., част.–	поки; перед тим як; навіть
далє	присл.–	далі
далєкъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	далекий; віддалений
далєчє	присл.–	далеко; далі; оддалік
дальнии, -ꙗꙗ, -ѥѥ	прикм.–	далекий; віддалений
дальнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	див. **далєкъ**
даля, -ꙗмъ	ж.–	віддаль
даниѥ, -ѥмъ	с.–	дар; милостиня
дань, -ьмъ	ж.–	данина; податок
дарити, -рѫ, -ритъ	недок.–	дарувати
дарованиѥ, -ѥмъ	с.–	обдаровування; дар; дарунок
даровати, -роуѭ, -роуѥтъ	недок., док.–	дарувати, подарувати; відпускати, відпустити (гріхи)
даръ, -омъ	ч.–	дар; подарунок; нагорода
дарьство, -омъ	с.–	див. **даръ**
дарьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	дарувати
датєль, -ѥмъ	ч.–	той, хто дає; податель
дати, дамь, дастъ	док.–	дати
даꙗниѥ, -ѥмъ	с.–	дар; подарунок; милостиня
даꙗти, даѭ, даѥтъ	недок.–	давати; роздавати; надавати; дозволяти; допускати
двигновєниѥ, -ѥмъ	с.–	рух
двигнѫти(сѧ), -нѫ(сѧ), -нєтъ(сѧ)	док.–	зрушити; зрушитися
движа/єниѥ, -ѥмъ	с.–	див. **двигновєниѥ**
движати сѧ, -жѫ сѧ, -житъ сѧ	недок.–	рухатися
дворъ, -омъ	ч.–	двір; подвір'я
дворьць, -ѥмъ	ч.–	див. **дворъ**
двьрь, -ьмъ	ж.–	двері
двьрьникъ, -омъ	ч.–	сторож; сторожа
двьрьцѧ, -ꙗмъ	pl. t., ж.–	дверцята; віконце
дєбєлъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	повний, товстий, огрядний, дебелий; тучний
дєбєльство, -омъ	с.–	повнота, огрядність
дєвѧтє/оръ	числ.–	дев'ятеро
дєвѧтъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	числ.–	дев'ятий
дєвѧть	числ.–	дев'ять

декабрь, -ѥмъ	ч.–	грудень
демонъ, -омъ	ч.–	демон, біс, злий дух, нечистий
демоньскъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	демонічний, бісівський
десити, дешѫ, деситъ	док.–	застати; знайти
десница, -амъ	ж.–	правиця, десниця
деснъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	правий
деснѣ	присл.–	праворуч, справа
десѧтеричьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	десятикратний
десѧтерьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. десѧтеричьнъ
десѧтина, -амъ	ж.–	десята частина; десятина – **вид церковного податку*
десѧтьникъ, -омъ	ч.–	десятник – **військовий старшина, якому підпорядковано 10 вояків*
десѧторъ	числ.–	десятеро
десѧтъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	числ.–	десятий
десѧть	числ.–	десять
десѧтьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	обкладати десятиною
десѧтъкъ, -омъ	ч.–	десяток
дивии, -ия, -иѥ	прикм.–	дикий
дивити сѧ, -влѭ сѧ, -витъ сѧ	недок.–	дивитися; дивуватися
дивия, -ямъ	ж.–	нерозсудливість; безглуздя
диво, -єсьмъ	с.–	диво
дивоблюдьць, -ѥмъ	с.–	ворожбит
дивъ, -омъ	ч.–	див. диво
дивьно	присл.–	дивно
дивьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	дивний
дидаскальство, -омъ	с.–	учительство; навчання
дидрагъма, -амъ	ж.–	дидрахма – **монета номіналом дві драхми.*
дика, -амъ	ж.–	прикраса; честь; слава
динарь, -ѥмъ	ч.–	динарій
дира, -амъ	ж.–	діра, дірка
дияволовъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	диявольський; дияволів
дияволъ, -омъ	ч.–	диявол, сатана
дияволь, -я, -ѥ	прикм.–	дияволів
диявольскъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	диявольський, сатанинський
дияконъ, -омъ	ч.–	диякон, дяк
дияконьство, -омъ	с.–	дияконування; частини св. Літургії, які співає диякон
диякъ, -омъ	ч.–	див. 1 дияконъ; 2 причетник
диялексия, -ямъ	ж.–	діалектика
длань, -ьмъ	ж.–	долоня

длъго	присл.–	довго
длъгодьньствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	довго жити, довгоденствувати
длъгожитьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	довговічний
длъголѣтьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	довголітній
длъгота, -амъ	ж.–	довжина
длъготрьпѣливъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	довготертепилий; шляхетний
длъготрьпѣниѥ, -ѥмъ	с.–	довготерпеливість; шляхетність
длъготрьпѣльно	присл.–	довготерпеливо; шляхетно
длъгъ, -омъ	ч.–	борг; провина
длъгъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	довгий
длъжьникъ, -омъ	ч.–	боржник
длъжьно	присл.–	по заслузі
длъжьновати, -ноуѭ, -ноуѥтъ	недок.–	боргувати; бути зобов'язаним
длъжьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	винуватий
длъзѣ	присл.–	див. длъго
до	прийм.–	до; по; супроти; близько; приблизно
добль, -я, -ѥ (-ии, -яя, -ѥѥ)	прикм.–	благородний; шляхетний; доблесний
добьно	присл.–	благородно
добльство, -омъ	с.–	подвиг
добляти, -ляѭ, -ляѥтъ	недок.–	панувати
доблѥ	присл.–	див. добьно
доблѥсть, -ьмъ	ж.–	доблесть; подвиг
доблѥстьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	доблесний
добро, -омъ 1	с.–	добро; добра справа; майно
добро 2	присл.–	добре
добровониѥ, -ѥмъ	с.–	аромат, пахощі
добровъгодьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	приємний; догідливий
доброгласьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	милозвучний
доброговѣинъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	побожний
добродарьствиѥ, -ѥмъ	с.–	Євхаристія; Святі Тайни
добродрьзостьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	відвертий
добродѣи, -ѥмъ	ч.–	добра, шляхетна особа; добродій
добродѣлати, -лаѭ, -лаѥтъ	недок.–	творити добро
доброличьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	миловидний, вродливий

доброобразьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	пристойний
доброразоумивѣ	присл.–	розумно, слушно
добродьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	знатний; благородний
доброродьство, -омъ	с.–	знатність; шляхетність
добрость, -ьмъ	ж.–	доброта, доброчинність
добросътворити, -рѭ, -ритъ	док.–	зробити добро
доброта, -амъ	ж.–	доброта; краса; досконалість
добротворити, -рѭ, -ритъ	недок.–	див. добродѣлати
доброчьстиѥ, -ѥмъ	с.–	побожність; богобоязливість
добръ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	добрий; гарний; досконалий
добрѣ	присл.–	добре; досконало
добыти, -бѫдѫ, -бѫдетъ	док.–	досягти; дочекатися; здобути
довести, -ведѫ, -ведетъ	док.–	довести; провести
доводитель, -ѥмъ	ч.–	провідник; вождь
доволити сѧ, -лѭ сѧ, -литъ сѧ	недок., док.–	задовольнятися, задовольнитися; допомагати, допомогти; підтримувати, підтримати
доволъ, -омъ	ч.–	скромність
довольно	присл.–	достатньо
довольнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	достатній; здібний; скромний
доволѣ	присл.–	див. довольно
довьльство, -омъ	с.–	достаток; потрібна кількість
довьлѣти, -лѭ, -летъ	недок.–	вистачати; задовольнятися
догонити, -нѭ, -нитъ	недок.–	заставляти
догъматъ, -омъ	ч.–	учення; догма
дожи	част.–	поки; аж
доживити, -влѭ, -витъ	док.–	дожити
дожьдати, -жьдѫ, -жьдетъ	док.–	підождати; дочекатися
дозьрѣти, -зьрѭ, -зьритъ	недок.–	спостерігати; пізнавати
доилица, -амъ	ж.–	мамка; нянька
доити, -идѫ, -идетъ 1	док.–	дійти; прийти; настати; досягнути
доити, -доѭ, -доитъ 2	недок.–	кормити; плекати; годувати
доколѣ	присл.–	доки, допоки
докони	присл.–	вовік, довіку
доконьчати, -чаѭ, -чаѥтъ	док.–	виконати
долоу	присл.–	вниз
долъ, -омъ	ч.–	долина; діл; западина
долѣ	присл.–	унизу
дома	присл.–	удома
домаживьць, -ѥмъ	ч.–	туземець

домачѧдица, -амъ	ж.–	рабиня, яка народилася у домі власника
домачѧдьць, -ѥмъ	ч.–	раб, який народився в домі власника
домашть, -я, -є	прикм.–	домашній
домовитъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	багатий, заможний, хазяйновитий, домовитий
домодрьжица, -амъ	ж.–	господиня
домъ, -ъмъ	ч.–	дім, житло; челядь; рід, родина
домыслити, -лѭ, -литъ	док.–	уявити; подумати; зрозуміти
домышляти, -ляѭ, -лаѥтъ	недок.–	уявляти; думати; розуміти
донести, -сѫ, -сетъ	док.–	занести; віднести
доньде	спол.–	поки
доньдеже	спол.–	поки; поки ні
донѥлиже	спол.–	див. доньдеже
донѥлѣ	спол.–	див. доньдеже
донѥлѣже	спол.–	див. доньдеже
допоздѣ	присл.–	пізно; допізна
досада, -амъ	ж.–	хула; образа
досадитель, -ѥмъ	ч.–	хулитель; обмовник; кривдник
досадити, -саждѫ, -садитъ	док.–	образити; обмовити; оббрехати
досаждати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	ображати; обмовляти; оббріхувати
досаждениѥ, -ѥмъ	с.–	див. досада
доселѣ	присл.–	досі
досити, дошѫ, доситъ	док.–	найти, знайти
доспѣти, -пѣѭ, -пѣѥтъ	док.–	досягти
достати, -танѫ, -танетъ	док.–	вистачити
достегны, -ъвамъ	ж.–	гомілка
достигнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	дійти; досягнути
достижьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	достатній
достоиникъ, -омъ	ч.–	достойна особа
достоино	присл.–	достойно, гідно
достоиновѣрьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм	достовірний
достоинъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм-	достойний, гідний; дозволений; можливий
достоиньство, -омъ	с.–	достоїнство
достоитъ	присл.–	варто, треба
достославьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	гідний похвали
достояниѥ, -ѥмъ	с.–	спадщина; гідність; заслуга
достояти, -тоѭ, -тоитъ	недок.–	годитися; бути зобов’язаним
досъмотрѣти, -моштрѭ, -мотритъ	док.–	помітити

досътѫжити, -тѫжѫ, -тѫжитъ	док.–	бути тягарем
досьде	присл.–	див. доселѣ
досѧшти, -сѧгѫ, -сѧжетъ	док.–	досягти; дійти
дотешти, -текѫ, -течетъ	док.–	догнати; настигнути
дотолѣ	присл.–	до тих пір
дошьствиѥ, -ѥмъ	с.–	прихід
драгъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	дорогий; коштовний
драгъма, -амъ	ж.–	драхма
древльнь, -ꙗ, -ѥ (-ии, -ꙗꙗ, -ѥѥ)	прикм.–	старий; древній
древлѥ	присл.–	давно; колись
дробити, -блѭ, -битъ	недок.–	розламувати; дробити
дробьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	дрібний
дрождиѩ, -ꙗмъ	pl. t., ж.–	дріжджі; закваска
дроуга, -амъ	ж.–	подруга
дроугоиде	присл.–	іншим разом; на іншому місці
дроугоици	присл.–	див. дроугоиде
дроугоꙗко	присл.–	інакше; по-іншому
дроугоѥ	присл-	див. дроугоꙗко
дроугъ, -омъ 1	ч.–	друг
дроугъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ) 2	прикм.–	інший; наступний
дроужина, -амъ	ж.–	товариство; дружина
дроужьба, -амъ	ж.–	дружба
дроужьнь, -ꙗ, -ѥ (-ии, -ꙗꙗ, -ѥѥ) 1	прикм.–	другів, приятельський
дроужьнь, -ꙗ, -ѥ (-ии, -ꙗꙗ, -ѥѥ) 2	прикм.–	інший
дръва, -омъ	pl. t., с.–	дрова
дръжава, -амъ	ж.–	влада; сила; держава
дръжавьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	могутній; сильний; державний
дръжати, -жѫ, -житъ	недок.–	тримати; володіти; утримувати; дотримуватися; сповідувати
дръзати, -заѭ, -заѥтъ	недок.–	довіряти; дерзати; не падати у відчай
дръзновениѥ, -ѥмъ	с.–	довір'я; сміливість
дръзнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	відважитися
дръзо	присл.–	сміливо
дръзовати, -зоуѭ, -зоуѥтъ	недок.–	відверто, сміливо говорити
дръзость, -ьмъ	ж.–	сміливість; довіра
дръзъ	присл.–	сміливо
дръзѣ	присл.–	див. дръзъ
дрьколь, -ьмъ	ч.–	дрючок; жердина; палиця
дрѣво, -есьмъ	с.–	дерево; кущ; деревина; кіл, палиця
дрѣводѣля, -ꙗмъ	ч.–	тесля
дрѣвь/ѣнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	дерев'яний; лісовий

дрѣманиѥ, -ѥмъ	с.–	дрімота
дрѣмати, -млѭ, -млѥтъ	недок.–	дрімати
дрѧзга, -амъ	ж.–	ліс; чагарник
дрѧселовати, -лоуѭ, -лоуѥтъ	недок.–	сумувати
дрѧселъ, -а, -о, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	сумний; засмучений
дрѧхъ, -а, -о, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	сумний; пригнічений
дрѫгъ, -омъ	ч.–	палиця; дрюк
дрѫчити, -чѫ, -читъ	недок.–	наказувати; придушувати
доуновениѥ, -ѥмъ	с.–	дихання; подих
доунѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	подути
доуп(л)ина, -амъ	ж.–	отвір
доухати, доушѫ, доушетъ	недок.–	дихати; дути
доуховьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	духовний
доухъ, -а 1	s. t., ч.–	Дух – _*третя особа Св. Трійці_
доухъ, -омъ 2	ч.–	дух – _*самостійне безтілесне єство (добре чи зле)_; дихання
доуша, -амъ	ж.–	душа
доушевьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	душевний; духовний
доушегоубица, -амъ	ж.–	душогуб, убивця
доушепагоубьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	згубний для душі
доушеоуспѣшьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	корисний для душі
доушьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	душевний; живий; який має душу
дъва(-ѣ)	числ.–	два, дві
дъвакъ, -омъ	ч.–	пара
дъво(и)шьды	числ.–	два на (помножити); двічі
дъвобрачьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	одружений вдруге
дъвогоубити, -блѭ, -битъ	недок.–	подвоїти
дъвогоубьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	подвійний; двоякий
дъводоушиѥ, -ѥмъ	с.–	сумнів; нещирість
дъводоушьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	дволикий; нещирий
дъвоженикъ, -омъ	ч.–	той, хто одружився друге
дъвоженьць, -ѥмъ	ч.–	див. **дъвоженикъ**
дъвои	числ.–	подвійний; двоє; два
дъвоицеѭ	присл.–	двічі
дъвокровьнъ, -а, -о	прикм.–	двоповерховий
дъво(ѥ)словьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	двомовний; нещирий
дъждевьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	дощовий

дъждити, -ждѫ, -ждитъ	недок.–	посилати дощ; дощити
дъждь, -ѥмъ	ч.–	дощ
дъждьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. **дъждєвьнъ**
дъна, -амъ	ж.–	подагра
дъно, -омъ	с.	дно
дъска, -амъ	ж.–	плита; дошка; стіл
дъхновениѥ, -ѥмъ	с.–	дихання; подих; натхнення
дъхъторъ, -омъ	ч.–	подушка
дъшти, -єрьмъ	ж.–	дочка
дъштица, -амъ	ж.–	дошка; дощечка
дымъ, -омъ 1	ч.–	дим
дымъ, -омъ 2	ч.–	чума
дыханиѥ, -ѥмъ	с.–	дихання; дух; подих
дыхати, дышѫ, дышєтъ	недок.–	дихати; дути; віяти
дышати, -шѫ, -шитъ	недок.–	див. **дыхати**
дьбрь, -ьмъ	ж.–	ущелина
дьлы, -ъвамъ	ж.–	бочка
дьлѥ	присл.–	далі
дьнєвьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	денний; щоденний; який випадає на певний день тижня
дьнинѭ	присл.–	вдень
дьнь, дьньмъ	ч.–	день; доба; дата
дьн(ьн)ица, -амъ	ж.–	ранкова зірка
дьньнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. **дьнєвьнъ**
дьньсь	присл.–	сьогодні, нині, днесь
дьньсьнь, -я, -є (-ии, -яя, -ѥѥ)	прикм.–	сьогоднішній, нинішній
дьрати, -рѫ, -рєтъ	недок.–	дерти; здирати
дѣва, -амъ	ж.–	діва; невинна дівчина
дѣвая, -ямъ	ж.–	див. **дѣва**
дѣвица, -амъ	ж.–	дівчина
дѣвичь, -а, -є	прикм.–	дівочий; незайманий
дѣвичьскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. **дѣвичь**
дѣвьство, -омъ	с.–	дівоцтво
дѣвьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	бути незайманою; дівувати
дѣдина, -амъ	ж.–	дідизна, дідівська земля
дѣдъ, -омъ	ч.–	дід; предок
дѣдьнь, -я, -є (-ии, -яя, -ѥѥ)	прикм.–	дідівський
дѣиствиѥ, -ѥмъ	с.–	діяльність; дія
дѣиство, -омъ	с.–	див. **дѣиствиѥ**
дѣиствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	робити; діяти; виявлятися
дѣиствьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	діяльний
дѣлалия, -ямъ	ж.–	робітниця; служниця
дѣланиѥ, -ѥмъ	с.–	робота; обробка; справа; вчинок

дѣлатєль, -ѥмъ	ч.–	робітник; діяч; селянин; садівник; ремісник
дѣлати, -лаѭ, -лаѥтъ	недок.–	робити; працювати; діяти; творити; будувати; виготовляти; господарювати; торгувати
дѣлити, -лѭ, -литъ	недок.–	ділити
дѣло, -омъ	с.–	справа; річ; вчинок; робота; дохід; праця; витвір; плід
дѣл(ьн)омѣръ, -омъ	ч.–	мірка – **мотузка для вимірювання землі*
дѣлъ, -омъ	ч.–	частина; наділ
дѣльма	прийм.–	для
дѣльникъ, -омъ	ч.–	майстерня
дѣльница, -амъ	ж.–	див. дѣльникъ
дѣля	прийм.–	див. дѣльма
дѣти, дѣѭ, дѣѥтъ	недок.–	говорити; казати
дѣти сѧ, дѣѭ сѧ, дѣѥтъ сѧ	док.–	подітися; зникнути
дѣтиштє, -ѥмъ	с.–	дітище; дитина; дитя
дѣтишть, -ѥмъ	ч.–	дітище; хлопчик
дѣтооубииство, -омъ	с.–	дітовбивство
дѣть, -ьмъ	ж.–	дитина; нащадок
дѣтьскъ, -а, -о (-ъіи, -ая, -оѥ)	прикм.–	дитячий;підлітковий
дѣтѣль, -ьмъ	ж.–	вчинок; справа; діяльність; спосіб
дѣяниѥ, -ѥмъ	с.–	вчинок; дія; діяльність
дѣяти, дѣѭ, -дѣѥтъ	недок.–	діяти; заважати; чинити; відбуватися; говорити
дѫбиѥ, -ѥмъ	с.–	дерева
дѫбра/ова, -амъ	ж.–	дубина; гай
дѫбъ, -омъ	ч.–	дерево; дуб
дѫга, -амъ	ж.–	дуга; веселка
дѫти, дъмѫ, дъметъ	недок.–	дути; надувати; чванитися; хвалитися; шаленіти

Є

евангелиинъ, -а, -о (-ъın, -ая, -ок)	прикм.–	євангельський
евангелиста, -амъ	ч.–	див. **евангелистъ**
евангелистъ, -омъ	ч.–	євангеліст – **Євангелісти – це св. Матей, св. Марко, св. Лука, св. Йоан, їх традиційно вважають авторами чотирьох Євангелій*
евангелик, -кмъ	с.–	добра звістка, Євангеліє – * *це чотири книги Нового Завіту*
евр҃ѣининъ, -омъ	ч.–	еврей
евр҃ѣиныни, -ямъ	ж.–	еврейка
евр҃ѣискы	присл.–	по-еврейськи
евхаристия, -ямъ	ж.–	Євхаристія – **Пресвята Тайна Тіла і Крові Ісуса Христа під видами хліба і вина, жертва Нового Завіту*
евхологионъ, -омъ	ч.–	евхологій; требник – **богослужбова книга, що містить тексти богослужень таїнств, освячень і благословень*
египьтьскъ, -а, -о (-ъın, -ая, -ок)	прикм.–	єгипетський
еда	част., спол.–	невже; щоб
еде/омьскъ, -а, -о (-ъın, -ая, -ок)	прикм.–	едемський
еи	вигук	так; безперечно; звичайно
еклисиастъ, -омъ	ч.–	Еклезіаст – **книга Старого Заповіту повчального характеру, її авторство приписували цареві Соломонові*
екъдикъ, -омъ	ч.–	церковний прокурор
екътения, -ямъ	ж.–	ектенія – **структурний елемент богослуження*
ел(о)и	вигук	Боже мій
ел(л)инъ, -омъ	ч.–	грек; язичник
елиныни, -ямъ	ч.–	грекиня; язичниця
елиньскъ, -а, -о (-ъın, -ая, -ок)	прикм.–	грецький, еллінський; язичницький
елиньскы	присл.–	по-грецьки; по-язичницькому
еллина, -амъ	ж.–	див. **елиныни**
емпризмъ, -омъ	ч.–	пожежа

єнкєния, -ямъ	ж.–	свято відновлення храму
єноүрь, -ємъ	ч.–	січень
єпархия, -ямъ	ж.–	єпархія – **єпархія за часів Константина Великого – адміністративно-територіальна одиниця Римської імперії, згодом – церковний округ, очолюваний єпископом.*
єпархъ, -омъ	ч.–	намісник церковного округу, єпископ
єпеньдитъ, -омъ	ч.–	сорочка
єпикоүрь, -я, -є (-ни, -яя, -єє)	прикм.–	епікурейський
єпископия, -амъ	ж.–	єпархія; єпископський осідок
єпископль, -я, -є	прикм.–	єпископський
єпископъ, -омъ	ч.–	єпископ глава єпархії
єпископьство, -омъ	с.–	див. єпископия
єпистолия, -ямъ	ж.–	лист; послання
єпитимия, -ямъ	ж.–	епітимія – **покарання, покута, накладені Церквою*
єпитрахилъ, -омъ	ч.–	епітрахиль – **частина богослужбового одягу священика*
єпифания, -ямъ	ж.–	див. богоявлєниє
єремита, -амъ	ч.–	пустельник
єресь, -ьмъ	ж.–	єресь
єретикъ, -омъ	ч.–	єретик
єретичьскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оє)	прикм.–	єретичний; богохульський
єсє	вигук-	ось
єсперина, -амъ	ж.–	вечірня – **богослуження добового кола*
єтєро	присл.–	вдруге
єтєръ, -а, -о	займ.–	один; якийсь; хтось; інший
єтиопьскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оє)	прикм.–	ефіопський
єфемерия, -ямъ	ж.–	черга
єфесеи, -ємъ	ч.–	ефесянин
єфесьсъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оє)	прикм.–	ефеський
єхидьна, -амъ	ж.–	гадюка, змія, єхидна
єхидьновъ, -а, -о	прикм.–	гадючин; гадючий
єчє	спол.–	якщо
єѯархъ, -омъ	ч.–	екзарх – **посланець-намісник патріарха з постійними функціями*
єоүроклидонъ, -омъ	ч.–	північно-східний вітер
єоүхи, -ямъ	ж.–	молитва

Ж

жаба, -амъ	ж.–	жаба
жалити, -лѭ, -литъ	недок.–	скаржитися; нарікати
жалосръдия, -ѥмъ	pl. t., с.–	нутро
жалость, -ьмъ	ж.–	смуток; горе; прагнення
жалостьно	присл.–	прикро
жаль, -ьмъ	ж.	могила; гробниця; горе, журба
же	част., спол.–	а, але; й, і; та; ж
жела/ѣниѥ, -ѥмъ	с.–	бажання, пожадливість
желаньнъ, -а, -о (-ъін, -ая, -оѥ)	прикм.–	бажаний
желѣзнъ, -а, -о (-ъін, -ая, -оѥ)	прикм.–	залізний
желѣзо, -омъ	с.–	залізо
желѣтва, -амъ	ж.–	смуток; горе
желѣти, -лѣѭ, -лѣѥтъ	недок.–	жаліти; хотіти
желя, -ямъ	ж.–	див. **желѣтва**
желѫдь, -ьмъ	ч.–	жолудь
жена, -амъ	ж.–	жінка; дружина
женима, -амъ	ж.–	коханка
женитва, -амъ	ж.–	одруження; весілля
женити(сѧ), -нѭ(сѧ), -нитъ(сѧ)	недок.–	женити; женитися
женихъ, -омъ	ч.–	наречений
женишьтьце, -емъ	с.–	повія
женьскъ, -а, -о (-ъін, -ая, -оѥ)	прикм.–	жіночий
женьство, -омъ	с.–	жіночість
жеравъ, -а, -о	прикм.–	розпечений
жестовъ, -а, -о (-ъін, -ая, -оѥ)	прикм.–	впертий
жестоко	присл.–	твердо; тяжко
жестоколѣганникъ, -омъ	ч.–	той, хто лягає (спить) на твердому
о жестоконии, -ая, -еѥ	прикм.–	впертий
жестокосъказаньнъ, -а, -	прикм.–	тяжковисловлюваний
жестокъ, -а, -о (-ъін, -ая, -оѥ)	прикм.–	твердий; тяжкий; немилосердний; жорстокий
жестосръдиѥ, -ѥмъ	с.–	жорстокість; немилосердність
жестота, -амъ	ж.–	жорстокість
жесточьствиѥ, -ѥмъ	с.–	див. **жестосръдиѥ**
жесточьство, -омъ	с.–	див. **жестосръдиѥ**
жешти, жегѫ, жежетъ	недок.–	пекти; палити
живити, -влѭ, -литъ	недок., док.–	оживляти, оживити; дарувати, подарувати життя; платити, заплатити
живоносьнъ, -а, -о (-ъін, -ая, -оѥ)	прикм.–	життєдайний

животворивъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	животворний, життєдайний; який оживляє
животворити, -рѭ, -ритъ	недок.–	нести, творити життя
животворьць, -ѥмъ	ч.–	життєдавець, життєтворець
животъ, -омъ	ч.–	життя; жива істота; тварина
животьно, -омъ	с.–	тварина, звір
животьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	життєвий; живий; життєдайний; тваринний
живъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	живий; життєдайний
жидовинъ, -омъ	ч.–	жид, єврей, юдей
жидовьскъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	жидівський, юдейський
жидовьскы	присл.–	по-жидівськи
жидовьствиѥ, -ѥмъ	с.–	жидівство
жизнь, -ьмъ	ж.–	життя
жизньнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	живий; життєдайний
жила, -амъ	ж.–	жила; сухожилля
жилиште, -ѥмъ	с.–	житло
жировати, -роуѭ, -роуѥтъ	недок.–	пастися
жиръ, -омъ	ч.–	пасовисько
жителинъ, -омъ	ч.–	див. **житель**
житель, -ѥмъ	ч.–	мешканець; громадянин
жити, живѫ, живетъ	недок.–	жити; мешкати; перебувати; оживляти; користуватися
житийскъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	житейський; світський
житиѥ, -ѥмъ	с.–	життя; помешкання; харчування; жива істота, тварина; Житія – **книга, яка містить життєписи святих, укладені за церковним календарем.*
жить, -ьмъ	ж.–	див. **жизнь**
житьница, -амъ	ж.–	житниця, клуня, стодола, зерносховище
житьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ) 1	прикм.–	живий; життєвий
житьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ) 2	прикм.–	житній; хлібний
жладьба, -амъ	ж.–	збитки; шкода
жласти, -ладѫ, -детъ	недок., док.–	відшкодовувати, відшкодувати (збитки); віддавати, віддати борг
жлътѣница, -амъ	ж.–	сорт салату
жръ/ьдь, -ьмъ	ж.–	палиця; дрючок
жрънъвьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	жорновий; млиновий
жръны, -ъвамъ	ж.–	жорна
жрътва, -амъ	ж.–	жертва; Євхаристія
жрътвьникъ, -омъ	ч.–	жертовник; вівтар
жръ/ѣти, жьрѫ, жьрешитъ	недок., док.–	жертвувати, пожертвувати

жрътиѥ, -ѥмъ	с.–	жертвоприношення
жрѣбии, -ѥмъ	ч.–	жереб; доля; частка; спадщина
жрѣбьць, -ѥмъ	ч.–	жеребець
жрѣбѧ, -ѧтьмъ	с.–	лоша
жоупелъ, -омъ	ч.–	сірка; жупел
жоупиштѥ, -ѥмъ	с.	могила; гробниця
жьвати, жоуѭ, жоуѥтъ	недок.–	жувати; кусати
жьжаниѥ, -ѥмъ	с.–	очікування
жьдати, жьдѫ, жьдетъ	недок.–	чекати; очікувати
жьзлиѥ, -ѥмъ	с.–	палиці; пруття
жьзлъ, -омъ	ч.–	палиця; прут; жезл
жьрьць, -ѥмъ	ч.–	жрець; священик
жьрьчьскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	жрецький; священицький; священичий
жѧданиѥ, -ѥмъ	с.–	спрага; спраглість; бажання; пожадання
жѧдати, жѧждѫ, жѧждетъ	недок.–	мати спрагу; жадати; бажати; очікувати
жѧдьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	спраглий
жѧдѣнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	бажаний
жѧжда, -амъ	ж.–	спрага; посуха; висохла земля
жѧло, -омъ	с.–	жало
жѧтва, -амъ	ж.–	жнива
жѧтвьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	жнивний
жѧтель, -ѥмъ	ч.–	жнець
жѧтелянинъ, -омъ	ч.–	див. жѧтель
жѧти, жьмѫ, жьметъ	недок.–	тиснути, стискати
жѧти, жьнѫ, жьнетъ	недок.–	жати

Ѕ

ѕвиздати, ѕвиждѫ, ѕвиждетъ	недок.–	свистіти
ѕвѣзда, -амъ	ж.–	зірка; звізда
ѕвѣздозьрьць, -ѥмъ	ч.–	жрець; астролог
ѕвѣздочьтениѥ, -ѥмъ	с.–	астрологія
ѕвѣрь, -ѥмъ	ч.–	див. звѣрь
ѕелиѥ, -ѥмъ	с.–	див. зелиѥ
ѕлакъ, -омъ	ч.–	див. злакъ
ѕлачьнъ, -а, -о(-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. злачьнъ
ѕѣло	присл.–	дуже; надто; надмірно

З

за	прийм.–	за; замість; для; через; в, у; по
забити, -биѭ, -биѥтъ	док.–	забити; закувати
заблѫдити, блѫждѫ, блѫдитъ	док.–	заблудитися
заблѫждати, -ждаѭ, -даѥтъ	недок.–	блудити
заблѫждениѥ, -ѥмъ	с.–	помилка
забрало, -омъ	с.–	вал; фортифікаційний мур
забъвениѥ, -ѥмъ	с.–	забуття
забъдѣниѥ, -ѥмъ	с.–	бадьорість
забъдѣти, -бъждѫ, -бъдитъ	док.–	стати бадьорим
забывати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	забувати
забыти, -бѫдѫ, -бѫдетъ	док.–	забути
забытиѥ, -ѥмъ	с.–	забуття
забыть, -ьмъ	ж.–	див. забытиѥ
забытьливъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	забутькуватий
завадити, -важдѭ, -вадитъ	док.–	зв'язати
завести, -ведѫ, -ведетъ	док.–	завести; відвести; спокусити (до гріха)
завида, -амъ	ж.–	заздрість
завидьливъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	заздрісний
завидѣти, -виждѫ, -видитъ	недок.–	заздрити
зависть, -ьмъ	ж.–	заздрість; старанність, ретельність
завистьникъ, -омъ	ч.–	заздрісник
завити, -виѭ, -виѥтъ	док.–	закрутити; замотати
завора, -амъ	ж.–	засув
заврѣти, -рѫ, -ретъ	док.–	замкнути
заврѣшти, -връгѫ, -вржетъ	док.–	відкинути
завѣса, -амъ	ж.–	завіса
завѣтъ, -омъ	ч.–	угода; домовленість; обіцянка; заповіт; бажання; прагнення; наказ; Завіт, Заповіт – **союз Бога з ізраїльтянами за посередництвом Адама, Ноя, Авраама, Ісаака (Старий Завіт); заповіт Ісуса Христа з людським родом (Новий Завіт).*
завѣтно	присл.–	побожно
завѣштавати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	заповідати; укладати угоду; наказувати; обіцяти
завѣштати, -штаѭ, -штаѥтъ	док.–	заповісти; укласти угоду; зобов'язати; відмовитися

завѧзати, -вѧжѫ, -вѧжетъ	док.–	зав'язати; сплести (рибальську сітку)
загвоздити, -гвождѫ, -гвоздитъ	док.–	прибити цвяхами, прицвяхувати
заглаголати сѧ, -лѭ сѧ, -летъ сѧ	недок.–	відмовлятися
загладити, -глаждѫ, -гладитъ	док.–	стерти; загладити
заграда, -амъ	ж.–	сад
заградити, -граждѫ, -градитъ	док.–	перегородити; загородити
загръляти, -ляѭ, -ляѥтъ	недок.–	душити
загънати, -женѫ, -женетъ	док.–	відігнати
задесити, -дешѫ, -деситъ	док.–	застати
зади	присл.–	позаду; назад
задължениѥ, -ѥмъ	с.–	відстрочка
задължити, -лъжѫ, -лъжитъ	док.–	продовжити
задьнь, -я, -є (-ии, -яя, -ѥѥ)	прикм.–	задній;
задѣти, -дѣѭ, -дѣѥтъ	недок., док.–	класти, покласти; заставляти, заставити; закривати, закрити
зажагати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	підпалювати
зажда, -амъ	ж.–	спина
зaждь, -ѥмъ	ч.–	зад
зазирати, -раѭ, -раѥтъ	недок.–	підглядати; звинувачувати
зазнаменати, -наѭ, -наѥтъ	док.–	запечатати
зазоръ, -омъ	ч.–	докір; підозра
зазорьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	ганебний; підозрілий
зазьрѣти, -рѭ, -ритъ	док.–	розсердитися; докорити; обуритися
заизвѣштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	запевнювати
заимати, заѥмлѭ, заѥмлѥтъ	недок.–	позичати
заимодавьць, -ѥмъ	ч.–	позичальник
заимъ, -омъ	ч.–	позичка
заимьникъ, -омъ	ч.–	боржник
заити, -идѫ, -идетъ	док.–	зайти; піти
закалати, -лаѭ, -лаѥтъ	недок.–	колоти, різати
закладъ, -омъ	ч.–	поруки; заклад
заклати, -колѭ, -колѥтъ	док.–	заколоти; зарізати
заклєнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	замкнути; заточити
заклепениѥ, -ѥмъ	с.–	в'язниця
заклепъ, -омъ	ч.–	засув
заклинаниѥ, -ѥмъ	с.–	присяга; фальшива присяга
заклинати, -наѭ, -наѥтъ	недок.–	присягати; проклинати
заключити, -чѫ, -читъ	док.–	замкнути; заточити
заклѧти, -льнѫ, -нетъ	док.–	умовити; заприсягти
заклѧтиѥ, -ѥмъ	с.–	заклинання
заколѥниѥ, -ѥмъ	с.–	заклання, заколення

заколѥньнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	заколений, зарізаний
законодавьць, -ѥмъ	ч.–	законодавець
законодръжьць, -ѥмъ	ч.–	законник
закононаслѣдити, -лѣждѫ, -лѣдитъ	док.–	успадкувати
законоположениѥ, -ѥмъ	с.–	закон (Мойсеїв); законодавство
законопрѣстѫплениѥ, -ѥмъ	с.–	порушення закону; злочин; гріх
законопрѣстѫповати, -поуѭ, -поуѥтъ	недок.–	порушувати закон; грішити
законопрѣстѫпьникъ, -омъ	ч.–	порушник закону; злочинець; грішник; безбожник
законопрѣстѫпьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	протизаконний; грішний; безбожний
законооучитель, -ѥмъ	ч.–	законовчитель
законъ, -омъ	ч.–	закон – **закон Мойсея*; законодавство; статут (монаший); законність
законьникъ, -омъ	ч.–	законник, знавець, учитель Закона у Старому Завіті; священик; першосвященик
законьничьство, -омъ	с.–	священство; священицтво
законьно/ѣ	присл.–	законно; справедливо
закрывати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	закривати
закъснѣниѥ, -ѥмъ	с.–	затримка; зволікання
закъснѣти, -нѭ, -нитъ	док.–	затримати
залазъ, -омъ	ч.–	небезпека
заложити, -жѫ, -житъ	док.–	закласти; заховати
заматорѣти, -рѣѭ, -рѣѥтъ	док.–	постаріти
заметати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	закидувати
заморити, -рѭ, -ритъ	док.–	замучити, закатувати
замыслити, -лѭ, -литъ	док.–	задумати; обдумати
замыслъ, -омъ	ч.–	задум
замышляти, -ляѭ, -ляѥтъ	недок.–	задумувати; обдумувати
замѫ/оудити(сѧ), -ждѫ(сѧ), -дитъ(сѧ)	док.–	затриматися; зволікти
замѫ/оуждениѥ, -ѥмъ	с.–	затримка, зволікання
заниѥ	спол.–	тому; тому що; оскільки; бо; що
заниѥже	спол.–	тому що; оскільки; бо; чому
заобразьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	подібний; зроблений за зразком
заобразьство, -омъ	с.–	першообраз; подібність
западъ, -омъ	ч.–	захід
западьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	західний
запечатьлѣти, -лѣѭ, -лѣѥтъ	док.–	запечатати; опечатати; підтвердити

запинати, -наѭ, -наѥтъ	недок.–	застібати; обдурювати
заплатити, -лаштѫ, -латитъ	док.–	заплатити; відплатити
запльвати, -люѭ, -люѥтъ	док.–	обплювати
заповѣданиѥ, -ѥмъ	с.–	наказ
заповѣдати, -даѭ, -даѥтъ	недок., док.–	наказувати, наказати; повідомляти, повідомити; обмежувати, обмежити; визначати, визначити
заповѣдь, -ьмъ	ж.–	заповідь; наказ
заповѣдьникъ, -омъ	ч.–	учитель, наставник
заповѣяти, -вѣѭ, -вѣѥтъ	недок.–	гнати
запослоушати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок.–	свідчити
запръва	присл.–	спершу; передусім
запрѣтити, -рѣштѫ, -рѣтитъ	док.–	наказати; схвилюватися; пригрозити; докорити
запрѣштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	наказувати; забороняти; погрожувати; докоряти
запрѣштениѥ, -ѥмъ	с.–	наказ; заборона; погроза; докір; відплата; покарання
запоустѣниѥ, -ѥмъ	с.–	спустошення; розорення; руїна
запоустѣти, -тѣѭ, -тѣѥтъ	док.–	запустіти
запѧти, -пьнѫ, -пьнетъ	док.–	зв'язати; повалити з ніг
запѧтиѥ, -ѥмъ	с.–	перешкода
запѧть	присл.–	услід
заразити, -ражѫ, -разитъ	док.–	покласти край; припинити
зарана	присл.–	рано-вранці
заревъ, -омъ	ч.–	серпень
зарешти, -рекѫ, -речетъ	док.–	наказати; заборонити
зарокъ, -омъ	ч.–	постанова; вирішення
заря, -ямъ	ж.–	сяйво; світло
заскопиѥ, -ѥмъ	с.–	підступ
застѫпаниѥ, -ѥмъ	с.–	захист
застѫпати, -паѭ, -паѥтъ	недок.–	заступатися; брати участь; відступати
застѫпити, -плѭ, -питъ	док.–	заступитися; захистити; допомогти
застѫплениѥ, -ѥмъ	с.–	заступництво; захист; допомога
застѫпъ, -омъ	ч.–	див. застѫплениѥ
застѫпьникъ, -омъ	ч.–	захисник; помічник
застѫпьница, -амъ	ж.–	захисниця; помічниця
засъвѣдѣтельствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок., док.–	підтверджувати, підтвердити; засвідчувати, засвідчити

засълати, -лѭ, -лєтъ	док.–	послати
засъхати, -съшѫ, -съшєтъ	док.–	засохнути
засъхнѫти, -нѫ, -нєтъ	док.–	див. **засъхати**
засѣдьникъ, -омъ	ч.–	лукава особа; обмовник, наклепник
засѣдѣти, -сѣждѫ, -сѣдитъ	недок.–	мешкати
затачати, -чаѭ, -чаѥтъ	недок.–	гнати
затваряти, -ряѭ, -ряѥтъ	недок.–	замикати; закривати
затворити, -рѭ, -ритъ	док.–	замкнути; закрити
затворъ, -омъ	ч.–	засув
затворьникъ, -омъ	ч.–	затворник – **чернець-аскет, який добровільно ізолювався, щоб віддатися молитві*
заточєниѥ, -ѥмъ	с.–	вигнання
затрѣти, -рѫ, -рєтъ	док.–	винищити
затъкнѫти, -нѫ, -нєтъ	док.–	заткнути; закрити
затыкати, -каѭ, -каѥтъ	недок.–	затикати
заоутра	присл.–	вранці
заоутрьнь, -я, -ѥ (-нии, -яя-ѥѥ)	прикм.–	ранковий
заоутрьня, -ямъ	ж.–	утреня – **богослуження добового кола, яке служиться вранці*
заоутрьство, -омъ	с.–	ранішня пора
заоушити, -шѫ, -шитъ	док.–	ударити в потилицю
заходити, -хождѫ, -ходитъ	недок.–	заходити
заходъ, -омъ	ч.–	див. **западъ**
заштититєль, -ѥмъ	ч.–	захисник
заштитити, -штиштѫ, -штиштитъ	док.–	захистити
заштитьникъ, -омъ	ч.–	див. **заштититєль**
заштиштєниѥ, -ѥмъ	с.–	захист
заштицати, -цаѭ, -цаѥтъ	недок.–	натякати
зацѣдити, -цѣждѫ, -цѣдитъ	док.–	напоїти
зачинати, -наѭ, -наѥтъ	недок.–	починати
зачѧло, -омъ	с.–	початок
зачѧльникъ, -омъ	ч.–	зачинатель
зачѧти, -чьнѫ, -чьнєтъ	док.–	почати
зачѧтиѥ, -ѥмъ	с.–	зачаття
заѩти, заимѫ, заимєтъ	док.–	позичити; замкнути; взяти
заѩць, -ѥмъ	ч.–	заєць
заѩчина, -амъ	ж.–	зайчатина
звонити, -нѭ, -нитъ	недок.–	дзвонити
звонъ, -омъ	ч.–	дзвін; шум; гуркіт
звоньць, -ѥмъ	ч.–	дзвіночок
звѣриньскъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	звірячий

звѣроꙗдина, -амъ	ж.–	пожива, здобич звіра
звѣрь, -ьмъ	ч.–	звір; тварина
звѣрьць, -ѥмъ	ч.–	тварина; істота
звѣрѧ, -ѧтьмъ	с.–	звірина; дитя тварини
звѧшти, -ѧгѫ, -ѧжетъ	недок.–	розповідати, говорити
звѧцати, -цаѭ, -цаѥтъ	недок.–	звучати; дзвеніти
звѧ/ѫкъ, -омъ	ч.–	звук
зеленъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	зелений
зеленьствиѥ, -ѥмъ	с.–	зелень
зели/ѥ, -ѥмъ	с.–	рослина; зілля; зелень
земльнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	земляний; земний; світський
зем(л)ьскъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	див. **земльнъ**
земльскꙑ	присл.–	по-світськи
зем(л)ьць, -ѥмъ	ч.–	туземець
земля, -ꙗмъ	ж.–	земля; край; країна
землежитель, -ѥмъ	ч.–	мешканець; громадянин
землелѣганиѥ, -ѥмъ	с.–	лежання на землі
землемѣрениѥ, -ѥмъ	с.–	геометрія
зиждати, -ждаѭ, -ждаѥтъ	недок.–	будувати
зиждитель, -ѥмъ	ч.–	будівничий; творець; засновник, фундатор
зизаниѥ, -ѥмъ	с.–	бур'ян; кукіль
зилотъ, -омъ	ч.–	зилот – **член юдейської радикальної релігійно-політичної партії у стародавній Палестині, яка перебувала під впливом політичного месіанізму*; Зилот – **прізвисько апостола Симона Кананіта (з Кани Галилейської)*
зима, -амъ	ж.–	зима; холод
зимьно	присл.–	холодно
зимьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	зимовий; холодний
зинѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	позіхнути; відкрити рот
зиꙗти, -ꙗѭ, -ꙗѥтъ	недок.–	позіхати; відкривати рот
злакъ, -омъ	ч.–	зелень; злак; трава
златарь, -ѥмъ	ч.	золотар; міняйло
златикъ, -омъ	ч.–	золотий, золота монета
златица, -амъ	ж.–	див. **златикъ**
злато, -омъ	с.–	золото
златозарьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	сяючий золотом
златостроуи, -ѥмъ	ч.–	Златоструй – **збірник південнослов'янської традиції релігійного характеру*

златоѹстъ, -омъ	ч.–	Золотоуст – **прізвищева назва Константинопольського архієпископа Йоана (347-407), ревного проповідника і неперевершеного оратора, збереглося понад 800 його проповідей; ***збірник давньоукраїнської традиції, основу якого складали твори Йоана Золотоуста*
златъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	золотий
златьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. **златъ**
злачьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	зелений; свіжий
злъчь, -ьмъ	ж.–	жовч
змарагда, -амъ	ж.–	смарагд
змии, -ѥмъ	ч.–	змій; змія
змиинъ, -а, -о	прикм.–	зміїний; зміїв
змия, -ямъ	ж.–	див. **змии**
змѵрна, -амъ	ж.–	смирна; миро
знаменавати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	відзначати; позначати
знаменаниѥ, -ѥмъ	с.–	знак
знаменати, -наѭ, -наѥтъ	недок., док.–	перехрестити, благословити, посвятити, відзначати, відзначити; позначати, позначити; накладати, накласти печать; давати, дати зрозуміти; натякати, натякнути
знамениѥ, -ѥмъ	с.–	знак; ознака; відзнака; прапор
знаменоноситель, -ѥмъ	ч.–	прапороносець
знаниѥ, -ѥмъ	с.–	знайомий; приятель
знати, знаѭ, знаѥтъ	недок.–	знати; пізнавати; розуміти; усвідомлювати
знаѥмъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	знайомий; відомий
знои, -ѥмъ	ч.–	спека
зобати, -блѭ, -блетъ	недок.–	дзьобати, клювати
золъто, -омъ	с.–	див. **злато**
зоря, -ямъ	ж.–	зоря; ранкова зоря, зірниця
зракъ, -омъ	ч.–	зір; погляд; вигляд; схожість
зръно, -омъ	с.–	зéрно
зръцало, -омъ	с.–	дзеркало
зъваниѥ, -ѥмъ	с.–	поклик; крик; запрошення; заклик
зъватель, -ѥмъ	ч.–	той, хто запрошує
зъвати, зовѫ, зоветъ	недок.–	вигукувати; кликати; кричати; запрошувати; закликати

зъло, -омъ	с.–	зло
зълоба, -амъ	ж.–	зло; злість; мерзенність
зълобивъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	злий; підступний; мерзенний
зълобити, -блѭ, -битъ	недок.–	ганьбити; принижувати
зълобиѥ, -ѥмъ	с.–	зло; біда
зълобь, -ьмъ	ж.–	мерзота; злість
зълобьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	шкодити; робити зло
зълобѣсьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	одержимий дияволом
зъловольнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	зловмисний
зъловѣриѥ, -ѥмъ	с.–	фальшива віра, єресь
зълодѣи, -ѥмъ	ч.–	той, хто робить зло; злочинець
зълодѣинъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	злочинний
зълодѣица, -амъ	ж.–	нерозумна жінка
зълодѣяти сѧ, -дѣѭ сѧ, -дѣѥтъ сѧ	недок.–	хворіти
зълоключимъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	зайвий
зълокъзньнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	злорадний; підступний
зълонравиѥ, -ѥмъ	с.–	зіпсуття; розбещеність; невихованість
зълообразити сѧ, -ражѫ сѧ, -разитъ сѧ	недок.–	робити необачні вчинки
зълопострадати, -раждѫ, -раждетъ	док.–	потрапити в скруту
зълослов(ес)ити, -вешѫ, -веситъ	недок.–	лихословити
зълосрамьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	ганебний
зълосъмрътьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	вартий ганебної смерті
зълотворити, -рѭ, -ритъ	недок.	ганьбити; принижувати
зълооумьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	нерозумний
зълохоульнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	лихослівний; образливий
зълочьстьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	безбожний
зълъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	злий; лихий; поганий
зъль, -ьмъ	ж.–	зло; лихо; мерзота
зълѣ	присл.–	зле; погано
зыбати, -блѭ, -блѥтъ	недок.–	гойдати; трясти
зьданиѥ, -ѥмъ	с.–	будівля; витвір
зьдатель, -ѥмъ	ч.–	будівничий; творець
зьдати, зиждѫ, зиждетъ	недок.–	будувати; творити
зьдъ, -омъ	ч.–	гончарна глина; посудина; стіна; будівля
зьдь, -ьмъ	ж.–	див. зьдъ
зьрѣлъ, -а, -о	прикм.–	дозрілий
зьрѣниѥ, -ѥмъ	с.–	погляд; вигляд
зьрѣти, -рѭ, -ритъ	недок.–	спостерігати; дивитися
зьрѧштии, -яя, -ѥѥ	прикм.–	зрячий

зѣница, -амъ	ж.–	зіниця
зѧбнѫти, -блѭ, -блєтъ	недок.–	рости; сходити
зѧть, -ьмъ	ч.–	зять; наречений
зѫбъ, -омъ	ч.–	зуб

И

и	спол., част.–	і, й; та; а; тоді; ось; ж; також
и, я, ѥ	займ.–	той; котрий; він
ибо	спол.–	бо; адже; навіть; однак; все ж; отже
игємонъ, -омъ	ч.–	правитель, володар; воєвода
игємонь, -я, -ѥ	прикм.–	правителів; воєводин
иго, -омъ 1	с.–	іго, ярмо
иго 2	спол.–	тому; отже
игра, -амъ	ж.–	танець; розвага; гра
играти, -раѭ, -раѥтъ	недок.–	розважатися; грати; танцювати
игриштѥ, -ѥмъ	с.–	арена; місце, де відбуваються розваги; розваги;
игоумения, -ямъ	ж.–	ігуменя – **настоятелька монастиря*
игрь, -ьмъ	ж.–	гра; розвага; жарт
идє	присл., спол.–	справді; незважаючи на; коли; звідки; чому; бо; хоча
идежє	присл., спол.–	де; коли; тому; незважаючи на; хоча
идолиѥ, -ѥмъ	с.–	поганський храм, капище
идолодѣлатєль, -ѥмъ	ч.–	ідолопоклонник, язичник
идоложрътвьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	принесений у жертву ідолам
идоложьренина, -амъ	ж.–	жертва ідолам
идоложьрьць, -ѥмъ	ч.–	жрець, волхв; ідолопоклонник
идололатрия, -ямъ	ж.–	ідолопоклонство, поганство
идолослоужитєль, -ѥмъ	ч.–	див. **идоложьрьць**
идолотворъ, -омъ	ч.–	див. **идоложьрьць**
идолотрѣбьникъ, -омъ	ч.–	див. **идоложьрьць**
идолотрѣбьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. **идоложрътвьнъ**
идолъ, -омъ	ч.–	ідол
идольскъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	поганський; ідолів

иждагати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	спалювати
иждє	присл., спол.–	де; адже; бо; тому що; коли; хоча; незважаючи на
иждєжє	присл., спол.–	де; якщо; коли
иждєконьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	давній, споконвічний
иждєшти, иждєгѫ; иждєжєтъ	док.–	спалити
иждиѕати, -ѕаѭ, -ѕаѥтъ	недок.–	спалювати
иждити, -дивѫ, -дивєтъ	док.–	витратити; виснажити; прожити
ижє, ꙗжє, ѥжє 1	займ.–	котрий; який; чий; той, цей; що
ижє 2	спол.–	що
ижь, ꙗжь, ѥжь	займ.–	див. **ижє1**
из/с(ъ)	прийм.–	з, із, із-за; через
избавитєль, -ѥмъ	ч.–	визволитель; рятівник; Ізбавитель (про Ісуса Христа)
избавити, -влѭ, -витъ	док.–	визволити; врятувати; ізбавити (про Ісуса Христа)
избавлꙗти, -лꙗѭ, -лꙗѥтъ	недок.–	визволяти; рятувати; ізбавляти
избавлєниѥ, -ѥмъ	с.–	визволення; порятунок; ізбавлення
избавьство, -омъ	с.–	викуп
изба/одати, -даѭ, -даѥтъ	док.–	виколоти; проколоти
избирати, -раѭ, -раѥтъ	недок.–	вибирати
избити, -биѭ, -биѥтъ	док.–	побити; перебити
избльвати, -люѭ, -люѥтъ	док.–	виблювати; знудити
изборъ, -омъ	ч.–	вибір
изборьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	вибраний
избости, -бодѫ, -бодєтъ	док.–	проколоти
избꙑвати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	бути в надлишку; зникати
избꙑти, -бѫдѫ, -бѫдєтъ	док.–	залишитися; позбавитися
избꙑтиѥ, -ѥмъ	с.–	позбавлення
избꙑтъкъ, -омъ	ч.–	залишок; надмір; достаток
избꙑтъчьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	бути в достатку
избьрати, -бєрѫ, -бєрєтъ	док.–	вибрати
избѣгати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	вибігати; утікати; уникати
избѣгнѫти, -нѫ, -нєтъ	док.–	вибігти; утекти; уникнути
извалити, -лѭ, -литъ	док.–	вивалити; викинути
изведєниѥ, -ѥмъ	с.–	виведення; визволення; вигодування; народження
извєсти, -вєдѫ, -вєдєтъ 1	док.–	вивести; породити; визволити
извєсти, -вєзѫ, -вєзєтъ 2	док.–	вивезти; витягти
извєсть, -ьмъ	ж.–	вапно
извлѣшти, -лѣкѫ, -лѣчєтъ	док.–	добути; витягти; визволити
изводити, -вождѫ, -водитъ	недок.–	виводити; визволяти; породжувати

изволити, -волѭ, -волитъ	док.–	схотіти; вибрати; полюбити; дозволити
изволяти, -ляѭ, -ляѥтъ	недок.–	погоджуватися
изволѥникъ, -омъ	ч.–	обранець
изволѥниѥ, -ѥмъ	с.–	воля; вибір; перевага
изврагъ, -омъ	ч.–	викидень; недоношена (дитина)
извраштениѥ, -ѥмъ	с.–	звернення
изврачевати, -чоуѭ, -чоуѥтъ	недок., док.–	виліковувати, вилікувати
изврѣшти, -връгѫ, -връжетъ	док.–	викинути; позбавити; виключити; відлучити
извъноу/ѣ	присл.–	зовні
извънѫдоу	присл.–	див. **извъноу/ѣ**
извънѫтрь	присл.–	зсередини
извѣстити, -вѣштѫ, -вѣститъ	док.–	повідомити; довідатися; зміцнити; підтвердити; засвідчити
извѣсто	присл.–	без сумніву; справді
извѣстовати, -тоуѭ, -тоуѥтъ	недок., док.–	повідомляти, повідомити; засвідчувати, засвідчити; зміцнювати, зміцнити
извѣсть, -ьмъ 1	ж.–	звістка
извѣсть, -я, -ѥ 2	прикм.–	вірний; твердий; міцний; надійний; відомий
извѣстьно	присл.–	можливо; звісно; ясно
извѣстьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	вірний; надійний; відомий
извѣстьнѣ	присл.–	див. **извѣстьно**
извѣтъ, -омъ	ч.–	причина; привід
извѣштавати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	утверджувати; зміцнювати; сповіщати
извѣштаниѥ, -ѥмъ	с.–	упевненість; запевнення; повідомлення
извѣштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок., док.–	повідомляти, повідомити; говорити, сказати; зміцнювати, зміцнити; підтверджувати, підтвердити
извѣштениѥ, -ѥмъ	с.–	повідомлення; підтвердження
извѧзати, -вѧжѫ, -вѧжетъ	док.–	зв'язати
изганяти, -няѭ, -няѥтъ	недок.–	виганяти
изглаголати, -лѭ, -летъ	док.–	промовити; сказати
изгладити, -глаждѫ, -гладитъ	док.–	згладити; прикрасити
изгнести, -нетѫ, -нететъ	док.–	вичавити
изгнилъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	гнилий; зігнилий
изгнильство, -омъ	с.–	гниль; гній

изгонити, -нѭ, -нитъ	недок.–	виганяти
изгребь, -ьмъ	ж.–	клоччя
изгоубити, -блѭ, -битъ	док.–	погубити; загубити
изгънаниѥ, -ѥмъ	с.–	вигнання; переслідування
изгънати, ижденѫ, ижденетъ	док.–	вигнати
изгыбати, -баѭ, -баѥтъ	недок.–	гинути
изгыбнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	загинути
издавити, -влѭ, -витъ	док.–	задавити; умертвити
издавьна	присл.–	здавна, давно
издалече/а	присл.–	здаля, здалеку; оддалік
издати, -дамь, -дастъ	док.–	віддати; надати
издаяти, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	віддавати; надавати
издработати, -таѭ, -таѥтъ	док.–	відпрацювати
издраилитѣнтинъ, -омъ	ч.–	ізраїльтянин; юдей
издраильскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	ізраїльський; юдейський
издрешти, -рекѫ, -речетъ	док.–	виголосити; промовити
издринѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	вигнати
издрѣшениѥ, -ѥмъ	с.–	покута; викуплення
издрѧдь(но)	присл.–	надто; надзвичайно
издрѧдьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	надзвичайний; вибраний
издъхнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	сконати; померти
издыханиѥ, -ѥмъ	с.–	дихання; подих
издыхати, -хаѭ, -хаѥтъ	недок.–	конати; вмирати
издѣтьска	присл.–	змалечку
издѣяти, -дѣѭ, -дѣѥтъ	недок.–	навчати
изимати, иземлѭ, иземлетъ	недок.–	виймати; вилучати; схоплювати
изискати, -зиштѫ, -зиштетъ	док.–	відшукати; зажадати; розстежити
изити, -идѫ, -идетъ	док.–	вийти; піти; хлюпнути; ринути
излагати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	викидувати; виганяти
излазити, -лажѫ, -лазитъ	недок.–	виходити; вилізати; перевищувати
изливати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	виливати; обливати
излити, -лиѭ, -лиѥтъ	док.–	вилити; облити
излитиѥ, -ѥмъ	с.–	обливання
излиха	присл.–	надто; надмірно; дуже багато
излияниѥ, -ѥмъ	с.–	див. излитиѥ
излияти, -лѣѭ, -лѣѥтъ	док.–	див. излити
изловити, -влѭ, -витъ	док.–	піймати
изложити, -жѫ, -житъ	док.–	викласти, розкласти (товари)
изломити, -млѭ, -митъ	док.–	зломити; зламати
излѣзениѥ, -ѥмъ	с.–	догляд

излѣсти, -лѣзѫ, -лѣзетъ	док.–	вийти; піти
излюбодѣиствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	займатися розпустою
изметаниѥ, -ѥмъ	с.–	кидання; викидування
изметати, -тѫ, -тетъ	док.–	викинути
измлада	присл.–	змолоду
измлатити, -лаштѫ, -латитъ	док.–	вимолотити
измлѣти, -мелѭ, -мелетъ	док.–	змолоти
изморити, -рѭ, -ритъ	док.–	знищити; убити
измръмърати, -рѭ, -ретъ	док.–	вигризти; з'їсти
измрѣти, -мьрѫ, -мьретъ	док.–	померти
измоудити, -моуждѫ, -моудитъ	док.–	не звернути уваги
измоудьникъ, -омъ	ч.–	неуважний, роззява
измоуждениѥ, -ѥмъ	с.–	повільність; неуважність; халатність
измыти, -мыѭ, -мыѥтъ	док.–	вимити; обмити
измьждати, -ждѫ, -ждетъ	недок.–	виснажувати, знесилювати
измѣна, -амъ	ж.–	обмін; заміна
измѣнити, -нѭ, -нитъ	док.–	змінити; обміняти; замінити
измѣновати, - ноуѭ, -ноуѥтъ	недок.–	змінювати; обмінювати
измѣньникъ, -омъ	ч.–	наступник, продовжувач
измѣнениѥ, -ѥмъ	с.–	зміна; перетворення
измѣрити, -рѭ, -ритъ	док.–	зміряти; виміряти
измѣрꙗти, -рꙗѭ, -рꙗѥтъ	недок.–	виміряти
измѫдрѣвати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	розумнішати
измѫчати, -чаѭ, -чаѥтъ	недок.–	примушувати; заставляти
измѫчити, -чѫ, -читъ	недок.–	мучити
изначѧла	присл.–	спочатку
изнемагати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	слабнути; хворіти
изнемошти, -могѫ, -можетъ	док.–	занедужати; ослабнути
изнепьштевати, -тоуѭ, -штоуѥтъ	недок.–	оцінювати; визначати
изнести, -сѫ, -сетъ	док.–	винести; промовити
изниже	присл.–	знизу
изникнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	трапитися; виникнути; відбутися
изнисти, -ньжѫ, -ньзетъ	док.–	оголити (меч)
изница	присл.–	крадькома
изнова	присл.–	спочатку; знову
износити, -шѫ, -ситъ	недок.–	терпіти; плодити; плодоносити; породжувати
изношениѥ, -ѥмъ	с.–	винесення; плід; прибуток
изноурениѥ, -ѥмъ	с.–	здобич
изобати, -блѭ, -блетъ	док.–	з'їсти
изобило	присл.–	щедро; багато

изобиловати, -лоуѭ, -лоуѥтъ	недок., док.–	бути в достатку, в надлишку
изобрѣсти, -рѩштѫ, -рѩштетъ	док.–	знайти; розшукати; створити
изобрѣтениѥ, -ѥмъ	с.–	знайдення; здобуття; створення
изокъ, -омъ	ч.–	червень
изострити, -рѭ, -ритъ	док.–	нагострити; наточити
изоштренъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	загострений, вигострений
изсѧкнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	висохнути; вичерпатися
изоувати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	роззувати
изоувенъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	роззутий
изоумляти сѧ, -млѭ сѧ, -млетъ сѧ	док.–	здивуватися
изоумьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	нерозумний; божевільний
изоумѣти, -мѣѭ, -мѣѥтъ	док.–	втратити розум; збожеволіти
изоуньшина, -амъ	ж.–	полегшення
изоусть	присл.–	напам'ять
изѣсти, -ѣмь, -ѣстъ	док.–	з'їсти; розтринькати
изѧти, изьмѫ, изьметъ	док.–	витягти; взяти
изѫтрь/и	присл.–	зсередини
изѫтрьѭдоу	присл.–	див изѫтрь.
икона, -амъ	ж.–	ікона
иконоборьць, -ѥмъ	ч.–	іконоборець – **прихильник візантійського єретичного вчення, яке заперечувало давню християнську традицію почитання ікон. Остаточно іконоборча єресь була подолана в середині IX ст.*
икономъ, -омъ	ч.–	економ, управитель
илектъръ, -омъ	ч.–	янтар, бурштин
или	спол.–	або, чи; ніж
иманиѥ, -ѥмъ	с.–	зібрання, збори; собор
имати, ѥмлѭ, ѥмлетъ	недок.–	ловити; хапати; захоплювати; збирати
именитъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	іменитий, відомий, знаменитий
именованиѥ, -ѥмъ	с.–	ім'я, імення, назва
именовати, -ноуѭ, -ноуѥтъ	недок.–	називати, іменувати
именьно	присл.–	за назвою
имъна, -амъ	ж.–	див. имънъ
имънъ, -омъ	ч.–	гімн, церковний піснеспів
имьже	спол.–	бо; тому що; тому
имѣнице, -ємъ	с.–	майно, маєток; внесок
имѣниѥ, -ѥмъ	с.–	майно; становище; здатність; суть
имѣти, имамь, имѣѥтъ	недок.–	мати; давати; вважати; судити; являтися; могти

имѧ, -меньмъ	с.–	ім’я
инако/ъ	присл.–	інакше; по-іншому
иномо	присл.–	в інше місце; інде
иначе	присл.–	іще
инии, -ѥмъ	ч.–	ініі́
иниѥ, -ѥмъ	с.–	див. **инии**
иновѣрьникъ, -омъ	ч.	іновірець; єретик
иновѣрьнъ, -а, -о (-ъын, -ая, -оѥ)	прикм.–	єретичний
ино/ъгда	присл.–	колись; іншим разом
иногдоѭ	присл.–	раптом; зразу
иногласиѥ, -ѥмъ	с.–	одностайність; єдиномисліє
инодоушьникъ, -омъ	ч.–	однодумець
инодоушьно	присл.–	одностайно
иноземьць, -ѥмъ	ч.–	чужинець; варвар
иноколѣньникъ, -омъ	ч.–	див. **иноземьць**
инокость, -ьмъ	ж.–	подорожування (по чужині); вигнання; чужина
инокостьникъ, -омъ	ч.–	подорожний, мандрівник
инокъ, -омъ	ч.–	самітник; чернець, монах
иномисльнъ, -а, -о (-ъын, -ая, -оѥ)	прикм.–	одностайний
иноплеменьникъ, -омъ	ч.–	див. **иноземьць**
инорогъ, -омъ	ч.–	однорог
иносръдьнъ, -а, -о (-ъын, -ая, -оѥ)	прикм.–	відповідний
иностань	присл.–	постійно
иностраньникъ, -омъ	ч.–	див. **иноземьць**
иносъказаѥмъ, -а, -о (-ъын, -ая, -оѥ)	прикм.–	алегоричний, іносказальний
иночьскъ, -а, -о (-ъын, -ая, -оѥ)	прикм.–	чернечий, монаший
иночьство, -омъ	с.–	самотність; чернецтво
иночѧдъ, -а, -о (-ъын, -ая, -оѥ)	прикм.–	єдиний; одинокий
иноѩзычьникъ, -омъ	ч.–	див. **иноземьць**
инъ, -а, -о	займ.–	інший; якийсь
инъ(ж)де	присл.–	інде
инъдиктъ, -омъ	ч.–	індикт – **римська назва дня 1 вересня;одиниця церковного літочислення, що має 15 років; назва першого року у 15 річному проміжку; початок індикта або церковного року припадає на 1 вересня*
инѣгдоу	присл.–	разом; спільно
инѫдоу/ѣ	присл.–	по-іншому; інде
иоръданьскъ, -а, -о (-ъын, -ая, -оѥ)	прикм.–	йорданський
иперверѣи, -ѥмъ	ч.–	вересень
исадати, -саждѫ, -садитъ	док.–	висадити

исєлити, -лѭ, -литъ	док.–	вигнати
искажати, -жаѭ, -жаѥтъ	недок.–	знищувати; губити
искаꙁа, -амъ	ж.–	вада (фізична); каліцтво
исказаниѥ, -ѥмъ	с.–	розповідь; пояснення
исказати, -заѭ, -заѥтъ	недок.–	розповідати; пояснювати
исказити, -жѫ, -зитъ	док.–	знищити; каструвати; вихолостити
исказьно	присл.–	помилково; погано
исканиѥ, -ѥмъ	с.–	пошук
исканѫти, -нѫ, -нєтъ	док.–	вилити
искапати, -плѭ, -плєтъ	недок., док.–	витікати, витекти; сочитися, просочитися; крапати
искариотъ, -омъ	ч.–	Іскаріот – **букв. 'людина з міста Каріот'; прізвищева назва апостола Юди, яку євангелісти уживають, щоб розрізнювати Юду зрадника (Іскаріота) та іншого, славетного, апостола Юду-Тадея*
искариотьскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	іскаріотський (з міста Каріот); Іскаріотський (про апостола Юду)
искатель, -ѥмъ	ч.–	шукач
искати, иштѫ, иштєтъ	недок.–	шукати;прагнути; просити
исклати, -колѭ, -колєтъ	док.–	заколоти; зарізати
искони	присл.–	споконвіку; спочатку
исконьнъ, -а, -о(-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	споконвічний
исконьчавати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	гинути; умирати; слабнути; убивати
исконьчаниѥ, -ѥмъ	с.–	кінець; занепад
ископати, -паѭ, -паѥтъ	док.–	викопати; вирвати
ископовати, -поуѭ, -поуѥтъ	недок.–	викопувати; виривати
искоренити, -нѭ, -нитъ	док.–	вирвати (з корінням); викорінити
искочити, -чѫ, -читъ	док.–	вискочити; вистрибнути
искра, -амъ	ж.–	іскра
искрасти, -радѫ, -радєтъ	док.–	украсти; викрасти
искрачило, -омъ	с.–	знаряддя тортур
искропытьнѣ	присл.–	дійсно, справді
искрь	присл., прийм.–	поруч; близько, поблизу; біля
искрьнь, -я, -ѥ (-ии, -яя, -ѥѥ)	прикм., імен.–	ближній; друг
искрьньнѣ	присл.–	щиро
искоупити, -плѭ, -питъ	док.–	викупити; спокутувати

искоуповати, -поуѭ, -поуѥтъ	недок.–	викуповувати; спокутувати
искоупъ, -омъ	ч.–	купець
искоуситель, -ѥмъ	ч.–	спокусник
искоусити, -коушѫ, -коуситъ	док.–	випробувати; спокусити; оцінити
искоусъ, -омъ	ч.–	проба; досвід
искоусьнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	досвідчений; визнаний; знайомий
искоушати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок.–	спокушати
искоушениѥ, -ѥмъ	с.–	спокуса; проба; випробовування; досвід
искыдати, -даѭ, -даѥтъ	док.–	викинути; вилити
испасти, -падѫ, -падетъ	док.–	упасти; випасти; відпасти
испешти, -пекѫ, -печетъ	док.–	випекти; випалити
испити, -пиѭ, -пиѥтъ	док.–	випити
исплести, -летѫ, -лететъ	док.–	сплести; скласти
исплоути, -ловѫ, -ловетъ	док.–	виплисти
исплънити, -нѭ, -нитъ	док.–	наповнити; наситити; довершити; завершити; зробити, виконати; доповнити
исплънь	присл.–	сповна; цілком
исплъняти, -няѭ, -няѥтъ	недок.–	наповнювати; виконувати; збуватися; доповнювати
исплъниѥниѥ, -ѥмъ	с.–	повнота; вміст; закінчення; виконання
исплѣти, -лѣвѫ, -лѣветъ	док.–	виполоти
исповѣданиѥ, -ѥмъ	с.–	визнання (віри); сповідь; проголошення; обіцянка, клятва, обіти; вдячність
исповѣдатель, -ѥмъ	ч.–	прибічник; сповідник
исповѣдати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	сповідати; визнавати; розповідати; проголошувати; обіцяти; дякувати
исповѣдь, -ьмъ	ж.–	визнання(віри); сповідь; вдячність
исповѣдьникъ, -омъ	ч.–	прихильник; сповідник; той, хто розкаявся
исповѣдѣти, -вѣмь, -вѣстъ	док.–	визнати; висповідатися; признатися; сказати; проголосити; подякувати; пообіцяти
исподьнь, -я, -ѥ (-ии, -яя, -ѥѥ)	прикм.–	нижній; спідній
исполинъ, -омъ	ч.–	велетень; герой
исполоу	присл.–	напів

испочити, -чиѭ, -чиѥтъ	док.–	відпочити
исправитель, -ѥмъ	ч.–	керівник
исправити, -влѭ, -витъ	док.–	виправити; скерувати; влаштувати; здійснити; пояснити; висловити; зобразити
исправляти, -ляѭ, -ляѥтъ	недок.–	виправляти; прирівнювати; керувати; пояснювати; витримувати
исправлѥниѥ, -ѥмъ	с.–	випростовування; виправлення; керування; справа; правило; пояснення
испразнити(сѧ), -нѫ(сѧ), -нитъ(сѧ)	док.–	спустошити; знищити; перестати
испрахнѣти, -нѣѭ, -нѣѥтъ	док.–	зітліти
испровраштениѥ, -ѥмъ	с.–	руйнування; руйнація
испроврѣшти, -връгѫ, -връжетъ	док.–	перекинути; скинути
испросити, -рошѫ, -роситъ	док.–	попросити; поставити вимогу
испръва	присл.–	спочатку, спершу; на початку
испоустити, -поуштѫ, -поуститъ	док.–	випустити; відпустити
испоуштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	випускати; відпускати; посилати
испоуштениѥ, -ѥмъ	с.–	випускання; визволення
испытаниѥ, -ѥмъ	с.–	розстеження; випробовування; допит
испытати, -таѭ, -таѥтъ	недок., док.–	випробовувати, випробувати; розстежувати, розстежити
испыть, -ьмъ	ж.–	див. **испытаниѥ**
испытьно	присл.–	уважно; точно
испьраниѥ, -ѥмъ	с.–	виноградний сік, щойно вичавлений
испьрати, -перѫ, -перетъ	док.–	вичавити; видавити; випрати
испрьрѣниѥ, -ѥмъ	с.–	виправдання; оправдання
испрѣти, -пьрѫ, -пьритъ	док.–	вибачити; виправдати
истаити, -таѭ, -таитъ	док.–	розплавити; розтопити; зруйнувати
истапати, -паѭ, -паѥтъ	недок.–	топити; топитися
истачати, -чаѭ, -чаѥтъ	недок.–	точити, висмоктувати
истаяти, -таѭ, -таѥтъ	док.–	розтопити
истешти, -текѫ, -течетъ	док.–	витекти; протекти; хлюпнути; вбігти
истина, -амъ	ж.–	істина; дійсність; точність
истиньно	присл.–	справді; воістину; щиро; праведно; безперечно

истиньнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	істинний; справжній; головний, важливий
истиньнѣ	присл.–	достовірно; правдиво
истирати, -раѭ, -раѥтъ	недок.–	вилущувати; розтирати
истискати, -каѭ, -каѥтъ	недок.–	витискати
исто, -тесьмъ	с.–	утроба; нутрощі
истовъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	справжній; розумний; важливий
истонѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	втопити, потопити
истопити сѧ, -плѭ сѧ, -питъ сѧ	док.–	потопити; утопитися
истопнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	див. истонѫти
истота, -амъ	ж.–	істина; вірність
источити, -точѫ, -читъ	док.–	виточити (рідину); хлюпнути; витекти
источьникъ, -омъ	ч.–	джерело; струмок
источьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	джерельний
истрадати, -раждѫ, -раждетъ	док.–	витерпіти муки, катування
истръгати, -гаѭ, -гаѥтъ	док.–	розірвати; перервати; вирвати; поманити
истръгнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	вирвати; відірвати
истръѕати, -ѕаѭ, -ѕаѥтъ	недок.–	виривати; позбавляти; манити
истрѣбити, -блѭ, -битъ	док.–	очистити; просіяти
истрѣбляти, -бляѭ, -бляѥтъ	недок.–	очищувати; просіювати
истрѣзвити сѧ, -вѫ сѧ, -витъ сѧ	док.–	протверезіти; прийти до тями
истрѣти, -тьрѫ, -тьретъ	док.–	вилущити; змолотити; знищити
истрѧсти, -сѫ, -сетъ	док.–	струсити
истоуканъ, -омъ	ч.–	ідол
истоука(нь)нъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	висічений
истъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	істинний, справжній, правдивий; щирий; такий
истьба, -амъ	ж.–	кімната
истъкавати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	ткати
истъкати, -тъчѫ, -тъчетъ	док.–	зіткати
истънити, -нѭ, -нитъ	док.–	витончити; зробити непомітним; розбити
истъштаниѥ, -ѥмъ	с.–	старанність
истъштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	роздавати; випорожняти; руйнувати
истъштити, -штѫ, -штитъ	док.–	випорожнити; зробити марним; пошкодити
истьлити, -лѭ, -литъ	док.–	зіпсувати; згубити; знищити
истьлѣваѥмъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	тлінний

истьлѣниѥ, -ѥмъ	с.–	загибель; знищення; пошкодження; тлінність
истьлѣньнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	див. **истьлѣваѥмъ**
истьлѣти, -лѣѭ, -тѣѥтъ	док.–	зіпсувати; знищити; зітліти
исто/ѣ	присл.–	точно; докладно
истѣкати, -каѭ, -каѥтъ	недок.–	витікати; текти
истѧгнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	витягнути; зібрати
истѧжаниѥ, -ѥмъ	с.–	маєток (чесно зароблений)
истѧѕаниѥ, -ѥмъ	с.–	звіт; розрахунок
истѧѕати, -ѕаѭ, -ѕаѥтъ	недок.–	питати; розпитувати; вимагати повернути; вираховувати
истѧѕати, -тѧжѫ, -тѧжетъ	док.–	запитати; розпитати; вирахувати
истѫпити, -плѭ, -питъ	док.–	вийти
исѹнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	витягти (меч); висипати
исѹшити, -шѫ, -шитъ	док.–	висушити; осушити
исхаждати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	виходити
исходатаи, -ѥмъ	ч.–	посередник
исходатаити, -таѭ, -таитъ	док.–	поклопотати; поручитися
исходити, -хождѫ, -ходитъ	недок.–	виходити
исходиште, -емъ	с.–	вихід
исходъ, -омъ	ч.–	вихід; Вихід – **назва другої книги П'ятикнижжя Старого Завіту*
исхождениѥ, -ѥмъ	с.–	див. **исходиште**
исхоудѣти, -дѣѭ, -дѣѥтъ	недок.–	обезцінюватися
исхꙑтити, -хꙑштѫ, -хꙑтитъ	док.–	вирвати; вихопити
исхꙑштениѥ, -ѥмъ	с.–	викрадення; крадіжка; грабунок; пограбування
исълати, исълѭ, исълетъ	док.–	послати
исъпъ, -омъ	ч.–	мілина
исъхати, исъшѫ, исъшетъ	док.–	засохнути; висохнути
исъхль, -ьмъ	ч.–	хмиз
исѣшти, исѣкѫ, исѣчетъ	док.–	посікти; вирубати; порубати; відрубати голову
исѣчениѥ, -ѥмъ	с.–	побиття
исѣꙗти, -сѣѭ, -сѣѥтъ	док.–	посіяти
исѧкнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	вичерпатися
исѫчити, -чѫ, -читъ	док.–	висушити; виссати
итальскъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	італійський
ити, идѫ, -идетъ	недок., док.–	іти; пройти; вийти
ишта/езати, -заѭ, -заѥтъ	недок.–	зникати; утікати; переставати
иштез(нов)ениѥ, -ѥмъ	с.–	загибель; знищення
иштезновеньнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	недовговічний; миттєвий

иштезнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	зникнути; піти; перестати
иштисти, иштьтѫ, иштьтетъ	док.–	порахувати
иштистити, иштиштѫ, иштиститъ	док.–	очистити
иштитати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	рахувати
иштръпати, -плѭ, -плетъ	док.–	вичерпати
иштьтениѥ, -ѥмъ	с.–	перечислення
иштѧдиѥ, -ѥмъ	с.–	породження; нащадок, потомство
ицѣлитель, -ѥмъ	ч.–	лікар; цілитель
ицѣлити, -лѭ, -литъ	док.–	вилікувати
ицѣльба, -амъ	ж.–	видужання; зцілення
ицѣлѣти, -лѣѭ, -лѣѥтъ	док.–	видужати
ицѣляти, -ляѭ, -ляѥтъ	недок.–	лікувати
ицѣлѥниѥ, -ѥмъ	с.–	див. **ицѣльба**
ишьствиѥ, -ѥмъ	с.–	відхід
ишьсть, -ьмъ	ж.–	див. **ишьствиѥ**
июдѣи, -ѥмъ	ч.–	юдей, еврей
июдѣискъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	юдейський, еврейський
июдѣиствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	жити за старозавітніми законами
июдѣянинъ, -омъ	ч.–	див. **июдѣи**
июнии, -ѥмъ	ч.–	червень
ѥреи, -ѥмъ	ч.–	священик
ѥреискъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	священичий; священицький
ѥреиство, -омъ	с.–	священицтво
ѥрихоньскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	єрихонський
ѥроусалимлянинъ, -омъ	ч.–	мешканець Єрусалиму
ѥроусалимьскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	єрусалимський

К

кавъкажьскъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	кавказький
каганъ, -омъ	ч.–	каган, хан
кагръличишть, -ѥмъ	ч.–	голубеня
кадило, -омъ	ч.–	ладан; фіміам; кадило – **вид церковного начиння, призначене для розжареного вугілля, ладану та фіміаму, які священик роздмухує, розгойдуючи кадилом. Кадильний дим символізує мовитви, які піднімаються до Бога. Кадило використовували і старозавітні юдеї.*
кадильница, -амъ	ж.–	кадило
кадильнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	кадильний
кадити, каждѫ, кадитъ	недок.–	кадити
каждениѥ, -ѥмъ	с.–	кадіння
каженикъ, -омъ	ч.–	євнух
казаниѥ, -ѥмъ	с.–	повчання; проповідь
казатель, -ѥмъ	ч.–	вихователь; проповідник
казати, кажѫ, кажетъ	недок.–	указувати; повчати; виховувати; наказувати; проповідувати
казити, кажѫ, кажетъ	недок.–	псувати; каструвати
казнити, кажнѫ, казнитъ	недок.–	карати
казнь, -ьмъ	ж.–	кара; покарання; наказ
казньство, -омъ	с.–	рабство
казньць, -ѥмъ	ч.–	воєначальник; воєвода
како	присл., спол.–	як; невже; як-небудь; що
каковъ, -а, -о	займ.–	див. **какъ**
какоже	присл.–	як; яким чином
какъ, -а, -о	займ.–	який; якийсь
калєжь, -ѥмъ	ч.–	чаша; келих
калоугерица, -амъ	ж.–	монахиня, черниця
калоугеръ, -омъ	ч.–	монах, чернець
калоугерьство, -омъ	с.–	чернецтво
калъ, -омъ	ч.–	болото; багно
калꙗти сѧ, -лꙗѭ сѧ, -лꙗѥтъ сѧ	недок.–	вимазуватися; забруднюватися
камель, -ѥмъ	ч.–	верблюд
камениѥ, -ѥмъ	с.–	каміння; скелі
каменованиѥ, -ѥмъ	с.–	каменування – **вид смертної кари, згадуваний у Біблії*

каменовати, -ноуѭ, -ноуѥтъ	недок.–	каменувати, страчувати через каменування
каменьнъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	кам'яний; кам'янистий; скелястий
камо	присл.–	куди; будь-куди; кудись
камы, -меньмъ	ч.–	камінь; скеля
камыкъ, -омъ	ч.–	див. **камы**
камѣнъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	див. **каменьнъ**
кананѣи, -ѥмъ	ч.–	Кананіт, див. дет. **зилотъ**
кановьникъ, -омъ	ч.–	канонік, крилошанин – **звання церковного достойника*
канонъ, -омъ	ч.–	церковне правило; правило; канон – **книги Св. Письма; церковні закони, ухвалені Вселенськими соборами; основна частина Літургії – освячення*
каноньскъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	канічний; законний
канъдило, -омъ	с.–	лампада
канѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	зволожити; капнути
капати, -плѭ, -плетъ	недок.–	капати
капикларии, -ѥмъ	ч.–	тюремний наглядач
капиште, -ємъ	с.–	ідол; капище, поганський храм; ідолопоклонство
капиштьница, -амъ	ж.–	капище
капиштьнъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	поганський
капля, -ямъ	ж.–	крапля
капь, -ьмъ	ж.–	зовнішність; схожість; образ; малювання
каръвана, -амъ	ж.–	скарбниця
каръвънъкоулосъ, -омъ	ч.–	рубін
касати сѧ, -саѭ сѧ, -саѥтъ сѧ	недок.–	торкатися
касия, -ямъ	ж.–	кориця
катапетазма, -амъ	ж.–	церковна завіса, – **закриває Царські Ворота; використовувалася і у юдейських храмах*
катаросъ, -омъ	ч.–	жук-гнойовик
кататомия, -ямъ	ж.–	зрізування
катихоумени, -ямъ	ж.–	оглашена – **кандидатка на охрещення*
катихоуменъ, -омъ	ч.–	оглашений – **кандидат на охрещення*
катихоуменьскъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	оглашений, оглашенський

кат/доликии, -ая, -оѥ	прикм.–	вселенський, соборний; повсюдний
кат/доликиискъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. **кат/доликии**
католичьскъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. **кат/доликии**
каязнь, -ьмъ	ж.–	див. **каяниѥ**
каяниѥ, -ѥмъ	с.–	покаяння; розкаяння
каяти сѧ, каѭ сѧ, каѥтъ сѧ	недок.–	каятися; шкодувати; розчаровуватися
каяфа, -амъ	ч.–	Каяфа – **прізвисько первосвященика Йосипа, зятя Анни, який урядував у часі процесу над Ісусом*
кадиста, -амъ	ж.–	катизма – **одна з 20-ти частин Псалтиря*
квасъ, -омъ	ч.–	розчина; напій, приготований на заквасці
квасьникъ, -омъ	ч.–	пияк
квасьнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	квасний
кєдръ, -омъ	ч.–	кедр
калия, -ямъ	ж.–	келія
кєнътоурионъ, -омъ	ч.–	центуріон, сотник
кєрастъ, -омъ	ч.–	рогата гадюка
кєсаровъ, -а, -о	прикм.–	кесарів
кєсаръ, -омъ	ч.–	кесар, римський імператор
кивотъ, -омъ	ч.–	кивот – **дерев'яна скринька, як правило, вмонтована у макет церкви, де зберігаються Святі Тайни; у Старому Завіті – коштовна скриня, де зберігалися Мойсеєві таблиці із Божими заповідями, палочка Арона та посудина з манною*
киликъ, -омъ	ч.–	груба вовняна тканина; волосяниця
кинъсъ, -омъ	ч.–	данина; податок
кирия, -ямъ	ж.–	саван
китъ, -омъ	ч.–	кит
кифа, -ы	sing. t., ч.–	Кифа (Петро) – **друге ім'я апостола Симеона, яким нарік його Ісус Христос; Кифа букв. 'скеля'. Кифі-Петрові, верховному апостолові, судилося стати скелею, на якій Ісус збудував свою Церкву*

клада, -амъ	ч.–	колода – *_знаряддя для тортур_
кладѧзь, -ѥмъ	ч.–	колодязь, криниця
кланяниѥ, -ѥмъ	с.–	поклін
кланяти сѧ, -няѭ сѧ,няѥтъ сѧ	недок.–	кланятися; поклонятися
класти, -ладѫ, -детъ	недок.–	класти
класъ, -омъ	ч.	колос
клати, колѭ, колетъ	недок.–	колоти
клевета, -амъ	ж.–	наклеп
клеветьникъ, -омъ	ч.–	наклепник; звинувач
клеветьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	наклепницький; брехливий
клеврѣтъ, -омъ	ч.–	товариш; співслужитель; той, хто разом відбував рабство
клепати, -плѭ, -плетъ	недок.–	показувати; давати зрозуміти
клепьць, -ѥмъ	ч.–	пастка
климатъ, -омъ	ч.–	край; земля
клиросъ, -омъ	ч.	клир, духовенство; клирос (крилос) – *_у церкві місце обабіч інокостасу, призначене для співців_
клиросьникъ, -омъ	ч.–	клирик, духовна особа
клицаниѥ, -ѥмъ	с.–	крик; окрик; торжествування
клицати, -личѫ, -личетъ	недок.–	кричати
кличь, -ѥмъ	ч.–	крик; клич
клобоукъ, -омъ	ч.–	клобук
клокотати, -коштѫ, -коштетъ	недок.–	кипіти; клекотати
кльцати, -цаѭ, -цаѥтъ	недок.–	роздумувати
кльчьтъ, -омъ	ч.–	стукіт
клѣть, -ьмъ	ж.–	кліть, кімната; комірчина
клѣтьца, -амъ	ж.–	комірчина; келія
клюсѧ, -ѧтьмъ	с.–	лоша; осля
ключарь, -ѥмъ	ч.–	ключник
ключати сѧ, -чаѭ сѧ, -чаѥтъ сѧ	недок.–	траплятися; годитися, відповідати
ключаѥмъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	зручний
ключедръжьць, -ѥмъ	ч.–	див. **ключарь**
ключити сѧ, -чѫ сѧ, -читъ сѧ	док.–	трапитися; підійти
ключь, -ѥмъ	ч.–	ключ
ключьно	присл.–	відповідно
ключьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	відповідний
клѧтва, -амъ	ж.–	клятва; прокляття
клѧтвопрѣстѫпьникъ, -омъ	ч.–	клятвопорушник; віроломний
клѧтвьникъ, -омъ	ч.–	див. **клѧтвопрѣстѫпьникъ**
клѧтвьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	клятвенний; гідний прокляття

клѧти (сѧ), кльнѫ (сѧ), кльнетъ (сѧ)	недок.–	проклинати; клясти; клястися
клѧчати, -чѫ, -читъ	недок.–	ставати на коліна, клякати
кобыла, -амъ	ж.–	кобила
кобылица, -амъ	ж.–	саранча
кобь, -ьмъ	ж.–	доля; чарування, ворожіння
коварьнъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	підступний; хитрий
коварьство, -омъ	с.–	підступ; хитрість
ковати, -вѫ, -ветъ	недок.–	кувати
ковачь, -ѥмъ	ч.–	коваль
ковъ, -омъ	ч.	лихий намір; змова
ковьникъ, -омъ	ч.–	змовник; інтригант
ковьчегъ, -омъ	ч.–	скринька; ковчег, корабель; див. ще: **кивотъ**
ко/ъгда	присл.–	коли; іноді; одного разу
кодрантъ, -омъ	ч.–	дрібна монета
кожа, -амъ	ж.–	шкіра; шкура
кожа/ьнъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	шкіряний
кожица, -амъ	ж.–	див. **кожа**
козари, -омъ	pl. t., ч.–	Хозарія; хозари
козьлишть, -ѥмъ	ч.–	козенятко; ягнятко
козьлогласованиѥ, -ѥмъ	с.–	бенкет; бенкетування; гульня; пиятика; пияцтво
козьлъ, -омъ	ч.–	цап
козьлѧ, -ѧтьмъ	с.–	козеня
кокотоглашениѥ, -ѥмъ	с.–	спів півнів
кокотъ, -омъ	ч.–	півень
кокошь, -ьмъ	ж.–	курка; квочка
коли	присл.–	коли; коли-небудь
колижьдо	част.–	хто би не
колижьды	присл.–	скільки; як багато
колико	присл.–	як; скільки
коликъ, -а, -о	займ.–	який
количьствиѥ, -ѥмъ	с.–	див. **количьство**
количьство, -омъ	с.–	кількість
коло, -лесьмъ	с.–	коло; колесо
колъ, -омъ	ч.–	кіл
коль	присл.–	як; скільки; скільки разів
кольми	присл.–	див. **коль**
колѣбати, -баѭ, -баѥтъ	недок.–	хитати; гойдати
колѣбѣль, -ьмъ	ж.–	колиска
колѣно, -омъ	с.–	коліно; плем'я; покоління
колѧда, -амъ	ж.–	коляда – **поганські свята періоду зимового сонцестояння*

комонь, -ѥмъ	ч.–	кінь
комъканиѥ, -ѥмъ	с.–	причастя
комъкати, -каѭ, -каѥтъ	недок., док.–	причащати, причастити
конъдакарь, -ѥмъ	ч.–	кондакар – **збірка кондаків*
конъдакъ, -омъ	ч.–	кондак – **структурний елемент богослуження, зазвичай його тема стосується якогось святого або свята*
конобъ, -омъ	ч.–	казан
конь, -ьмъ 1	ч.–	край, кінець
конь, -ѥмъ 2	ч.–	кінь
коньникъ, -омъ	ч.–	вершник
коньць, -ѥмъ	ч.–	кінець; межа; кордон
коньчавати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	закінчувати; наповнювати; вершити
коньчаниѥ, -ѥмъ	с.–	закінчення
коньчати (сѧ), -чаѭ (сѧ), -чаѥтъ (сѧ)	недок., док.–	закінчувати(ся), закінчити(ся); виконувати, виконати
коньчина, -амъ	ж.–	кінець; завершення
коньчьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	кінцевий; останній
копати, -паѭ, -паѥтъ	недок.–	копати; обкопувати; обробляти (землю)
копачь, -ѥмъ	ч.–	землероб, копальник
копиникъ, -омъ	ч.–	списоносець
копиѥ, -ѥмъ	с.–	спис
копръ, -омъ	ч.–	кріп; аніс
кораб(л)иць, -ѥмъ	ч.–	човен
кораб(л)ь, -ѥмъ	ч.–	корабель, галера
кораб(л)ьникъ, -омъ	ч.–	моряк
корабьчии, -ямъ	ч.–	див. кораб(л)ьникъ
коренитьць, -ѥмъ	ч.–	чаклун, ворожбит
корениѥ, -ѥмъ 1	с.–	коріння
корениѥ, -ѥмъ 2	с.–	чаклунство
корень, -реньмъ	с.–	корінь
користь, -ьмъ	ж.–	здобич
корити, -рѭ, -ритъ	недок.–	хулити; ображати
корицѧ, -амъ	pl. t., ж.–	кориця
короуна, -амъ	ж.–	корона
коръ, -омъ	ч.–	мірка, мірчук
корыто, -омъ	с.–	корито
корьць, -ѥмъ	ч.–	див. коръ
косматъ, -а, -о	прикм.–	волохатий
косновениѥ, -ѥмъ	с.–	дотик

коснѫти(сѧ), -нѫ(сѧ), -нетъ(сѧ)	док.–	доторкнутися
костель, -ѥмъ	ч.–	замок; церква
кость, -ьмъ	ж.–	кістка
котора, -амъ	ж.–	сварка; суперечка
которати(сѧ), -раѭ(сѧ), -раѥтъ(сѧ)	недок.–	засуджувати; сваритися; сперечатися
которичь, -я, -є	прикм.–	сварливий
которыи, -ая, -оѥ	займ.–	котрий; який; деякий
которыижьдо	займ.–	кожен; всякий
которьнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. которичь
котъка, -амъ	ж.–	якір
котьлъ, -омъ	ч.–	казан
котыга, -амъ	ж.–	див. єпенъдитъ
котьць, -ѥмъ	ч.–	клітка
кошєря, -ямъ	ж.–	див. кошь
кошь, -ѥмъ	ч.–	кошик
кошьница, -амъ	ж.–	див. кошь
крабии, -ямъ	ж.–	скринька; кошик
крабица, -амъ	ж.–	див. крабии
крава, -амъ	ж.–	корова
крагоуи, -ѥмъ	ч.–	яструб
крада, -амъ	ж.–	багаття, ватра
краденик, -ѥмъ	с.–	крадіжка
крадоводити, -вождѫ, -дитъ	недок.–	обдурювати
краи, -ѥмъ	ч.–	край, кінець; берег
краль, -ѥмъ	ч.–	король
крамола, -амъ	ж.–	бунт; повстання
крамольникъ, -омъ	ч.–	бунтар; змовник
краса, -амъ	ж.–	прикраса
красавъ, -а, -о	прикм.–	гарний
красити(сѧ), крашѫ(сѧ), краситъ(сѧ)	недок.–	прикрашати
красовати(сѧ), -соуѭ(сѧ), -соуѥтъ(сѧ)	недок.–	прикрашатися; насолоджуватися
красота, -амъ	ж.–	краса; привабливість; прикраса; насолода
краста, -амъ	ж.–	короста; виразка
красти, крадѫ, крадетъ	недок.–	красти
крастѣль, -ьмъ	ж.–	деркач; перепілка
красьно	присл.–	гарно
красьнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	гарний; чудовий; приємний
кратирь, -ѥмъ	ч.–	чаша; кубок
кратъкъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	короткий

краты/а/ъ	присл.–	раз
кракобрѣзаник, -кмъ	с.–	див. акровоустия
кракобрѣзанъ, -а, -о (-ъін, -ая, -ок)	прикм.–	обрізаний
кракжгъльнъ, -а, -о	прикм.–	наріжний
крєлина, -амъ	ж.–	крило
кривина, -амъ	ж.–	зло; підлість; неправда
криво	присл.–	фальшиво, несправедливо
кривота, -амъ	ж.–	див. кривина
кривотворити, -рьж, -ритъ	недок.–	робити нечесні вчинки
кривотьнъ, -а, -о (-ъін, -ая, -ок)	прикм.–	підлий; ганебний
кривъ, -а, -о (-ъін, -ая, -ок)	прикм.–	кривий; кульгавий; поганий
кривьда, -амъ	ж.–	зло; підлість; кривда
кривѣ	присл.–	несправедливо; погано
криж/зма, -амъ	ж.–	миро
крижь, -кмъ	ч.–	хрест
крижьнъ, -а, -о	прикм.–	хресний
крилатьць, -кмъ	ч.–	ангел; крилата істота
крило, -омъ	с.–	крило; сторона; край
криница, -амъ	ж.–	глечик
кринъ, -омъ	ч.–	лілея, крин; квітка
крипида, -амъ	ж.–	крипида – **основа вівтаря;* основа
критьскъ, -а, -о (-ъін, -ая, -ок)	прикм.–	критський
критѣнє, -омъ	pl. t., ч.–	мешканці Криту
кричава, -амъ	ж.–	крик, зойк
кричати, -чж, -читъ	недок.–	кричати
кричь, -ємъ	ч.–	крик; гомін
кровъ, -омъ	ч.–	дах, покрівля; шатро; житло; потаємне місце, криївка; охорона
кромѣ	присл., прийм., спол.–	далеко; геть; поза; крім; без; лише; тільки
кромѣбытик, -кмъ	с.–	відсутність
кромѣнини, -яя, -кк	прикм.–	зовнішній
кромѣштьнии, -яя, -кк	прикм.–	див. кромѣнини
кропити, -плыж, -питъ	недок.–	кропити
кропля, -ямъ	ж.–	крапля
кротафъ, -омъ	ч.–	скроня
кротити, кроштж, кротитъ	недок.–	приборкувати; заспокоювати
кротолюбьць, -кмъ	ч.–	лагідна особа
кротость, -ьмъ	ж.–	лагідність; смиренність; покірливість
кротостьнъ, -а, -о (-ъін, -ая, -ок)	прикм.–	лагідний; смиренний; покірливий

кротъкодоушьнъ, -а, -о (-ын, -ая, -ок)	прикм.–	див. кротостьнъ
кротъкоприꙗтиѥ, -ѥмъ	с.–	див. кротость
кротъкъ, -а, -о (-ын, -ая, -ок)	прикм.–	лагідний; покірний, смиренний; приручений
кротьцѣ	присл.–	лагідно; покірно, смиренно
кроуна, -амъ	ж.–	корона
кроупа, -амъ	ж.–	крупа
кроупица, -амъ	ж.–	крихта
кроусталъ, -омъ	ч.–	кришталь
кръвопивъ, -а, -о (-ын, -ая, -ок)	прикм.–	кровожерливий
кръвоточениѥ, -ѥмъ	с.–	кровотеча
кръвоточити, -чѫ, -читъ	недок.–	мати кровотечу
кръвоточица, -амъ	ж.–	жінка, яка має кровотечу
кръвоядивъ, -а, -о (-ын, -ая, -ок)	прикм.–	див. кръвопивъ
кръвь, -ъвамъ	ж.–	кров
кръвьнъ, -а, -о (-ын, -ая, -ок)	прикм.–	кривавий
кръзьно, -омъ	с.–	корзно – **верхній одяг, оздоблений хутром*
кръкыга, -амъ	ж.–	віз
кръма, -амъ 1	ж.–	харчі
кръма, -амъ 2	ж.–	корма
кръмило, -омъ	с.–	стерно
кръмильць, -ѥмъ	ч.–	вихователь
кръмити, -млѭ, -митъ 1	недок.–	годувати; харчувати
кръмити, -млѭ, -митъ 2	недок.–	правити стерном
кръмля, -ямъ	ж.–	харчі
кръмлѥникъ, -омъ	ч.–	немовля
кръмлѥниѥ, -ѥмъ	с.–	див. кръмля
кръмьчии, -ямъ	ч.–	стерновий
кръмьчьство, -омъ	с.–	керування
кръмьчьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	керувати
кръчага, -амъ	ж.–	глек; корчага
кръчагъ, -омъ	ч.–	див. кръчага
кръчажьць, -ѥмъ	ч.–	глечик
кръчьм(ьн)ица, -амъ	ж.–	корчма
кръчьмляватн, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	спотворювати
крыти(сѧ), -рыѭ(сѧ), -рыѥтъ(сѧ)	недок.–	крити, критися; приховувати; ховати, ховатися
крьстаобразно	присл.–	знаком хреста, хрестоподібно
крьстило, -омъ	с.–	баптистерій – **частина храму або окрема каплиця поблизу церкви для хрещення*

крьститель, -я	sing. t., ч.–	Хреститель – **Йоан,син Захарії та Єлизавети, аскет, останній старозавітній пророк; у Йордані охрестив Ісуса Христа; був страчений за наказом Ірода Антипи*
крьстити, -рьштѫ, -рьститъ	недок., док.–	хрестити; хреститися
крьстиянинъ, -омъ	ч.–	християнин
крьстияныи, -ая, -оѥ	прикм.–	християнський; хресний; хрещений
крьстиянынии, -ямъ	ж.–	християнка
крьстияньскъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	християнський
крьстияньство, -омъ	с.–	християнство
крьстиянѣ	присл.–	по-християнськи
крьстъ, -омъ 1	ч.–	хрест – **у християнстві символ спасення*
крьстъ, -омъ 2	ч.–	хрещення – **таїнство християнської Церкви*
крьстьнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	хресний; хрещений
крьштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	хрестити
крьштениѥ, -ѥмъ	с.–	хрещення
крѣпити(сѧ), -плѭ(сѧ), -питъ(сѧ)	недок.–	зміцнювати; міцніти; озлоблюватися; підтверджувати
крѣпость, -ьмъ	ж.–	міць; держава
крѣпъко	присл.–	міцно; сильно; дуже
крѣпъкъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	міцний; сильний; могутній
крѣпъцѣ	присл.–	міцно; жорстко
крѫглъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	круглий
крѫгъ, -омъ	ч.–	круг
крѫжилиѥ, -ѥмъ	с.–	небосхил
коузньць, -ѥмъ	ч.–	коваль
коумирослоужениѥ, -ѥмъ	с.–	ідолопоклонство, поганство
коумирослоужитель, -ѥмъ	ч.–	ідолопоклонник, язичник; жрець
коумиръ, -омъ	ч.–	ідол
коумирьница, -амъ	ж.–	капище, поганський храм
коупити, -плѭ, -питъ	док.–	купити
коупльнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	торговий; купецький
коупля, -ямъ	ж.–	купівля; покупка; торгівля; діяльність
коупованиѥ, -ѥмъ	с.–	торгівля
коуповати, -поуѭ, -поуѥтъ	недок.–	купувати

коупъ, -омъ	ч.–	купа
коупь, -ьмъ	ж.–	купівля; покупка
коупьно	присл.–	разом, купно; рівночасно
коупьносѫштии, -ая, -ѥѥ	прикм.–	єдиносущий
коупьносѫштьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. **коупьносѫштии**
коупьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	спільний; однаковий; рівний
коупьць, -ѥмъ	ч.–	купець
коурити сѧ, -рѭ сѧ, -ритъ сѧ	недок.–	куритися, диміти
коурогласшениѥ, -ѥмъ	с.–	спів півнів
коуръ, -омъ	ч.–	півень
коурѥниѥ, -ѥмъ	с.–	дим
коустодия, -ямъ	ж.–	сторож
къ	прийм.–	до; для; за
къдє	присл.–	де; будь-де; десь
къдєжє	спол.–	коли; лише
къзнь, -ьмъ	ж.–	підступи; лихі умисли; образ; мистецтво; ремесло
къзньникъ, -омъ	ч.–	ремісник; винуватець
къзньство, -омъ	с.–	чин, спосіб
къзньць, -ѥмъ	ч.–	див. **къзньникъ**
къкъ, -омъ	ч.–	волосина, волосок
къкъня, -ямъ	ж.–	гомілка, голінка
къметиштъ, -ѥмъ	ч.–	див. **къметь**
къметь, -ьмъ	ч.–	старійшина громади
къмотра, -амъ	ж.–	кума
кънигъчии, -ямъ	ж.–	книжник – **знавець Св. Письма; учитель релігії*
кънигы, -амъ	pl. t., ж.–	книга, Святе Письмо, Біблія; писемність; послання; букви; письмо
кънижицѧ, -амъ	pl. t., ж.–	книжка; писемність
кънижьникъ, -омъ	ч.–	див. **кънигъчии**
кънижьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	біблійний; книжний; літературний; освічений
кънѧжениѥ, -ѥмъ	с.–	князювання; князівство
кънѧжьскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	князівський
кънѧзь, -ѥмъ	ч.–	князь; правитель; володар
късно	присл.–	повільно
късн̑ъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	повільний
късн ѣниѥ, -ѥмъ	с.–	повільність
късн ѣти, къшнѫ, късни тъ	недок.–	затримуватися
къто	займ.–	хто; хтось; хто-небудь
кызнь, -ьмъ	ж.–	див. **къзнь**

кын, кая, кое	займ.–	який; котрий; деякий
кыка, -амъ	ж.–	див. **кѫкъ**
кынжьдо	займ.–	кожен; всякий
кыпѣти, -плѭ, -питъ	недок.–	витікати; струменитися; очікувати
кыселичие, -емъ	с.–	гранатове дерево
кысѣлъ, -омъ	ч.–	молоде вино
кысѣлъ, -а, -о (-ын, -ая, -ое)	прикм.–	кислий
кычение, -емъ	с.–	пихатість; гордощі
кѫдоу	присл.–	де; як; звідки
кѫпера, -амъ	ж.–	див. **кѫмотра**
кѫпина, -амъ	ж.–	кущ; купина
кѫпѣль, -емъ	ж.–	купіль; водоймище
кѫшта, -амъ	ж.–	намет, шатро
кѵминъ, -омъ	ч.–	кмин
кѵпрянинъ, -омъ	ч.–	кипріот
кѵрие	невідм.–	кіріє (елеїсон) – **у перекл. з гр. 'господи, помилуй'*

Л

лавра, -амъ	ж.–	лавра – **вид монастиря*
лаврьскъ, -а, -о (-ын, -ая, -ое)	прикм.–	лаврський
ладии, -ямъ	ж.–	човен
ладиица, -амъ	ж.–	див. **ладии**
ладьно	присл.–	однаково
лазити, лажѫ, лазитъ	недок.–	лазити
лаино, -омъ	с.–	лайно
лакомость, -ьмъ	ж.–	жадібність; скупість
лакомъ, -а, -о (-ын, -ая, -ое)	прикм.–	жадібний; скупий
лакомьствие, -емъ	с.–	див. **лакомость**
лакота, -амъ	ж.–	див. **лакомость**
лакъть, -ьмъ	ч.–	лікоть
лалока, -амъ	ж.–	губи; м'яке піднебіння
лалочьница, -амъ	ж.–	вуздечка
ламати, -маѭ, -маетъ	недок.–	ламати
лани	присл.–	торік
ланита, -амъ	ж.–	щока; лице; щелепа; ланіти
ланьскъ, -а, -о (-ын, -ая, -ое)	прикм.–	торічний
ласкавъ, -а, -о (-ын, -ая, -ое)	прикм.–	ласкавий; приємний

ласкавьникъ, -омъ	ч.–	підлабузник
ласканиѥ, -ѥмъ	с.–	лестощі; улесливість
ласканьнъ, -а, -о (-ъıи, -аѧ, -оѥ)	прикм.–	див. **ласкавъ**
ласкати, -каѭ, -каѥтъ	недок.–	підлабузнюватися
ласкръдь, -ьмъ	ж.–	хтивість
ластовица, -амъ	ж.–	ластівка
латинє, -омъ	pl. t., ч.–	латиняни
латиньскъ, -а, -о (-ъıи, -аѧ, -оѥ)	прикм.–	латинський
латиньскы	присл.–	по-латинськи
латити, лаштѫ, латитъ	док.–	підстерегти; піймати
латъка, -амъ	ж.–	горшок
лаѧтель, -ѥмъ	ч.–	той, хто сидить у засаді
лаѧти, лаѭ, лаѥтъ 1	недок.–	підстерігати; сидіти у засаді
лаѧти, лаѭ, лаѥтъ 2	недок.–	брехати (про собак), гавкати
левьгитъ, -омъ	ч.–	левит – **старозавітний служитель храму, нащадок Левія*; Левит – ***третя книга Мойсея*
левьгитьскъ, -а, -о (-ъıи, -аѧ, -оѥ)	прикм.–	левитський
легеонъ, -омъ	ч.–	легіон; безліч
ледъ, -омъ	ч.–	лід; мороз
ледьнъ, -а, -о (-ъıи, -аѧ, -оѥ)	прикм.–	льодяний; морозний
лежати, -жѫ, -житъ	недок.–	лежати; бути; бути виявленим
лемешь, -ѥмъ	ч.–	леміш, рало
леньтии, -ѧмъ	ч.–	рушник (лляний)
лепта, -амъ	ж.–	лепта, дрібна монета
летѣти, лештѫ, летитъ	недок.–	летіти
лешти, лѧгѫ, лѧжетъ	док.–	лягти
ли	част.–	чи; хіба; невже; же
либо	спол.–	або; чи то
ливанъ, -омъ	ч.–	ладан – **запашна речовина, яку спалюють у кадильниці під час богослуження*
ливаньскъ, -а, -о (-ъıи, -аѧ, -оѥ)	прикм.–	ливанський
ливертиньскъ, -а, -о (-ъıи, -аѧ, -оѥ)	прикм.–	вільновідпущений
ливра, -амъ	ж.–	вага; лівра – **міра ваги*
лизати, лижѫ, лижетъ	недок.–	лизати
ликовати, -коуѭ, -коуѥтъ	недок.–	торжествувати; радіти, веселитися; танцювати
ликъ, -омъ	ч.–	хор; хоровий спів; торжество; сонм
ликъствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	торжествувати
лилиѧ, -ѧмъ	ж.–	лілея; квітка
лисица, -амъ	ж.–	лисиця

листвиѥ, -ѥмъ	с.–	листя
листогонъ, -омъ	ч.–	листопад
листопадъ, -омъ	ч.–	жовтень
листъ, -омъ	ч.–	лист
лисъ, -омъ	ч.–	лис; лисиця
литиꙗ, -ꙗмъ	ж.–	літія – **вид богослуження, букв. 'усильне благання'*
литра, -амъ	ж.–	див. **ливра**
литоургисати, -саѭ, -саѥтъ	недок.–	відправляти Літургію
литоургиꙗ, -ꙗмъ	ж.–	Літургія – **букв. 'спільна служба'; Служба Божа, Євхаристійна жертва*
лихва, -амъ	ж.–	лихва
лихо 1	присл.–	надмірно; зайво, даремно, марно
лихо 2	прийм.–	над
лиховати, -хоуѭ, -хоуѥтъ	недок.–	позбавляти; віднімати
лиховъзимати, -землѭ, -землетъ	недок.–	шахраювати
лиходѣꙗниѥ, -ѥмъ	с.–	лиходійство
лихиманиѥ, -ѥмъ	с.–	корисливість; скупість
лихоимьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	див. **лиховъзимати**
лихоимьць, -ємъ	ч.–	шахрай; скупердяй
лихоклѧтва, -амъ	ж.–	фальшива присяга
лихомыслити, -мышлѭ, -мыслитъ	недок.–	мати лихі наміри
лихопитиѥ, -ѥмъ	с.–	пияцтво
лихотъкъ, -омъ	ч.–	достаток; надмір; зайвина
лихоꙗдениѥ, -ѥмъ	с.–	ненажерливість; обжерливість
лихъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	надмірний; зайвий; поганий
лицє, -ємъ	с.–	лице; обличчя; сором
лицемѣрити сѧ, -рѭ сѧ, -ритъ сѧ	недок.–	лицемірити
лицемѣр(ьств)иѥ, -ѥмъ	с.–	лицемірство
лицемѣръ, -омъ	ч.–	лицемір
лицемѣрьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	лицемірний
лицемѣрьствиѥ, -ѥмъ	с.–	див. **лицемѣр(ьств)иѥ**
личьникъ, -омъ	ч.–	хустка; хусточка
лишати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок.–	позбавляти; забирати; залишати
лишениѥ, -ѥмъ	с.–	недолік, вада
лишенъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	позбавлений; зайвий
лишити, -шѫ, -шитъ	недок., док.–	забирати, забрати; потребувати; бракувати; залишати, залишити
лиꙗти, лѣѭ, лѣѥтъ	недок.–	лити
лобъзаниѥ, -ѥмъ	с.–	цілування; поцілунок

лобъзати, -заѭ, -заѥтъ	недок.–	цілувати
ловитва, -амъ	ж.–	лови, полювання; здобич
ловити, -влѭ, -витъ	недок.–	полювати; ловити
ловиште, -ємъ	с.–	пастка
ловъ, -омъ	ч.–	лови, полювання; пастка; здобич
ловьць, -ѥмъ	ч.–	мисливець; ловець; рибалка
ловьчь, -я, -ѥ	прикм.–	мисливський; ловецький
логофетъ, -омъ	ч.–	логофет – **глава канцелярії візантійського імператара*
ложе, -ємъ	с.–	ложе; ліжко; русло
ложесно, -омъ	с.–	утроба
ложиште, -ємъ	с.–	скарбниця
ложьница, -амъ	ж.–	спальня; скарбниця
лоза, -амъ	ж.–	лоза (виноградна)
лозьнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	виноградний
лои, -ѥмъ	ч.–	лій; сало
локы, -ъвамъ	ж.–	калюжа; водойма
ломити, -млѭ, -митъ	недок.–	ламати
лоно, -омъ	с.–	лоно; коліна
лопата, -амъ	ж.–	лопата
лопотивъ, -а, -о	прикм.–	недомовний; недорікуватий
лоукъ, -омъ	ч.–	часник; цибуля
лоуна, -амъ	ж.–	місяць
лоуньнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	місячний
лоуньскъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. **лоуньнъ**
лоуча, -амъ	ж.–	промінь; смолоскип; скіпка
лоучати сѧ, -чаѭ сѧ, -чаѥтъ сѧ	недок.–	зустрічатися; траплятися
лоучити сѧ, -чѫ сѧ, -читъ сѧ	док.–	зустрітися; трапитися
лъгати, лъжѫ, лъжетъ	недок.–	брехати, казати неправду
лъжа, -амъ	ж.–	брехня, олжа, неправда; фальш
лъжеименитъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	фальшивий
лъжепослоушьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	лжесвідчити
лъжесловесьникъ, -омъ	ч.–	брехун
лъжесъвѣдѣниѥ, -ѥмъ	с.–	лжесвідчення
лъжесъвѣдѣтель-ѥмъ	ч.–	лжесвідок
лъживъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	фальшивий; несправжній; брехливий
лъжипослоухъ, -омъ	ч.–	див. **лъжесъвѣдѣтель**
лъжь, -ьмъ	ж.–	див. **лъжа**
лъжьникъ, -омъ	ч.–	див. **лъжесловесьникъ**

лъжьно/ѣ	присл.–	фальшиво; брехливо, неправдиво
лысто, -омъ	с.–	гомілка
львичишть, -ємъ	ч.–	левеня
львъ, -омъ	ч.–	лев
львьскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оє)	прикм.–	левиний; лев'ячий
льгата, -амъ	ж.–	легкість
льгъко	прикм.–	легко, злегка
льгъкъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оє)	прикм.–	легкий
льгъчити, -чѫ, -читъ	недок.–	полегшувати, полегшати
льгыни, -ямъ	ж.–	легкість; полегшення
льза, -амъ	ж.–	можливість
льзѣ	присл.–	можна; можливо
льнъ, -омъ	ч.–	льон
льнѣнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оє)	прикм.–	лляний
льстивъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оє)	прикм.–	підступний; фальшивий; улесливий
льстити, льштѫ, льститъ	недок.–	підлещуватися; обдурювати; зваблювати
льсть, -ьмъ	ж.–	хитрість; підступ; зваба; помилка
льстьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оє)	прикм.–	див. льстивъ
льстьць, -емъ	ч.–	лукава, підступна особа
льштаниє, -ємъ	с.–	блиск
льштати сѧ, -штѫ сѧ, -щтитъ сѧ	недок.–	блищатися
льштениє, -ємъ	с.–	підступ; обдурювання
лѣвъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оє)	прикм.–	лівий
лѣгальница, -амъ	ж.–	спальня
лѣгати, -гаѭ, -гаєтъ	недок.–	лягати
лѣкы	присл.–	як
лѣнивъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оє)	прикм.–	лінивий; недбалий; повільний
лѣнити сѧ, -нѭ сѧ, -нитъ сѧ	недок.–	лінуватися; зволікати; зважуватися; бути повільним
лѣностивъ, -а, -о	прикм.–	лінивий
лѣность, -ьмъ	ж.–	лінощі; необачність; недбалість
лѣплениє, -ємъ	с.–	грязюка
лѣпо	присл.–	гарно; добре; пристойно; доречно
лѣпость, -ьмъ	ж.–	див. лѣпота
лѣпота, -амъ	ж.–	краса; пишнота
лѣпотьно	присл.–	доречно
лѣпъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оє)	прикм.–	гарний; чудовий; належний; доречний

лѣствица, -амъ	ж.–	сходи; драбина
лѣсти, лѣзѫ, лѣзетъ	недок.–	лізти
лѣсъ, -омъ	ч.–	ліс
лѣсьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	дерев'яний; лісовий
лѣтати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	літати
лѣто, -омъ	с.–	літо; рік; час
лѣторасль, -ьмъ	ж.–	пагін, літорост
лѣть	присл.–	можна
лѣха, -амъ	ж.–	грядка; ряд
любивъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	люблячий
любимъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	чудовий; якого люблять
любити, -блѭ, -битъ	недок.–	любити; хотіти
любленикъ, -омъ	ч.–	коханець; шанувальник
люблениѥ, -ѥмъ	с.–	любов; ласка
любо 1	спол., част.–	або; чи; нехай; бодай; хоча б
любо 2	присл.–	любо; мило
любовꙑкати, -чѫ, -четъ	недок.–	виявляти цікавість; цікавитися
любодѣи, -ѥмъ	ч.–	розпусник
любодѣиство, -омъ	с.–	розпуста; подружня зрада
любодѣица, -амъ	ж.–	розпусниця
любодѣичишть, -ѥмъ	ч.–	байстрюк
любодѣꙗниѥ, -ѥмъ	с.–	див. любодѣиство
любодѣꙗньнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	розпусний
любодѣꙗти, -дѣѭ, -дѣѥтъ	недок.–	займатися розпустою
любоимѣньнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	корисливість
любоништь, -ꙗ, -ѥ (-ии, -ꙗꙗ, -ѥѥ)	прикм.–	який любить убогих
любопьривъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	сварливий
любъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	приємний; милий, любий
любꙑ, -бъвамъ	ж.–	любов
любьзно/ѣ	присл.–	мило, любо; ласкаво; шанобливо
любьзнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	ласкавий; милий; любий
любьми	присл.–	охоче; добровільно
людинъ, -омъ	ч.–	простолюдин; селянин; мирянин
людиѥ, -ьмъ	pl. t., ч.–	народ; люди; миряни
людьскъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	народний; явний, публічний; світський
люто, -тєсьмъ 1	с.–	зло; мерзота
люто 2	присл.–	люто
лютосръдиѥ, -ѥмъ	с.–	жорстокість

лютость, -ьмъ	ж.–	суворість; жорстокість
лютъ, -а, -о (-ыи, -аѧ, -оѥ)	прикм.–	лютий; жахливий; шалений
лютыни, -ямъ	ж.–	нерівність
лють, -ьмъ	ж.–	лють; зло
лютьць, -ѥмъ	ч.–	злостивець
лютѣ	присл.–	люто; жорстоко; дуже
лѧдвина, -амъ	ж.–	нирка
лѧдина, -амъ	ж.–	необроблена земля; цілина
лѧжая, -ямъ	ж.–	квочка
лѧцати, лѧчѫ, лѧчетъ	недок.–	розкладати пастки
лѫгъ, -омъ	ч.–	гай; ліс
лѫжьнъ, -а, -о (-ыи, -аѧ, -оѥ)	прикм.–	лісовий
лѫка, -амъ 1	ж.–	затока; заплава; болото
лѫка, -амъ 2	ж.–	хитрість; лукавство; підступність
лѫкаво	присл.–	лукаво; підступно; хитро
лѫкавъ, -а, -о (-ыи, -аѧ, -оѥ)	прикм.–	лукавий; підступний; злий; диявол
лѫкавьновати, -ноуѭ, -ноуѥтъ	недок.–	робити зло; лукавити
лѫкавьнъ, -а, -о (-ыи, -аѧ, -оѥ)	прикм.–	див. **лѫкавъ**
лѫкавьство, -омъ	с.–	лукавство; зло
лѫкъ, -омъ	ч.–	лук
лѫшта, -амъ	ж.–	спис
лѫчити, -чѫ, -читъ	недок.–	розлучати

М

магъ, -омъ	ч.–	чарівник; ворожбит
магъдалыни, -ямъ	ж.–	мешканка Магдали; Магдалина – **прізвищева назва Марії, згадуваної у Новому Завіті*
мазати, мажѫ, мажетъ	недок.–	мазати
маи, -ѥмъ	ч.–	травень
македонинъ, -омъ	ч.–	македонець
мала	присл.–	ледь; зовсім
мало	присл.–	мало; трохи; небагато; недовго
маловрѣменьнъ, -а, -о (-ыи, -аѧ, -оѥ)	прикм.–	тимчасовий; короткотривалий
маловѣръ, -а, -о (-ыи, -аѧ, -оѥ)	прикм.–	слабовірний

малогодьнъ, -а, -о (-ын, -ая, -ое)	прикм.–	короткотривалий; перехідний; змінний
малодоушьнъ, -а, -о (-ын, -ая, -ое)	прикм.–	малодушний
маломошть, -ьмъ	ж.–	каліка; убогий; прокажений
моломоштьнъ, -а, -о (-ын, -ая, -ое)	прикм.–	немічний; убогий
маломь	присл.–	поруч; близько; незабаром
малосъпание, -емъ	с.–	недосипання
малъ, -а, -о (-ын, -ая, -ое)	прикм.–	малий
малъжена, -ома	du. t., ч.–	подружжя
малы	присл.–	трохи; мало
мальчько	присл.–	трішки
мамона, -амъ	ч., ж.–	майно; мамона – **уособлення грошей, майна, які запановують над людиною*
манастырь, -емъ	ч.–	монастир
манастырьскъ, -а, -о (-ын, -ая, -ое)	прикм.–	монастирський; монаший
ман(овен)ие, -емъ	с.–	наказ
мановьнъ, -а, -о	прикм.–	зневажений
маньна, -амъ	ж.–	манна – **чудесна пожива ізраїльтян підчас мандрівки через пустелю*
маньтица, -амъ	ж.–	монаша накидка
манжти, -нж, -нетъ	док.–	махнути, зробити знак
марътъ, -омъ	ч.–	березень
марьчь, -емъ	ч.–	див. марътъ
маслина, -амъ	ж.–	маслина
масли/ьница, -амъ	ж.–	див. маслина
маслиньнъ, -а, -о (-ын, -ая, -ое)	прикм.–	маслиновий
маслица, -амъ	ж.–	див. маслина
масло, -омъ	с.–	олія
мастити, маштж, маститъ	недок.–	змазувати; мастити
маститъ, -а, -о	прикм.–	вгодований; тучний; масний
масть, -ьмъ	ж.–	миро; масло; жир; олія
матеръдосадитель, -емъ	ч.–	убивця матері
матерь(нь), -я, -е	прикм.–	материнський; материн
мате/орьство, -омъ	с.–	старезність; дряхлість
матерьша, -амъ	ж.–	мачуха
мати, -терьмъ	ж.–	мати
матизмъ, -омъ	ч.–	одяг
матица, -амъ	ж.–	пекло
маштеха, -амъ	ж.–	див. матерьша

мат/диматикъ, -омъ	ч.–	астролог
медвьникъ, -омъ	ч.–	медяник
медвьнъ, -а, -о (-ъін, -ая, -оѥ)	прикм.–	медовий; медвяний
медвѣдь, -ьмъ	ч.–	ведмідь
медвѣждь, -я, -є	прикм.–	ведмедів; ведмежий
медиоланьскъ, -а, -о (-ъін, -ая, -оѥ)	прикм.–	миланський
медоточьнъ, -а, -о (-ъін, -ая, -оѥ)	прикм.–	який медоточить; солодкий
медъ, -ъмъ	ч.–	мед (бджолиний); мед (напій)
межда, -амъ	ж.–	межа; вулиця
междоу	прийм.–	між; серед
междоумѣрнѥ, -ѥмъ	с.–	проміжок часу
междоурамнѥ, -ѥмъ	с.–	плечі
месеньбрия, -ямъ	ж.–	південь
месия, -ямъ	ч.–	месія – **букв. 'помазаник', у Старому Завіті так називали первосвящеників, пророків, царів*; Месія – **у Новому Завіті – Ісус Христос*
метания, -ямъ	ж.–	поклін
метати, -тѫ, -тетъ	недок.–	кидати
метнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	кинути
метьла, -амъ	ж.–	віник
мечь, -ѥмъ	ч.–	меч
мечьникъ, -омъ	ч.–	кат
милованнѥ, -ѥмъ	с.–	милосердя
миловати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	співпереживати; виявляти милосердя
милосрьд(ьств)нѥ, -ѥмъ	с.–	милосердя; співпереживання; милостиня
милосрьдовати, -доуѭ, -доуѥтъ	недок.–	див. **миловати**
милосрьдьнъ, -а, -о (-ъін, -ая, -оѥ)	прикм.–	милосердний
милостив(ьн)о	присл.–	милостиво
милостивъ, -а, -о	прикм.–	милостивий; побожний
милостыни, -ямъ	ж.–	милосердя; доброчинність; милостиня; побожність
милость, -ьмъ	ж.–	милосердя; милість; побожність
милоть, -ьмъ	ж.–	овеча шкура; плащ
милъ, -а, -о (-ъін, -ая, -оѥ)	прикм.–	вартий співпереживання; милий
мимо	присл., прийм.–	окрім; повз; поза

мимогрѧсти, -грѧдѫ, -грѧдетъ	недок.–	проходити
мимоити, -идѫ, -идетъ	недок., док.–	проходити, пройти; припиняти, припинити існування; зникати, зникнути
мимонести, -сѫ, -сетъ	док.–	пронести
мимоплоути, -ловѫ, -ловетъ	док.–	проплисти
мимоходити, -хождѫ, -ходитъ	недок.–	проходити; минати; зникати
миновати, -ноуѭ, -ноуѥтъ	недок.–	минати; переходити
минѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	минути; перестати; перейти
миродръжитель, -ѥмъ	ч.–	Вседержитель
миротворьць, -ѥмъ 1	ч.–	Творець
миротворьць, -ѥмъ 2	ч.–	миротворець
миръ, -омъ 1	ч.–	мир
миръ, -омъ 2	ч.–	світ
миръть, -омъ	ч.–	мирта
мирьно	присл.–	мирно; спокійно
мирьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ) 1	прикм.–	мирний; спокійний
мирьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ) 2	прикм.–	світський
мирьскъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	світський
мирьскы	присл.–	по-світськи
мирьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	жити в мирі, мирно
миса, -амъ 1	ж.–	миска
миса, -амъ 2	ж.–	меса – **Служба Божа латинського обряду*
митрополитъ, -омъ	ч.–	митрополит – **титул єпископа, який очолює митрополію*
митрополитьскъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	митрополичий
митѣ	присл.–	поперемінно
митѫсь	присл.–	взаємно
младеништь, -ѥмъ	ч.–	немовля
младъ, -а, -о(-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	молодий; свіжий
младьнъ, -а, -о(-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	молодий; дитячий
младьньство, -омъ	с.–	дитинство
младьньць, -ѥмъ	ч.–	немовля; дитя
младѧтьце, -ємъ	с.–	див. **младьньць**
млатъ, -омъ	ч.–	молот
млъва, -амъ	ж.–	шум; крик; обурення; поголос; базікання; натовп
млъвити, -влѭ, -витъ	недок.–	шуміти; бунтувати; турбуватися
млъвлениѥ, -ѥмъ	с.–	шум; обурення; базікання
млъкомь	присл.–	мовчки
млънии, -ямъ	ж.–	блискавка

млъчаливъ, -а, -о (-ъіи, -ая, -оѥ)	прикм.–	мовчазний; тихий
млъчальникъ, -омъ	ч.–	мовчун
млъчаниѥ, -ѥмъ	с.–	мовчання; мовчанка; тиша
млъчати, -чѫ, -читъ	недок.–	мовчати
млѣко, -омъ	с.–	молоко
млѣти, мелѭ, мелетъ	недок.–	молоти
млѣчиѥ, -ѥмъ	с.–	салат
млѣчьнъ, -а, -о (-ъіи, -ая, -оѥ)	прикм.–	молочний
моавитьскъ, -а, -о (-ъіи, -ая, -оѥ)	прикм.–	моавитський
могѫтъ, -ьмъ	ч.–	вельможа
можданъ, -а, -о	прикм.–	вгодований, тучний; мозковий
мозгъ, -омъ	ч.–	мозок; кістковий мозок
мозоль, -ьмъ	ж.–	мозіль
мои, -я, -ѥ	займ.–	мій
монстрыни, -ямъ	ж.–	учителька
мокротьнъ, -а, -о (-ъіи, -ая, -оѥ)	прикм.–	мокрий; вологий
мокръ, -а, -о (-ъіи, -ая, -оѥ)	прикм.–	мокрий
мо(д)литва, -амъ	ж.–	прохання, благання; молитва; офіра
молитвиште, -ѥмъ	с.–	будинок молитви, храм
молитвовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	молитися
молитвьникъ, -омъ	ч.–	прохач; священик
молитвьница, -амъ	ж.–	див. молитвиште
молитвьнъ, -а, -о (-ъіи, -ая, -оѥ)	прикм.–	молитовний; благальний
молити, -лѭ, -литъ	недок.–	просити, благати; молити; молитися
моль, -ѥмъ	ч.–	міль
мольба, -амъ	ж.–	прохання; благання
мольбьникъ, -омъ	ч.–	первосвященик; священик
молениѥ, -ѥмъ	с.–	просьба, благання
монисто, -омъ	с.–	намисто; монета
моравьскъ, -а, -о (-ъіи, -ая, -оѥ)	прикм.–	моравський
моръ, -омъ	ч.–	чума
морьскъ, -а, -о (-ъіи, -ая, -оѥ)	прикм.–	морський
море, -ѥмъ	с.–	море
мостъ, -омъ	ч.–	міст
мотыка, -амъ	ж.–	мотика
мотыла, -амъ	ж.–	фекалії
моштии, -ьмъ	pl. t., ж.–	мощі
мошти, могѫ, можетъ	недок.–	могти; бути могутнім; мати владу
мошть, -ьмъ	ж.–	влада; сила; міць
моштьнъ, -а, -о (-ъіи, -ая, -оѥ)	прикм.–	сильний; могутній; можливий; імовірний

мочити, -чѫ, -читъ	недок.–	змочувати; обливати; мочити
мошьна, -амъ	ж.–	торба; торбина; капшук
мравии, -ямъ	ж.–	мурашка
мразити, мражѫ, мразитъ	недок.–	морозити
мразъ, -омъ	ч.–	мороз; лід
мразьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	морозний
мракъ, -омъ	ч.–	морок; пітьма; темінь
мраморъ, -омъ	ч.–	мармур
мрачьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	темний; похмурий
мръзость, -ьмъ	ж.–	мерзість
мръзъ(къ), -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	мерзенний; гидкий
мръзьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	який мерзне
мръзѣти, -ръжѫ, -ръзитъ	недок.–	гидувати
мръкнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	погаснути
мрътвость, -ьмъ	ж.–	смерть; відмирання
мрътвъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	мертвий
мрътвьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	смертний
мрътвьць, -ѥмъ	ч.–	небіжчик, мертвець
мрътьство, -омъ	с.–	див. **мрътвость**
мръцати, -чѫ, -четъ	недок.–	згасати
мръчение, -ѥмъ	с.–	затемнення; темінь
мрьзнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	змерзнути
мрѣжа, -амъ	ж.–	сітка
мрѣкория, -ямъ	ж.–	подвір'я; внутрішній двір
моуринъ, -омъ	ч.–	мурин, негр; ефіоп
моусикии, -ямъ	ч.–	музикант
моусикиискъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	який грає; музичний; музикантів
моуха, -амъ	ж.–	муха
мънасъ/ь	імен., невідм.	мнась, мина – **грошова одиниця (100 драхм)*
мънихъ, -омъ 1	ч.–	монах, чернець
мънихъ, -омъ 2	ч.–	наріст; рак
мънишьскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	монаший
мънишьство, -омъ	с.–	чернецтво
мънога/ошьди/ы	присл.–	часто; неодноразово
мъного	присл.–	багато; дуже
мъногобожьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	поганський
мъноговолѣзньнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	багатостраждальний
мъногобрачие, -ѥмъ	с.–	багатоженство
мъноглавьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	багатоголовий
мъногоглаголание, -ѥмъ	с.–	багатослівність; велемовність

мъногогоѹбьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	багаторазовий
мъногодьньнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	багатоденний; тривалий
мъногоживотьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	довговічний
мъноголичьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	різноманітний
мъноголичьнѣ	присл.–	різноманітно
мъноголѣтьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	багаторічний
мъногомилостивъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	всемилостивий
мъногомлъвьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	бурхливий; неспокійний
мъногоочитъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	всевидющий
мъногоплачьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	переповнений скорботою
мъногопрѣсвѣтьлъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	найсвітліший
мъногопьривъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	цікавий
мъногоразличьно	присл.–	різноманітно
мъногоразоѹмьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	премудрий
мъногорѣчевьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	багатомовний; велемовний
мъногосильнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	пресильний, всесильний
мъноготроѹдьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	багатостраждальний
мъногооѹмьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	премудрий
мъногоцѣньнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	коштовний
мъногочѧстьно	присл.–	дуже часто
мъногъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	багаточисельний; великий; значний
мъножати, -жаѭ, -жаѥтъ	недок.–	див. **мъножити**
мъножити, -жѫ, -житъ	недок.–	множити; розмножувати
мъножицеѭ	присл.–	часто; неодноразово
мъножьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	багаторазовий
мъножьствиѥ, -ѥмъ	с.–	безліч, сила-силенна; у великому числі

мъножество, -омъ	с.–	див. **мъножьствиѥ**
мъноѕѣ	присл.–	багато; набагато
мъскъ, -омъ	ч.–	лошак
мъстъ, -омъ	ч.–	виноградний сік
мъштии, -яя, -ѥѥ	прикм.–	лошачий
мъчати, -чѫ, -читъ	недок.–	кидати
мъшелоимьць, -ѥмъ	ч.–	користолюбець
мъшелоискатель, -ѥмъ	ч.–	див. **мъшелоимьць**
мьшелоиштьць, -ѥмъ	ч.–	див. **мъшелоимьць**
мъшелъ, -омъ	ч.–	користь; прибуток
мъшица, -амъ	ж.–	комар; саранча
мы	займ.–	ми
мыкати, -каѭ, -каѥтъ	недок.–	мукати
мыло, -омъ	с.–	мило; луг
мыслити, мышлѭ, мыслитъ	недок.–	мислити, думати; мати намір
мысль, -ьмъ	ж.–	думка; намір
мысльнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	осяжний; мислений; душевний; мислячий; розумний
мытарь, -ѥмъ	ч.–	митар, збирач податків
мытарьство, -омъ	с.–	митарство; збирання податків
мыти(сѧ), мыѭ(сѧ), мыѥтъ(сѧ)	недок.–	мити; митися, умиватися
мыто, -омъ	с.–	подарунок; хабар; плата; прибуток
мытоиманиѥ, -ѥмъ	с.–	хабарництво; користолюбство
мытоимьць, -ѥмъ	ч.–	див. **мытарь**
мытьница, -амъ	ж.–	місце збору податків
мышлениѥ, -ѥмъ	с.–	мислення
мышь, -ьмъ	ч., ж.–	миша
мышьца, -амъ	ж.–	рука; плече; м'яз
мьгла, -амъ	ж.–	туман; імла
мьгновениѥ, -ѥмъ	с.–	мить
мьдлоба, -амъ	ж.–	слабість; млість; обморок; безсилля
мьдлость, -ьмъ	ж.–	повільність; байдужість
мьдлъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	повільний; в'ялий; байдужий; лінивий
мьдльнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	невпевнений; повільний
мьдлѣниѥ, -ѥмъ	с.–	вагання; зволікання
мьдлѣти, -лѭ, -литъ	недок.–	зволікати; перебувати
мьждати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	знемагати; слабнути
мьзда, -амъ	ж.–	плата; винагорода; оплата; хабар; дарунок
мьздавьць, -ѥмъ	ч.–	див. **мьздовъдатель**
мьздовъдатель, -ѥмъ	ч.–	платник

мьздовъздаяниѥ, -ѥмъ	с.–	оплата; хабар
мьздоимьць, -ѥмъ	ч.–	митар; хабарник
мьздоотъдавьць, -ѥмъ	ч.–	див. **мьздовъдатель**
мьздьникъ, -омъ	ч.–	найманий працівник
мьздьница, -амъ	ж.–	місце збору податків
мьньшаца, -амъ	ж.–	молодша дружина – **у багатоженців юдеїв та мусульман*
мьньшина, -амъ	ж.–	підлеглий, підданий
мьнѣниѥ, -ѥмъ	с.–	намір; оцінка
мьнѣти, мьнѭ, мьнитъ	недок.–	вважати; думати
мьститель, -ѥмъ	ч.–	месник
мьстити, мьштѫ, мьститъ	док.–	помстити; покарати; захистити
мьсть, -ьмъ	ж.–	помста; кара
мьстьникъ, -омъ	ч.–	див. **мьститель**
мьштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	мстити; карати
мьштениѥ, -ѥмъ	с.–	див. **мьсть**
мьчьтаниѥ, -ѥмъ	с.–	видіння
мьчьтатель, -ѥмъ	ч.–	звабник
мьчьтъ, -омъ	ч.–	видіння; примара; мрія; мить
мьчьть, -ьмъ	ж.–	привид, примара
мьша, -амъ	ж.–	див. **миса 2**
мѣдь, -ьмъ	ж.–	мідь
мѣдьница, -амъ	ж.–	мідяк; мильниця
мѣдь/ѣнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	мідний
мѣдьца, -амъ	ж.–	див. **мѣдьница**
мѣзиньць, -ѥмъ	ч.–	мізинець; наймолодший син
мѣлъ, -омъ	ч.–	вапно
мѣна, -амъ	ж.–	зміна
мѣнити, -нѭ, -нитъ 1	недок.–	вважати; передбачати; нагадувати
мѣнити, -нѭ, -нитъ 2	недок.–	змінювати
мѣра, -амъ	ж.–	міра; мірка
мѣрило, -омъ	с.–	вага; мірило
мѣрити, -рѭ, -ритъ	недок.–	міряти
мѣсити, мѣшѫ, мѣситъ	недок.–	мішати; змішувати; місити
мѣсто, -омъ	с.–	місце, місцевість; заклад
мѣстоставьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	місцевий
мѣсѧцесловесьникъ, -омъ	ч.–	місяцеслов – **літургічний календар*
мѣсѧць, -ѥмъ	ч.–	місяць
мѣсѧчьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	місячний; лунарний
мѣхъ, -омъ	ч.–	мішок; бурдюк

мѣшениѥ, -ѥмъ	с.–	тісто
мѣшьць, -ѥмъ	ч.–	див. **мѣхъ**
мѧкъкъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	м'який
мѧсо, -омъ	с.–	м'ясо
мѧсопоустьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	м'ясопусний; М'ясопусна неділя – **неділя за тиждень до початку Великого посту*
мѧсти, мѧтѫ, мѧтетъ	недок.–	тривожити; збурювати
мѧта, -амъ	ж.–	м'ята
мѧтежь, -ѥмъ	ч.–	неспокій; заворушення
мѫдити, мѫждѫ, мѫдитъ	недок.–	зволікати; затримувати; вагатися
мѫдрити, -рѭ, -ритъ	недок.–	думати; мудрувати; вдавати з себе мудреця
мѫдро/ѣ	присл.–	мудро; розумно
мѫдрость, -ьмъ	ж.–	мудрість; знання
мѫдръ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	мудрий; далекоглядний; спритний; хитрий
мѫдрьство, -омъ	с.–	мудрість; розважливість
мѫдрьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	роздумувати; розважати; думати
мѫдьба, -амъ	ж.–	зволікання
мѫдьно	присл.–	повільно
мѫдьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	повільний; нерішучий
мѫжати сѧ, -жаѭ сѧ, -жаѥтъ сѧ	недок.–	кріпитися; мужніти
мѫжатица, -амъ	ж.–	одружена жінка
мѫжатъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	одружений
мѫждениѥ, -ѥмъ	с.–	див. **мѫдьба**
мѫжеложьць, -ѥмъ	ч.–	гомосексуаліст
мѫжь, -ѥмъ	ч.–	муж, чоловік; діяч
мѫжьскъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	чоловічий; мужній
мѫжьскы	присл.–	мужньо; по-чоловічому
мѫжьство, -омъ	с.–	мужність; хоробрість; відвага
мѫка, -амъ 1	ж.–	муки; катування; знаряддя для тортур
мѫка, -амъ 2	ж.–	борошно
мѫтити, мѫштѫ, мѫтитъ	недок.–	мутити, каламутити
мѫть, -ѥмъ	ч.–	неспокій
мѫченикъ, -омъ	ч.–	мученик – **християнин, який свідомо йде на тортури та смерть, захищаючи християнські цінності та Христову Церкву*

мѫченица, -амъ	ж.–	мучениця – **християнка, яка свідомо йде на тортури та смерть, захищаючи християнські цінності та Христову Церкву*
мѫченичьскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	мученицький
мѫчениѥ, -ѥмъ	с.–	тортури, муки
мѫчитель, -ѥмъ	ч.–	кат; мучитель
мѫчительство, -омъ	с.–	тиранія
мѫчити, -чѫ, -читъ	недок.–	мучити; катувати
мѵра, -амъ	ж.–	див. мѵро
мѵро, -омъ	с.–	миро, єлей
мѵроносица, -амъ	ж.–	Мироносиця – **кожна з трьох жінок – Марія Магдалина, Марія Якова та Саломея , – що першими прийшли до гробу Ісуса Христа, аби намазати його Тіло миром. Мироносиці першими довідалися про Воскресіння Ісуса Христа*
мѵрьнии, -яя, -єє	прикм.–	запашний; єлейний

N

на 1	прийм.–	на; проти; над; для; за; через
на 2	вигук	ось тобі й на
набодениѥ, -ѥмъ	с.–	спотикання
набости, -бодѫ, -бодетъ	док.–	спіткнутися
набѫдѣти, -бѫждѫ, -бѫдитъ	недок.–	зберігати
навадитн, -важдѫ, -дитъ	док.–	підбурити; оббрехати; обмовити
навадьница, -амъ	ж.–	наклепниця; обмовниця
наважлениѥ, -ѥмъ	с.–	наклеп
навести, -ведѫ, -ведетъ	док.–	навести; привести; послати; зіслати
навечериѥ, -ѥмъ	с.–	навечір'я – **вечір напередодні церковного свята*
наводиѥ, -ѥмъ	с.–	повінь
наводьнениѥ, -ѥмъ	док.–	див. наводиѥ

наводьнити сѧ, -нѭ сѧ, -нитъ сѧ	с.–	розлитися; переповнитися водами
навъклиръ, -омъ	ч.–	капітан корабля
навыкнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	навчитися; звикнути
навысоче	присл.–	високо; уверху
навыцати, -цаѭ, -цаѥтъ	недок.–	навчати
навычениѥ, -ѥмъ	с.–	навчання
навѣдѣти, -вѣмь, -вѣстъ	недок.–	знати
навѣждениѥ, -ѥмъ	с.–	відвідування; відвідини
нагло	присл.–	раптово; несподівано
наглодоушьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	необачний; нерозважний
наглъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	несподіваний; раптовий; необачний
нагльство, -омъ	с.–	нерозважність
наговорити, -рѭ, -ритъ	док.–	умовити
нагость, -ьмъ	ж.–	нагота; голизна
нагъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	голий; неодягнений
надежда, -амъ	ж.–	надія
надоити, -доѭ, -доитъ	док.–	накормити (груддю)
надоути сѧ, -доуѭ сѧ, -доуѥтъ сѧ	док.–	загордитися
надъ	прийм.–	над; для
надъждити, -ждѫ, -ждитъ	док.–	послати дощ
надълагати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	класти
надълежати, -жѫ, -житъ	недок.–	лежати
надъложити, -жѫ, -житъ	док.–	покласти
надъменъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	гордовитий, зарозумілий
надънебесьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	пренебесний
надымати сѧ, -маѭ сѧ, -маѥтъ сѧ	недок.–	надуватися
надьневьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	насушний, щоденний
надѣяниѥ, -ѥмъ	с.–	надія; довіра
надѣяньно	присл.–	з довірою
надѣ(я)ти сѧ, -дѣѭ сѧ, -дѣѥтъ сѧ	недок.–	сподіватися; надіятися; покладати сподівання
надѫти, -дъмѫ, -дъметъ	док.–	надути
назаренскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	Назарей – ******іменування Ісуса Христа за назвою міста Назарет у Галилеї, де до його народженя жили Йосип та Діва Марія;* назаретський
назарѣнинъ, -а	sing. t., ч.–	Назарей. Див. **назаренскъ**
наземьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	земний
назидати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	будувати

назимъ, -а, -о	прикм.–	осінній
назирати, -раѭ, -раѥтъ	недок.–	наглядати; спостерігати; стежити
назнаменаниѥ, -ѥмъ	с.–	позначення; значення; символ, знак; див. **знаменаниѥ**
назнаменати, -наѭ, -наѥтъ	док.–	позначити; указати; показати; див. **знаменати**
назъвати, -зовѫ, -зоветъ	док.–	назвати
назьдати, -зиждѫ, -зиждетъ	док.–	збудувати, спорудити
назьрѣти, -рѭ, -ритъ	док.–	подивитися; спостерегти
наимъ, -омъ	ч.–	оплата; хабар
наимьникъ, -омъ	ч.–	слуга, найманий робітник
наити, -идѫ, -идетъ	док.–	увійти; зійти; напасти; наступити; виникнути
наказаникъ, -омъ	ч.–	вихователь
наказаниѥ, -ѥмъ	с.–	виховання
наказати, -кажѫ, -кажетъ	док.–	навчити; виховати
накласти, -ладѫ, -детъ	док.–	накласти
наколити, -лѭ, -литъ	док.–	обгородити
накръмити, -млѭ, -митъ	док.–	нагодувати; наситити
налагати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	накладати; докладати
належати, -жѫ, -житъ	недок.–	лежати; бути тягарем; знаходитися; прагнути
налешти, -лѧгѫ, -лѧжетъ	док.–	наполягти
наличиѥ, -ѥмъ	с.–	хустина для прикривання обличчя
наличьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	безпристрасний
налияти, -лѣѭ, -лѣѥтъ	док.–	налити
наложити, -жѫ, -житъ	док.–	покласти; кинути
налѣсти, -лѣзѫ, -лѣзетъ	док.–	знайти
налѧшти, -лѧкѫ, -лѧчетъ	док.–	натягнути
налѧцати, -цаѭ, -цаѥтъ	недок.–	натягувати
намастити, -маштѫ, -маститъ	док.–	намазати
намлъвити, -влѭ, -витъ	док.–	намовити
намѣнити, -нѭ, -нитъ	док.–	назвати; згадати
намѣстиѥ, -ѥмъ	с.–	спадщина
намѣстовати, -тоуѭ, -тоуѥтъ	недок.–	залишатися; тримати
намѣстьникъ, -омъ	ч.–	заступник; намісник; наступник
нанебесенъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	небесний
нанести, -сѫ, -сетъ	док.–	принести; нанести
наносити, -ношѫ, -носитъ	недок.–	приносити; носити
нападати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	нападати; падати
напасти, -падѫ, -падетъ	док.–	упасти; напасти; закінчити

напастити, -паштѫ, -пастить	недок.–	спокушати
напастовати, -тоуѭ, -тоуѥть	недок.	див. **напастити**
напасть, -ьмъ	ж.–	небезпека; горе; спокуса; гріх
напастьникъ, -омъ	ч.–	спокусник; грішник
напастьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	який перебуває в небезпеці; якого спокушають
напастьствовати, -воуѭ, -воуѥть	недок.–	чинити зло; спокушати
напаꙗниѥ, -ѥмъ	с.–	зрошування
напаꙗти, -паѭ, -паѥть	недок.–	поїти; зрошувати
написати, -саѭ, -саѥть	недок.–	записувати; робити списки; описувати; зображати
напитати, -таѭ, -таѥть	док.–	нагодувати; наситити
напити сѧ, -пиѭ сѧ, -пиѥть сѧ	док.–	напитися
напитѣниѥ, -ѥмъ	с.–	насичення
напитѣти, -тѣѭ, -тѣѥть	док.–	нагодувати; наситити
наплънити, -нѭ, -нить	док.–	наповнити; виповнити; виконати; доповнити
наплъняти, -наѭ, -наѥть	недок.–	наповнювати; виконувати; доповнювати; заповнювати
наплънениѥ, -ѥмъ	с.–	наповнення; повнота
напоити, -поѭ, -поить	док.–	напоїти; зросити; полити
напоѥниѥ, -ѥмъ	с.–	напій
направити, -влѭ, -вить	док.–	направити; скерувати; призначити
направлꙗти, -влꙗѭ, -влꙗѥть	недок.–	керувати; вести; скеровувати; створювати
напраснивъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	гарячий; нестримний
напрасиѥ, -ѥмъ	с.–	раптовість
напрасно	присл.–	раптово; скоро; сильно; нестримно
напрасьнъ, -а, -о(-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	раптовий; швидкий
напръвоѥ	присл.–	найперше; передусім
напрѣждь	присл.–	спершу; вперед
напрѧшти, -прѧгѫ, -прѧжеть	док.–	натягнути; напружити
напъ, -омъ	ч.–	слуга, найманий робітник
напьсаниѥ, -ѥмъ	с.–	написаний текст; запис; твір; список; заголовок; напис
напьсати, -пишѫ, -пишеть	док.–	написати; записати; скласти список; описати; намалювати
напѣлъ, -омъ	ч.–	напів – ******мелодичний варіант церковного піснеспіву*
нарекъши	присл.–	тобто
нарешти, -рекѫ, -речеть	док.–	назвати, дати ім’я;
нарečениѥ, -ѥмъ	с.–	ім’я, назва; призначення

нарицаниѥ, -ѥмъ	с.–	заклик
нарицати, -цаѭ, -цаѥтъ	недок.–	називати; присвоювати ім'я; закликати; призначати
народъ, -омъ	ч.–	натовп, скупчення людей; покоління; рід; плем'я; народ
нарокъ, -омъ	ч.–	термін; голос (при голосуванні)
нарочитъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	видатний; славний; значний; визначений
нарочьнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	особливий
нарѣковати, -воꙋѭ, -воꙋѥтъ	док.–	повідомити
нарѣчиѥ, -ѥмъ	с.–	присуд; вирок
нарѫганиѥ, -ѥмъ	с.–	наруга
нарѫгати сѧ, -гаѭ сѧ, -гаѥтъ сѧ	недок.–	висміювати; насміхатися; глумитися; ганьбити
насадити, -саждѫ, -садитъ	док.–	посадити; висадити
насаждати, -ждаѭ, -ждаѥтъ	недок.–	насаджувати
населеная, -ямъ	ж.–	світ; земля; всесвіт
населити, -лѭ, -литъ	док.–	населити
насилити, -лѭ, -литъ	док.–	вдатися до насильства; пошкодити; згвалтувати
насилиѥ, -ѥмъ	с.–	насилля, насильство
насиляти, -ляѭ, -ляѥтъ	недок.–	шкодити; мучити
насладити, -лаждѫ, -ладитъ	док.–	посолодити; насолодити; втішити
наслажда/ениѥ, -ѥмъ	с.–	насолода; приємність; задоволення
наслаждати, -ждаѭ, -ждаѥтъ	недок.–	солодити; насолоджуватися; користуватися
наслѣдити, -лѣждѫ, -лѣдитъ	док.–	успадкувати; передати у спадок
наслѣд(ьств)иѥ, -ѥмъ	с.–	спадщина; нащадок
наслѣдьникъ, -омъ	ч.–	наступник; друг; спадкоємець
наслѣдьствовати, -воꙋѭ, -воꙋѥтъ	недок.–	упадковувати; передавати у спадок
насмъртьникъ, -омъ	ч.–	смертник
наснажьно	присл.–	старанно
насочити, -чѫ, -читъ	док.–	наговорити; звинуватити
наставити, -влѭ, -витъ	док.–	наставити; довести; привести; навчити
наставьникъ, -омъ	ч.–	вождь; наставник, учитель; знавець Закону; захисник
настати, -станѫ, -нетъ	док.–	настати; почати
настаяти, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	наставати

настегна, -амъ	ж.–	нагомільник
настольникъ, -омъ	ч.–	наступник
настоѩниѥ, -ѥмъ	с.–	старанність
настѫпати, -паѭ, -паѥтъ	недок.–	наступати (ногою)
настѫпити, -плѭ, -питъ	док.–	наступити (ногою)
насоуѥ	присл.–	марно, дарма
насъсати, -сѫ, -сетъ	док.–	нассатися; висмоктати
насылати, -лаѭ, -лаѥтъ	недок.–	посилати
насытити, -сыштѫ, -сытитъ	док.–	наситити; нагодувати
насыштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	годувати
насѣвати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	засівати; нав'язувати (думку)
насѫштьнъ, -а, -о (-ъын, -аѩ, -оѥ)	прикм.–	насущний, щоденний
натроути, -ровѫ, -ветъ	док.–	нагодувати
натоукати, -каѭ, -каѥтъ	недок.–	чеканити
натъкати, -кнѫ, -нетъ	док.–	підімнути; ущільнити
наоустити, -оуштѫ, -оуститъ	док.–	умовити; підмовити; підбурити
наоуштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	умовляти; підмовляти; обурюватися
наоуштениѥ, -ѥмъ	с.–	умовляння
наоучати, -чаѭ, -чаѥтъ	недок.–	учити; навчати; спрямовувати; умовляти
наоучениѥ, -ѥмъ	с.–	навчання; наука; повчання; звичай; звичка
наоучити, -чѫ, -чнтъ	док.–	навчити; вивчити; спрямувати; умовити
нафта, -амъ	ж.–	нафта
находити, -хождѫ, -ходитъ	недок.–	наполягати; приходити; знаходити
начинаниѥ, -ѥмъ	с.–	початок; зачин; справа; вчинок
начинати, -наѭ, -наѥтъ	недок.–	починати; пробувати
начрьпати, -паѭ, -паѥтъ	док.–	почерпнути
начрьтаниѥ, -ѥмъ	с.–	зображення; образ; обриси
начрьтати, -таѭ, -таѥтъ	недок., док.–	писати, написати; малювати, намалювати; зображати, зобразити
начѧло, -омъ	с.–	початок; начало; влада
начѧльникъ, -омъ	ч.–	зачинатель; засновник; володар; вождь
начѧльнъ, -а, -о (-ъин, -аѩ, -оѥ)	прикм.–	первісний; початковий; головний
начѧти, -чнѫ, -чьнетъ	док.–	почати; розпочати
начѧтиѥ, -ѥмъ	с.–	початок
начѧтъкъ, -омъ	ч.–	початок; походження
нашь, -я, -ѥ	займ.–	наш

нашьствиѥ, -ѥмъ	с.–	прихід; навала; напад
наясти сѧ, -ямь сѧ, -ястъ сѧ	док.–	наїстися
наѩти, наимѫ, наиметъ	док.–	найняти
нє	част.–	не
небесьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	небесний
небеськъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. небесьнъ
неблаголюбець, -емъ	ч.–	зловмисник
неблагообразьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	непристойний; неблаговидний
неблагъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	недобрий; злий, поганий
неблюдомъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	який не охороняють, не оберігають
небо, -бесьмъ 1	с.–	небо; небеса
небо 2	спол.–	бо; тому що
небогъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	нещасливий; убогий
неболѣзньнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	позбавлений хвороб, страждань
небонъ	спол.–	адже
небрѣгомъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	занедбаний
небрѣжениѥ, -ѥмъ	с.–	недбальство; зневага
небрѣжє/ьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. небрѣгомъ
небрѣшти, -рѣгѫ, -рѣжетъ	недок.–	не звертати уваги; не дбати
небъдимъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	неосудний; несамовитий
небытиѥ, -ѥмъ	с.–	небуття
невидимо/ѣ	присл.–	невидимо; незримо
невидѣниѥ, -ѥмъ	с.–	сліпота
невиньнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	невинний
невиньствиѥ, -ѥмъ	с.–	див. невиньство
невиньство, -омъ	с.–	невинність; простодушність
невиствьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	невидимий
невластьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	невладний; недійсний
неводъ, -омъ	ч.–	невід
неврѣдимъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	неушкоджений; невразливий
неврѣдовати, -доуѭ, -доуѥтъ	недок.–	не звертати уваги; зневажати
неврѣдоуѥмъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	презирливий; зневажливий; погордливий
неврѣдьно	присл.–	презирливо; пихато
невъзблагодатьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	невдячний
невъзблагодѣтьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.	див. невъзблагодатьнъ
невъзбраньнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	безперешкодний
невъздръжанъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	незаперечний; непереборний; непереможний

невъкоушенъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	недосвідчений
невълаѥмъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	непохитний
невѣгласъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	нетямущий; недосвідчений; необізнаний
невѣдомъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	невідомий; несвідомий
невѣдьство, -омъ	с.–	незнання; неусвідомленість
невѣдѣниѥ, -ѥмъ	с.–	див. невѣдьство
невѣжда, -амъ	ч.–	неук, невіглас
невѣждь, -ѥмъ	ч.–	див. невѣжда
невѣждьство, -омъ	с.–	невігластво, неуцтво
невѣждьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	не знати
невѣрованиѥ, -ѥмъ	с.–	невірство, безвір'я
невѣрьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	невіруючий; віроломний
невѣрьствиѥ, -ѥмъ	с.–	див. невѣрованиѥ
невѣста, -амъ	ж.–	наречена; невіста; невістка
невѣсть, -ьмъ	ж.–	незнання; невідання
невѣстьникъ, -омъ	ч.–	наречений; зять
невѣстьство, -омъ	с.–	весілля
невѣтохранитель, -ѥмъ	ч.–	віроломна особа
неглаголаниѥ, -ѥмъ	с.–	мовчанка; німота
негодованиѥ, -ѥмъ	с.–	обурення
негодовати, -доуѭ, -доуѥтъ	недок.–	обурюватися; сердитися
негодѣ	присл.–	неприродно
негрѣшьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	безгрішний; невинний
негъбль, -ꙗ, -ѥ	прикм.–	непохитний
негъже	спол.–	ніж; як
нег/къли	присл., спол.–	можливо; очевидно; ніж; як
неда	част.–	хай
недалече	присл.–	недалеко, поруч; незабаром
недовѣдомъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	таємний
недовѣдѣти, -вѣмь, -вѣстъ	недок.–	не розуміти
недоимѣти, -имамь, -иматъ	недок.–	бракувати
недомыслимъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	незбагненний; незрозумілий
недоспѣхъ, -омъ	ч.–	зволікання
недостатъковати, -коуѭ, -коуѥтъ	недок.–	див. недоимѣти
недостатъкъ, -омъ	ч.–	потреба; брак; злидні; вада
недостоино	присл.–	недостойно; негідно; непристойно
недостоинъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	недостойний; негідний; недозволений
недостоинѣ	присл.–	див. недостоино
недостоꙗниѥ, -ѥмъ	с.–	непристойність

недочаяньнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	безнадійний
недроугъ, -омъ	ч.–	недруг, ворог
недѣиствьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	нечинний
недѣланъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	незакінчений
недѣльнъ, -а, -о(-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	недільний
недѣля, -ямъ	ж.–	неділя; тиждень
недѫговати, -гоуѭ, -гоуѥтъ	недок.–	нездужати, хворіти
недѫгъ, -омъ	ч.–	хвороба
недѫж(ьл)ивъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	хворий, недужий
недѫжьникъ, -омъ	ч.–	хворий
недѫжьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. недѫж(ьл)ивъ
неже	спол.–	ніж; перед тим; однак; але
нежели	спол.–	ніж; тим більше
незавидьливъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	незаздрісний
незавито	присл.–	відверто, прямо
незазорьно	присл.–	безперечно; бездоганно
незаконьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	беззаконний, грішний
незакъсньно	присл.–	безперервно, постійно
незамѫ/оудьно	присл.–	постійно, невтомно
незамѫдьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	постійний, невтомний
незапьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	раптовий
незнаѥмъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	невідомий
незъванъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	незапрошений, незваний
незълоба, -амъ	ж.–	незлобивість; невинність
незълобивъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	незлобивий; щирий; невинний
незыблемъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	непорушний
неизвѣстьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	невідомий; невпевнений
неизглагола(нь)нъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	несказаний; несказанний
неизглаголаньно	присл.–	несказанно
неиздаѥмъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	невичерпний; нескінченний
неиздреченъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	несказанний; незбагненний
неиздреченьникъ, -омъ	ч.–	незбагненна істота (про Бога)
неизливаѥмъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	невичерпний
неизмѣнимъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	незмінний; постійний
неизмѣрьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	безмежний
неизоумѣѥмъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	незбагненний
неискальнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	чистий, незабруднений
нескоусьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	недосвічений; неосвічений
неискоушьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. нескоусьнъ

неислѣдованъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	незбагненний; невідомий
неисписан(ьн)ъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	несказанний
неисповѣдимъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. **неисписан(ьн)ъ**
неиспровръженъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	неспростовний, незаперечний
неиспитанъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	незбагненний
неистовъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	несамовитий; шалений; божевільний
неистовьство, -омъ	с.–	несамовитість; божевілля
неистьлѣниѥ, -ѥмъ	с.–	нетлінність; незіпсутість
неистьлѣньнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	нетлінний
неиштисльнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	незліченний; безмежний
неключимовати, -моуѭ, -моуѥтъ	недок.–	спростовувати; відкидати
неключимъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	зайвий; непотрібний
неключимьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	спростовувати
неключьно	присл.–	недоречно
неклѧтвохранитель, -ѥмъ	ч.–	клятвопорушник
неконьчаѥмъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	безконечний
некосенъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	незайманий; непочатий
некоториченъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	миролюбний; лагідний; несварливий
некрьстьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	нехрещений; пекельний
некънижьникъ, -омъ	ч.–	неосвічена особа
некънижьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	невчений, неосвічений
некъсно	присл.–	зразу, негайно; постійно
нелицемѣрьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	нелицемірний, щирий, відвертий
нелъжьно	присл.–	правдиво; щиро; невдавано
нелъжьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	правдивий; неложний; щирий; невдаваний
нелѣпо	присл.–	погано; зле; недоречно
нелѣпъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	поганий; злий; недоречний
нелѫченъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	нерозлучний
немало/ы	присл.–	немало
немилостивъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	немилостивий; немилосердний
немошть, -ьмъ	ж.–	кволість; безсилля
немоштьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	немічний; безсилий; слабий; неможливий
немоштьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	бути безсилим, немічним

немъвениѥ, -ѥмъ	с.–	неохайність; нечистоплотність; нечистоти
немьдливъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	старанний; пильний; завзятий
немѫчимъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	невразливий; неприступний
ненавида, -амъ	ж.–	див. **ненависть**
ненавидѣниѥ, -ѥмъ	с.–	див. **ненависть**
ненавидѣти, -виждѫ, -видитъ	недок.–	ненавидіти
ненависть, -ьмъ	ж.–	ненависть
ненавистьникъ, -омъ	ч.–	ненависник
ненавистьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	ненависний
ненадѣяниѥ, -ѥмъ	с.–	безнадія; безнадійність
ненаказа(нь)нъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	невихований; ненавчений
ненарочитъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	незначний; мізерний
ненасыштенъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	ненаситний
неначаяниѥ, -ѥмъ	с.–	відчай
неначаѥмъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	несподіваний, нежданий
необиньнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	безпомилковий, непогрішний
необисканъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	неоглянутий
необличенъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	необдуманий; поспішний; неперевірений
необрѫченъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	ненавчений
неодръжимъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	неосяжний; незбагненний; нестримний; неспокійний
неокоръ, -омъ	ч.–	неокор – **наглядач у храмі*
неокроѥниѥ, -ѥмъ	с.–	необрізування
неопасивъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	необережний, необачний
неостѫпьно	присл.–	безперервно, постійно; невідступно
неплиштеваниѥ, -ѥмъ	с.–	спокій; тиша
неплодовитъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	безплідний; неврожайний
неплоды, -ъвамъ	ж.–	безплідна жінка
неплодьство, -омъ	с.–	безпліддя; неврожай
непобѣдимъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	непереможний
неповелѣнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	недозволений; незваний
неповиньнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	невинний; невинуватий
непогонениѥ, -ѥмъ	с.–	безкарність; прощення
неподобьникъ, -омъ	ч.–	безбожник; розпусник
неподобьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	недостойний; негідний; несхожий
непозыбьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	непорушний
непокоръ, -омъ	ч.–	непокора; непослух
непокорьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	непокірний; неслухняний; непіддатливий

непокорениѥ, -ѥмъ	с.–	непокора; спротив; непіддатливість; непокірність
непольѕьно	присл.–	даремно, марно
непольѕьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	даремний, марний
непореченъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	бездоганний
непорочьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	див. непореченъ
непостижимъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	незбагненний
непостоинъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	нестримний
непостыдьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	бездоганний
непостѫпьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	нерухомий; упертий
непотрѣбьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	зайвий; непотрібний
непоштадѣниѥ, -ѥмъ	с.–	безпощадність
неправъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	хибний; поганий
неправьда, -амъ	ж.–	несправедливість; неправда; кривда
неправьдивъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	несправедливий
неправьдьникъ, -омъ	ч.–	несправедлива особа; грішник
неправьдьнѣ	присл.–	несправедливо
непразьдьна, -аꙗ 1	ж.–	вагітна
непразьдьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ) 2	прикм.–	обтяжений
неприкосновенъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	недоторканий; неприступний
непримѣсьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	незмішаний; чистий
непричѧстьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	непричетний; відлучений
непришьствиѥ, -ѥмъ	с.–	відсутність
неприꙗзнивъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	неприязний; ворожий; нечестивий
неприꙗзнина, -амъ	ж.–	диявольський вчинок, справа
неприꙗзниньскъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	диявольський
неприꙗзнь, -ьмъ	ж., ч.–	зло; злий дух; диявол
непротивлениѥ, -ѥмъ	с.–	неспротив
непрѣбродомъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	безконечний; непрохідний
непрѣидомъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	див. непрѣбродомъ
непрѣложьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	постійний, неперехідний
непрѣмѣньно	присл.–	постійно
непрѣподобьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	безбожний
непрѣпьривъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	неймовірний,

		неправдоподібний; непереконливий
непрѣстаньно	присл.–	постійно, безупинно
непьштеваниѥ, -ѥмъ	с.–	міркування; думка; передбачення
непьштевати, -штоуѭ, -штоуѥтъ	недок.–	міркувати; передбачати; остерігатися; вважати
непѫтьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	непрохідний
нерадивѣ	присл.–	недбало
нерадьнѣ	присл.–	прийнятно, стерпно
нераждати, -ждаѭ, -ждаѥтъ	недок.–	зневажати, нехтувати
нераждениѥ, -ѥмъ	с.–	зневага; недбалість
нераздрѣшенъ, -а, -о (-ꙑи, -а́я, -оѥ)	прикм.–	нерозривний; непорушний
нераздѣлимъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	неподільний, єдиний
неразлѫченъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	нерозлучний; неподільний
неразоумъ, -омъ	ч.–	незнання, необізнаність
неразоумьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	нерозумний; незрозумілий
неразоумьнѣ	присл.–	нерозумно
неразоумениѥ, -ѥмъ	с.–	незнання, невідання; нерозуміння
нерачениѥ, -ѥмъ	с.–	небажання; відмова; неприязнь
неродивъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	гордий, зарозумілий
нера/одити, -ра/ождѫ, -ра/одитъ	недок.–	зневажати; не дбати; нехтувати; гордувати
неродьно	присл.–	безпечно; неохайно; недбало
неродьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	зневажати, гордувати
нерѫкотворенъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	нерукотворний
несамовольнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	безвольний
несвѧштенъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	невисвячений (на священика)
несквръньнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	неосквернений
нескѫдьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	щедрий
неслава, -амъ	ж.–	ганьба, неслава
нестера, -амъ	ж.–	племінниця
нести, -сѫ, -сетъ	недок.–	нести
несториѥ, -ѥмъ	ч.–	несторіанець – **прихильник єретичного вчення Константинопольського патріарха Несторія, за яким*

		Діва Марія лише Христородиця (мати людини Ісуса Христа), а не Богородиця (земна мати однієї з трьох осіб Бога — Ісуса Христа)
несториꙗньскъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	несторіанський
нестроѥниѥ, -ѥмъ	с.–	безлад; неспокій
нестыдьнъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	неосоромлений; невинний
несъвръшенъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	недосконалий; незакінчений
несъвѣда, -амъ	ж.–	безліч
несъвѣдьнъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	незліченний
несъвѣтъ, -омъ	ч.–	безпорадність
несъдѣланъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	неготовий; недосконалий
несъкръвьно	присл.–	відверто
несъмотренъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	необачний; необдуманий
несъмрътьнъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	безсмертний
несъмрътьство, -омъ	с.–	безсмертя
несъмысльнъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	нерозумний; безглуздий; безтямний
несъмышлениѥ, -ѥмъ	с.–	безглуздість
несъребролюбьць, -ѥмъ	ч.–	безсрібник
несътръпимъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	нестерпний
несытость, -ьмъ	ж.–	ненаситність; зажерливість
несытъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	ненаситний; зажерливий
несытство, -омъ	с.–	див. **несытость**
несѫмьнѣниѥ, -ѥмъ	с.–	упевненість
несѫштии, -аꙗ, -еѥ	прикм.–	неіснуючий, несущий
нетаино	присл.–	явно, відкрито, відверто
нетихость, -ьмъ	ж.–	неспокій
нетръпѣниѥ, -ѥмъ	с.–	нетерпеливість
нетлѣниѥ, -ѥмъ	с.–	нетлінність
нетлѣньнъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	нетлінний
нетѧжаньнъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	легкий
неоубожьно	присл.–	безбідно
неоудобь	присл.–	важко; важкувато; складно
неоудръжаньнъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	неосяжний; нестримний; невгамовний
неоуклоньно	присл.–	неухильно
неоустроѥниѥ, -ѥмъ	с.–	безлад; сум'яття
неоустроѥнъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	невлаштований; ненавчений; безладний

неоученъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	ненавчений; неосвічений
нечаяниѥ, -ѥмъ	с.–	розгубленість; відчай
нечистъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	нечистий; злий; лихий
нечловѣколюбиѥ, -ѥмъ	с.–	людиноненависництво
нечловѣкъ, -омъ	ч.–	нелюд
нечоувьствиѥ, -ѥмъ	с.–	черствість; тупість
нечоувьствьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	черствий; тупий
нечьстивъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	безбожний; нечестивий
нечьстивѣ	присл.–	нечесно; безбожно
нечьстиѥ, -ѥмъ	с.–	ганьба; безчестя; сором; мерзота; безбожність
нечьсть, -ьмъ	ж.–	див. нечьстиѥ
неявленъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	неявний, скритий; таємний
неѩвѣръ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	недовірливий, який не йме віри
неѩсыть, -омъ	ч.–	пелікан; сова
неѥдиноѭ	присл.–	неодноразово, часто; іноді
неѥже	спол.–	ніж; хіба
ни	част.–	ні; не; також
нива, -амъ	ж.–	нива, лан
нивьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	польовий
ниже	присл.–	нижче; вниз
нижьнь, -я, -є (-ии, -яя, -єѥ)	прикм.–	нижній
низоу	присл.–	внизу; вниз
низъ	присл.–	див. низоу
низъвести, -ведѫ, -ведетъ	док.–	повести, спровадити вниз; скинути
низъвисѣти, -вишѫ, -виситъ	недок.–	звисати
низъврѣшти, -връгѫ, -връжетъ	док.–	скинути
низъвѣсити, -вѣшѫ, -вѣситъ	док.–	спустити
низъгрѧсти, -грѧдѫ, -грѧдетъ	недок.–	сходити; спускатися
низъити, -идѫ, -идетъ	док.–	зійти, спуститися
низъко	присл.–	низько; глибоко
низъложити, -жѫ, -житъ	док.–	скинути; повалити; кинути
низъпосълати, -лѭ, -летъ	док.–	зіслати; ниспослати; подарувати
низъходити, -хождѫ, -ходитъ	недок.–	спускатися; сходити
никаковъ, -а, -о	займ.–	ніякий
никакоже	присл.–	ніколи; ніяк; ніяким чином
никаможе	присл.–	нікуди
никнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	прорости, пустити паростки
никогъда(же)	присл.–	ніколи
николи(же)	присл.–	див. никогъда(же)
никотерыи, -ая, -оѥ	займ.–	ніхто; нікотрий

никъде(жє)	присл.–	ніде
никъто(жє)	займ.–	ніхто
никыи, -ая, -оѥ(жє)	займ.–	ніякий; ніхто; жоден
ништєлюбьць, -ѥмъ	ч.–	той, хто любить убогих
ништєта, -амъ	ж.–	убогість, злидні
ништь, -а, -є (-ии.-яя, -єѥ)	прикм.–	убогий, злиденний
ништьць, -ѥмъ	ч.–	бідняк
ниць/и	присл.–	ниць
ничати, -чѫ, -читъ	недок.–	падати навзнак; припадати
ничьто(жє)	займ.–	ніщо
ниѥдинъ(жє)	займ.–	жоден; ніякий; ніхто
новлєниѥ, -ѥмъ	с.–	повнолуння
ново	присл.–	недавно
новозьданъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	новозбудований
новокрьштєнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	неофіт, новоохрещений
новопристѫпити, -плѭ, -питъ	док.–	щойно приступити
новорасль, -ьмъ	ж.–	пагін; літорост
новорождєнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	новонароджений
новосвѣштєнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. **новокрьштєнъ**
новъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	новий; свіжий; молодий; недавній
новьство, -омъ	с.–	новина; новизна
нога, -амъ	ж.–	нога
ногъть, -ьмъ	ч.–	ніготь; кіготь
ножь, -ѥмъ	ч.–	ніж; ножиці
ножьницѧ, -ямъ	pl. t., ж.–	піхви
ноздри, -ьмъ	pl. t., ж.–	ніздрі
номоканонъ, -омъ	ч.–	номоканон – **збірник церковних законів*
носитєль, -ѥмъ	ч.–	прапороносець
носити, ношѫ, носитъ	недок.–	нести; носити; переносити
носъ, -омъ	ч.–	ніс
нотарии, -ѥмъ	ч.–	писар; переписувач
ноштиѭ	присл.–	вночі
ношть, -ьмъ	ж.–	ніч
ноштьнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	нічний
ноѩбрь, -ѥмъ	ч.–	листопад
нравъ, -омъ	ч.–	звичай; мораль; спосіб
ноуритн, -рѭ, -ритъ	недок.–	користати
ноута, -амъ	ж.–	худобина; велика рогата худоба
нъ	спол.–	але; однак; тільки; хіба; хіба що; хоча б

нынѣ	присл.–	нині; зараз; тепер;
нынѣчоу	присл.–	тепер; зараз
нынѣшьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	нинішній; теперішній
ныриште, -ѥмъ	с.–	сховище; лігво
ноштви, -ьмъ	pl. t., ж.–	ночви; корито
нѣкако	присл.–	якось, якось-то
нѣкакъ, -а, -о	займ.–	якийсь
нѣкогъда	присл.–	колись, коли-небудь; одного разу
нѣколи	присл.–	одного разу, якось
нѣколико/ъ	присл.–	декілька
нѣкоторыи, -аꙗ, -оѥ	займ.–	деякий; який-небудь
нѣкъде	присл.–	десь
нѣкъто	займ.–	дехто; хтось
нѣкыи, -аꙗ, -оѥ	займ.–	якийсь; деякий
нѣмовати, -моуѭ, -моуѥтъ	недок.–	заїкатися; говорити незрозуміло
нѣмоглаголати, -лѭ, -летъ	недок.–	див. **нѣмовати**
нѣмъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	німий; безголосий
нѣмьць, -ѥмъ	ч.–	німець
нѣчьто	займ.–	щось; шо-небудь
нѫдити, нѫждѫ, нѫдитъ	недок.–	примушувати; прагнути; турбувати
нѫдохыштениѥ, -ѥмъ	с.–	грабунок
нѫдьма	присл.–	примусово
нѫжда, -амъ	ж.–	насилля; примус; потреба; страждання
нѫждьникъ, -омъ	ч.–	насильник; гвалтівник
нѫждьнъ, -а, -о(-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	насильницький; гвалтівний; необхідний

О

о	прийм.–	на; протягом; про; над; коло, біля; в; від; задля, через; для
объ	прийм.–	на; протягом, через
обава/ьньникъ, -омъ	ч.–	чарівник; ворожбит; волхв
обавати, -баѭ, -баѥтъ	недок.–	ворожити; чаклувати
обавити, -влѭ, -витъ	док.–	явити; відкрити; показати
обавляти, -вляѭ, -вляѥтъ	недок.–	являти; відкривати; показувати
обавлєниѥ, -ѥмъ	с.–	об'явлення, одкровення; видіння
обадитєль, -ѥмъ	ч.–	звинувачувач
обадити, -баждѫ, -бадитъ	док.–	звинувачувати
обаждєниѥ, -ѥмъ	с.–	обмова; несправедливе звинувачення
обаче	част.–	то; ж
обаряти, -ряѭ, -ряѥтъ	недок.–	руйнувати; псувати
обачє	спол., прийм., присл.–	однак; все-таки; всупереч; справді; хіба
обаяниѥ, -ѥмъ	с.–	легенда; байка
обаяньникъ, -омъ	ч.–	див. обава/ьньникъ
обєтъшати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок.–	постаріти
обида, -амъ	ж.–	кривда; несправедливість; підлість; суперечка
обидьливъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	кривдний; несправедливий; уразливий
обидьливьство, -омъ	с.–	кривда
обидѣти, обиждѫ, обидитъ	недок., док.–	кривдити, скривдити; ображати, образити; шкодити, пошкодити; зневажати, зневажити; гордувати, погордувати
обилити, -лѭ, -литъ	док.–	мати у достатку
обилиѥ, -ѥмъ	с.–	достаток; надлишок
обило	присл.–	достатньо; щедро
обилъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	достатній; щедрий
обильно/ѣ	присл.–	див. обило
оби/ьмати, -млѭ, -млєтъ	недок.–	обнімати; пригортати; збирати
обиновати сѧ, -ноуѭ сѧ, -ноуѥтъ сѧ	недок.–	уникати; ухилятися; догоджати
обискати, -каѭ, -каѥтъ	недок.–	оглядати; обмацувати
обитаниѥ, -ѥмъ	с.–	житло; населення, людність
обитати, -таѭ, -таѥтъ	недок., док.–	оселятися, оселитися; осісти; жити; мешкати; замешкати

обити, обидѫ, обидетъ 1	док.–	обійти; обступити; оточити
обити, обиѭ, обиѥтъ 2	док.–	обгорнути; замотати
обитѣлиште, -ємъ	с.–	див. обитаниѥ
обитѣль, -ьмъ	ж.–	житло; помешкання; обитель
облагати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	обкладати; привласнювати
обладаниѥ, -ѥмъ	с.–	володіння
обладати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	володіти; посідати; панувати
облаженикъ, -омъ	ч.–	святий, блаженний
облаженъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	святий, блаженний
облазнити, -лажнѭ, -лазнитъ	док.–	обдурити; збити зі шляху; звабити
облакъ, -омъ	ч.–	хмара
областель, -ѥмъ	ч.–	володар, власник
области, -ладѫ, -детъ	док.–	оволодіти, заволодіти; придбати; купити; набути
область, -ьмъ	ж.–	сила, міць; влада; край; регіон; єпархія
областьно	присл.–	сильно; рішуче
областьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	крайовий; єпархіальний
облачати, -чаѭ, -чаѥтъ	недок.–	закривати; закутувати
облачити, -чѫ, -читъ	док.–	одягти; закрити
облачьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	хмарний
облачьць, -ѥмъ	ч.–	хмарка, хмарина
облашьскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	світський
облежати, -жѫ, -житъ	недок.–	лягати навколо; облягати; оточувати
облисцаниѥ, -ѥмъ	с.–	сяйво
обличати, -чаѭ, -чаѥтъ	недок.–	звинувачувати; викривати; докоряти; свідчити
обличениѥ, -ѥмъ	с.–	звинувачення; докір; викриття; свідоцтво; свідчення
обличитель, -ѥмъ	ч.–	звинувачувач
обличити, -чѫ, -читъ	док.–	звинуватити; викрити; докорити; засвідчити
обличиѥ, -ѥмъ	с.–	обличчя; образ; подоба
обличьникъ, -омъ	ч.–	див. обличитель
облобъзати, -бъжѫ, -бъжетъ	док.–	розцілувати; обцілувати
облобызати, -заѭ, -заѥтъ	недок.–	цілувати; розціловувати
обложити, -жѫ, -житъ	док.–	облягти; оточити; одягнути
облъгати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	несправедливо звинувачувати; оббрехати
обльгъчати, -чаѭ, -чаѥтъ	недок.–	полегшувати
обльстити, -льштѫ, -льститъ	док.–	перехитрити
облѣдѣти, -дѣѭ, -дѣѥтъ	док.–	зблІднути

облѣнити, -нѭ, -нитъ	док.–	розлінуватися; збайдужіти
облѣшти, -лѣкѫ, -лѣчетъ	док.–	одягнути; покрити; оточити; покрити
облюбити, -блѭ, -битъ	док.–	полюбити
обнавляти, -ляѭ, -ляѥтъ	недок.–	поновлювати; обновляти
обнажати, -жаѭ, -жаѥтъ	недок., док.–	оголювати, оголити; втрачати, втратити
обнажениѥ, -ѥмъ	с.–	оголення; голизна, нагота
обнажити, -жѫ, -житъ	док.–	оголити; втратити
обништати, -штаѭ, -штаѥтъ	док.–	збідніти; втратити
обновити, -влѭ, -витъ	док.–	обновити; відродити; оживити
обновлениѥ, -ѥмъ	с.–	відновлення; відродження
обноштьница, -амъ	ж.–	Всеношна – **богослуження добового кола напередодні великих свят*
обноштьнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	цілонічний, всеношний
обогатити, -гаштѫ, -гатитъ	док.–	збагатити; обдарувати
обогаштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	збагачувати; обдаровувати
обоняниѥ, -ѥмъ	с.–	нюх
оборити, -рѭ, -ритъ	док.–	зруйнувати; розвалити; накинутися
обояко	присл.–	двояко
обоѭдоу	присл.–	з обох боків
обрадованиѥ, -ѥмъ	с.–	задоволення; радість
обрадовати, -доуѭ, -доуѥтъ	док.–	потішити
ображати, -жаѭ, -жаѥтъ	недок.–	чеканити
образити, -ражѫ, -разитъ	док.–	втілити; створити
образити сѧ, -ражѫ сѧ, -разитъ сѧ	док.–	ударитися; наткнутися
образованиѥ, -ѥмъ	с.–	уява; фантазія
образовати, -зоуѭ, -зоуѥтъ	недок.–	зображувати; виражати; втілювати; навчати; виховувати; означати
образъ, -омъ	ч.–	вигляд; подоба; форма; зображення; ікона; скульптура; символ; зразок; приклад; образ
образьнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	образний; зразковий; чернечий
обратити, -раштѫ, -ратитъ	док.–	повернути; навернути; відвернути; відігнати; вернути
обраштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	перевертати; повертати; навертати; звертати, звертатися, відвертатися
обраштениѥ, -ѥмъ	с.–	навернення
оброкъ, -омъ	ч.–	платня; оброк – **вид податку*; данина

оброштениѥ, -ѥмъ	с.–	пурпур
оброштенъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	пурпуровий; червоний
обръпътити, -пъштѫ, -пътитъ	док.–	дорікнути
обрѣзаниѥ, -ѥмъ	с.–	обрізання
обрѣзати, -рѣжѫ, -рѣжетъ	док.–	обрізати
обрѣзати, -заѭ, -заѥтъ	недок.–	обрізувати
обрѣсти, -рѧштѫ, -рѧштетъ	док.–	знайти; відшукати; виявити; досягти; з'явитися; потрапити
обрѣтати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	знаходити; відшукувати; виявляти; з'являтися; досягати; потрапляти
обрѣтениѥ, -ѥмъ	с.–	віднайдення; знайдення; виявлення
обрѫгати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	хулити; блюзнити
обрѫчениѥ, -ѥмъ	с.–	застава; запорука; заручення
обрѫчити, -чѫ, -читъ	док.–	пообіцяти; заручитися; прийняти
обрѫчьникъ, -омъ	ч.–	поручник; наречений; Обручник – **св. Йосип, Обручник Діви Марії*
обоуздавати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	приборкувати
обоуздати, -даѭ, -даѥтъ	док.–	приборкати
обоуити, обоуѭ, обоуитъ	док.–	збожеволіти
обоуморенъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	теплий
обоути, обоуѭ, обоуѥтъ	док.–	взути
обоуꙗти, -ꙗѭ, -ꙗѥтъ	недок.–	божеволіти
обоуѥнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	божевільний
объходити, -хождѫ, -ходитъ	недок.–	обходити; ходити навколо; проходити
обꙑкнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	звикнути
обꙑчаи, -ѥмъ	ч.–	звичай; мораль
обꙑчьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	звичаєвий; звичайний
обьштати сѧ, -штаѭ сѧ, -штаѥтъ сѧ	недок.–	брати участь
обьштевати, -штоуѭ, -шоуѥтъ	недок.–	брати участь; залучати
обьштениѥ, -ѥмъ	с.–	товариство; ознака; спілкування; взаємини; Причастя
обьштина, -амъ	ж.–	товариство; община; спільна справа
обьштити, -штѫ, -штитъ	недок., док.–	залучати, залучити; спілкуватися, поспілкуватися
обьшть, -ꙗ, -ѥ (-ии, -ꙗꙗ, -ѥѥ)	прикм.–	спільний; загальний
обьштьникъ, -омъ	ч.–	побратим; учасник
обьштьно	присл.–	спільно; разом

обьштьство, -омъ	с.–	товариство
обѣдовати, -доуѭ, -доуѥтъ	недок.–	обідати; їсти
обѣдъ, -омъ	ч.–	обід; сніданок; бенкет
обѣньчати, -чаѭ, -чаѥтъ	док.–	увінчати; коронувати
обѣсити, обѣшѫ, обѣситъ	док.–	повісити
обѣтованиѥ, -ѥмъ	с.–	офіра; обіцянка
обѣтъ, -омъ	ч.–	див. **обѣтованиѥ**
обѣштавати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	обіцяти; зобов'язуватися
обѣштаниѥ, -ѥмъ	с.–	обіцянка; офіра; сповідування, віра
обѣштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	обіцяти; зобов'язуватися; присвячуватися
обѣшати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок.–	вішати
обѧзаниѥ, -ѥмъ	с.–	пов'язка
обѧзати, обѧжѫ, обѧжетъ	док.–	обв'язати; перев'язати; зв'язати; приборкати
обѧти, обьмѫ, обьметъ	док.–	обняти; охопити; оточити; захопити; оволодіти; зайняти
обѧтиѥ, -ѥмъ	с.–	полон
обѧтрити, -рѭ, -ритъ	док.–	роз'ятрити
обѫзъ, -омъ	ч.–	обов'язок; примус
обѫродѣти, -дѣѭ, -дѣѥтъ	док.–	збожеволіти
овогъда	присл.–	іноді; коли-небудь
овоштє, -ємъ	с.–	фрукт, овоч
овошть, -ѥмъ	ч.–	див. **овоштє**
овъ, -а, -о	займ.–	той; якийсь
овъде	присл.–	там
овъторити, -рѭ, -ритъ	док.–	повторити
овьнъ, -омъ	ч.–	баран
овьца, -амъ	ж.–	вівця
овьчина, -амъ	ж.–	бараняча або овеча шкура
овьчѧ, -ѧтьмъ	с.–	ягня
огавити, -влѭ, -витъ	док.–	потурбувати; допекти
оглавити, -влѭ, -витъ	док.–	об'єднати; очолити
оглавлениѥ, -ѥмъ	с.–	сума
оглавьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	об'єднувати; очолювати
оглаголаниѥ, -ѥмъ	с.–	звинувачення
оглаголати, -лѭ, -литъ	док.–	звинуватити; обмовити
оглашати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок.–	навчати
оглашеныи, -ая	прикм., імен.–	оглашений, катихумен – **у давній Церкві особа, що готується до хрещення*
огнь, -ѥмъ	ч.–	вогонь; жар
огньнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оє)	прикм.–	вогненний; розпечений

огнѫшениѥ, -ѥмъ	с.–	огида, відраза
огобьзити сѧ, -бьжѫ сѧ, -бьзитъ сѧ	док.–	рясно вродити
оголити, -лѭ, -литъ	док.–	оголити; обідрати
огорьчити, -чѫ, -читъ	док.–	розчарувати
огорѣти, -рѭ, -ритъ	док.–	розпекти
огосподити сѧ, -пождѫ сѧ, -подитъ сѧ	док.–	запанувати
оград‍а, -амъ	ж.–	огорожа; перегородка; лігво
оградити, -раждѫ, -дитъ	док.–	загородити; обгородити; захистити; оточити; обступити; облягти
оградъ, -омъ	ч.–	огорожа; город; сад
оградьникъ, -омъ	ч.–	садівник
огренѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	відкинути
огрозити, -рожѫ, -розитъ	док.–	скинути; повалити; усунути
огрѣбати сѧ, -баѭ сѧ, -баѥтъ сѧ	недок.–	утримуватися; уникати
огрѣшити сѧ, -шѫ сѧ, -шитъ сѧ	док.–	згрішити
огрѧсти, -рѧдѫ, -рѧдетъ	док.–	обійти; оточити
огѫстѣти, -тѣѭ, -тѣѥтъ	док.–	загуснути
одарити, -рѭ, -ритъ	док.–	обдарувати
одежда, -амъ	ж.–	одяг; наряд
одолѣвати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	долати; перемагати
одолѣниѥ, -ѥмъ	с.–	подолання; перемога
одолѣти, -лѣѭ, -лѣѥтъ	док.–	подолати, здолати; перемогти; заволодіти
одръ, -омъ	ч.–	постіль; ліжко; одр; мари
одръжаниѥ, -ѥмъ	с.–	володіння
одръжати, -жѫ, -житъ	недок.–	захоплювати; володіти; тримати; утримувати; обступати; займати; містити; займати; затримувати; звертати увагу
одръжьница, -амъ	ж.–	сітка; ланцюг
одрьць, -ѥмъ	ч.–	решітка; прут
одъждати, -ждаѭ, -ждаѥтъ	недок.–	поливати; зрошувати; посилати дощ
одъждити, -ждѫ, -ждитъ	док.–	полити; зросити; послати дощ
одѣло, -омъ	с.–	див. **одежда**
одѣниѥ, -ѥмъ	с.–	одяг; фата; покривало
одѣти, одеждѫ, одеждетъ	док.–	одягнути
одѣяло, -омъ	с.–	див. **одежда**
одѣяниѥ, -ѥмъ	с.–	одяг; фата; одягання
одѣяти, одѣѭ, одѣѥтъ	недок.–	одягати
ожалѣти, -лѣѭ, -лѣѥтъ	док.–	оплакати; змиритися

оженити, -нѭ, -нитъ	док.–	оженити
ожестити, -жештѫ, -жеститъ	док.–	див. ожесточити
ожесточити, -чѫ, -читъ	док.–	озлобитися
ожешти, ожегѫ, ожежетъ	док.–	обпалити; спалити
оживати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	оживати; воскресати
оживити, -влѭ, -витъ	док.–	оживити; воскреснути
ожидати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	очікувати
ожити, оживѫ, оживетъ	док.–	ожити; воскреснути
ожажелити, -лѭ, -литъ	док.–	одягнути; пов'язати
озарениѥ, -ѥмъ	с.–	сяйво
озарити, -рѭ, -ритъ	док.–	освітити; осяяти; сяйнути
озаряти, -ряѭ, -ряѥтъ	недок.–	освітлювати; осявати
озимьць, -ѥмъ	ч.–	ячмінь
озимѣниѥ, -ѥмъ	с.–	зимування; зимівник
озимѣти, -мѣѭ, -мѣѥтъ	док.–	перезимувати
озирати, -раѭ, -раѥтъ	недок.–	роздивлятися; брати до уваги; оглядатися
ознаменати, -наѭ, -наѥтъ	док.–	благословити
озноити, -ноѭ, -ноитъ	док.–	обпалити;
озобати, -блѭ, -блетъ	док.–	об'їсти; знищити
озракъ, -омъ	ч.–	вигляд
озъвати сѧ, озовѫ сѧ, озоветъ сѧ	док.–	озватися
озълениѥ, -ѥмъ	с.–	мука
озълобити, -блѭ, -битъ	док.–	пошкодити; вимучити; роздратувати; принизити; зганьбити; ославити
озълобляти, -ляѭ, -ляѥтъ	недок.–	хулити; шкодити; ганьбити; ославлювати
озълоблениѥ, -ѥмъ	с.–	страждання
озълобовати, -боуѭ, -боуѥтъ	недок.–	мучити; ганьбити; принижувати; ославлювати
озьрѣти, озьрѭ, озьритъ	док.–	оглянутися; злегковажити
оими, -омъ	pl. t., ч.–	воїн
оимьство, -омъ	с.–	військо
окамененниѥ, -ѥмъ	с.–	черствість; жорстокість
окаменити, -нѭ, -нитъ	док.–	скам'яніти
окая(нь)нъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	підлий; грішний; нещасний
окаяти, -каѭ, -каѥтъ	док.–	пожаліти; пожалкувати; оплакати
оклеветавати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	обмовляти; хулити; проклинати; звинувачувати
оклеветаниѥ, -ѥмъ	с.–	наклеп; хула; обмова; звинувачення; докір

оклеветати, -таѭ, -таѥтъ	недок., док.–	обмовляти, обмовити; ганьбити, зганьбити; звинувачувати, звинуватити
око, очесьмъ	с.–	око
оковати, окоуѭ, окоуѥтъ	док.–	закувати; зв'язати
окови, -омъ	pl. t., ч.–	кайдани
около	присл., прийм.–	коло; біля; навколо
оконьчати, -чаѭ, -чаѥтъ	док.–	закінчити; завершити; здійснити
окрасти, -радѫ, -радетъ	док.–	окрасти; обікрасти
окраштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	скоротити; обмежити
окрилити, -лѭ, -литъ	док.–	закрити; одягнути
окринъ, -омъ	ч.–	посудина; чаша; миска
окришлъ, -омъ	ч.–	шатро
окропити, -плѭ, -питъ	док.–	окропити; заплямити
окръвавити, -влѭ, -витъ	док.–	закривавити; поранити (до крові); заплямувати
окръвениѥ, -ѥмъ	с.–	відкриття; 1 Одкровення, 2 Одкровення – **пророча книга Нового Завіту, що її авторство приписують св. Йоанові*
окръвено	присл.–	відкрито, явно, відверто
окрывати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	відкривати; розкривати; виявляти
окрыти, -рыѭ, -рыѥтъ	док.–	відкрити; розкрити; виявити
окрьсть	присл., прийм.–	навколо, довколо; до
окрьстьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	навколишній
окрѫгъ	прийм.–	навколо
октатеихъ, -омъ	ч.–	октоїх, восьмигласник – **богослужбова книга, що містить тексти змінних частин богослужень нерухомих свят тижневого кола, які подані у порядку восьми гласів*
окто/ѧбрь, -ѥмъ	ч.–	жовтень
окоуса, -амъ	ж.–	спокуса
окоусити, -коушѫ, -коуситъ	док.–	попробувати; скуштувати; спокусити
окоусьникъ, -омъ	ч.–	спокусник
окоуша/ениѥ, -ѥмъ	с.–	див. **окоуса**
окоушати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок.–	спокушати; пробувати
окъньце, -емъ	с.–	вікно; отвір
окы	спол.–	як; начебто

оловина, -амъ	ж.–	див. **олъ**
олово, -омъ	с.–	олово; свинець
олокавътома, -амъ	ж.–	цілопалення – ******вид жертвоприношення*
олокарпось, -ьмъ	ж.–	див. **олокавътома**
олъ, -омъ	ч.–	ол, слабоалкогольний напій
олътарь, -ѥмъ	ч.–	жертовник; олтар, вівтар
олѣи, -ѥмъ	ч.–	олія; миро, елей
омакати, -каѭ, -каѥтъ	недок.–	змочувати; вмокати; окроплювати
омалѣти, -лѣѭ, -лѣѥтъ	док.–	змаліти; зачахнути
омамити сѧ, -млѭ сѧ, -митъ сѧ	док.–	збожеволіти
омєта, -амъ	ж.–	край; окрай
омилия, -ямъ	ж.–	бесіда; проповідь; гомілія – ******церковне повчання у простій, доступній формі*
омлъчати, -чѫ, -читъ	док.–	замовкнути
омрачати, -чаѭ, -чаѥтъ	недок.–	затемнювати; закривати
омрачити, -чѫ, -читъ	док.–	затемнити; затьмити; закрити
омръзѣти, -рѣѭ, -зѣѥтъ	док.–	спротивіти
омръкнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	згаснути; погаснути; стьмяніти
омывати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	обмивати; омивати; мити
омыти, омыѭ, омыѥтъ	док.–	обмити; змити; помити
омѧчити, -чѫ, -читъ	док.–	пом'якшити; спокутувати
омѫтити сѧ, омѫштѫ сѧ, омѫтитъ сѧ	док.–	упасти у відчай
онагръ, -омъ	ч.–	дикий осел
онамо	присл.–	туди; там
оногда	присл.–	іноді; одного разу
оносица, -амъ	ч., ж.–	якась особа
оноудє	присл.–	там
оноушта, -амъ	ж.–	взуття; сандали
онъ, -а, -о	займ.–	він; той
онъдє	присл.–	там; онде
онъсь, -я, -є	займ.–	той
онѣмѣти, -мѣѭ, -мѣѥтъ	док.–	заніміти
онѫдоу	присл.–	обабіч
опакы	присл.–	назад; навпаки; інакше
опалити, -лѭ, -литъ	док.–	обпалити; спалити
опаляти, -ляѭ, -ляѥтъ	недок.–	палити; спалювати; обпалювати
опасєниѥ, -ѥмъ	с.–	старанність
опасъ, -омъ	ч.–	див. **опасєниѥ**
опасьно	присл.–	старанно; точно
опашь, -ьмъ	ж.–	хвіст

опечалити, -лѭ, -литъ	док.–	засмутити
опи/ьсати, -пишѫ, -пишетъ	док.–	переписати; обмежити
опитемии, -ѥмъ	ч.–	покаяння
оплажьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	хвалитися
оплазивъ, -а, -о (-ъін, -аѧ, -оѥ)	прикм.–	хвалькуватий
оплазосръдъ, -а, -о (-ъін, -аѧ, -оѥ)	прикм.–	безсердечний; жорстокий
оплатъ, -омъ	ч.–	Опрісноок – **Святі Дари, Причастя у Західній Церкві*
оплести, -летѫ, -леветъ	док.–	обплести; оточити
оплетати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	обплітати; оточувати
оплотъ, -омъ	ч.–	паркан, огорожа
оплъчати, -чаѭ, -чаѥтъ	недок.–	ополчати
оплъчениѥ, -ѥмъ	с.–	готовність до бою
оплъчити, -чѫ, -читъ	док.–	ополчити; розбити табір
оплѣниѥ, -ѥмъ	с.–	полон
опоздити сѧ, опождѫ сѧ, опоздитъ сѧ	док.–	спізнитися; втратити час
опокалипсисъ, -а	sing. t., ч.–	див. **апокалипьси(съ)**
опона, -амъ	ж.–	завіса
опослоушати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок.–	свідчити
оправити, -влѭ, -витъ	док.–	направити; скерувати
оправьданиѥ, -ѥмъ	с.–	оправдання; благородний вчинок; статут
оправьдати, -даѭ, -даѥтъ	недок., док.–	оправдувати, оправдати; призначати, призначити
оправьдити, -вьждѫ, -вьдитъ	док.–	оправдати; виправдати; призначити
опрѣснъкъ, -омъ	ч.–	опрісноок – **прісний хліб*; *празник юдейської Пасхи*
опрѧтати, -таѭ, -таѥтъ	док.–	загорнути
опоуснѣти, -нѣѭ, -нѣѥтъ	док.–	змінити
опоустениѥ, -ѥмъ	с.–	спустошення
опоустити, -поуштѫ, -поуститъ 1	док.–	визволити; залишити без уваги
опоустити, -поуштѫ, -поуститъ 2	док.–	спустошити
опытати, -таѭ, -таѥтъ	недок., док.–	випробовувати; випробувати
опѧти, опьнѫ, опнетъ	док.–	натягнути
опѧть	присл.–	назад
орало, -омъ	с.–	рало; плуг; соха
орати, орѭ, оретъ	недок.–	орати
орити, орѭ, оритъ	недок.–	зваблювати
оръганъ, -омъ	ч.–	знаряддя; орган
орьлъ, -омъ	ч.–	орел
орѫдиѥ, -ѥмъ	с.–	справа; діяльність

орѫжиѥ, -ѥмъ	с.–	зброя; меч; бойова колісниця
орѫжьникъ, -омъ	ч.–	зброєносець
орѫжьнъ, -а, -о (-ъıи, -аıа, -оѥ)	прикм.–	озброєний
осан(н)а	вигук	осанна – **букв. 'поможи!' початково благання про поміч, пізніше радісній оклик на честь Бога або царя; літургічна формула давніх юдеїв*
освитати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	світати; розвиднюватися
освѣтити, -свѣштѫ, -свѣтитъ	док.–	освітити; осяяти; просвітити
освѣштавати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	освітлювати; осяювати
освѣштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	див. **освѣштавати**
освѣштениѥ, -ѥмъ	с.–	освячення; хрещення
освѧтити, -вѧштѫ, -вѧтитъ	док.–	освятити; висвятити, рукоположити; охрестити
освѧштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	освячувати; висвячувати, рукопокладати
освѧштениѥ, -ѥмъ	с.–	освячення; висвячення, рукопокладання, хіротонія
осило, -омъ	с.–	пастка
осинıати, -нıаѭ, -нıаѥтъ	недок.–	синіти; бліднути
осирѣти, -рѣѭ, -рѣѥтъ	док.–	осиротіти; розлучитися
оскврънавлıати, -лıаѭ, -лıаѥтъ	недок.–	оскверняти; глумитися
оскврънениѥ, -ѥмъ	с.–	наруга, блюзнірство
оскврънити, -нѭ, -нитъ	док.–	осквернити; поглумитися
оскврънıати, -нıаѭ, -нıаѥтъ	недок.–	див. **оскврънавлıати**
осклабити сѧ, -блѭ сѧ, -битъ сѧ	док.–	засміятися; усміхнутися
оскрьбити, -блѭ, -битъ	док.–	засмутити; образити; зневажити
оскрьблıати, -лıаѭ, -лıаѥтъ	недок.–	засмучувати; ображати; зневажати
оскрьдъ, -омъ	ч.–	кайло
оскѫдениѥ, -ѥмъ	док.–	відібрати
оскѫдити, -кѫждѫ, -кѫдитъ	док.–	ослабнути; загинути
оскѫдѣти, -дѣѭ, -дѣѥтъ	с.–	збитки; злидні
ослаба, -амъ	ж.–	полегшення
ослабити, -блѭ, -битъ	док.–	ослабити; дозволити
ослабдениѥ, -ѥмъ	с.–	послаблення; полегшення
ослабленъ, -а, -о (-ъıи, -аıа, -оѥ)	прикм.–	ослаблений; утомлений; спаралізований
ослаблıати, -лıаѭ, -лıаѥтъ	недок.–	ослаблювати; дозволяти; поступатися
ослоушаниѥ, -ѥмъ	с.–	непослух, сваволя

ослоушати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок., док.–	виявляти непослух, ослухатися; суперечити
ослѣпениѥ, -ѥмъ	с.–	осліплення; засліплення
ослѣпити, -плѭ, -питъ	док.–	осліпити
ослѣпнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	осліпнути
осладь, -ьмъ	ж.–	балка
осмрадити, -раждѫ, -радитъ	док.–	засмердіти
осмъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	числ.–	восьмий
осмь	числ.–	вісім
основа, -амъ	ж.–	основа; фундамент
основаниѥ, -ѥмъ	с.–	див. основа
основати, -ноуѭ, -ноуѥтъ	док.–	заснувати; побудувати; утвердити
осныватн, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	засновувати
оснѣжити, -жѫ, -житъ	док.–	засніжити; покрити снігом
особити сѧ, -блѭ сѧ, -битъ сѧ	недок.–	відособлюватися; відокремлюватися; бути самотнім
особь(но)	присл.–	окремо; особливо; самостійно
особьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	особливий; окремий
осолити, -лѭ, -литъ	док.–	посолити
осрамити, -млѭ, -митъ	док.–	засоромити, присоромити
оставити, -влѭ, -витъ	док.–	покинути; залишити; дозволити; допустити; вибачити
оставлениѥ, -ѥмъ	с.–	покидання; відпущення; вибачення
оставляти, -ляѭ, -ляѥтъ	недок.–	покидати; залишати; дозволяти; допускати; вибачати
останъкъ, -омъ	ч.–	залишок; останки; спадщина; прибуток
остати, -танѫ, -танетъ	док.–	залишитися; залишити; дозволити; відмовитися
остатиѥ, -ѥмъ	с.–	сирітство
остаяти, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	залишатися; відмовлятися
остраститги, -раштѫ, -раститъ	док.–	засмутитися
острити, оштрѭ, остритъ	недок.–	гострити
остришти, остригѫ, острижетъ	док.–	постригти
остриѥ, -ѥмъ	с.–	вістря
островъ, -омъ	ч.–	острів
острость, -ьмъ	ж.–	див. остриѥ
острота, -амъ	ж.–	вістря; жорстокість
остроуити, -роуѭ, -роуитъ	недок.–	спростовувати; нищити
остръ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	гострий; нерівний
острѣ	присл.–	швидко

остоѹдити сѧ, -тоѹждѫ сѧ, -тоѹдитъ сѧ	док.–	перестати подобатися
остьнъ, -омъ	ч.–	кіл
остѣнити, -нѭ, -нитъ	док.–	відгородитися стіною
остѫпати, -паѭ, -паѥтъ	недок.–	відступати; уникати
остѫпити, -плѭ, -питъ 1	док.–	обступити; оточити
остѫпити, -плѭ, -питъ 2	док.–	відступити; відмовитися; відректися; відійти; покинути
остѫпьникъ, -омъ	ч.–	відступник
осырѣти, -рѣѭ, -рѣѥтъ	док.–	згорнутися, відігрітися (про молоко)
ось, -ьмъ	ж.–	вісь
осьлица, -амъ	ж.–	ослиця
осьлъ, -омъ	ч.–	осел
осьльскъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	ослячий
осьлѧ, -ѧтьмъ	с.–	осля
осѣдѣти, -сѣждѫ, -сѣдитъ	док.–	заволодіти; захопити; зайняти
осѣнити, -нѭ, -нитъ	док.–	осінити
осѣнꙗти, -нꙗѭ, -нꙗѥтъ	недок.–	осіняти
осѣсти, -сѧдѫ, -сѧдетъ	док.–	оточити; обложити
осѣти, осѣѭ, осѣѥтъ	док.–	засіяти
осѣтовати, -тоѹѭ, -тоѹѥтъ	недок.–	оплакувати; жалкувати
осѧгнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	обмацати
осѧѕаниѥ, -ѥмъ	с.–	доторкання; поєднання
осѧѕати, -ѕаѭ, -ѕаѥтъ	недок., док.–	доторкатися, доторкнутися; обмацувати, обмацати
осѫдити, -сѫждѫ, -сѫдитъ	док.–	засудити; осудити
осѫждати, -ждаѭ, -ждаѥтъ	недок.–	судити; засуджувати; осуджувати
осѫждениѥ, -ѥмъ	с.–	осуд
осѫкатъ, -а, -о	прикм.–	колючий; тернистий
отаи	присл.–	таємно; без відома
отворити, -рѭ, -ритъ	док.–	відкрити; відчинити
отвразити сѧ, -ражѫ сѧ, -разитъ сѧ	док.–	виявитися; виказатися
отвръзати, -заѭ, -заѥтъ	недок.–	розкривати; отверзатися
отвръсто/ѣ	присл.–	відверто; ясно
отврѣсти, -връзѫ, -връзетъ	док.–	розкрити; отверзти
отити, -идѫ, -идетъ	док.–	піти
отишати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок.–	заспокоювати
отишиѥ, -ѥмъ	с.–	сховище; пристанок; пристань
отокъ, -омъ	ч.–	острів
оточьнъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	океанський
отроковица, -амъ	ж.–	дівчина

отрокъ, -омъ	ч.–	хлопець; юнак; слуга; козачок
отрочина, -амъ	ж.–	дитинство; юність
отрочиштъ, -ѥмъ	ч.–	див. **отрокъ**
отроч(ьств)иѥ, -ѥмъ	с.–	див. **отрочина**
отрочьство, -омъ	с.–	див. **отрочина**
отрочѧ, -ѧтьмъ	с.–	дитя; хлоп'я; юнак
отроштъ, -ѥмъ	ч.–	див. **отрочѧ**
отръти, отьрѫ, отьретъ	док.–	витерти
отрѣби, -омъ	pl. t., ч.–	сміття; непотріб
отрѣбити, -блѭ, -битъ	док.–	вичистити; очистити
отрѣблꙗти, -блꙗѭ, -блꙗѥтъ	недок.–	вичищати, очищати
отрѣшати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок.–	відв'язувати; відпускати; прощати; вибачати; відлучати
отѣшениѥ, -ѥмъ	с.–	усунення; розкриття; відпущення; прощення; відлучення
отрѣшити, -шѫ, -шитъ	док.–	відв'язати; розв'язати; відпустити; вибачити; відлучити
отоуждити, -ждѫ, -ждитъ	док.–	відчужити
отъ	прийм.–	від; з, із, зі; в, у; для; через; без
отъбѣгати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	утікати
отъбѣгнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	утекти
отъвести, -ведѫ, -детъ	док.–	відвести; звести
отъвести сѧ, -везѫ сѧ, -везетъ сѧ	док.–	поїхати; від'їхати; відплисти
отъвлачити, -влачѫ, -влачитъ	недок., док.–	відтягувати, відтягти
отъвлѣшти, -влѣкѫ, -влѣчетъ	док.–	відтягнути; натягнути; напружити
отъвозити сѧ, -вождѫ сѧ, -водитъ сѧ	недок.–	від'їжджати
отъвратити, -раштѫ, -ратитъ	док.–	відвернути
отъвраштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	відвертати; відвертатися
отъвраштениѥ, -ѥмъ	с.–	відсторонення; відступ; огида
отъвръжениѥ, -ѥмъ	с.–	відкидання; заперечення
отъврънь	присл.–	навпаки
отъврѣшти, -връгѫ, -връжетъ	док.–	відкинути; позбавити; відмовитися; зрадити
отъвьсѧдоу/ѣ	присл.–	звідусіль
отъвѣтъ, -омъ	ч.–	відповідь; указівка; присуд; ухвала; звіт; вибачення; виправдання
отъвѣштавати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	відповідати; заперечувати; захищатися; відмовлятися, відрікатися
отъвѣштаниѥ, -ѥмъ	с.–	відповідь

отъвѣштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок., док.–	відповідати, відповісти; дозволяти, дозволити; признаватися, признатися; розлучатися, розлучитися
отъгнати, -ганяѭ, -ганяѥтъ	недок.–	відганяти; проганяти
отъглаголати, -лѭ, -летъ	док.–	відмовити; надати пільгу
отъгнаниѥ, -ѥмъ	с.–	вигнання
отъгнати, отъженѫ, отъженетъ	док.–	відігнати; прогнати; вигнати
отъгонити, -нѭ, -нитъ	док.–	відігнати; прогнати
отъдалече	присл.–	здалеку
отъданиѥ, -ѥмъ	с.–	передача; нагорода; відплата; прощення; вибачення
отъдати, -дамь, -дастъ	док.–	передати; віддати; продати; вибачити
отъдаяти, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	передавати; віддавати; повертати; відплачувати; вибачати
отъдесѧтьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	обкладати десятиною; оподатковувати
отъдоити, -доѭ, -доитъ	док.–	вигодувати груддю
отъдъшениѥ, -ѥмъ	с.–	відпочинок
отъдышениѥ, -ѥмъ	с.–	див. **отъдъшениѥ**
отъдыхати, -хаѭ, -хаѥтъ	недок.–	дихати; відпочивати
отъдѣлити, -лѭ, -литъ	док.–	відділити; відокремити
отъдѣляти, -ляѭ, -ляѥтъ	недок.–	відділяти; відокремлювати; вносити розбрат
отъзъвати, -зовѫ, -зоветъ	док.–	відкликати; відвернути
отъкона/и	присл.–	споконвіку
отъкѫдоу/ѣ	присл.–	звідки
отълаганиѥ, -ѥмъ	с.–	відкидування; відмова
отълагати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	відкидувати; відсторонювати
отъложениѥ, -ѥмъ	с.–	див. **отълаганиѥ**
отъложити, -жѫ, -житъ	док.–	відкинути; розлучити; відректися
отълѣкъ, -омъ	ч.–	залишок
отълѫчати, -чаѭ, -чаѥтъ	недок.–	відділяти; вилучати; виключати; відлучати
отълѫчениѥ, -ѥмъ	с.–	відлучення; екскомунікація, відлучення від Церкви
отълѫчити, -чѫ, -читъ	док.–	відлучити; виключити; екскомунікувати; відділити; визначити
отълѫчьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	екскомунікований, відлучений від Церкви

отъметаниѥ, -ѥмъ	с.–	відкидання; відмова; заперечення; порушення
отъметати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	відкидувати; відрікатися; заперечувати; відмовлятися; порушувати
отъметьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	негожий; поганий; ганебний
отъмыти, -мыѭ, -мыѥтъ	док.–	змити; стерти
отъмьстити, -мьштѫ, -мьститъ	док.–	відомстити, помститися
отъмьштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	мстити
отъмьштениѥ, -ѥмъ	с.–	пімста
отъмѣтаниѥ, -ѥмъ	с.–	відкидання; заперечення
отъмѣтати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	відкидувати; залишати; відрікатися; заперечувати; чинити опір; порушувати
отъмѧчити, -чѫ, -читъ	док.–	пом'якшити
отънемошти, -могѫ, -можетъ	док.–	занедужати; ослабнути
отънизоу	присл.–	знизу
отънели(же)	присл.–	з тих пір
отънѭдоу(же)	присл.–	звідки
отънѫдь	присл.–	зовсім, цілком; міцно; назавжди
отънѫдьже	присл.–	див. **отънѭдоу(же)**
отънѫдьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	тамтешній
отънѫдѣ(же)	присл.–	зовсім, взагалі, цілком; звідти; тому
отъпадати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	відпадати; відокремлюватися
отъпадениѥ, -ѥмъ	с.–	відокремлення; поразка; лихо
отъпасти, -падѫ, -падетъ	док.–	відпасти; упасти; потрапити; позбавити
отъпирати, -раѭ, -раѥтъ	недок.–	опиратися; чинити опір
отъплата, -амъ	ж.–	відплата; винагорода
отъплатити, -лаштѫ, -латитъ	док.–	віддячитися; відплатити
отъплаштениѥ, -ѥмъ	с.–	див. **отъплата**
отъплоути, -пловѫ, -пловетъ	док.–	відплисти, відпливти
отъпръва	присл.–	спершу; спочатку
отъпоустити, -поуштѫ, -поуститъ	док.–	відпустити; пустити; визволити; вибачити; допустити; розлучитися (з дружиною)
отъпоустъкъ, -омъ	ч.–	прощення; відпущення
отъпоуштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	відпускати; вибачати; прощати; визволяти; посилати; покидати; залишати; допускати
отъпоуштениѥ, -ѥмъ	с.–	визволення; прощення; відпущення

отъпьрати, -перѫ, -перетъ	док.–	відштовхнути
отъпьрѣти, -рѭ, -ритъ	док.–	відкинути; спростувати; відвернути
отъпѣвати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	співати приспів
отъпѣло, -омъ	с.–	приспів псалма
отъпѣти, -поѭ, -поѥтъ	док.–	відспівати; відправити, відслужити Літургію
отърада, -амъ	ж.–	полегшення; визволення; прощення; співпереживання
отърадити, -раждѫ, -радитъ	док.–	вибачити; поставитися поблажливо
отъраждати, -ждаѭ, -ждаѥтъ	недок.–	бути поблажливим; зживатися
отърасль, -ьмъ	ж.–	пагін
отърешти, -рекѫ, -речетъ	док.–	відповісти; відкинути; відмовитися; заборонити; вибачити; попросити; пропрощатися
отъречениѥ, -ѥмъ	с.–	ухвала; присуд
отъривати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	відштовхувати
отъринѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	відштовшнути; відкинути; відхилити; відлучити від Церкви
отърицаниѥ, -ѥмъ	с.–	виправдання; вибачення
отърицати сѧ, -цаѭ сѧ, -цаѥтъ сѧ	недок.–	відмовлятися; відкидати; вибачатися; виправдовуватися
отърочьнъ, -а, -о (-ын, -ая, -оє)	прикм.–	помилуваний; вибачений; терміновий
отъръваниѥ, -ѥмъ	с.–	відторгнення
отърѣзовати, -зоуѭ, -зоуѥтъ	недок.–	відрізувати; відрубувати
отърѣкати сѧ, -каѭ сѧ, -каѥтъ сѧ	недок.–	відмовлятися; відкидувати; вибачати; виправдовуватися
отърѣяти, -рѣѭ, -рѣѥтъ	недок.–	відштовхувати; відкидати
отъсадити, -саждѫ, -садитъ	док.–	послати
отъсели/ѣ	присл.–	віднині
отъставити, -влѭ, -витъ	док.–	відкласти; позбавити
отъстояти, -стоѭ, -стоитъ	недок.–	відстороняти
отъсълати, -сълѭ, -сълетъ	док.–	відіслати; відпустити
отъсѣкати, -каѭ, -каѥтъ	недок.–	відрубувати; відсікати
отъсѣшти, -сѣкѫ, -сѣчетъ	док.–	відрубати; відсікти; відлучити від Церкви
отъсѣчено	присл.–	суворо
отъсѫдоу/ѣ	присл.–	звідси; звідти
отътешти, -текѫ, -течетъ	док.–	утекти
отътоли/ѣ	присл.–	з тих пір; звідти; тому

отътръгнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	відірвати; відкинути
отътрѧсти, -сѫ, -сетъ	док.–	стрясти; витрусити; струсити
отътѧѕати, -тѧжѫ, -тѧжетъ	недок.–	відтягати; відтягувати; відкладати
отътѫдоу/ѣ(жє)	присл.–	звідти; з тих пір
отъштєтити, -штєштѫ, -штєтитъ	док.–	нашкодити
отъчаяниѥ, -ѥмъ	с.–	відчай; безнадія
отъчаянъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	божевільний; безнадійний; розчарований
отъчаяти(сѧ), -чаѭ(сѧ), -чаѥтъ(сѧ)	недок., док.–	упасти, упадати у відчай; божеволіти; збожеволіти
отъчисти, -чьтѫ, -чьтетъ	док.–	прочитати
отъядъ, -омъ	ч.–	протиотрута; ліки
оть/имати, отємлѭ, отємлєтъ	недок.–	відбирати; віднімати
отьмити, -млѭ, -митъ	док.–	затемнити; осліпити
отьмьнѣти, -нѣѭ, -нѣѥтъ	док.–	див. **отьмити**
отьмьнєнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	затемнений; осліплений
отьнь, -я, -є	прикм.–	батьків, батьківський
отьцєдосадитєль, -ѥмъ	ч.–	батьковбивця; кривдник батька
отьць, -ѥмъ	ч.–	батько; пращур, предок; ігумен; Отець, Бог-Отець
отьчина, -амъ	ж.–	батьківщина
отьчь, -я, -є (-ии, -яя, -єє)	прикм.–	батьківський, батьків
отьчьскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. **отьчь**
отьчьствиѥ, -ѥмъ	с.–	рід; покоління; сім'я; батьківщина
отьчьство, -омъ	с.–	див. **отьчьствиѥ**
отьчьство/оулюбьць, -ѥмъ	ч.–	патріот
отѣхати, отѣдѫ, отѣдєтъ	док.–	від'їхати; відплисти
отѧготити, -гоштѫ, -готитъ	док.–	обтяжити
отѧготѣти, -тѣѭ, -тѣѥтъ	док.–	див. **отѧготити**
отѧжати, -жаѭ, -жаѥтъ	недок.–	ставати важчим; обтяжувати
отѧживъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	упертий
отѧѕати, отѧжѫ, отѧжетъ	док.–	спитати
отѧти, отьмѫ,отьметъ	док.–	відняти, відібрати
ооубожати, -жаѭ, -жаѥтъ	док.–	збідніти
ооупъваниѥ, -ѥмъ	с.–	довіра
охабити сѧ, -блѭ сѧ, -битъ сѧ	док.–	ослабнути; перестати
охапати сѧ, -паѭ сѧ, -паѥтъ сѧ	недок.–	схоплюватися
охластати, -таѭ, -таѥтъ	док.–	загнуздати; приборкати
охлѣбити, -блѭ, -битъ	док.–	нагодувати, наситити
охлѧданиѥ, -ѥмъ	с.–	необачність
оходити, охождѫ, -оходитъ	недок.–	відходити

оходъ, -омъ	ч.–	відхід
оходьникъ, -омъ	ч.–	пустельник
охопити, -плѭ, -питъ	док.–	схопити; обняти
охоплениѥ, -ѥмъ	с.–	обійми
охръ(м)нѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	стати кульгавим
охтанкъ, -омъ	ч.–	див. октатенхъ
охоудити, охоуждѫ, охоудитъ	док.–	зменшити, применшити; принизити
охоулити, -лѭ, -литъ	док.–	зганьбити
охѫпити, -плѭ, -питъ	док.–	схопити
оштоутити, -штоуштѫ, -штоутитъ	док.–	відчути; помітити; довідатися
оштоуштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	відчувати; помічати
оштоуштениѥ, -ѥмъ	с.–	усвідомлення
оцьтъ, -омъ	ч.–	оцет; кисле вино
оцѣждати, -ждаѭ, -ждаѥтъ	недок.–	проціджувати
оцѣпѣнѣвати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	цепеніти
оцѣпѣнѣти, -нѣѭ, -нѣѥтъ	недок., док.–	цепеніти; зацепеніти
оцѣсти, -цѣштѫ, -цѣститъ	док.–	очистити; вичистити
оцѣштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	очищати; вичищати
оцѣштениѥ, -ѥмъ	с.–	очищення
очаровати, -роуѭ, -роуѥтъ	док.–	зачарувати
очесъ, -омъ	ч.–	хвіст
очесьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	очний
очивисть	присл.–	очевидно, явно
очистити, -чиштѫ, -чиститъ	док.–	очистити, вичистити
очиштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	очищувати; вичищати
очиштениѥ, -ѥмъ	с.–	очищення
очръвити, -влѭ, -витъ	док.–	пофарбувати червоною, пурпуровою фарбою
очръвленъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	пурпуровий, червоний
очрънити, -нѭ, -нитъ	док.–	очорнити; зробити чорним
очрънѣти, -нѣѭ, -нѣѥтъ	док.–	почорніти; потемніти
очръште, -емъ	с.–	шатер; житло
очрѣсти, -рътѫ, -рътетъ	док.–	надрізати
ошибь, -ьмъ	ж.–	див. очесъ
ошоуть	присл.–	марно; зайво
ошоуѭи, -я, -ѥ	прикм.–	який знаходиться ліворуч
ошьльць, -ѥмъ	ч.–	пустельник; самітник
ошьствиѥ, -ѥмъ	с.–	відхід

П

павлака, -амъ	ж.–	паволока, коштовна тканина
пагоуба, -амъ	ж.–	згуба, погуба; лихо; чума; небезпека; загроза; втрата; шкода
пагоубьникъ, -омъ	ч.–	згубник, губитель
пагоубьно	присл.–	згубно; шкідливо
пагоубьнъ, -а, -о (-ъи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	згубний; шкідливий; небезпечний
пада/єниѥ, -ѥмъ	с.–	падіння
падати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	падати
пажить, -ьмъ	ж.–	трава; паша
пазнє/огъть, -ьмъ	ч.–	копито
пазоуха, -амъ	ж.–	груди; грудь
пакостнвъ, -а, -о (-ъи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	злий; шкідливий
пакостити, -коштѫ, -коститъ	недок.–	шкодити
пакостовати, -тоуѭ, -тоуѥтъ	недок.–	див. **пакостити**
пакость, -ьмъ	ж.–	пошкодження; шкода; кривда
пакостьвовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	див. **пакостити**
пакостьникъ, -омъ	ч.–	мучитель, тиран
пакы	присл., част., спол.–	знову; ще; ще раз; також; окрім того; потім
пакыбытинскъ, -а, -о (-ъи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	відроджений
пакыбытиѥ, -ѥмъ	с.–	відродження
пакыпришьствиѥ, -ѥмъ	с.–	другий прихід
пакырождениѥ, -ѥмъ	с.–	див. **пакыбытиѥ**
палєстиньскъ, -а, -о (-ъи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	палестинський
палити, -лѭ, -литъ	недок.–	палити; спалювати; палати; горіти
палица, -амъ	ж.–	палиця, дрюк
паличьникъ, -омъ	ч.–	ліктор
пальма, -амъ	ж.–	пальма
палѥниѥ, -ѥмъ	с.–	опік
памѧть, -ьмъ	ж.–	пам'ять; згадка, спомин; притча
памѧтьнъ, -а, -о (-ъи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	пам'ятний, гідний пам'яті
пани(чи)ца, -амъ	ж.–	водойма
панонь скъ, -а, -о (-ъи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	паннонський
папа, -амъ	ч.–	Папа – **глава Католицької Церкви; на початках*

		християнства папами називали єпископів, священиків
папежь, -ѥмъ	ч.–	див. **папа**
папрътъ, -омъ	ч.–	паперть, притвор – ******частина церкви, біля входу*
пара, -амъ	ж.–	пара; дим
параклитъ, -омъ	ч.–	утішитель; Святий Дух
паранесисъ, -омъ	ч.–	проповідь; повчання
параскев/ѵь, -ьмъ	ж.–	п'ятниця
паремия, -ямъ	ж.–	паремія – ******уривок Старого Завіту, рідше Нового Завіту, призначений для читання на богослуженнях*
парити, -рѭ, -ритъ	недок.–	літати; летіти; парити
паропсида, -амъ	ж.–	миска
паръдъ, -омъ	ч.–	леопард
паска, -амъ	ж.–	див. **пасха**
паства, -амъ	ж.–	стадо; отара
паствина, -амъ	ж.–	пасовисько
пасти, падѫ, падетъ 1	док.–	упасти
пасти, пасѫ, пасетъ 2	недок.–	пасти; зберігати
пастоухъ, -омъ	ч.–	пастух; пастир
пастырь, -ѥмъ	ч.–	див. **пастоухъ**
пастырьскъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	пастуший
пасха, -амъ	ж.–	Великдень, Пасха – ******свято Христового Воскресіння*; пасха – *******у юдеїв свято на честь виходу з єгипетської неволі;* паска – ******великодня ритуальна хлібина; пасхальний агнець*
патриархъ, -омъ	ч.–	праотець – ******у Новому Завіті назва отців Ізраїлю: Авраама, Ісаака, Якова і його 12 синів; в ширшому значенні назва біблійних праотців від Адама до Ноя і від Ноя до Авраама;* ******найвищий титул християнських єпископів;* предок
патриарьшьскъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	патріарший

патриарьшьство, -омъ	с.–	патріархат
патѣна, -амъ	ж.–	дискос
паче	присл.–	більше; навіть; передусім; краще; особливо
паѭчина, -амъ	ж.–	павутина
паѳи	невідм.–	Страсті – **богослуження, яке відправляють ввечері у Великий Четвер – Утреня Великої П'ятниці*
педагогъ, -омъ	ч.–	вихователь
пелена, -амъ	ж.–	пелена; пеленка
пелынъ, -омъ	ч.–	полин
пелѣсъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	строкатий, плямистий
перитомиꙗ, -ꙗмъ	ж.–	обрізання
перо, -омъ	с.–	перо
перъсь/и(дь)скъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	перський
перъсѣнинъ, -омъ	ч.–	перс
пештера, -амъ	ж.–	печера; зборище розбійників
пешти, пекѫ, печетъ 1	недок.–	пекти; смажити
пешти сѧ, пекѫ сѧ, печетъ сѧ 2	недок.–	турбуватися, піклуватися; прагнути; сумувати
пешть, -ьмъ	ж.–	піч; печера
пештьнаца, -амъ	ж.–	жар
печа, -амъ	ж.–	турбота
печалити сѧ, -лѭ сѧ, -литъ сѧ	недок.–	турбуватися; сумувати
печаловати сѧ, -лоуѭ сѧ, -лоуѥтъ сѧ	недок.–	див. **печалити сѧ**
печаль, -ьмъ	ж.–	муки, страждання; смуток; турбота
печально/ѣ	присл.–	турботливо; старанно; сумно
печальнъ-а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	сумний; старанний
печальствиѥ, -ѥмъ	с.–	турбота; мука; страждання
печальство, -омъ	с.–	див. **печальствиѥ**
печать, -ьмъ	ч.–	печатка
печатьлѣти, -лѣѭ, -лѣѥтъ	док.–	запечатати
пиво, -омъ	с.–	напій; бенкет
пивьца, -амъ	ч.–	пияк
пиганъ, -омъ	ч.–	рута
пилашть, -ꙗ, -є	прикм.–	Пилатів
пира, -амъ	ж.–	сумка
пиръ, -омъ	ч.–	бенкет
пирьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	гостинний
писканиѥ, -ѥмъ	с.–	свист; звук

пискати, -каѭ, -каѥтъ	недок.–	свистіти; грати на сопілці
пискоупль, -я, -є	прикм.–	єпископів; єпископський
пискоупъ, -омъ	ч.–	єпископ
пискъ, -омъ	ч.–	писк; свист; звук; волинка
пискъчии, -ѥмъ	ч.–	дудар
писменьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	письменний
писмо, -омъ	с.–	письмо, писання
писмѧ, -еньмъ	с.–	буква; звук; слово; текст, писання; напис
пистикия, -ямъ	ж.–	миро (з чистого нарду)
письць, -ѥмъ	ч.–	писар; переписувач
питатель, -ѥмъ	ч.–	годувальник
питати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	годувати; виховувати; жирувати
пити, пиѭ, пиѥтъ	недок.–	пити
питиѥ, -ѥмъ	с.–	питво; напій; бенкет
питомъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	вгодований
питѣниѥ, -ѥмъ	с.–	харчі, їжа; корм
питѣти, -тѣѭ, -тѣѥтъ	недок.–	годувати, харчувати; виховувати
пишта, -амъ	ж.–	харчі, їжа; насолода; розкоші
пишталь, -ьмъ	ж.–	сопілка
пияница, -амъ	ч.–	пияк
пияньствиѥ, -ѥмъ	с.–	пияцтво
пияньство, -омъ	с.–	див. пияньствиѥ
пидоньскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	пророчий
плавати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	плисти, пливти, плавати
плавъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	золотистий, жовтуватий
пладьнє	присл.–	опівдні
пладьниѥ, -ѥмъ	с.–	південь
плаканиѥ, -ѥмъ	с.–	плач; скарга
плакати(сѧ), плачѫ(сѧ), плачетъ(сѧ) 1	недок.–	плакати; скаржитися; нарікати; оплакувати
плакати, плачѫ, плачетъ 2	недок.–	мити; витирати
пламеньнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	вогненний; полум'яний
пламы, -еньмъ	ч.–	полум'я
пластырь, -ѥмъ	ч.–	примочка; обклад
платъ, -омъ	ч.–	тканина, полотно; гніт
платьно, -омъ	с.–	полотно, тканина
плаχъта, -амъ	ж.–	див. платьно
плаштаница, -амъ	ж.–	полотно; саван; плащаниця
плаштаничьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	полотняний
плаштъ, -ѥмъ	ч.–	верхній одяг
плач(ев)ьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	сумний; плачевний; слізний

плачь, -ьмъ	ч.–	плач; жалоба
плашити сѧ, -шѫ сѧ, -шитъ сѧ	недок.–	лякатися, боятися
племеньнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	родовитий; сімейний
племѧ, -еньмъ	с.–	плем'я; нащадки; рід
пленица, -амъ	ж.–	кайдани; ланцюг
плескати, плештѫ, плештетъ	недок.–	плескати, аплодувати
плесна, -амъ	ж.–	стопа
плесно, -омъ	с.–	див. плесна
плесньце, -емъ	с.–	сандали
плести, плетѫ, плететъ	недок.–	плести; будувати; інтригувати
плетина, -амъ	ж.–	кошик
плеште, -емъ	с.–	плече; спина
плиновениѥ, -ѥмъ	с.–	слина; плювок
плинътъ, -омъ	ч.–	цеглина
плинѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	плюнути
плиштевати, -штоуѭ, -штоуѥтъ	недок.–	шуміти; бунтувати; непокоїтися
плиштъ, -ѥмъ	ч.–	крик; шум; гамір; натовп
плодити, плождѫ, плодитъ	недок.–	плодити; плодоносити; плодитися
плодовитъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	плодовитий; родючий
плодоносиѥ, -ѥмъ	с.–	урожай
плодоносьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	плодоносити; родитися
плодоношениѥ, -ѥмъ	с.–	див. плодоносиѥ
плодъ, -омъ	с.–	жертва з плодів землеробства
плодоприношениѥ, -ѥмъ	с.–	дітонародження
плодотворениѥ, -ѥмъ	ч.–	плід; фрукт
плодьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. плодовитъ
плоскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	широкий
плотъ, -омъ	ч.–	пліт, огорожа
плоути, пловѫ, пловетъ	недок.–	плисти, плавати
плоутиѥ, -ѥмъ	с.–	течія
плъзати, плѣжѫ, плѣжетъ	недок.–	повзти, повзати
плъзъкъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	слизький
плъзити, плъжѫ, плъзитъ	недок.–	див. плъзати
плъкъ, -омъ	ч.–	натовп; військо; військовий підрозділ
плъниѥ, -ѥмъ	с.–	див. плоутиѥ
плъность, -ьмъ	ж.–	повнота
плънъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	повний
плътолюбьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	сластолюбний
плътоядивъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	хижий
плъть, -ьмъ 1	ж.–	тіло; плоть; м'ясо

плъть, -ьмъ 2	ч.–	див. плотъ
плътьно	присл.–	тілесно
плътьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	тілесний, плотський
плътьскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. плътьнъ
плъчити сѧ, -чѫ сѧ, -читъ сѧ	недок.–	шикуватися в ряди
пльвати, плюѭ, плюѥтъ	недок.–	плювати
плѣва, -амъ	ж.–	полова
плѣвелъ, -омъ	ч.–	бур'ян, плевел
плѣвьница, -амъ	ж.–	стодола
плѣнениѥ, -ѥмъ	с.–	див. плѣнъ
плѣнити, -нѭ, -нитъ	док.–	полонити; спустошити; розорити; знищити
плѣнъ, -омъ	ч.–	полон; пограбування; здобич
плѣньникъ, -омъ	ч.–	полонений, полоненик
плѣньница, -амъ	ж.–	полонянка
плѣняти, -няѭ, -няѥтъ	недок.–	брати в полон; пустошити; грабувати; нищити
плѣти, плѣвѫ, плѣветъ	недок.–	полоти; викорінювати
плюшта, -омъ	pl. t., с.–	легені; внутрощі
плѧсаниѥ, -ѥмъ	с.–	танець
плѧсати, плѧшѫ, плѧшетъ	недок.–	танцювати
плѧсъ, -омъ	ч.–	див. плѧсаниѥ
плѧсьць, -ѥмъ	ч.–	танцюрист
по	прийм.–	по; за; після; при; біля
побеседовати, -доуѭ, -доуѥтъ	док.–	поговорити
побивати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	убивати; розбивати
побити, -биѭ, -поѥтъ	док.–	убити; побити; розбити
поболѣти, -лѭ, -литъ	док.–	заболіти; співпереживати
поборити, -рѭ, -ритъ	недок., док.–	допомагати, допомогти в бою
побраньскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	воєнний
побрати, -борѭ, -боретъ	док.–	зійтися в бою; допомогти в бою
побоуждати, -ждаѭ, -ждаѥтъ	недок.–	спонукати; закликати
побъдѣти, -бъждѫ, -бъдитъ	док.–	не поспати; попильнувати
побыти, -бѫдѫ, -бѫдетъ	док.–	побути; залишитися
побыть, -ьмъ	ж.–	перемога; знак перемоги
побьрати, -берѫ, -беретъ	док.–	зібрати
побѣгати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	утікати
побѣгнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	утекти
побѣда, -амъ	ж.–	перемога
побѣдитель, -ѥмъ	ч.–	переможець
побѣд(ител)ьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	переможний
побѣдити, -бѣждѫ, -бѣдитъ	док.–	перемогти; подолати; здолати; заставити

побѣдотворьць, -ѥмъ	ч.–	див. **побѣдитель**
побѣдьникъ, -омъ	ч.–	див. **побѣдитель**
побѣждати, -ждаѭ, -ждаѥтъ	недок.–	перемагати; долати; заставляти
побѣждениѥ, -ѥмъ 1	с.–	перемога
побѣждениѥ, -ѥмъ 2	с.–	поразка
побѣлити, -лѭ, -литъ	док.–	побілити
повадити, -важдѫ, -вадитъ	док.–	підбурити
поваждати, -ждаѭ, -ждаѥтъ	недок.–	підбурювати; спонукати
повалити, -лѭ, -литъ	док.–	повалити
повапьнити, -нѭ, -нитъ	док.–	побілити вапном
повелитель, -ѥмъ	ч.–	володар; опікун
повеливати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	наказувати; розпоряджатися; дозволяти
повелѣниѥ, -ѥмъ	с.–	наказ; ухвала; розпорядження; дозвіл; згода
повелѣти, -лѭ, -литъ	док.–	наказати; ухвалити; дозволити
повести, -ведѫ, -ведетъ	недок., док.–	відвести; повести
по/авечерьница, -амъ	ж.–	Повечер'я – **богослуження добового кола*
повиновати, -ноуѭ, -ноуѥтъ	недок.–	підкоряти; підпорядковувати
повиньникъ, -омъ	ч.–	боржник
повиньнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	підлеглий; підданий; зобов'язаний; винуватий
повинѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	підкорити; підпорядкувати
повити, -виѭ, -виѥтъ	док.–	запеленати; обгорнути; завити; повити
повлѣшти, -влѣкѫ, -влѣчетъ	док.–	покрити; затягнути; відтягнути
поводотаи, -ѥмъ	ч.–	вождь; поводир
поводьнь, -ьмъ	ж.–	повінь
повои, -ѥмъ	ч.–	сувій полотна
поврѣсти, -връзѫ, -връзетъ	док.–	прив'язати
поврѣшти, -връгѫ, -връжетъ	док.–	кинути; відкинути; повалити
повъпрашати, -шаѭ, -шаѥтъ	док.–	розпитати; спитати
повьседьневьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	щоденний, буденний
повѣданиѥ, -ѥмъ	с.–	розповідь; проголошення; свідчення, свідоцтво; примус
повѣдати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	розповідати; повідомляти; передбачати; проголошувати; свідчити; признаватися
повѣдовати, -доуѭ, -доуѥтъ	недок.–	див. **повѣдати**
повѣдь, -ьмъ	ж.–	учення; наука; навчання
повѣдѣти, -вѣмь, -вѣстъ	док.–	розповісти; повідомити, оголосити; проголосити; засвідчити

повѣсити, -вѣшѫ, -вѣситъ	док.–	повісити
повѣстиѥ, -ѥмъ	с.–	вістка
повѣсть, -ьмъ	ж.–	розповідь; переказ; вислів
повѣстьвовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	розповідати, повідомляти
погана, -амъ	ж.–	язичниця
поганинъ, -омъ	ч.–	язичник
поганъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	язичницький, поганський
поганыни, -ямъ	ж.–	див. погана
поганьскъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. поганъ
поганьство, -омъ	с.–	поганство, язичництво; безсоромність; мерзота
поганяти, -няѭ, -няѥтъ	недок.–	ганяти; поганяти
погасити, -гашѫ, -гаситъ	док.–	погасити
погашати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок.–	гасити
поглаголаниѥ, -ѥмъ	с.–	обмова, наклеп
погладити, -лаждѫ, -ладитъ	док.–	погладити; стерти; знищити
поглоумити сѧ, -млѭ сѧ, -митъ сѧ	док.–	поговорити, порозмовляти; зайнятися
поглътати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	ковтати
поглътитель, -ѥмъ	ч.–	ненажера; загарбник
поглътити, -глъштѫ, -глътитъ	док.–	проковтнути
погнести, -нетѫ, -нететъ	док.–	придавити; зневажити; знехтувати
погнетенъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	одержимий; біснуватий
погнѣтати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	давити; зневажати; гнобити; тиснутися
погонити, -нѭ, -нитъ	недок.–	стежити; розбирати
погорѣти, -рѭ, -ритъ	док.–	спалахнути, загорітися; згоріти
погребе/аниѥ, -ѥмъ	с.–	похорон; поховання
погребитель, -ѥмъ	ч.–	гробар
погрети, -гребѫ, -гребетъ	док.–	поховати; закопати
погребатн, -баѭ, -баѥтъ	недок.–	ховати, хоронити; закопувати
погрѣхъ, -омъ	ч.–	сумнів; похибка
погрѣшениѥ, -ѥмъ	с.–	помилка; гріх
погрѣшити(сѧ), -шѫ(сѧ), -шитъ(сѧ)	док.–	заблудити; не досягти мети; пропустити
погрѧзнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	утопитися; погрузнути; заглибитися
погрѫжати, -жаѭ, -жаѥтъ	недок.–	топити; занурювати; грузнути
погрѫзити, -рѫжѫ-рѫзитъ	док.–	див. погрѧзнѫти
погоубити, -блѭ, -битъ	док.–	погубити; знищити; втратити; протратити
погоублениѥ, -ѥмъ	с.–	загибель; знищення

погоублꙗти, -лꙗѭ, -лꙗѥтъ	недок.–	губити; нищити; втрачати
погънати, -женѫ, -женетъ	недок., док.–	гнати, погнати; мчати, помчати; спішити, поспішити; йди вслід
погыбати, -блѭ, -блетъ	недок., док.–	гинути; загинути; пропадати; пропасти
погыбати, -баѭ, -баѥтъ	недок.–	гинути; пропадати
погыбениѥ, -ѥмъ	с.–	загибель; руйнування
погыбнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	загинути; зурочити; пропасти; згубитися; заблукати; зникнути
погыбѣль, -ьмъ	ж.–	загибель; руйнування; стихійне лихо
погыбѣльство, -омъ	с.–	див. **погыбениѥ**
подавати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	подавати; давати; надавати
подавити, -влѭ, -витъ	док.–	заглушити; покорити; знищити
подавлꙗти, -лꙗѭ, -лꙗѥтъ	недок.–	заглушувати; нищити
подавлениѥ, -ѥмъ	с.–	тягар
подадитель, -ѥмъ	ч.–	див. **податель**
подалиѥ, -ѥмъ	с.–	віддаль
поданиѥ, -ѥмъ	с.–	підтримка; допомога
податель, -ѥмъ	ч.–	дарувальник; податель
подати, -дамь, -дастъ	док.–	дати; подати; подарувати; надати
подаꙗти, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	подавати; давати; давати милостиню; надавати
подвигнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	рушити; підняти; закликати; заставити; постаратися; поквапитися; вступити у битву
подвигъ, -омъ	ч.–	зусилля; прагнення; старання; боротьба; подвиг
подвижаниѥ, -ѥмъ	с.–	старання
подвижати, -жѫ, -житъ	док.–	рушити; струсити; закликати; заставити
подвижениѥ, -ѥмъ	с.–	рух; старання; повстання, бунт
подвижьникъ, -омъ	ч.–	борець
подвижьно	присл.–	старанно
подвижьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	рухомий; старанний
подвиѕаниѥ, -ѥмъ	с.–	рух; старанність; боротьба
подвиѕати, -движѫ, -движетъ (-ѕаѭ, -ѕаѥтъ)	недок., док.–	рушати, рушити; піднімати, підняти; спонукати; прагнути; спішити, поспішити
подивити сѧ, -влѭ сѧ, -витъ сѧ	док.–	здивуватися
подирь, -ьмъ	ж.–	плащ; накидка

подлъг҄ъ	прийм.–	вздовж
подоба, -амъ	ж.–	спосіб; ймовірність
подобати, -баѭ, -баѥт҄ъ	недок.–	належати; личити
подобитель, -ѥмъ	ч.–	наслідувач
подобити, -блѭ, -бит҄ъ	недок.–	зображати; наслідувати; підходити
подобиѥ, -ѥмъ	с.–	подоба; схожість; образ; достоїнство
подобьникъ, -омъ	ч.–	див. **подобитель**
подобьно/ѣ	присл.–	подібно; так само; належно; достойно
подобьн҄ъ, -а, -о (-ъıи, -аıа, -оѥ)	прикм.–	подібний; належний; достойний; здібний
подобьнъвѣръ, -а, -о (-ъıи, -аıа, -оѥ)	прикм.–	достовірний, правдивий
подобьствиѥ, -ѥмъ	с.–	образ; вигляд; схожість
подобьство, -омъ	с.–	див. **подобьствиѥ**
подолиѥ, -ѥмъ	с.–	долина; видолинок
подраг҄ъ, -омъ	ч.–	подолок; пола
подра/ѣжаниѥ, -ѥмъ	с.–	наслідування; насмішка; посміх
подражатель, -ѥмъ	ч.–	див. **подобитель**
подра/ѣжати, -жаѭ, -жаѥт҄ъ	недок.–	наслідувати; насміхатися; висміювати
подражити, -жѫ, -жит҄ъ	док.–	наслідувати; насміятися; висміяти; образитися
подроуга, -амъ	ж.–	подруга
подроуг҄ъ, -омъ	ч.–	друг; компаньйон; товариш; ближній
подроужиѥ, -ѥмъ	с.–	дружина; подружжя
подръжаниѥ, -ѥмъ	с.–	володіння, волость; користування
подрѫжити, -жѫ, -жит҄ъ	док.–	піднести; підняти
подъ	прийм.–	під; над
подъвиньн҄ъ, -а, -о (-ъıи, -аıа, -оѥ)	прикм.–	підлеглий
подъвинѫти, -нѫ, -нет҄ъ	док.–	підпорядкувати
подъгориѥ, -ѥмъ	с.–	підгір’я
подъдати, -дамь, -даст҄ъ	док.–	віддати; продати
подъзаконьн҄ъ, -а, -о (-ъıи, -аıа, -оѥ)	прикм.–	законослухняний; який дотримується Закону
подъземиѥ, -ѥмъ	с.–	підземелля; пекло
подъимати, подъѥмлѭ, подъѥмлѥт҄ъ	недок.–	підтримувати; піднімати; допомагати; приймати

подъити, -идѫ, -идетъ	док.–	зайти; прийти; підійти
подъклонити, -нѭ, -нитъ	док.–	схилити
подъкопавати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	підкопувати
подъкопати, -паѭ, -паѥтъ	док.–	підкопати
подълагати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	підкладати
подълежати, -жѫ, -житъ	недок.–	підпорядковуватися; підкорятися
подъложениѥ, -ѥмъ	с.–	засіб; посередництво
подъметъ, -омъ	ч.–	див. подрагъ
подънебесьскъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	піднебесний
подън̀ожиѥ, -ѥмъ	с.–	підніжжя
подъпадати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	див. подълежати
подъпалити, -лѭ, -литъ	док.–	обпалити; підпалити
подъпрѧшти, -прѧгѫ, -прѧжетъ	док.–	запрягти
подъпьсаниѥ, -ѥмъ	с.–	запис, написане
подърꙑти, -рꙑѭ, -рꙑѥтъ	док.–	підкопати
подъсмѣхъ, -омъ	ч.–	насмішка; глузування
подъстриженоиѥ, -ѥмъ	с.–	постриг
подъстришти, -ригѫ, -рижетъ	док.–	підстригти; постригти
подъстьлати, -лѭ, -летъ	док.–	застелити; прослати
подъстѫпити, -плѭ, -питъ	док.–	наступити
подъстѫплениѥ, -ѥмъ	с.–	наступництво
подъточилиѥ, -ѥмъ	с.–	чан, куди виноградний сік стікає з чавила
подъточильно, -омъ	с.–	див. подъточилиѥ
подъꙗтель, -ѥмъ	ч.–	опора; захисник
подъꙗти, подъимѫ, подъиметъ	док.–	підперти; підтримати; підняти; прийняти
подъꙗтиѥ, -ѥмъ	с.–	підтримка; допомога; зустріч
пожоганиѥ, -ѥмъ	с.–	пожежа
пожо/игати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	палити; підпалювати
пожалити, -лѭ, -литъ	док.–	засумувати, затужити
пожеланиѥ, -ѥмъ	с.–	побажання; спрага
пожешти, -жегѫ, -жежетъ	док.–	спалити; спекти
пожидати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	очікувати; ждати
пожираниѥ, -ѥмъ	с.–	жертвоприношення
пожировати, -роуѭ, -роуѥтъ	док.–	напастися
пожити, -живѫ, -живетъ	док.–	прожити
пожрѣ/ѣти, -жьрѫ, -жьретъ 1	док.–	принести у жертву, пожертвувати
пожрѣти, -жьрѫ, -жьретъ 2	док.–	проковтнути; зжерти
пожьданиѥ, -ѥмъ	с.–	очікування
пожьдати, -жидѫ, -жидетъ	док.–	підождати; почекати

пожьжениѥ, -ѥмъ	с.–	спалення; пожежа
пожѧти, -жьнѭ, -жьнетъ	док.–	зжати, вижати
позавидѣти, -виждѫ, -видитъ	док.–	позаздрити
позаконьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	див. подъзаконьнъ
поздьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	пізній; повільний; невпевнений
поздѣ	присл.–	пізно
позлатити, -лаштѫ, -латитъ	док.–	позолотити
познаниѥ, -ѥмъ	с.–	пізнання
познати, -наѭ, -наѥтъ	док.–	пізнати
позобати, -зоблѭ, -зоблетъ	док.–	склювати
позориште, -емъ	с.–	театр; арена; видовище
позоровати, -роуѭ, -роуѥтъ	недок.–	дивитися; звертати увагу; спостерігати
позоротаи, -ѥмъ	ч.–	глядач, споглядач; свідок
позоръ, -омъ	ч.–	видовище; натовп
позорьникъ, -омъ	ч.–	спостерігач
позрачиште, -емъ	с.–	видовище
позръцати, -цаѭ, -цаѥтъ	недок.–	спостерігати
позъваниѥ, -ѥмъ	с.–	запрошення; заклик
позъвати, -зовѫ, -зоветъ	док.–	покликати, закликати; запросити
позывати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	називати
позьрѣти, -рѭ, -ритъ	док.–	подивитися, поглянути; звернути увагу
поимати, поѥмлѭ, поѥмлѥтъ	недок.–	брати; одружуватися; звинувачувати; скаржитися; дорікати; сварити
поимовати, -моуѭ, -моуѥтъ	недок.–	звинувачувати; скаржитися
поимъ, -омъ	ч.–	звинувачення; скарга
поискати, -иштѫ, -иштетъ	недок., док.–	шукати; вивчати, вивчити
поити, -идѫ, -идетъ 1	недок., док.–	іти, піти; прямувати, попрямувати
поити, поѭ, поитъ 2	недок.–	поїти
покадити, -каждѫ, -кадитъ	док.–	обкадити
показаниѥ, -ѥмъ	с.–	виявлення; настанова; попередження; зауваження; виховання; намова
показати, -кажѫ, -кажетъ	док.–	показати; виявити; дорікнути; назвати
показнь, -ьмъ	ж.–	докір; кара
показовати, -зоуѭ, -зоуѥтъ	недок.–	показувати
покаляти сѧ, -ляѭ сѧ, -ляѥтъ сѧ	док.–	вимазатися
покаряти сѧ, -ряѭ сѧ, -ряѥтъ сѧ	недок.–	підкорятися, підчинятися
покаꙗзнь, -ьмъ	ж.–	кара; розкаяння

покаяниѥ, -ѥмъ	с.–	розкаяння
покаяти сѧ, -каѭ сѧ, -каѥтъ сѧ	недок., док.–	каятися, покаятися; розкаюватися, розкаятися
покладати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	класти; пропонувати; мати намір; вважати
покланити сѧ, -нѭ сѧ, -нитъ сѧ	док.–	поклонитися, вклонитися
покланяниѥ, -ѥмъ	с.–	поклоніння, вшанування; поклін
покланяти, -няѭ, -няѥтъ	док.–	поклонитися; вшанувати
поклонениѥ, -ѥмъ	с.–	див. **поклонъ**
поклонитель, -ѥмъ	ч.–	шанувальник, прихильник
поклонити, -нѭ, -нитъ	док.–	схилити; прихилити; прикляк-нути; зігнутися; поклонитися
поклонъ, -омъ	ч.–	поклін
поклѧкнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	клякнути
покои, -ѥмъ	ч.–	спокій; відпочинок, спочинок; кончина, упокій
покоинъ, -а, -о (-ъи, -ая, -оѥ)	прикм.–	спокійний; покійний
покоити, -коѭ, -коитъ	док.–	заспокоїти; заспокоїтися; відпочити; виконати
покоиште, -ѥмъ	с.–	місце відпочинку; відпочинок
поколѣбати сѧ, -блѭ сѧ, -блѥтъ сѧ	док.–	засумніватися; задрижати
поконъ, -омъ	ч.–	початок; влада
поконьникъ, -омъ	ч.–	зачинатель
поконьнъ, -а, -о (-ъи, -ая, -оѥ)	прикм.–	первинний; головний; вибраний
покорениѥ, -ѥмъ	с.–	див. **покоръ**
покор(ьл)ивъ, -а, -о (-ъи, -ая, -оѥ)	прикм.–	покірний
покорити, -рѭ, -ритъ	док.–	покорити; підпорядкувати
покоръ, -омъ	ч.–	покора, смирення
покрасти, -радѫ, -радетъ	док.–	обікрасти
покровиште, -ѥмъ	с.–	полотнище; покривало
покровъ, -омъ	ч.–	дах; покровительство; опіка; захист
покропити, -плѭ, -питъ	док.–	окропити
покръвитель, -ѥмъ	ч.–	захисник; покровитель
покрывати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	закривати; закутувати
покрыти, -рыѭ, -рыѥтъ	док.–	закрити; закутати
покрѫта, -амъ	ж.–	корж, паляниця
покоужлениѥ, -ѥмъ	с.–	докір; зауваження
покоусити, -коушѫ, -коуситъ	док.–	перевірити; спробувати
покоушати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок.–	перевіряти; пробувати; прагнути
покоушениѥ, -ѥмъ	с.–	приставання; спроба

покъснѣти, -къшнѭ, -къснитъ	недок.–	перебувати; продовжувати
покывати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	хитати; кивати; показувати
покыновениѥ, -ѥмъ	с.–	вказівка; наказ
покѫпати сѧ, -плѭ сѧ, -плѥтъ сѧ	док.–	скупатися; умитися
пола, -амъ	ж.–	половина
полагати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	класти; укладати; хоронити; подавати; розташовувати; одягати; накривати; визначати; вважати; давати
полата, -амъ	ж.–	палац; палати; кімната
полетѣти, -лештѫ, -летитъ	недок., док.–	летіти, полетіти
поливати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	поливати
полнзати, -лижѫ, -лижетъ	недок., док.–	лизати, лизнути; облизувати, облизати; злизувати, злизати
полияти, -лѣѭ, -лѣѥтъ	док.–	полити
половина, -амъ	ж.–	див. **пола**
половити, -влѭ, -витъ	док.–	піймати, зловити
пологъ, -омъ	ч.–	постіль, ліжко
положениѥ, -ѥмъ	с.–	положення; становище; внесок
положити, -жѫ, -житъ	док.–	положити; помістити; розташувати; покласти; взяти; похоронити; подати; звернути увагу; вирішити; визначити; призначити; зробити
полоудьнѥ	присл.–	опівдені
полоудьниѥ, -ѥмъ	с.–	див. **полъдьнь**
полоудьнъ, -а, -о (-ъи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. **полоудьнь**
полоудьнь, -я, -ѥ	прикм.–	південний
полоуношти	присл.–	опівночі
полоунощтиѥ, -ѥмъ	с.–	північ (пора доби)
полоунощть, -ьмъ	ж.–	північ (сторона світу)
полоучаи, -ѥмъ	ч.–	доля; щастя
полоучати, -чаѭ, -чаѥтъ	недок.–	одержувати; приймати
полоучениѥ, -ѥмъ	с.–	випадок; нагода; щастя
полоучити, -чѫ, -читъ	док.–	одержати; прийняти; трапитися; вдатися
полъ, -ъмъ	ч.–	половина; берег; сторона, бік; стать
полъдьнь, -ьмъ	ч.–	південь, полудень
полъма	присл.–	навпіл
полъспѫдиѥ, -ѥмъ	с.–	мірило
полътьма	присл.–	див. **полъма**
польжениѥ, -ѥмъ	с.–	полегшення, пільга
польѕа, -амъ	ж.–	користь; вигода

польѕє/овати, -ѕоуѭ, -ѕоуѥтъ	недок.–	бути корисним; використовувати
польѕьно	присл.–	корисно
польѕьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	корисний
польѕѣти, -ѕѣѭ, -ѕѣѥтъ	недок.–	бути корисним
польма	присл.–	навпіл
польскъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	польовий; селянський; сільський
полѣно, -омъ	с.–	поліно
полѣти, -лѭ, -литъ	недок.–	палати; горіти
поляна, -амъ	ж.–	поле; рівнина; долина
полє, -ємъ	с.–	поле; рівнина
полѧдованиѥ, -ѥмъ	с.–	спустошення
помаваниѥ, -ѥмъ	с.–	жест; кивок
помавати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	кивати, подавати знаки
помагати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	помагати, допомагати
помазаниѥ, -ѥмъ	с.–	помазання; елей; олія; жир
помазаньникъ, -омъ	ч.–	помазаник
помазати, -жѫ, -жетъ	док.–	помазати
помазати, -заѭ, -заѥтъ	недок.–	помазувати
поманѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	кивнути; поманити
помахати, -хаѭ, -хаѥтъ	док.–	махнути; кивнути
помаяниѥ, -ѥмъ	с.–	кивок; знак; жест
помести, -метѫ, -мететъ	док.–	підмести, замести
пометати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	кидати
помиѕати, -ѕаѭ, -ѕаѥтъ	недок.–	мигати
помилованиѥ, -ѥмъ	с.–	милосердя
помиловати, -лоуѭ, -лоуѥтъ	док.–	змилосердитися, змилуватися, зглянутися
поминаниѥ, -ѥмъ	с.–	згадка, спомин
поминати, -наѭ, -наѥтъ	недок.–	згадувати; пам'ятати; нагадувати; пригадувати
помлъчати, -чѫ, -читъ	док.–	замовкнути
поможениѥ, -ѥмъ	с.–	допомога
помолити(сѧ), -лѭ(сѧ), -литъ(сѧ)	док.–	попросити; помолитися; запитати; скласти обітницю
помориѥ, -ѥмъ	с.–	примор'я
помошти, -могѫ, -можетъ	док.–	допомогти
помоштия, -ѥмъ	pl. t., с.–	див. помошть
помошть, -ьмъ	ж.–	допомога
помоштьникъ, -омъ	ч.–	помічник
помоштьница, -амъ	ж.–	помічниця
помрачати, -чаѭ, -чаѥтъ	недок.–	затемнювати; затьмарювати
помрачениѥ, -ѥмъ	с.–	затьмарення

помрачити, -чѫ, -читъ	док.–	затемнити; затьмарити
помрькнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	згаснути
помоудити, -моуждѫ, -моудитъ	док.–	зволікти; затримати
помыслити, -мышлѭ, -мыслитъ	док.–	подумати; розміркувати; обдумати; забажати
помыслъ, -омъ	ч.–	думка, гадка; бажання
помышлениѥ, -ѥмъ	с.–	думка; сумнів; задум; бажання
помышляти, -яѭ, -яѥтъ	недок.–	думати, розмірковувати; бажати
помьнѣниѥ, -ѥмъ	с.–	згадка; поминки
помьнѣти(сѧ), -мьнѭ(сѧ), -мьнитъ(сѧ)	недок., док.–	згадувати, згадати
помѣнениѥ, -ѥмъ	с.–	згадка, спомин
помановати, -ноуѭ, -ноуѥтъ	недок.–	нагадувати
помановениѥ, -ѥмъ	с.–	див. **помѣнениѥ**
помѧ/ѣнѫти(сѧ), -нѫ(сѧ), -нетъ(сѧ)	док.–	згадати; пом’янути; спам’ятатися; опам’ятатися; пригадати
понедѣльникъ, -омъ	ч.–	понеділок
понести, -сѫ, -сетъ	недок.–	нести; брати; вагітніти
понижати, -жаѭ, -жаѥтъ	недок.–	принижувати; засуджувати
понизити, -нижѫ, -низитъ	док.–	принизити; засудити
поникнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	похилити голову
поникы, -ъвамъ	ж.–	нижня течія; вир
понирати, -раѭ, -раѥтъ	недок.–	занурюватися
поничати, -чѫ, -четъ	док.–	див. **поникнѫти**
поновити, -влѭ, -витъ	док.–	поновити, обновити; присвятити
поновлениѥ, -ѥмъ	с.–	обнова; обновлення; присвята
понома/орь, -ѥмъ	ч.–	паламар
поносити, -ношѫ, -носитъ 1	недок.–	носити
поносити, -ношѫ, -носитъ 2	недок.–	обмовляти; дорікати; висміювати
поносъ, -омъ	ч.–	наруга; образа
поношати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок.–	див. **поносити 2**
поношениѥ, -ѥмъ	с.–	див. **поносъ**
поноудити, -ноуждѫ, -ноудитъ	док.–	примусити, заставити
поноуждати, -ждаѭ, -ждаѥтъ	недок.–	примушувати, заставляти
понътьскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	понтійський
понѣ/ѥ	присл., спол.–	у кожному разі; бо; тому що; хоча б
понявка, -амъ	ж.–	полотно; пов’язка; саван
понявица, -амъ	ж.–	див. **понявка**
понѥваже	спол.–	з тих пір

понѥже	спол.–	тому що; бо; з огляду; коли; з тих пір
пооблѣшти, -лѣкѫ, -лѣчетъ	док.–	одягти
поострити, -оштрѭ, -остритъ	док.–	нагострити, поточити
пооштрениѥ, -ѥмъ	с.–	нагострення
попалити, -лѭ, -литъ	док.–	спалити; обпалити; знищити
попаляти, -ляѭ, -ляѥтъ	недок.–	палити; обпалювати; нищити
по/епелъ, -омъ	ч.–	попіл
попешти сѧ, -пекѫ сѧ, -печетъ сѧ	док.–	потурбуватися; поспівпереживати
попечениѥ, -ѥмъ	с.–	турбота; чуйність
попинъ, -омъ	ч.–	див. попъ
попирати, -раѭ, -раѥтъ	недок.–	зневажати; нехтувати
поплъзати сѧ, -заѭ сѧ, -заѥтъ сѧ	недок.–	ковзатися; спотикатися; падати
поплъзениѥ, -ѥмъ	с.–	ковзання; спотикання; падіння
поплъзновениѥ, -ѥмъ	с.–	див. поплъзениѥ
попльваниѥ, -ѥмъ	с.–	обпльовування; зневага
поплѣнити, -нѭ, -нитъ	док.–	полонити; спустошити; розорити; сплюндрувати
поповьскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	священичий; священицький
поповьство, -омъ	с.–	духовенство, священицтво; священство
попоустити, -поуштѫ, -поуститъ	док.–	допустити; дозволити
попоуштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	допускати; дозволяти
попоуштениѥ, -ѥмъ	с.–	дозвіл; послаблення
попъ, -омъ	ч.–	священик, ієрей
попьраниѥ, -ѥмъ	с.–	зневажання; нехтування
попьрати, -перѫ, -перетъ	док.–	зневажити; знехтувати; знищити
попьриште, -ѥмъ	с.–	поприще; арена
попьрѣниѥ, -ѥмъ	с.–	прагнення
попьство, -омъ	с.–	див. поповьство
поработати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	служити; підкоряти
поработити, -боштѫ, -ботитъ	док.–	підкорити
порабоштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	див. поработати
порадовати сѧ, -доуѭ сѧ, -доуѥтъ сѧ	док.–	зрадіти
поражати, -жаѭ, -жаѥтъ	недок.–	бити; знищувати; мучити, катувати
пораждати сѧ, -ждаѭ сѧ, -ждаѥтъ сѧ	недок.–	відроджуватися
пораженнѥ, -ѥмъ	с.–	поразка
поразити, -ражѫ, -разитъ	док.–	подолати; убити; знищити; поранити

поразоумѣти, -мѣѭ, -мѣѥтъ	док.–	зрозуміти, збагнути
порешти, -рекѫ, -речетъ	док.–	зганьбити; обмовити
пореченьѥ, -ѥмъ	с.–	докір; скарга
поривати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	штовхати
порицати, -цаѭ, -цаѥтъ	недок.–	ганьбити; докоряти
порода, -амъ	ж.–	рай
породити, -рождѫ, -родитъ	док.–	народити, породити; відродити
породьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	райський
поро(ж)дьство, -омъ	с.–	відродження
порожденьѥ, -ѥмъ	с.–	пологи; народження; відродження
порокъ, -омъ	ч.–	хула; вада
пороченьѥ, -ѥмъ	с.–	див. пореченьѥ
порочьникъ, -омъ	ч.–	безсоромник
порочьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	ганебний; розбещений
поръпътати, -пъштѫ, -пъштетъ	док.–	дорікнути
порътьникъ, -омъ	ч.–	двірник; сторож (на воротах)
поръфѵра, -амъ	ж.–	пурпур, багрянець
порѣдъцѣ	присл.–	зрідка
порѣкати, -каѭ, -каѥтъ	недок.–	хулити; нарікати
порѣяти, -рѣѭ, -рѣѥтъ	недок.–	штовхати
порѧдиѥ, -ѥмъ	с.–	черга, черговість
порѫганиѥ, -ѥмъ	с.–	наруга; зневага
порѫгати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок., док.–	висміювати, висміяти; зраджувати, зрадити; насміхатися
порѫтити сѧ, -рѫштѫ сѧ, -рѫтитъ сѧ	док.–	розбитися
порѫштениѥ, -ѥмъ	с.–	руйнування
порѫчати, -чаѭ, -чаѥтъ	недок.–	доручати; ручатися
порѫчити, -чѫ, -читъ	док.–	доручити; ввірити; заручитися; наказати
посагати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	одружуватися
посагнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	одружитися
посагъ, -омъ	ч.–	шлюб; весілля
посварити, -рѭ, -ритъ	док.–	засудити; дорікнути; посваритися
поскръбѣниѥ, -ѥмъ	с.–	співчуття
поскѫдоу	присл.–	мало; скупо
послоужениѥ, -ѥмъ	с.–	послуга; служба
послоухованиѥ, -ѥмъ	с.–	свідчення
послоуховати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	свідчити
послоухъ, -омъ	ч.–	свідок, очевидець
послоушаниѥ, -ѥмъ	с.–	слухання; слухачі; послух; свідчення

послоушати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок., док.–	слухати; послухати; вислуховувати; вислухати; слухатися; свідчити; засвідчити
послоушьникъ, -омъ	ч.–	слухач
послоушьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	послушний; уважний
послоушьство, -омъ	с.–	див. **послоухованиѥ**
послоушьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок., док.–	слухатися, послухатися; підкорятися, підкоритися; свідчити, засвідчити; підтверджувати, підтвердити
послѣ	присл.–	нарешті; востаннє
послѣдовати, -доуѭ, -доуѥтъ	недок.–	йти вслід
послѣдь/и/оу	присл.–	нарешті; пізніше; потім; востаннє
послѣдъкъ, -омъ	ч.–	кінець
послѣдьнии, -ꙗꙗ, -ѥѥ	прикм.–	останній
послѣдьствиѥ, -ѥмъ	с.–	нащадок
послѣдьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	див. **послѣдовати**
послѣжде	присл.–	потім; внаслідок; пізніше; нарешті
посмиꙗти сѧ, -мѣѭ сѧ, -мѣѥтъ сѧ	док.–	засміятися; насміятися; насміхатися
пособивъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	догідливий
пособити, -блѭ, -битъ	недок.–	допомагати, підтримувати
пособиѥ, -ѥмъ	с.–	допомога; сприяння; союз
пособовати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	захищатися; дотримуватися
пособьникъ, -омъ	ч.–	помічник; покровитель; союзник
пособьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок., док.–	допомагати, допомогти; втручатися, втрутитися; захищатися, захиститися
посоха, -амъ	ж.–	палиця, дрюк
поспѣвати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	сприяти; допомагати
поспѣти, -пѣѭ, -пѣѥтъ	док.–	досягти успіху; допомогти; принести користь
поспѣховати, -хоуѭ, -хоуѥтъ	недок.–	див. **поспѣвати**
поспѣхъ, -омъ	ч.–	успіх; допомога; сприяння; сила
поспѣшати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок.–	сприяти, допомагати; поспішати
поспѣшениѥ, -ѥмъ	с.–	успіх; сприяння; допомога; зусилля
поспѣшити, -шѫ, -шитъ	док.–	досягти успіху; вдатися; допомогти; постаратися; поспішити

поспѣшьникъ, -омъ	ч.–	помічник; співпрацівник
поспѣшьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	успішний; дієвий
поспѣшьство, -омъ	с.–	вигода; користь; допомога; сприяння
поспѣшьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	досягати успіху; сприяти; допомагати
поспѣяти, -пѣѭ, -пѣѥтъ	недок.–	див. поспѣшьствовати
посрамити, -млѭ, -митъ	док.–	зганьбити; осоромитися
посрамляти, -мляѭ, -мляѥтъ	недок.–	ганьбити; соромитися
посрамлѥниѥ, -ѥмъ	с.–	ганьба; сором
посрѣдьнь, -я, -є (-ии, -яя, -єє)	прикм.–	середній; посередній
посрѣдѣ/и/оу	прийм., присл.–	серед; посеред; між
поставити, -влѭ, -витъ	док.–	поставити; збудувати; помістити; постати; познайомити; призначити; вважати
поставляти, -вляѭ, -вляѥтъ	недок.–	ставити; класти; будувати; призначати
поставлениѥ, -ѥмъ	с.–	забудова; будівля; призначення
поставъ, -омъ	ч.–	будівля; стан; розповідь; читання
постать, -ьмъ	ж.–	бік; відношення; ставлення; випадок
постеля, -ямъ	ж.–	ліжко; постіль
постенати, -нѭ, -нетъ	док.–	застогнати
постигнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	досягти; добитися; догнати; вразити; охопити; вистачити
постижениѥ, -ѥмъ	с.–	досягнення
постиѕати, -ѕаѭ, -ѕаѥтъ	док.–	досягти
постилати, -лаѭ, -лаѥтъ	недок.–	розстеляти; стелити
пости сѧ, поштѫ сѧ, поститъ сѧ	недок.–	постити, дотримуватися посту
постояниѥ, -ѥмъ	с.–	зупинка; стоянка
постояти, -тоѭ, -тоѥтъ	док.–	стати; піднятися; витримати; залишитися
пострадaниѥ, -ѥмъ	с.–	страждання
пострадати, -раждѫ, -раждетъ	док.–	вистраждати
пострашениѥ, -ѥмъ	с.–	загроза; страх
пострашити, -шѫ, -шитъ	док.–	застрашити
построяти, -ряѭ, -ряѥтъ	недок.–	упорядковувати; виправляти
постриженниѥ, -ѥмъ	с.–	постриг; підстригання
постриꙁати, -ꙁаѭ, -ꙁаѥтъ	недок.–	стригти; підстригати
постришти, -ригѫ, -рижетъ	док.–	обстригти; підстригти; постригти
пострѣкатель, -ѥмъ	ч.–	підбурювач; бунтар

постръ̂кати, -каѭ, -каѥтъ	недок.–	підбурювати; бунтувати
постръ̂кновениѥ, -ѥмъ	с.–	підбурення; спонукання; бунт
постръ̂кнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	підбурити; збунтувати
постъ, -омъ	ч.–	піст
постыдѣти сѧ, -тыждѫ сѧ, -тыдитъ сѧ	док.–	засоромитися; засоромити
постьлати, -стелѭ, -стелетъ	док.–	прослати; застелити
постьникъ, -омъ	ч.–	сподвижник; пустельник
постьница, -амъ	ж.–	сподвижниця; пустельниця
постьно	присл.–	пісно; стримано
постьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	пісний; стриманий
постѫпати, -паѭ, -паѥтъ	недок.–	виступати; поставати; відступати
постѫпити, -плѭ, -питъ	док.–	виступити; повстати; відступити
посоулити, -лѭ, -литъ	док.–	потурбуватися
посоулѥниѥ, -ѥмъ	с.–	турбота; обіцянка
посъланиѥ, -ѥмъ	с.–	послання; лист
посъланьникъ, -омъ	ч.–	посланець; посол
посъланьство, -омъ	с.–	звернення
посълати, -лѭ, -летъ	док.–	послати; зіслати
посълъ, -омъ	ч.–	див. **посъланьникъ**
посъпати, -плѭ, -питъ	док.–	поспати
посъребрити, -брѭ, -бритъ	док.–	посріблити
посъхнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	висохнути; засохнути
посылати, -лаѭ, -лаѥтъ	недок.–	посилати; зсилати
посыпати, -плѭ, -плетъ 1	док.–	посипати; засипати
посыпати, -паѭ, -паѥтъ 2	недок.–	посипати; засипати
посѣдѣти, -сѣждѫ, -сѣдитъ	док.–	посадити
посѣкати, -каѭ, -каѥтъ	недок.–	вирубувати; рубати
посѣнити, -нѭ, -нитъ	док.–	затемнити; затьмарити
посѣсти, -сѧдѫ, -сѧдетъ	док.–	пересісти
посѣтитель, -ѥмъ	ч.–	відвідувач
посѣтити, -сѣштѫ, -сѣтитъ	док.–	відвідати, навістити
посѣтовати, -тоуѭ, -тоуѥтъ	док.–	пожаліти; оплакати
посѣтьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	див. **посѣштати**
посѣштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	відвідувати
посѣштениѥ, -ѥмъ	с.–	відвідини, відвідування
посѣшти, -сѣкѫ, -сѣчетъ	док.–	зрубати; вирубати; убити, посікти
посѣчениѥ, -ѥмъ	с.–	страта
посѧѕати, -сѧжѫ, -сѧжетъ	док.–	обмацати
посѫдити, -сѫждѫ, -сѫдитъ	док.–	обміркувати; обдумати; добитися; придбати

посѫждениѥ, -ѥмъ	с.–	ухвала; досягнення; придбання
потаити, -таѭ, -таѥтъ	док.–	приховати
потаплꙗти, -лꙗѭ, -лꙗѥтъ	недок.–	топити; топитися; потоплювати
потаѩшти	присл.–	таємно; приховано, крадькома
потворити, -рѭ, -ритъ	док.–	перетворити
потвръдити, -ръждѫ, -ръдитъ	док.–	утвердити; підтвердити
потвръждати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	утверджувати; підтверджувати
потешти, -текѫ, -течетъ	недок., док.–	текти, потекти; бігти, побігти
потирь, -ѥмъ	ч.–	чаша
потискати, -тиштѫ, -тиштетъ	недок.–	стискати; закривати
потити сѧ, поштѫ сѧ, потитъ сѧ	недок.–	пітніти, потіти
потокъ, -омъ	ч.–	потік; струмок;
потомь(же)	присл.–	потім, після, пізніше, згодом
потопити, -плѭ, -питъ	док.–	потопити; втопити
потопъ, -омъ	ч.–	повінь; потоп
поточильникъ, -омъ	ч.–	прес для вичавлювання винограду
поточити, -чѫ, -читъ	док.–	набрати; видавити; вичавити
потроуждениѥ, -ѥмъ	с.–	праця; подвиг
потръгнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	задумати, замислити
потръѕати, -ѕаѭ, -ѕаѥтъ	недок.–	рвати; виривати
потръпѣти, -плѭ, -питъ	док.–	витримати; стерпіти; почекати; перечекати; вичекати
потръ/ѣти, -тьрѫ, -тьретъ	док.–	витерти, стерти
потрѣба, -амъ	ж.–	потреба, необхідність; нужда; користь
потрѣбити, -блѭ, -битъ	док.–	знищити; погубити
потрѣблꙗти, -блꙗѭ, -блꙗѥтъ	недок.–	нищити, знищувати
потрѣблѥниѥ, -ѥмъ	с.–	знищення
потрѣбованиѥ, -ѥмъ	с.–	потреба, необхідність
потрѣбовати, -боуѭ, -боуѥтъ	недок.–	потребувати; вимагати
потрѣбьно/ѣ	присл.–	належно; гідно
потрѣбьнъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	потрібний; корисний; необхідний; належний; гідний
потрѧсати, -саѭ, -саѥтъ	недок.–	трясти; трусити; струшувати
потрѧс(нов)ениѥ, -ѥмъ	с.–	пробудження
потрѧсти, -сѫ, -сетъ	док.–	стрясти, струсити
потоухнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	потемніти
потъ, -омъ	ч.–	піт
потъкнѫти сѧ, -нѫ сѧ, -нетъ сѧ	док.–	наткнутися; спіткнутися; встромити
потъштаниѥ, -ѥмъ	с.–	поспіх; поспішність; старанність

потъштати сѧ, -штѫ сѧ, -штитъ сѧ	док.–	поспішити; постаратися
потъчѥниѥ, -ѥмъ	с.–	спотикання; падіння
потыкати, -каѭ, -каѥтъ	недок.–	натикатися; спотикатися; падати
потьмнити, -нѭ, -нитъ	док.–	затемнити
потьнъ, -а, -о (-ъи, -ая, -оѥ)	прикм.–	пітний
потьпѣга, -амъ	ж.–	відпущена (розведена) дружина
потѣти, -тѣѭ, -тѣѥтъ	недок.–	потіти
потѣштити, -штѫ, -штитъ	док.–	придушити
потѧжати сѧ, -жаѭ сѧ, -жаѥтъ сѧ	недок.–	прагнути; намагатися
потѧѕовати, -ѕоуѭ, -ѕоуѥтъ	недок.–	докоряти; звинувачувати
пооубожати сѧ, -жаѭ сѧ, -жаѥтъ сѧ	недок.–	прикидатися убогим; принижуватися
пооувръзениѥ, -ѥмъ	с.–	жалоба
пооудвигнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	підняти
пооуститель, -ѥмъ	ч.–	підбурювач
пооустити, -оуштѫ, -оуститъ	док.–	заохотити; підмовити; підбурити; докорити
пооустьнъ, -а, -о (-ъи, -ая, -оѥ)	прикм.–	бадьорий; кмітливий
пооушта/ѥниѥ, -ѥмъ	с.–	мотив; осуд; прагнення
пооуштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	заохочувати; підмовляти; докоряти
пооуча/ѥниѥ, -ѥмъ	с.–	повчання; заохочення; намова; осуд
пооучати, -чаѭ, -чаѥтъ	недок.–	учити; повчати; заохочувати; розмірковувати
пооучити, -чѫ, -читъ	док.–	навчити; обдумати, обміркувати
похвала, -амъ	ж.–	хвала; вихваляння; слава; гордощі; вдячність; хвалькуватість
похва(лите)льнъ, -а, -о (-ъи, -ая, -оѥ)	прикм.–	похвальний; хвалебний
похвалити, -лѭ, -литъ	док.–	похвалити; вихвалити; подякувати; похвалитися
похваляти, -ляѭ, -ляѥтъ	недок.–	хвалити; вихваляти; дякувати; хвалитися
похвалѥниѥ, -ѥмъ	с.–	див. **похвала**
похватити, -ваштѫ, -ватитъ	док.–	схопити
похваштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	захоплювати; схоплювати
похода, -амъ	ж.–	прогулянка; похід
походити, -хождѫ, -ходитъ	недок.–	ходити; підходити; обходити; перебувати; жити; мешкати

похоть, -ьмъ	ж.–	бажання; потяг; сваволя; похіть
похотьникъ, -омъ	ч.–	скупердяй; похітливий
похотьнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	блаженний; похітливий; хтивий
похотѣниѥ, -ѥмъ	с.–	бажання; похіть
похотѣти, -хоштѫ, -хоштетъ	док.–	забажати; відчути потяг
похризмити, -млѭ, -митъ	док.–	намазати хризмою
похоулити, -лѭ, -литъ	док.–	засудити; зганьбити; осквернити; докорити; прокляcти
похоуляти, -ляѭ, -ляѥтъ	недок.–	докоряти; засуджувати; проклинати; оскверняти
похоулѥниѥ, -ѥмъ	с.–	докір; осуд
похоухананиѥ, -ѥмъ	с.–	насмішка, осміювання
похытати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	схоплювати; захоплювати; викрадати
похытити, -хыштѫ, -хытитъ	док.–	схопити; захопити; викрасти
похыштениѥ, -ѥмъ	с.–	викрадення; крадіжка
поштениѥ, -ѥмъ	с.–	піст; пощення; утримування
поштѧдѣниѥ, -ѥмъ	с.–	зволікання; відстрочення
поштѧдѣти, -штѧждѫ, -штѧдитъ	док.–	пощадити; зберегти; відкласти
почаяти, -чаѭ, -чаѥтъ	недок.–	очікувати
почивати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	відпочивати; перебувати; спочивати; переставати
починати(сѧ), -наѭ(сѧ), -наѥтъ (сѧ)	недок.–	починати; починатися
починѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	відпочити
почисти, -чьтѫ, -чьтетъ 1	док.–	порахувати; прочитати
почисти, -чьтѫ, -чьтетъ 2	док.–	вшанувати
почистити, -чиштѫ, -чиститъ	док.–	очистити; почистити
почитаниѥ, -ѥмъ 1	с.–	рахування; читання
почитаниѥ, -ѥмъ 2	с.–	почесті; шана
почитати, -таѭ, -таѥтъ 1	недок.–	рахувати; читати
почитати, -таѭ, -таѥтъ 2	недок.–	шанувати
почити, -чиѭ, -чиѥтъ	док.–	відпочити; спочити
почрънѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	начерпати
почръпало, -омъ	с.–	черпак
почръпальникъ, -омъ	ч.–	див. почръпало
почръпати, -паѭ, -паѥтъ	недок.–	черпати
почрѣти, -чръпѫ, -чръпетъ	док.–	начерпати
почоудити сѧ, -чоуждѫ сѧ, -чоудитъ сѧ	док.–	здивуватися
почоуждениѥ, -ѥмъ	с.–	здивування
почоути, -чоуѭ, -чоуѥтъ	док.–	відчути; помітити; пізнати

почьстити, -чьштѫ, -чьститъ	док.–	вшанувати
почьсть, -ьмъ	ж.–	честь; почесть
почьтениѥ, -ѥмъ	с.–	див. почьсть
почьто	присл.–	чому; для чого
почѧтель, -ѥмъ	ч.–	зачинатель
почѧти(сѧ), -чьнѫ(сѧ), -чьнетъ(сѧ)	док.–	почати; початися
почѧтиѥ, -ѥмъ	с.–	початок
почѧтъкъ, -омъ	ч.–	початок; походження
поядати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	з'їдати; пожирати
поярити сѧ, -рѭ сѧ, -ритъ сѧ	док.–	розлютитися
поясаниѥ, -ѥмъ	с.–	див. поясъ
поясти, поямь, поястъ	док.–	з'їсти; проковтнути
поясъ, -омъ	ч.–	пояс; ремінь
поѩти, поимѫ, поиметъ	док.–	взяти; схопити; відвести; опікуватися; оженитися; зрозуміти; звинуватити
пра/ѣбаба, -амъ	ж.–	прабаба; прародичка
правило, -омъ	с.–	правило; канон; монастирський статут
правильнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	правильний
правина, -амъ	ж.–	відвертість
правитель, -ѥмъ	ч.–	володар, правитель
правити, -влѭ, -витъ	недок.–	правити; керувати; володарювати
правлениѥ, -ѥмъ	с.–	правило; монастирський статут; справедливість
право	присл.–	правильно; дійсно; справді; саме так; все-таки
правовѣриѥ, -ѥмъ	с.–	православ'я, справжня віра, правовірність
правовѣрно	присл.–	правовірно, правильно, істинно
правовѣрьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	правовірний
праволоучьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	прямий; точний
православиѥ, -ѥмъ	с.–	див. правовѣриѥ
православьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	православний
правословиѥ, -ѥмъ	с.–	див. православиѥ
правословьць, -ѥмъ	ч.–	православний, правовірний
правостояниѥ, -ѥмъ	с.–	відвертість; правильність, справедливість
правость, -ьмъ	ж.–	див. правостояниѥ

правота, -амъ	ж.–	правильність; справедливість
правъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	прямий; рівний; правильний; справедливий
правы/ь	присл.–	правильно; саме
правыни, -амъ	ж.–	справедливість
правьда, -амъ	ж.–	справедливість; засада; істина, правда
правьданиѥ, -ѥмъ	с.–	правило; кодекс
правьдивъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	справедливий; праведний; справжній, істинний
правьдьникъ, -омъ	ч.–	праведник
правьдьно/ѣ	присл.–	праведно; справедливо; правдиво
правьдьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	див. **правьдивъ**
правѣ	присл.–	правильно
прагъ, -омъ	ч.–	поріг
пра/ѣдѣдъ, -омъ	ч.–	прадід; предок
праздьникъ, -омъ	ч.–	свято; святкування
праздьнити, -нѭ, -нитъ	недок.–	випорожнювати; звільняти
праздьновати, -ноуѭ, -ноуѥтъ	недок.–	бути вільним; байдикувати; присвячувати; святкувати
праздьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	пустий, вільний, порожній; звільнений; бездіяльний
праздьнь, -ьмъ	ж.–	спокій; відпочинок
праздьньствиѥ, -ѥмъ	с.–	свято; святковість; святкування
праздьньство, -омъ	с.–	див. **праздьньствиѥ**
праздьньствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	святкувати
праздьньствьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	святковий
праздьнѣти, -нѣѭ, -нѣѥтъ	недок.–	звільнятися; здобувати свободу; присвячувати; захоплюватися
практоръ, -омъ	ч.–	кат
праотьць, -ѥмъ	ч.–	праотець; прадід; предок
пра/ѣпрѫда, -амъ	ж.–	пурпур, багряниця
пра/ѣпрѫдьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	пурпуровий, багряний
прародитель, -ѥмъ	ч.–	предок
прародительнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	успадкований, спадковий; дідівський, споконвічний
прасѧ, -ѧтьмъ	с.–	порося
прахнѣнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	трухлявий

прахъ, -омъ	ч.–	порох
прашта, -амъ	ж.–	праща
праштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	визволяти; позбавляти; вибачити; прощати; допускати
прашати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок.–	просити
пре/озвѵтеръ, -омъ	ч.–	старець; священик, ієрей
пре/озвѵтерьство, -омъ	с.–	священство; духовенство
препоситъ, -омъ	ч.–	підкоморій; начальник
претории, -ѥмъ	ч.–	преторія, преторський палац
преторъ, -омъ	ч.–	див. **претории**
при	прийм.–	при; біля; близько; під час; щодо
прибавити, -влѭ, -витъ	док.–	додати; збільшити
прибавляти, -ляѭ, -ляѥтъ	недок.–	додавати; збільшувати
прибавлѥниѥ, -ѥмъ	с.–	збільшення; примноження
приблажняти, -няѭ, -няѥтъ	недок.–	обурювати
приближа/ениѥ, -ѥмъ	с.–	наближення; зближення
приближати сѧ, -жаѭ сѧ, -жаѥтъ сѧ	недок.–	наближуватися; володіти родинним правом
приближити сѧ, -жѫ сѧ, -житъ сѧ	док.–	наблизитися; наблизити; скористатися родинним правом
приблюдати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	турбуватися
прибывати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	прибувати, зростати
прибыти, -бѫдѫ, -бѫдетъ	док.–	прибути; приєднатися
прибытиѥ, -ѥмъ	с.–	зростання; приріст; збільшення
прибытъкъ, -омъ	ч.–	приріст; зиск, дохід
прибьрати, -берѫ, -беретъ	док.–	взяти
прибѣганиѥ, -ѥмъ	с.–	пошук захисту
прибѣгати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	прибігати; вдаватися; шукати захисту
прибѣгнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	прибігти; вдатися; знайти захист
прибѣдити, -бѣждѫ, -бѣдитъ	док.–	заставити, приневолити
прибѣжиште, -емъ	с.–	сховище, прихисток; притулок
привабити, -блѭ, -битъ	док.–	привабити; звабити
привабьникъ, -омъ	ч.–	винуватець
приваждати, -ждаѭ, -ждаѥтъ	недок.–	приводити
приведениѥ, -ѥмъ	с.–	доступ
привеслати, -лаѭ, -лаѥтъ	док.–	привезти кораблем
привестель, -ѥмъ	ч.–	вождь
привести, -ведѫ, -ведетъ 1	док.–	привести; підвести; ввести; покликати; запросити; пожертвувати

привести, -ведѫ, -ведетъ 2	док.–	привезти
привидѣниѥ, -ѥмъ	с.–	марево; привид
привитати, -таѭ, -таѥтъ	док.–	поселитися; замешкати; знайти прихисток, притулок
привлакъ, -омъ	ч.–	невід
привлачати, -чаѭ, -чаѥтъ	недок.–	притягувати
привлачити, -чѫ, -читъ	док.–	притягти
привлѣшти, -лѣкѫ, -лѣчетъ	док.–	див. **привлачити**
приводити, -вождѫ, -водитъ	недок.–	приводити; спричиняти; накликати; жертвувати
приврѣшти, -връгѫ, -връжетъ	док.–	кинути; підкинути
привъзложити, -ложѫ, -житъ	док.–	покласти; звернутися
привъкоупити, -плѭ, -питъ	док.–	приєднати; об'єднати
привъкоуплениѥ, -ѥмъ	с.–	розмноження; приєднання
привънити, -идѫ, -идетъ	док.–	прокрастися, проникнути
привъпивати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	закликати, звертатися, апелювати
привѣтъ, -омъ	ч.–	заклик, звернення; намір; задум; готовність
привѧзаниѥ, -ѥмъ	с.–	прив'язь
привѧзати, -заѭ, -заѥтъ	недок.–	прив'язувати
привѧзати, -вѧжѫ, -вѧжетъ	док.–	прив'язати
пригваждати, -ждаѭ, -ждаѥтъ	недок.–	прибивати; прибивати цвяхами; приєднуватися
пригвоздити, -гвождѫ, -гвоздитъ	док.–	прибити; прибити цвяхами
пригъкѱъ, -омъ	ч.–	вождь
пригласити, -лашѫ, -ласитъ	док.–	покликати; заговорити, промовити; додати; приєднати; приписати; присвятити
приглашати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок.–	кликати; говорити, промовляти; додавати; приєднувати; приписувати; присвячувати
приглѧдати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	брати до уваги
приготовати, -ваѭ, -ваѥтъ	док.–	приготувати
приготовити, -влѭ, -витъ	док.–	див. **приготовати**
приготовляти, -вляѭ, -вляѥтъ	недок.–	приготовляти
приградъ, -омъ	ч.–	див. **придвьриѥ**
придавати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	подавати
придати, -дамь, -дастъ	док.–	додати
придаяти, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	подавати; додавати
придвьриѥ, -ѥмъ	с.–	місце перед дверима, ворітьми; переддень
придроужениѥ, -ѥмъ	с.–	приєднання; участь
придроужити сѧ, -жѫ сѧ, -житъ сѧ	док.–	приєднатися; взяти участь

придъжати сѧ, -жѫ сѧ, -житъ сѧ	док.–	дотриматися; взяти участь
придъ, -омъ	ч.–	зиск
придѣлати, -лаѭ, -лаѥтъ	док.–	заробити; принести зиск
придѣти, -дѣждѫ, -дѣждетъ	док.–	докласти
придѣяти, -дѣѭ, -дѣѥтъ	недок.–	докладати
прижагати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	припалювати; пекти
прижиѕати, -ѕаѭ, -ѕаѥтъ	недок.–	див. **прижагати**
прижити, -живѫ, -живетъ	док.–	народити
прижитиѥ, -ѥмъ	с.–	народження
прижьжениѥ, -ѥмъ	с.–	опік
призирати, -раѭ, -раѥтъ	недок.–	дивитися; поглядати; спостерігати
призракъ, -омъ	ч.–	привид; об’явлення
призъваниѥ, -ѥмъ	с.–	поклик; покликання; заклик
призъ/ыватель, -ѥмъ	ч.–	захисник; прохач
призъвати, -зовѫ, -зоветъ	док.–	покликати; викликати; назвати
призываниѥ, -ѥмъ	с.–	див. **призъваниѥ**
призывати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	кликати; закликати; викликати; запрошувати; підбурювати
призьрѣниѥ, -ѥмъ	с.–	увага; привид
призьрѣти, -зьрѭ, -зьритъ	док.–	подивитися; зглянутися
приниждити, -ждивѫ, -ждиветъ	док.–	витрачати над міру, розтринькувати
приманиѥ, -ѥмъ	с.–	прийняття; Причастя
примати, приѥмлѭ, приѥмлѥтъ	недок.–	приймати; одержувати; досягати; набувати; брати; захищати; заступатися; захоплювати; терпіти; приймати Причастя, причащатися
прим(ич)ьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	приємний; услужливий
прискаииѥ, -ѥмъ	с.–	набуток; зиск
прискати, -иштѫ, -иштетъ	док.–	здобути; знайти
прискати, -каѭ, -каѥтъ	недок.–	здобувати; знаходити
прискрьньно	присл.–	однаково; подібно
прикасати сѧ, -саѭ сѧ, -саѥтъ сѧ	недок.–	доторкатися; звертатися
прикладати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	прикладати; додавати; порівнювати
прикладъ, -омъ	ч.–	символ
прикладьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	знаменний; подібний
приклонити, -нѭ, -нитъ	док.–	схилити
приклѣть, -ѥмъ	ч.–	комірчина
приключаи, -ѥмъ	ч.–	пригода; випадок

приключати сѧ, -чаѭ сѧ, -чаѥтъ сѧ	недок.–	відбуватися; траплятися; належати
приключениѥ, -ѥмъ	с.–	див. **приключаи**
приключити сѧ, -чѫ сѧ, -читъ сѧ	док.–	статися; трапитися; відбутися
прикосновениѥ, -ѥмъ	с.–	доторкання
прикоснѫти сѧ, -нѫ сѧ, -нетъ сѧ	док.–	доторкнутися
прикръвениѥ, -ѥмъ	с.–	прикриття; покривало
прикрывати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	прикривати; закривати
прикрыти, -рыѭ, -рыѥтъ	док.–	прикрити; закрити
прикоупити, -плѭ, -питъ 1	док.–	заробити; прибдати; надбати
прикоупити, -плѭ, -питъ 2	док.–	приєднати
прикоупъ, -омъ	ч.–	зиск; користь; торгівля; обмін; торговець
прилагати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	докладати; додавати; приєднувати; порівнювати; прирівнювати
прилежа/ениѥ, -ѥмъ	с.–	старанність; турбота; наполегливість
прилежати, -жѫ-житъ	недок.–	знаходитися поруч; віддаватися; турбуватися; вимагати
прилежьно/ѣ	присл.–	старанно; наполегливо; уважно
прилежьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	наполегливий; старанний; вірний
прилипати, -паѭ, -паѥтъ	недок.–	липнути; тягнутися; приставати
прилогъ, -омъ	ч.–	додаток; інтриги
приложениѥ, -ѥмъ	с.–	додаток; складчина; внесок; інтриги; приєднання; порівняння
приложити, -жѫ, -житъ	док.–	додати; покласти; докласти; порівняти; виявити; наказати
приломити, -млѭ, -митъ	док.–	надломити
прилоучаи, -ѥмъ	ч.–	випадок, пригода; становище
прилоучати сѧ, -чаѭ сѧ, -чаѥтъ сѧ	недок.–	відбуватися; траплятися
прилоучити сѧ, -чѫ сѧ, -читъ сѧ	док.–	відбутися; трапитися; наступити
прильнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	пригорнутися; прилипнути; пристати
прильпати, -плѭ, -плетъ	док.–	прилипнути
прильпѣти, -плѭ, -питъ	док.–	див. **прильнѫти**
прилѣпити, -плѭ, -питъ	док.–	приліпити; приєднати
прилѣпляти сѧ, -пляѭ сѧ, -пляѥтъ сѧ	недок.–	приставати; приєднуватися
прилѣплѥниѥ, -ѥмъ	с.–	набуток; зиск

прилѣпьнъ-а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	приєднаний
прилюбити, -блѭ, -битъ	док.–	полюбити
прилюблꙗти, -блꙗѭ, -блꙗѥтъ	недок.–	полюбляти; любити
прилюблѥниѥ, -ѥмъ	с.–	любов; кохання
примирити, -рѭ, -ритъ	док.–	примирити; змиритися
примлъвити, -влѭ, -витъ	док.–	звернутися, заговорити
примлъчати, -чѫ, -читъ	док.–	замовкнути; утаїти
примракъ, -омъ	ч.–	сутінки; темінь
примръцаниѥ, -ѥмъ	с.–	затемнення
примыслити, -мышлѭ, -мыслитъ	док.–	придумати
примышлꙗи, -ѥмъ	ч.–	вигадка; ідея; думка
примышлꙗти, -лꙗѭ, -лꙗѥтъ	недок.–	придумувати; вигадувати; винаходити; прагнути
примышлѥниѥ, -ѥмъ	с.–	див. примышлꙗи
примѣнити, -нѭ, -нитъ	док.–	зарахувати; дорахувати
примѣсити, -мѣшѫ, -мѣситъ	док.–	домішати; домісити; приєднати; з'єднати
примѣтати сѧ, -таѭ сѧ, -таѥтъ сѧ	недок.–	переходити; перекидуватися
примѣшати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок.–	домішувати, додавати
примѣшениѥ, -ѥмъ	с.–	домішка; суміш; людське тіло
примѧтати сѧ, -таѭ сѧ, -таѥтъ сѧ	недок.–	появлятися
примѫчити, -чѫ, -читъ	док.–	придушити
принарицати, -цаѭ, -цаѥтъ	недок.–	називати
принесениѥ, -ѥмъ	с.–	дар; жертва
принести, -сѫ, -сетъ	док.–	принести; покласти; докласти; дати; пожертвувати; принести жертву; використати; стерпіти
приникнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	схилитися, зігнутися
принисти, -ньзѫ, -ньзетъ	док.–	прибити цвяхами; проколоти
принькнѱъ, -омъ	ч.–	князь; володар
приносити, -ношѫ, -носитъ	недок.–	приносити; давати; надавати; жертвувати; приносити жертву; подавати
приносъ, -омъ	ч.–	дар; жертва; приношення; зиск
приносьнъ-а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	жертовний
приношати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок.–	приносити
приношениѥ, -ѥмъ	с.–	приношення; дар; жертва; Євхаристія
приноудити, -ноуждѫ, -ноудитъ	док.–	заставити
приноуждати, -ждаѭ, -ждаѥтъ	недок.–	заставляти
приобѣдити, -биждѫ, -бидитъ	док.–	образити; скривдити
приобрѣсти, -обрѧштѫ, -обрѧштетъ	док.–	придбати; знайти; спричинити

приобрѣтати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	набувати; знаходити; спричиняти
приобрѣтельникъ, -омъ	ч.–	винуватець
приобрѣтениѥ, -ѥмъ	с.–	надбання; користь
приобрѣтьникъ, -омъ	ч.–	користолюбець
приобрѣтѣль, -ѥмъ	ч.–	див. приобрѣтениѥ
приобрѧшта, -амъ	ж.–	див. приобрѣтениѥ
приобрѧсти, -рѧштѫ, -рѧштитъ	док.–	придбати
приобьштати сѧ, -штаѭ сѧ, -штаѥтъ сѧ	недок.–	залучатися; спілкуватися
приобьштениѥ, -ѥмъ	с.–	товариство; подружжя; участь
приобьштити, -штѫ, -штитъ	док.–	залучити; почати спілкуватися
припаданиѥ, -ѥмъ	с.–	припадок, приступ хвороби
припадати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	падати, припадати на коліна; підходити; підступати
припасти, -падѫ, -падетъ	док.–	упасти; припасти на коліна; наштовхнутися; підступити
приплатити сѧ, -плаштѫ сѧ, -платитъ сѧ	док.–	приєднатися
приплести, -плетѫ, -плететъ	док.–	сплести
приплодъ, -омъ	ч.–	плід; зиск
приплоокениѥ, -ѥмъ	с.–	див. приплодъ
приплотъ, -омъ	ч.–	огорожа, паркан
приповелѣвати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	додатково наказувати
приповѣдати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	поклопотати; поскаржитися
приподобити, -блѭ, -битъ	недок., док.–	уподібнювати, уподібнити; порівняти, порівнювати; прирівнювати, прирівняти
припрѧшти, -прѧгѫ, -прѧжетъ	док.–	приєднати; поєднати
припѣвати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	приспівувати
припѧти, -пьнѫ, -пьнетъ	док.–	приєднати; додати; припнути
припѫтьнъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	придорожній
приравьнити, -нѭ, -нитъ	док.–	прирівняти; уподібнити
приравьняти, -няѭ, -няѥтъ	недок.–	прирівнювати; уподібнювати
прирешти, -рекѫ, -речетъ	док.–	додати
приристати, -риштѫ, -риштетъ	недок.–	прибігати; відвідувати
пририштениѥ, -ѥмъ	с.–	відвідування
пририцати, -цаѭ, -цаѥтъ	недок.–	додавати
прирокъ, -омъ	ч.–	прізвисько
прирѣкати, -каѭ, -каѥтъ	недок.–	додавати; приєднувати
присадити, -саждѫ, -садитъ	док.–	прищепити; поставити; виставити
присвоивати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	присвоювати; привласнювати
присвоиствити, -влѭ, -витъ	док.–	присвоїти; привласнити

присвоити сѧ, -своѭ сѧ, -своитъ сѧ	док.–	приєднатися
присвоѥниѥ, -ѥмъ	с.–	приєднання; об'єднання; привласнення
присвѧнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	зів'янути; засохнути
присєлити сѧ, -лѭ сѧ, -литъ сѧ	док.–	переселитися; поселитися; замешкати
прискръбьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	сумний, смутний
присмъ, -омъ	ч.–	пожежа
прис(ь)но	присл.–	завжди, постійно, вічно, присно; істинно; відверто; сердечно
присновати, -ноуѭ, -ноуѥтъ	недок.–	тривати
приснодѣва, -ы	sing. t., ж.–	приснодіва – **про Богородицю*
приснодѣвица, -амъ	ж.–	див. **приснодѣва**
присностоꙗниѥ, -ѥмъ	с.–	постійність; наполегливість
присность, -ьмъ	ж.–	вічність
присносъврьстиница, -амъ	ж.–	справжня, щира подруга
присносѫштьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	вічний; споконвічний; завжди сущий
приснъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	постійний; вічний; рідний; близький
приснѣ	присл.–	див. **прис(ь)но**
приспѣти, -спѣѭ, -спѣѥтъ	док.–	прийти; настати
приставити, -влѭ, -витъ	док.–	приставити; поставити; призначити; надати
приставлꙗти, -влꙗѭ, -влꙗѥтъ	недок.–	приставляти; докладати; надавати
приставлѥниѥ, -ѥмъ	с.–	докладання; призначення; керування; злагода
приставъ, -омъ	ч.–	див. **приставьникъ**
приставьникъ, -омъ	ч.–	управитель; господар; селянин;
приставьство, -омъ	с.–	управління
пристаништ̑є, -ємъ	с.–	гавань, пристань; сховище
пристаниѥ, -ѥмъ	с.–	згода; злагода
пристати, -станѫ, -станетъ	док.–	придійти; приступити; підплисти; пристати; погодитися
пристаꙗти, -стаѭ, -стаѥтъ	недок.–	погоджуватися; притримуватися
пристрань, -ꙗ, -є (-ии, -ꙗꙗ, -єє)	прикм.–	див. **пристраньнъ**
пристраньнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	сусідній; ближній
пристрашити, -шѫ, -шитъ	док.–	злякати, перелякати
пристрашьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	переляканий; страшний
пристраꙗти, -раꙗѭ, -раꙗѥтъ	недок.–	приєднувати; поєднувати; забезпечувати

пристроити, -роѭ, -роитъ	док.–	приєднати; поєднати; забезпечити
пристѫпаниѥ, -ѥмъ	с.–	підхід; доступ
пристѫпати, -паѭ, -паѥтъ	недок.–	підходити; приступати
пристѫпити, -плѭ, -питъ	док.–	підійти; наблизитися; приступити; вступити; зійти; наступити
пристѫплѥниѥ, -ѥмъ	с.–	підхід; прихід
пристѫпъ, -омъ	ч.–	доступність
присъвъкоупити, -плѭ, -питъ	док.–	приєднати
присъвъкоуплꙗти, -плꙗѭ, -плꙗѥтъ	недок.–	приєднувати
присълати, -лѭ, -летъ	док.–	послати
присъпъ, -омъ	ч.–	добавка; тісто
присѣдѣти, -сѣждѫ, -сѣдитъ	недок.–	знаходитися; сідати поруч
присѣсти, -сѧдѫ, -сѧдетъ	док.–	належати; сісти поруч
присѣтити, -сѣштѫ, -сѣтитъ	док.–	відвідати; поглянути; доглянути
присѣштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	дивитися; сторожити; доглядати; відвідувати
присѣштениѥ, -ѥмъ	с.–	відвідини; догляд
присѧгъ, -омъ	ч.–	див. **присѧга**
присѧгнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	торкнути; досягти
присѧга, -амъ	ж.–	клятва, присяга
присѧжениѥ, -ѥмъ 1	с.–	доторкання; досягнення
присѧжениѥ, -ѥмъ 2	с.–	див. **присѧга**
присѧѕати, -сѧжѫ, -сѧжетъ	недок.–	присягати, клястися
присѧшти(сѧ), -сѧгѫ(сѧ), -сѧжетъ(сѧ)	док.–	доторкнутися; досягти
присѫдити, -сѫждѫ, -сѫдитъ	док.–	засудити; осудити
притварꙗти, -рꙗѭ, -рꙗѥтъ	недок.–	приєднувати; надавати; готувати
притворити, -рѭ, -ритъ	док.–	приєднати; надати; утворити; придбати
притворъ, -омъ	ч.–	аркада; притвор – **частина церкви біля входу, де мали право перебувати особи, що готувалися до св. Хрещення*
притешти, -текѫ, -течетъ	док.–	прибігти; втекти
прити, придѫ, придетъ	док.–	прийти; прибути; добратися
притра(нь)нъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	страшний
притъкнѫти сѧ, -нѫ сѧ, -нетъ сѧ	док.–	зустрітися; довести
притъкъ, -омъ 1	ч.–	ланка (ланцюга)
притъкъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ) 2	прикм.–	гострий

притъча, -амъ	ж.–	притча, алегорія, іносказання; порівняння; зразок, взірець; прислів’я; докір
притъчьствовати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	ганьбити; принижувати
притыкати, -каѭ, -каѥтъ	недок.–	звинувачувати
притѣкати, -каѭ, -каѥтъ	недок.–	добігати, прибігати
притѧжаниѥ, -ѥмъ	с.–	зиск; користь; майно
притѧжати, -жѫ, -житъ	док.–	придбати; добути
притѫжати, -жаѭ, -жаѥтъ	недок.–	мучити, катувати
притѫпляти, -пляѭ, -пляѥтъ	недок.–	притуплювати
прихаждати, -ждаѭ, -ждаѥтъ	недок.–	див. **приходити**
приходити, -хождѫ, -ходитъ	недок.–	приходити; підходити
приходъ, -омъ	ч.–	прихід
прихождениѥ, -ѥмъ	с.–	див. **приходъ**
прихытати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	добиватися
при(съ)цѣпити, -плѭ, -питъ	док.–	прищепити
причаяти, -чаѭ, -чаѥтъ	недок.–	чекати
причетати, -таѭ, -таѥтъ	недок., док.–	приєднувати, приєднати; зараховувати, зарахувати; одружуватися, одружитися
причинити, -нѭ, -нитъ	док.–	приєднати; зарахувати
причисти, -чьтѫ, -чьтетъ	док.–	зарахувати
причитати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	зараховувати; приєднуватися; вважати
причьтениѥ, -ѥмъ	с.–	належність; участь
причьтъ, -омъ	ч.–	належність; чин; сан
причьтьникъ, -омъ	ч.–	священик
причѧстити, -чѧштѫ, -чѧститъ	док.–	стати учасником; взяти участь; причаститися
причѧстиѥ, -ѥмъ	с.–	спілкування; участь; спадщина; доля; причастя
причѧстьникъ, -омъ	ч.–	приятель; учасник; причасник – **християнин, який готується до причастя або причастився*
причѧстьница, -амъ	ж.–	приятелька; учасниця; причасниця – * *християнка, яка готується до причастя або причастилася*
причѧстьнъ, -а, -о (-ыи, -аѧ, -оѥ)	прикм.–	причетний
причѧштаниѥ, -ѥмъ	с.–	див. **причѧстиѥ**
причѧштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	приєднувати; брати участь; вживати; причащати
причѧштениѥ, -ѥмъ	с.–	див. **причѧстиѥ**

пришьльствиѥ, -ѥмъ	с.–	вигнання; перебування на чужині
пришьльство, -омъ	с.–	див. **пришьльствиѥ**
пришьльствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	подорожувати чужиною; жити на чужині
пришьльць, -ѥмъ	ч.–	переселенець; пришляк; чужинець
пришьст(в)иѥ, -ѥмъ	с.–	прихід, прибуття, пришестя; присутність; перебування; вигнання
пришьсть, -ьмъ	ж.–	прихід
приязныни, -ямъ	ж.–	подруга
приязнь, -ьмъ	ж.–	приязнь; дружба; приятель
приятель, -ѥмъ	ч.–	приятель
прияти, прияѭ, прияѥтъ	недок.–	сприяти
приѥдинити, -нѭ, -нитъ	док.–	приєднати
приѧти, приимѫ, приметъ	док.–	прийняти; одержати; придбати; нажити; набути; взяти; заступитися; охопити; заволодіти; перенести; стерпіти; вкорінитися
приѩтилиште, -ємъ	с.–	кивот
приѩтиѥ, -ѥмъ	с.–	прийом; дохід; страждання
приѩтъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	принятий; приємний; прийнятний; бажаний
приѩтьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	приємний; бажаний
про	прийм.–	для; через
проа/явити, -влѭ, -витъ	док.–	показати; повідомити, оголосити
проа/являти, -ляѭ, -ляѥтъ	недок.–	проявляти, виявляти
пробавити, -влѭ, -витъ	док.–	продовжити
пробадати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	проколоти; пронизувати
пробити, -биѭ, -биѥтъ	док.–	пробити
проблѫдити сѧ, -лѫждѫ сѧ, -лѫдитъ сѧ	док.–	вчинити перелюб
пробости, -бодѫ, -бодетъ	док.–	проколоти
пробрѣзъгъ, -омъ	ч.–	світанок
пробыти, -бѫдѫ, -бѫдетъ	док.–	витримати; встояти
пробытивъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	постійний; незмінний
пробытиѥ, -ѥмъ	с.–	наполегливість
пробѣгнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	втекти
проважати, -жаѭ, -жаѥтъ	недок.–	супроводжувати; проводити
провести, -ведѫ, -ведетъ	док.–	провести; довести, привести
провидѣниѥ, -ѥмъ	с.–	передбачення; промисел, провидіння

провидѣти, -виждѫ, -видитъ	док.–	передбачити
провлачити, -чѫ, -читъ	недок.–	протягувати; продовжувати; затягувати
провлѣшти, -влѣкѫ, -влѣчетъ	док.–	протягнути; продовжити; затягнути
провлѣчение, -кмъ	с.–	продовження
проводити, -вождѫ, -водитъ	недок., док.–	проводити, провести; супроводжувати, супроводити
проводьнъ, -а, -о (-ъи, -ая, -ок)	прикм.–	похоронний
провождение, -кмъ	с.–	похорон; похоронна процесія
провъзъвѣштати, -штаѭ, -штаетъ	недок.–	проповідувати; проголошувати; згадувати
провъстрѫбити, -блѭ, -битъ	док.–	затрубити
провъсходити, -хождѫ, -ходитъ	недок.–	переважати
провѣдѣти, -вѣмь, -вѣстъ	недок.–	передбачувати
провѣстити, -вѣштѫ, -вѣститъ	док.–	проголосити; оголосити
провѣштавати, -ваѭ, -ваетъ	недок.–	проголошувати; звертатися
провѣштание, -кмъ	с.–	вислів
провѣштати, -штаѭ, -штаетъ	недок., док.–	проголошувати, проголосити; звертатися, звернутися
провѣштение, -кмъ	с.–	промова; вислів
проглаголание, -кмъ	с.–	розгляд; пояснення
проглаголати, -лѭ, -летъ	док.–	промовити, заговорити, сказати; вимовити
прогласити, -глашѫ, -гласитъ	док.–	передбачити; заспівати
прогласъ, -омъ	ч.–	пролог
прогнѣвание, -кмъ	с.–	жорстокість; гнів; роздратованість
прогнѣвати, -ваѭ, -ваетъ	недок.–	гнівити; роздратовувати; бунтувати; сердитися
прогонитель, -кмъ	ч.–	гнобитель; переслідувач
прогонити, -нѭ, -нитъ	док.–	вигнати, прогнати; переслідувати; гнобити; обговорити; обмовити
прогоньникъ, -омъ	ч.–	див. прогонитель
прогонение, -кмъ	с.–	вигнання; переслідування; прагнення
прогънати, проженѫ, проженетъ	док.–	прогнати, вигнати; помчатися
продавати, -ваѭ, -ваетъ	недок.–	продавати
продажа, -амъ	ж.–	продаж; кара; штраф
продание, -кмъ	с.–	продаж; зрада
продатель, -кмъ	ч.–	продавець, купець
продати, -дамь, -дастъ	док.–	продати; видати; зрадити; витратити

продаꙗниѥ, -ѥмъ	с.–	продаж; торгівля
продаꙗти, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	продавати; торгувати
продлъжати, -жаѭ, -жаѥтъ	недок.–	продовжувати
продлъжениѥ, -ѥмъ	с.–	довжина; тривалість; віддаль
продлъжити, -жѫ, -житъ	док.–	продовжити
продромъ, -омъ	ч.–	предтеча, провісник; Предтеча – **так називають св. Йоана Хрестителя, бо він був провісником, Предтечею Месії, Ісуса Христа*
продрѫжити, -жѫ, -житъ	док.–	проколоти; прошити
прозѵтеръ, -омъ	ч.–	священик, священослужитель
прозвѵтерьство, -омъ	с.–	священицтво
прозеленѣти, -нѣѭ, -нѣѥтъ	док.–	зазеленіти
прозирати, -раѭ, -раѥтъ	недок.–	прозрівати, ставати зрячим
прозорьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	передбачливий
прозъвати, -зовѫ, -зоветъ	док.–	назвати; прозвати
прозрѣниѥ, -ѥмъ	с.–	прозріння; передбачення; воля, намір
прозрѣти, -зьрѭ, -зьритъ	недок., док.–	стати зрячим, прозріти; розгадувати, розгадати; оглядати, оглянути; передбачати, передбачити
прозѧбати, -баѭ, -баѥтъ	недок.–	проростати, кільчитися; вирощувати
прозѧбнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	прорости, закільчитися; виростити
проити, -идѫ, -идетъ	док.–	пройти; обійти; перейти; вивчити; проникнути
прокажениѥ, -ѥмъ	с.–	проказа; чаклунство
прокаженъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	прокажений
проказа, -амъ	ж.–	зло; злий дух; проказа
проказивъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	лукавий; підступний; віроломний
проказити, -кажѫ, -казитъ	док.–	знищити; погубити
проказьлѣти, -лѣѭ, -лѣѥтъ	недок.–	бути зловмисним
проказьство, -омъ	с.–	підступність; обман; випад
прокименъ, -омъ	ч.–	прокимен – **стих, який співають на богослуженнях перед читанням Апостола або Паремії*
прокистъ, -омъ	ч.–	екзорцист
проклепати, -паѭ, -паѥтъ	недок.–	вибивати; постукувати

проклинати, -наѭ, -наѥтъ	недок.–	проклинати; фальшиво присягати
проклѧти, -кльнѫ, -кльнетъ	док.–	проклясти; накласти анафему; забожитися, поклястися
проклѧтиѥ, -ѥмъ	с.–	прокляття; злий, лихий задум
прокопати, -паѭ, -паѥтъ	док.–	прокопати; провертіти; просверлити
прокрасти, -крадѫ, -крадетъ	док.–	обікрасти
прокоуда, -амъ	ж.–	загибель; розорення; осквернення
прокоудити, -коуждѫ, -коудитъ	док.–	знищити; пошкодити; зганьбити; осоромити; збезчестити; осквернити
прокоудьникъ, -омъ	ч.–	нищитель; шкідник; безсоромник
прокоудьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	шкідливий; безсоромний
прокъ, -омъ	ч.–	решта, залишок
прокыи, -ая, -оѥ	прикм.–	залишковий
проливати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	розливати; проливати
пролити, -лиѭ, -лиѥтъ	док.–	вилити, розлити; пролити
пролитиѥ, -ѥмъ	с.–	пролиття; дощ, злива
пролияниѥ, -ѥмъ	с.–	пролиття; кровопролиття
прилияти, -лѣѭ, -лѣѥтъ	док.–	розлити, вилити
прологосъ, -омъ	ч.–	див. **прокименъ**
прологъ, -омъ	ч.–	пролог, передмова
проложениѥ, -ѥмъ	с.–	додаток
прометати, -тѫ, -тетъ	недок.–	метатися, кидатися; міркувати
промъкнѫти сѧ, -нѫ сѧ, -нетъ сѧ	док.–	оголосити, повідомити
промыкати сѧ, -каѭ сѧ, -каѥтъ сѧ	недок.–	розголошувати, оголошувати, повідомляти
промыслити, -мышлѭ, -мыслитъ	док.–	потурбуватися
промыслъ, -омъ	ч.–	задум; промисел (Божий); передбачення; турбота
промысльникъ, -омъ	ч.–	наставник; опікун
промышляни, -ѥмъ	ч.–	турбота
промышляти, -ляѭ, -ляѥтъ	недок.–	розмірковувати; обдумувати
промышлениѥ, -ѥмъ	с.–	див. **промыслъ**
пронисти, -ньзѫ, -ньзетъ	док.–	проколоти
проносити, -ношѫ, -носитъ	недок.–	поширювати; розголошувати
проныривъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	злий; гидкий; підступний; віроломний
пронырити, -рѭ, -ритъ	док.–	обдурити; здобути, надбати нечесним способом

проныриѥ, -ѥмъ	с.–	підлість; обман; віроломство; підступність
проныръ, -омъ	ч.–	підлість; зло; диявол
пронырьство, -омъ	с.–	див. **проныръ**
проображеннѥ, -ѥмъ	с.–	вступ; початок; зображення; приклад; зразок
прообразити, -ражѫ, -разитъ	док.–	показати; зобразити
прообразованиѥ, -ѥмъ	с.–	див. **проображеннѥ**
пропадь, -ьмъ	ж.–	див. **безъдна**
пропасть, -ьмъ	ж.–	див. **безъдна**
пропинати, -наѭ, -наѥтъ	недок.–	натягувати; простелати
прописаниѥ, -ѥмъ	с.–	звістка
проповѣданиѥ, -ѥмъ	с.–	проповідування; проголошення; проповідь; передбачення; клопотання
проповѣдатель, -ѥмъ	ч.–	проповідник; провидець
проповѣдати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	проповідувати; проголошувати; передбачати; клопотати
проповѣдь, -ьмъ	ж.–	проповідь; проголошення; проповідування
проповѣдьникъ, -омъ	ч.–	проповідник
проповѣдѣтель, -ѥмъ	ч.–	див. **проповѣдьникъ**
проповѣдѣти, -вѣмь, -вѣстъ	док.–	проголосити; провідати; передбачити; віщувати
пропѧти, -пьнѫ, -пьнетъ	док.–	натягнути; простелити; розп'яти
пропѧтиѥ, -ѥмъ	с.–	розп'яття
проразити, -ражѫ, -разитъ	док.–	пробити; прорвати
проразоумѣвати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	пізнавати; розуміти
проразоумѣти, -мѣѭ, -мѣѥтъ	док.–	пізнати; зрозуміти, збагнути
прорастениѥ, -ѥмъ	с.–	пагін; рослина
прорасъмотрениѥ, -ѥмъ	с.–	передбачення, провидіння
прорековати, -коуѭ, -коуѥтъ	недок.–	передбачати, пророкувати, пророчити, віщувати
прорешти, -рекѫ, -речетъ	док.–	передбачити, напророчити, провістити
прореченнѥ, -ѥмъ	с.–	пророкування, передбачення, пророцтво
прорицаниѥ, -ѥмъ	с.–	див. **прореченнѥ**
прорицати, -цаѭ, -цаѥтъ	недок.–	передбачати, пророкувати, провіщати; додавати
пророковати, -коуѭ, -куоѥтъ	недок.–	пророкувати
пророкъ, -омъ	ч.–	пророк, провидець; віщун

пророчица, -амъ	ж.–	пророчиця; віщунка
пророчьнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	пророчий; віщий
пророчьскъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. **пророчьнъ**
пророчьскы	присл.–	по-пророчому
пророчьствиѥ, -ѥмъ	с.–	пророцтво; пророчий дар
пророчьство, -омъ	с.–	див. **пророчьствиѥ**
пророчьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	пророкувати
просадити, -саждѫ, -садитъ	док.–	розірвати; прорвати
просвьтѣти, -вьштѫ, -вьтитъ	док.–	роз'яснити; прояснитися; з'явитися
просвѣтильце, -ємъ	с.–	світич; лампадка
просвѣтити, -вѣштѫ, -вѣтитъ	док.–	освітити; засяяти; просвітити; запалити; засвітити; повернути зір; висвітити; виявити
просвѣтъ, -омъ	ч.–	світло
просвѣтьлити сѧ, -лѭ сѧ, -литъ сѧ	док.–	засяяти
просвѣштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	освітлювати; запалювати; повертати зір; виявляти; відкривати; хрестити
просвѣштениѥ, -ѥмъ	с.–	освітлення; світло; поява, об'явлення; хрещення
просиньць, -ѥмъ	ч.–	січень
проситель, -ѥмъ	ч.–	жебрак
просити, прошѫ, проситъ	недок.–	просити; жебрати; прагнути; хотіти; вимагати; питати
просияти, -яѭ, -яѥтъ	док.–	засяяти
проскоумисаниѥ, -ѥмъ	с.–	проскомидія – **перша частина Літургії*
проскоупьство, -омъ	с.–	продажність
прославити, -влѭ, -витъ	док.–	прославити; розголосити
прославляти, -вляѭ, -вляѥтъ	недок.–	прославляти; розголошувати
прославлѥниѥ, -ѥмъ	с.–	слава; прославлення, уславлення
прослоутиѥ, -ѥмъ	с.–	слава; звістка
прослышати, -шѭ, -шитъ	док.–	повертати слух
просльзити, -льжѫ, -льзитъ	док.–	заплакати; просльозитися
просмрада, -амъ	ж.–	загибель; знищення
просмрадити, -раждѫ, -радитъ	док.–	зіпсувати; погубити; знищити
просмраждати, -ждаѭ, -ждаѥтъ	недок.–	псувати; нищити
просмраждениѥ, -ѥмъ	с.–	див. **просмрада**
проспѣшьство, -омъ	с.–	користь
простирати, -раѭ, -раѥтъ	недок.–	простелати; вирівнювати; прагнути

простити, проштѫ, проститъ	док.–	вибачити; визволити; позбавити; дозволити
просто/ѣ	присл.–	просто; лише
простовласъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	простоволосий
простолюдинъ, -омъ	ч.–	мирянин
простородьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	простолюдний, незнатного роду
простость, -ьмъ	ж.–	простота; скромність
пространити, -нѭ, -нитъ	недок.–	поширювати
пространиѥ, -ѥмъ	с.–	простір; простота; щирість, відвертість
простра(нь)но/ѣ	присл.–	широко; вшир; відверто, щиро
пространьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	широкий; просторий; відвертий, щирий
пространьствиѥ, -ѥмъ	с.–	див. **пространьство**
пространьство, -омъ	с.–	простір; щирість
пространяти, -няѭ, -няѥтъ	недок.–	поширювати; відверто говорити
прострѣти, -тьрѫ, -тьретъ	док.–	розстелити; простелити; подати; насторожитися; надати
простъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	простий; щирий, відвертий; звичайний; неосвічений; прямий
простыни, -ямъ	ж.–	простота; щирість, відвертість
простьць, -ѥмъ	ч.–	див. **простолюдинъ**
просфора, -амъ	ж.–	проскура, просфора – **пшеничний хліб, з якого священик вирізує Агнця та частиці до Літургії;* Причастя
просьба, -амъ	ж.–	просьба, клопотання
просѣдениѥ, -ѥмъ	с.–	розрив; прокол
просѣсти сѧ, -сѧдѫ сѧ, -сѧдетъ сѧ	док.–	розірватися; лопнути
просѣшти, -сѣкѫ, -сѣчетъ	док.–	розрубати; перерубати; прорубати
просѣяти, -сѣѭ, -сѣѥтъ	док.–	просіяти
протаяниѥ, -ѥмъ	с.–	джерело
протваряти, -ряѭ, -ряѥтъ	недок.–	проторювати
протесати, -тешѫ, -тешетъ	док.–	розсікти; протесати
протешти, -текѫ, -течетъ	док.–	протекти
противити сѧ, -влѭ сѧ, -витъ сѧ	недок., док.–	виявляти, виявити; упиратися, чинити опір
противлениѥ, -ѥмъ	с.–	опір; неслухняність
противо/ъ	прийм.–	проти; за

противьникъ, -омъ	ч.–	супротивник; ворог
противьно/ѣ	присл.–	проти; інакше; протилежно
противьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	супротивний; ворожий; неслухняний; непокірний; протилежний
противь(нь)ствиѥ, -ѥмъ	с.–	переслідування; труднощі
противьньство, -омъ	с.–	протилежність; протиставлення; суперечність
противьство, -омъ	с.–	див. **противь(нь)ствиѥ**
противѫ	присл., прийм.–	напроти; назустріч; проти; за
протлачити, -чѫ, -читъ	док.–	протоптати
протлъкованиѥ, -ѥмъ	с.–	тлумачення, пояснення
протлъковати, -коуѭ, -коуѥтъ	док.–	витлумачити, пояснити
протръгати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	рвати; шарпати; проривати
протръгнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	прорвати; розірвати; шарпнути
протръѕати, -ѕаѭ, -ѕаѥтъ	недок.–	див. **протръгати**
протѧгнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	витягнути; протягнути
протѧжьно	присл.–	напружено; натужно; старанно
протѧти, -тьнѫ, -тьнетъ	док.–	проштовхнути; розсікти
проѹвѣдѣти, -вѣмь, -вѣстъ	док.–	передбачити
проѹпъвати, -ваѭ.-ваѥтъ	док.–	передчасно сподіватися
проѹча/ениѥ, -ѥмъ	с.–	вправа
проѹчати, -чаѭ, -чаѥтъ	недок.–	учити; напоумлювати, повчати
проѹчити сѧ, -чѫ сѧ, -читъ сѧ	док.–	навчитися; ознайомитися
профитиꙗ, -ꙗмъ	ж.–	Паремія – *див.* **паремиꙗ**
профитъ, -омъ	ч.–	див. **пророкъ**
прохладити, -хлаждѫ, -хладитъ	док.–	прохолодити; освіжити
проходити, -хождѫ, -ходитъ	недок.–	проходити; обходити; прочитувати; вникати
проходиште, -ѥмъ	с.–	прохід; перехід; стежка
проходъ, -омъ	ч.–	прохід; ходіння
проштениѥ, -ѥмъ	с.–	прощення; вибачення
процвисти, -цвьтѫ, -цвьтетъ	док.–	розцвісти
процвитати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	процвітати, розцвітати
прочеѥ	присл., прийм.–	надалі; потім, згодом; та
проч(ьн)ии, -ꙗꙗ, -ѥѥ	прикм.–	інший; наступний; який залишився
прочисти, -чьтѫ, -чьтетъ	док.–	прочитати; порахувати
прочитаниѥ, -ѥмъ	с.–	обрахунок; числення; читання
прочитати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	читати; рахувати
прочьнъıи, -аꙗ, -оѥ	прикм.–	див. **проч(ьн)ии**

прошениѥ, -ѥмъ	с.–	просьба, прохання, клопотання; про що просять
прошибати сѧ, -баѭ сѧ, -баѥтъ сѧ	недок.–	проростати, сходити
прояснити, -яшнѭ, -яснитъ	док.–	засяяти, осяяти; випромінити
прояшнениѥ, -ѥмъ	с.–	осяяння, осявання; випромінення
пръво	присл.–	спершу, спочатку
пръвовъзлежа/ениѥ, -ѥмъ	с.–	лежання, сидіння на найпочеснішому місці
пръвовъзлѣганиѥ, -ѥмъ	с.–	див. **пръвовъзлежа/ениѥ**
пръводѣянъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	раніше зроблений, створений, закінчений
пръвозьданъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	першостворений
пръвоици	присл.–	див. **пръво**
пръвомѫченикъ, -омъ	ч.–	першомученик, первомученик
пръвомѫченица, -амъ	ж.–	першомучениця, первомучениця
пръвоотьць, -ѥмъ	ч.–	праотець
пръвопрѣстольникъ, -омъ	ч.–	першопрестольний, Папа
пръвородьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	первородний, першородний – ******який є від народження; найстарша дитина у сім'ї*
пръвородьць, -ѥмъ	ч.–	див. **пръвѣньць**
пръвотворенъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	первозданний, первісний; одвічний
пръвоѥ	присл.–	по-перше; спочатку; передусім; вперше
пръвъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм., числ.–	перший; первинний; давній; найвидатніший
пръвьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	утримувати першість
пръвѣньство, -омъ	с.–	первородність; право первородності
пръвѣньць, -ѥмъ	ч.–	первісток
пръвѣньчьство, -омъ	с.–	див. **пръвѣньство**
пръвѣѥ	присл.–	спершу, спочатку; вперше; головним чином
пръкъно, -омъ	с.–	брус; дошка
пръси, -ьмъ	pl. t., ж.–	груд; перси
пръстень, -еньмъ	ч.–	перстень
пръстъ, -омъ	ч.–	палець
пръсть, -ьмъ	ж.–	земля; порох, прах
пръсть/ѣнъ, -а, -о (-ыи, -а́я, -оѥ)	прикм.–	земний; земляний; тлінний

прътъ, -омъ	ч.–	кусок тканини або полотна, відріз
прѣ	прийм.–	перед; до
прѣбивати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	ламати; переламувати; перебивати
прѣбити, -биѭ, -биѥтъ	док.–	зламати; переломити; перебити
прѣблагословенъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	найблагословенніший, преблагословенний
прѣблагъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	предобрий; преблагий
прѣблаженъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	найблагословенніший; преблаженний
прѣболє	присл.–	більше; набагато більше
прѣбрати, -борѭ, -борєтъ	док.–	подолати; побороти
прѣбываниѥ, -ѥмъ	с.–	перебування; життя; спосіб життя; наполегливість; упертість
прѣбывати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	перебувати; бути; жити; залишатися; продовжувати; приходити
прѣбыти, -бѫдѫ, -бѫдетъ	док.–	перебути; пробути; побути; прожити; залишитися; пройти
прѣбытиѥ, -ѥмъ	с.–	наполегливість; упертість
прѣбѣгнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	перебігти
прѣвеликъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	превеликий; велетенський; величний
прѣвеличавъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	самовпевнений; пихатий
прѣвести, -ведѫ, -ведетъ 1	док.–	перевести
прѣвести, -везѫ, -везетъ 2	док.–	перевезти
прѣвивати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	обмотувати; замотувати
прѣвитати, -таѭ, -таѥтъ	док.–	переселитися; перебратися
прѣвити, -виѭ, -виѥтъ	док.–	замотати; обмотати
прѣвладати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	керувати, владарювати, панувати
прѣвладыка, -амъ	ч.–	верховний володар
прѣвладычьствиѥ, -ѥмъ	с.–	верховна влада
прѣвладычьство, -омъ	с.–	див. **прѣвладычьствиѥ**
прѣвласти, -ладѫ, -ладетъ	недок.–	див. **прѣвладати**
прѣвлачити, -чѫ, -читъ	недок.–	манити; схиляти; вабити, приваблювати
прѣвлѣшти, -лѣкѫ, -лѣчетъ	док.–	заманити; переманити; схилити, привабити
прѣводити, -вождѫ, -водитъ	недок.–	супроводжувати
прѣвождениѥ, -ѥмъ	с.–	переклад

прѣвозъ, -омъ	ч.–	корабель
прѣвратити, -враштѫ, -вратитъ	док.–	перекинути; скинути; перетворити; використати
прѣвратьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	мінливий, змінний; примхливий
прѣвраштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	перекидувати; скидувати; перевертати; перевертатися; змінюватися
прѣврѣдити, -врѣждѫ, -врѣдитъ	док.–	пошкодити; провинитися
прѣвъздраштати сѧ, -штаѭ сѧ, -штаѥтъ сѧ	недок.–	вирощувати; міцніти
прѣвъзимати, -землѭ, -землѥтъ	недок.–	приймати; гордитися, гордувати
прѣвъзити, -идѫ, -идетъ	недок.–	перевищувати
прѣвъзложити, -жѫ, -житъ	док.–	покласти; звернутися
прѣвъзне/осенъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	піднесений; вивищений; гордий, пихатий
прѣвъзнести, -сѫ, -сетъ	док.–	возвеличити; піднести; загордитися
прѣвъзносити, -ношѫ, -носитъ	недок.–	возвеличувати; піднімати; гордитися, гордувати
прѣвыспрьнь, -я, -є (-ии, -яя, -єє)	прикм.–	найвищий; пишномовний
прѣвыше	присл., прийм.–	найвище; зверху; вгорі; над
прѣвышьнь, -я, -є (-ии, -яя, -єє)	прикм.–	Всевишній; найвищий; найкращий
прѣвѣса, -амъ	ж.–	завіса
прѣвѣчьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	вічний; споконвічний, предвічний; непідвладний часові
прѣграда, -амъ	ж.–	перешкода
прѣгрѣшати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок.–	грішити; порушувати Закон
прѣгрѣшениѥ, -ѥмъ	с.–	вина; гріх, прогрішення
прѣгрѣшити, -шѫ, -шитъ	док.–	провитинися; згрішити
прѣгрѣшьникъ, -омъ	ч.–	грішник
прѣгрѣшьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	грішний
прѣгоуб(ьн)ъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	подвійний
прѣгыбати, -баѭ, -баѥтъ	недок.–	нагинати; згинати
прѣгыни, -ямъ	ж.–	дикий гірський край
прѣгѫдьница, -амъ	ж.–	гуслі
прѣдавьникъ, -омъ	ч.–	зрадник
прѣданиѥ, -ѥмъ	с.–	правило; традиція; переказ; заповіт; запевнення; жертвоприношення; зрада

прѣданьникъ, -омъ	ч.–	див. **прѣдавьникъ**
прѣдатель, -ємъ	ч.–	див. **прѣдавьникъ**
прѣдати, -дамь, -дастъ	док.–	віддати; передати; довірити; визначити; призначити; змінити; зрадити; попрямувати; продати
прѣдаяниѥ, -ємъ	с.–	див. **прѣданиѥ**
прѣдаяти, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	віддавати; передавати; довіряти; визначати; призначати; жертвувати; зраджувати
прѣдвигнѫти, -нѫ, -нєтъ	док.–	відсунути
прѣди/ѣ	присл.–	спереду, попереду; вперед; завчасу
прѣдивьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	дивний; предивний
прѣдиканиѥ, -ємъ	с.–	проповідь
прѣдобро	присл.–	відмінно, чудово
прѣдобръ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	чудовий, відмінний
прѣдолѣвати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	долати, перемагати
прѣдолѣниѥ, -ємъ	с.–	перемога
прѣдолѣти, -лѣѭ, -лѣѥтъ	док.–	подолати, перемогти
прѣдрагъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	коштовний
прѣдръжати, -жѫ, -житъ	недок.–	володіти; тримати; займати; дотримуватися
прѣдъ	прийм.–	перед; над; понад
прѣдъборьникъ, -омъ	ч.–	воїн першої шеренги
прѣдъварити, -рѭ, -ритъ	док.–	випередити, обігнати
прѣдъваряти, -раѭ, -ряѥтъ	недок.–	передувати; випереджувати, обганяти
прѣвидѣниѥ, -ємъ	с.–	передбачення
прѣдъводити, -вождѫ, -водитъ	недок.–	скеровувати; надавати
прѣдъвъзвѣштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	проповідувати; проголошувати
прѣдъвѣчьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	предвічний, споконвічний
прѣдъзнаменати, -наѭ, -наѥтъ	док.–	відзначити, зазначити; одержати знамення
прѣдъзнати, -знаѭ, -знаѥтъ	недок.–	бути завчасу обізнаним
прѣдъзрьрѣти, -зьрѭ, -зьритъ	недок.–	бачити; передбачати, передбачити; оглянути перед собою
прѣдъизводити, -вождѫ, -водитъ	недок.–	свідчити
прѣдъити, -идѫ, -идєтъ	недок.–	йти попереду; перевищувати
прѣдълагати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	класти; пропонувати; передбачати

прѣдълежати, -жѫ, -житъ	недок.–	лежати; знаходитися; бути призначеним
прѣдъложениѥ, -ѥмъ	с.–	пропозиція; становище; намір; мотив
прѣдъложити, -жѫ, -житъ	док.–	покласти; положити; надати перевагу; визначити
прѣдънести, -сѫ, -сетъ	док.–	принести
прѣдъплъчьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	який воює у першій шерензі
прѣдъписаниѥ, -ѥмъ	с.–	приклад, зразок
прѣдъпоставити, -влѭ, -витъ	док.–	поставити; привести; запропонувати
прѣдъпослати, -сълѭ, -сълетъ	док.–	вислати вперед
прѣдъсловиѥ, -ѥмъ	с.–	передмова, переднє слово
прѣдъставити, -влѭ, -витъ	док.–	поставити; подати; запропонувати; віддати; зрадити
прѣдъставляти, -ляѭ, -ляѥтъ	недок.–	ставити; пропонувати; подавати
прѣдъставлѥниѥ, -ѥмъ	с.–	подавання; пропозиція
прѣдъстати, -станѫ, -станетъ	док.–	постати; підійти; допомогти
прѣдъстолиѥ, -ѥмъ	с.–	почесне місце за столом
прѣдъстояниѥ, -ѥмъ	с.–	присутність; наявність
прѣдъстояти, -стоѭ, -стоитъ	недок.–	бути присутнім; очолювати; бути наястоятелем; служити; допомагати
прѣдъсѣданиѥ, -ѥмъ	с.–	почесне місце
прѣдъсѣсти, -сѧдѫ, -сѧдетъ	док.–	зайняти, посісти почесне місце
прѣдътешти, -текѫ, -течетъ	док.–	випередити, обігнати; побігти вперед
прѣдътеча, -амъ	ч.–	попередник; провісник, Предтеча – **про Йоана Хрестителя, провісника Ісуса Христа*
прѣдъходити, -хождѫ, -ходитъ	недок.–	іти попереду; передувати
прѣдъшьствиѥ, -ѥмъ	с.–	провіщення; попередження
прѣдьнь, -я, -є(-ни, -яя, -єє)	прикм.–	передній; перший; попередній; головний; найважливіший
прѣдьрати, -дерѫ, -деретъ	док.–	розірвати
прѣдѣлити, -лѭ, -литъ	док.–	розділити
прѣдѣлъ, -омъ	ч.–	кордон; межа; край; територія; єпархія
прѣдѣти, -деждѫ, -деждетъ	док.–	перешкодити, завадити
прѣдѣти, -дѣѭ, -дѣѥтъ	с.–	перешкоджати, заважати
прѣдѣяниѥ, -ѥмъ	недок.–	перешкода, завада
прѣжасати, -саѭ, -саѥтъ	недок.–	вражати; жахати

прѣжде	присл., прийм.–	колись, давно; спершу; понад
прѣждевидѣниѥ, -ѥмъ	с.–	пророцтво, передбачення; віщування
прѣждеосѫждениѥ, -ѥмъ	с.–	пересуд
прѣжденареченъ, -а, -о (-ъи, -аѩ, -оѥ)	прикм.–	вищезгаданий
прѣждесълъ, -омъ	ч.–	посланець; посол
прѣждии, -яя, -ѥѥ	прикм.–	попередній; минулий
прѣждьнь, -я, -ѥ (-ии, -яя, -ѥѥ)	прикм.–	див. прѣждии
прѣзирати, -раѭ, -раѥтъ	недок.–	зневажати
прѣзировати, -роуѭ, -роуѥтъ	недок.–	див. прѣзирати
прѣзоривъ, -а, -о (-ъи, -аѩ, -оѥ)	прикм.–	гордий, пихатий
прѣзорьно	присл.–	гордо, пихато
прѣзорьство, -омъ	с.–	гордість, пихатість
прѣзъ	прийм.–	через
прѣзьрѣниѥ, -ѥмъ	с.–	спостереження; нагляд; недогляд, прорахунок; зневага; рішення
прѣзьрѣти, -рѭ, -ритъ	недок., док.–	дивитися, подивитися; залишати, залишати поза увагою; зглянутися; передбачати, передбачити
прѣѕѣлъ, -а, -о (-ъи, -аѩ, -оѥ)	прикм.–	видатний
прѣизбытъчьствовати сѧ, -воуѭ сѧ, -воуѥтъ сѧ	недок.–	переповнюватися достатком
прѣизлиха	присл.–	надмірно; надто
прѣизлише	присл.–	див. прѣизлиха
прѣизноурити, -рѭ, -ритъ	док.–	обдурити
прѣимати, прѣѥмлѭ, прѣѥмлѥтъ	недок.–	переймати; приймати; завойовувати
прѣимьникъ, -омъ	ч.–	наступник
прѣимѣти, -имамь, -имеетъ	недок.–	перевищувати
прѣисподьнь, -я, -ѥ (-ии, -яя, -ѥѥ)	прикм.–	найбільш нижній; підземний
прѣити, -идѫ, -идетъ	док.–	перейти; переступити; пройти; промчатися; обійти; піти
прѣкланяти, -няѭ, -няѥтъ	недок.–	схиляти; ухилятися; відхилятися
прѣклонити, -нѭ, -нитъ	док.–	схилити; вразити; вжити; витратити
прѣклонѥниѥ, -ѥмъ	с.–	схиляння
прѣкоглаголивъ, -а, -о (-ъи, -аѩ, -оѥ)	прикм.–	суперечливий; який любить перечити

прѣколожениѥ, -ѥмъ	с.–	заперечення
прѣкопьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	протилежний
прѣкорѣчьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	заперечувати
прѣкослов(єс)ниѥ, -ѥмъ	с.–	суперечність; суперечка
прѣкрасити, -крашѫ, -краситъ	док.–	прикрасити
прѣкратити, -краштѫ, -кратитъ	док.–	скоротити; обмежити; припинити
прѣкратьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	короткий; обмежений
прѣкраштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	переривати; порушувати
прѣкраштениѥ, -ѥмъ	с.–	перерва; перешкода
прѣкрижити, -жѫ, -житъ	док.–	перехрестити; перехреститися
прѣкръмити, -млѭ, -митъ	док.–	нагодувати
прѣкрьстити, -крьштѫ, -крьститъ	док.–	див. прѣкрижити
прѣкрьштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	хрестити; хреститися
прѣкрѣпъкъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	наймогутніший; найсильніший
прѣкоутити, -коуштѫ, -коутитъ	док.–	прикрасити; нарядити; вирядитися
прѣлаганиѥ, -ѥмъ	с.–	зміна
прѣлагати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	перекидуватися; змінювати; перетворювати; відхилятися; перекладати
прѣлазити, -лажѫ, -лазитъ	недок.–	перелізати
прѣливати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	переливати; заливати
прѣлити сѧ, -лиѭ сѧ, -лиѥтъ сѧ	док.–	перелитися; переповнитися
прѣлихъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	зайвий; безмежний
прѣлиштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	обманювати, вводити в оману
прѣлогъ, -омъ	ч.–	пронос, дизентерія
прѣложениѥ, -ѥмъ	с.–	перетворення; зміна; переклад
прѣложити, -жѫ, -житъ	док.–	перенести; перекласти; перетворити; змінити; вдатися
прѣломити, -млѭ, -митъ	док.–	зломити; переломити; розломити
прѣломлѥниѥ, -ѥмъ	с.–	ламання; переломлення, преломлення
прѣльстити, -льштѫ, -льститъ	док.–	обманути, ввести в оману; звабити; звабитися
прѣльсть, -ьмъ	ж.–	підступ; брехня; помилка; омана
прѣльстьникъ, -омъ	ч.–	звабник; брехун; віроломна особа
прѣльстьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	оманливий; звабливий
прѣльштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	обдурювати; зваблювати; помилятися
прѣльштениѥ, -ѥмъ	с.–	див. прѣльсть

прѣлѣпъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	чудовий; благородний
прѣлѣсти, -лѣзѫ, -лѣзетъ	док.–	перелісти; перейти; переступити
прѣлѣ/атати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	перелітати
прѣлюбити, -блѭ, -битъ	док.–	полюбити
прѣлюбодѣи, -ѥмъ	ч.–	перелюбник, розпусник
прѣлюбодѣиство, -омъ	с.–	див. прѣлюбодѣяниѥ
прѣлюбодѣица, -амъ	ж., ч.–	перелюбниця; перелюбник
прѣлюбодѣяниѥ, -ѥмъ	с.–	перелюб, перелюбство
прѣлюбодѣяти, -дѣѭ, -дѣѥтъ	недок.–	чинити перелюб
прѣлюбы, -ъвамъ	ж.–	див. прѣлюбодѣяниѥ
прѣлюбьзнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	улюблений; милий, коханий
прѣлѫкавъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	найпідступніший; найгидкіший; диявол
прѣмагати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	долати; панувати
прѣмати, -єрьмъ	ж.–	праматір
прѣмимо	прийм.–	поза
прѣминовати, -ноуѭ, -ноуѥтъ	недок.–	переступати; переходити; проходити; минати
прѣминѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	переступити; перейти; пройти; минути
прѣмлъчати, -чѫ, -читъ	док.–	замовкнути; помовчати; втаїти
прѣмо	присл., прийм.–	напроти; супроти; перед
прѣмошти, -могѫ, -можетъ	док.–	подолати; перемогти; набратися сил
прѣмоштьнъ, -ыи	прикм.–	Всемогутній
прѣмоудити, -моуждѫ, -моудитъ	док.–	підождати; забаритися; згаяти час
прѣмъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	рівний; прямий; подібний;
прѣмъ, -омъ	ч.–	ровесник
прѣмъногъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	численний; неосяжний; незлічений
прѣмь	присл.–	правильно; прямо (йти, їхати)
прѣмьдивъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	уповноважений; зобов'язаний
прѣмьнь, -я, -є (-ии, -яя, -єє)	прикм.–	протилежний
прѣмѣна, -амъ	ж.–	зміна; обмін
прѣмѣнити, -нѭ, -нитъ	док.–	перетворити; змінити, замінити; обміняти; відвернутися
прѣмѣнениѥ, -ѥмъ	с.–	див. прѣмѣна
прѣмѣрити, -рѭ, -ритъ	док.–	виміряти, обміряти; зважити
прѣмѫдрити, -рѭ, -ритъ	док.–	перехитрити; обдурити
прѣмѫдрость, -ьмъ	ж.–	премудрість, справжня віра; знання

прѣмѫдръ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	мудрий; передбачливий; далекоглядний; хитрий; спритний
прѣмѫдряти сѧ, -ряѭ сѧ, -ряѥтъ сѧ	недок.–	мудрувати; міркувати; гордувати
прѣнемаганиѥ, -ѥмъ	с.–	безсилля; слабодухість
прѣнемагати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	знемагати; занепадати духом; бути необачним, необережним
прѣнемошти, -могѫ, -можетъ	док.–	заслабнути; занедужати; занепасти духом
прѣнесениѥ, -ѥмъ	с.–	перенесення
прѣнести, -сѫ, -сетъ	док.–	перенести; змінити
прѣносити, -ношѫ, -носитъ	недок.–	переносити; змінювати
прѣносъ, -омъ	ч.–	див. **прѣнесениѥ**
прѣовидѣти, -виждѫ, -видитъ	док.–	образити; зневажити; погордувати
прѣобладати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	владарювати, панувати
прѣоблѣшти сѧ, -лѣкѫ сѧ, -лѣчетъ сѧ	док.–	переодягнутися; перетворитися; перевтілитися
прѣображати сѧ, -жаѭ сѧ, -жаѥтъ сѧ	недок.–	перетворюватися; перевтілюватися; приймати інший, особливий вигляд, преображатися – **про Преображення Ісуса Христа на горі Тавор*
прѣображениѥ, -ѥмъ	с.–	перетворення; перевтілення; зміна; Преображення – **дванадесяте нерухоме господське свято на честь Преображення Ісуса Христа, яке Церква відзначає 6 серпня (за нов. стилем 19 серпня)*
прѣобразити, -ражѫ, -разитъ	док.–	перетворити; перевтілити; преобразити; преобразитися, прийняти інший, особливий вигляд
прѣобразовати сѧ, -зоуѭ сѧ, -зоуѥтъ сѧ	недок.–	перетворитися; пристосуватися
прѣодолѣти, -лѣѭ, -лѣѥтъ	док.–	подолати; перемогти
прѣодръжати, -жѫ, -житъ	недок.–	володіти; тримати в руках
прѣпинаниѥ, -ѥмъ	с.–	пастка
прѣпирати, -раѭ, -раѥтъ 1	недок.–	топтати; зневажати; оскверняти

прѣпирати, -раѭ, -раѥтъ 2	недок.–	умовляти; переконувати; запевняти
прѣписати, -пишѫ, -пишетъ	док.–	переписати; приписати; привласнити
прѣпитати, -таѭ, -таѥтъ	недок., док.–	годувати, нагодувати; забезпечувати, запезпечити
прѣпитѣти, -тѣѭ, -тѣѥтъ	док.–	нагодувати; забезпечити
прѣплавати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	перепливати, пропливати
прѣпладьние, -ѥмъ	с.–	південь
прѣплоути, -пловѫ, -пловетъ	док.–	переплисти, проплисти; переправитися
прѣплыти, -лывѫ, -лыветъ	док.–	див. **прѣплоути**
прѣпобѣждати, -ждаѭ, -ждаѥтъ	недок.–	здобувати цілковиту перемогу
прѣподаяти, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	давати, надавати
прѣподобие, -ѥмъ	с.–	святість, праведність
прѣподобьно/ѣ	присл.–	свято, праведно
прѣподобьнъ, -а, -о(-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	святий, праведний; благочестивий; достойний
прѣподобьствие, -ѥмъ	с.–	святість, праведність
прѣподобьство, -омъ	с.–	див. **прѣподобьствие**
прѣпокоити, -коѭ, -коитъ	док.–	заспокоїти
прѣполовити, -влѭ, -витъ	док.–	досягти половини, середини
прѣполовлениѥ, -ѥмъ	с.–	половина
прѣпоясание, -ѥмъ	с.–	набедрена пов'язка
прѣпоясати, -пояшѫ, -пояшетъ	док.–	заперезатися, підперезатися
прѣпоясъ, -омъ	ч.–	пояс; ремінь
прѣпровождати, -ждаѭ, -ждаѥтъ	недок.–	проводити (час)
прѣпроводити, -вождѫ, -водитъ	док.–	провести (час)
прѣпростие, -ѥмъ	с.–	щирість, відвертість; простота
прѣпросто/ѣ	присл.–	щиро, відверто; просто
прѣпростъ, -а, -о(-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	щирий, простий; відвертий
прѣпростыни, -ямъ	ж.–	див. **прѣпростие**
прѣпрость, -ьмъ 1	ж.–	див. **прѣпростие**
прѣпрость 2	присл.–	просто; коротко; на перший погляд
прѣпьрѣние, -ѥмъ	с.–	умовляння
прѣпьрѣти, -пьрѭ, -пьритъ	док.–	умовити; переконати; перемогти (у диспуті); вступити у суперечку
прѣпьра, -амъ	ж.–	див. **прѣпьрѣние**
прѣпѣти, -поѭ, -поѥтъ	недок.–	співати; торжествувати
прѣпѣтъ, -а, -о(-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	славетний, преславний; незрівнянний
прѣпѧти, -пьнѫ, -пьнетъ	док.–	напнути, натягнути

прѣрешти, -рекѫ, -речетъ	док.–	посваритися
прѣристати, -риштѫ, -риштетъ	недок.–	пробігати, перебігати
прѣрицати, -цаѭ, -цаѥтъ	недок.–	умовляти; переконувати; суперечити; перечити
прѣровъ, -омъ	ч.–	прірва; рів; яма
прѣрѣканиѥ, -ѥмъ	с.–	суперечка; сварка; відсіч
прѣрѣкати, -каѭ, -каѥтъ	недок.–	умовляти; розмовляти; обговорювати; суперечити, перечити
прѣрѣковати, -коуѭ, -коуѥтъ	недок.–	додавати; приєднувати
прѣсаждати, -ждаѭ, -ждаѥтъ	недок.–	пересаджувати
прѣсвѣтьло	присл.–	світло; ясно; блискуче
прѣсвѣтьлъ, -а, -о (-ый, -ая, -оѥ)	прикм.–	світлий; ясний; яскравий; уславлений; пресвітлий
прѣсвѣтьльство, -омъ	с.–	сяйво, ясність; слава
прѣсвѧтъ, -а, -о (-ый, -ая, -оѥ)	прикм.–	святійший, пресвятий
прѣселити, -лѭ, -литъ	док.–	переселити; виселити; вигнати; переселитися; рушити
прѣсельникъ, -омъ	ч.–	переселенець; вигнанець; чужинець
прѣселѥниѥ, -ѥмъ	с.–	переселення; вигнання
прѣсила, -амъ	ж.–	сила; міць; потуга; велич
прѣсити, -лѭ, -литъ	док.–	подолати; здолати; осилити
прѣсильнъ, -а, -о (-ый, -ая, -оѥ)	прикм.–	величний, маєстатний
прѣславьнъ, -а, -о (-ый, -ая, -оѥ)	прикм.–	уславлений, прославлений; знаменитий
прѣслоушаниѥ, -ѥмъ	с.–	непослух, непокора
прѣслоушати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок.–	не слухатися, не підкорятися
прѣсмыкати сѧ, -каѭ сѧ, -каѥтъ сѧ	недок.–	повзати
прѣснъ, -а, -о (-ый, -ая, -оѥ)	прикм.–	новий; недавній
прѣспѣвати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	переважати; долати; виокремлюватися
прѣспѣ(я)ниѥ, -ѥмъ	с.–	перевага
прѣспѣти, -пѣѭ, -пѣѥтъ	док.–	перевищити; здолати; виокремитися
прѣспѣяти, -пѣѭ, -пѣѥтъ	недок.–	див. прѣспѣвати
прѣставити, -влѭ, -витъ	док.–	перенести; переставити; померти, переставитися; усунути; відмінити; змінити; визначити
прѣставляти, -вляѭ, -вляѥтъ	недок.–	переставляти; переносити; умирати, переставлятися; змінювати; визначати
прѣставлѥниѥ, -ѥмъ	с.–	переселення; кончина; усунення
прѣстаръ, -а, -о (-ый, -ая, -оѥ)	прикм.–	престарілий; немічний

прѣстати, -танѭ, -танетъ	док.–	перестати; постати
прѣстаяти, -стаѭ, -стаѥтъ	недок.–	переставати; поставати
прѣстигновениѥ, -ѥмъ	с.–	випередження
прѣстигнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	випередити; переважити
прѣстиѕати, -ѕаѭ, -ѕаѥтъ	недок.–	випереджати; переважати
прѣстолъ, -омъ	ч.–	місце для сидіння; крісло; трон; престол
прѣстольникъ, -омъ	ч.–	патріарх; Папа
прѣстояниѥ, -ѥмъ	с.–	присутність; наявність; служіння;
прѣстояти, -стоѭ, -стоитъ	недок.–	стояти; бути присутнім; служити; допомагати
прѣстрадати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	переносити, терпіти
прѣстрадати, -раждѫ, -раждетъ	док.–	перенести, витерпіти
прѣстрашьнъ, -а, -о (-ын, -ая, -оѥ)	прикм.–	переляканий; страшний
прѣстѫпати, -паѭ, -паѥтъ	недок.–	переступати; переходити; порушувати; відвертатися; відступати
прѣстѫпити, -плѭ, -питъ	док.–	перейти; переступити; порушити; відступити; відвернутися
прѣстѫпленикъ, -омъ	ч.–	злочинець; винуватець; відступник
прѣстѫплениѥ, -ѥмъ	с.–	порушення; вина; злочин
прѣстѫпоклятиѥ, -ѥмъ	с.–	лжеприсяга
прѣстѫпьникъ, -омъ	ч.–	див. **прѣстѫпленикъ**
прѣстѫпьнъ, -а, -о (-ын, -ая, -оѥ)	прикм.–	злочинний; протизаконний
прѣсъвръшенъ, -а, -о (-ын, -ая, -оѥ)	прикм.–	найдосконаліший
прѣсъхнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	висохнути
прѣсѣданиѥ, -ѥмъ	с.–	розривання; тріскання
прѣсѣдѣти, -сѣждѫ, -сѣдитъ	недок.–	причаїтися в засідці
прѣсѣкнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	перерубати, розрубати
прѣсѣсти сѧ, -сѧдѫ сѧ, -сѧдетъ сѧ	док.–	розірватися; тріснути
прѣсѣшти, -сѣкѫ, -сѣчетъ	док.–	див. **прѣсѣкнѫти**
прѣсѧѕати, -сѧжѫ, -сѧжетъ	недок.–	перехоплювати
прѣсѫштьно	присл.–	надприродно; неймовірно
прѣсѫштьнъ, -а, -о (-ын, -ая, -оѥ)	прикм.–	надприродний; неймовірний
прѣсѫчити, -чѫ, -читъ	док.–	висушити
прѣтваряти, -ряѭ, -ряѥтъ	недок.–	змінювати; перетворювати; втілювати
прѣтворити, -рѭ, -ритъ	док.–	змінити; перетворити; втілити; використати

прѣтешти, -текѫ, -течетъ	док.–	оббігти; перебігти; пройти; минути
прѣтечениѥ, -ѥмъ	с.–	течія
прѣтирати, -раѭ, -раѥтъ	недок.–	перерізувати; різати
прѣтити, прѣштѫ, прѣтитъ	недок.–	погрожувати; загрожувати; докоряти; умовляти; наказувати; обурюватися; хвилюватися
прѣтроудити, -роуждѫ, -роудитъ	док.–	вимучити; втомити
прѣтръгати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	переривати, уривати
прѣтръгнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	перервати, урвати
прѣтръѕати, -ѕаѭ, -ѕаѥтъ	недок.–	див. прѣтръгати
прѣтръпляти, -пляѭ, -пляѥтъ	недок.–	терпіти; переносити; присвячувати; очікувати
прѣтръпѣвати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	див. прѣтръпляти
прѣтръпѣниѥ, -ѥмъ	с.–	терпіння; терпеливість
прѣтръпѣти, -плѭ, -питъ	док.–	стерпіти; перенести; присвятити; витримати; залишитися
прѣтрѣбивъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	цікавий
прѣтрѣти, -търѫ, -търетъ	док.–	розрізати, перерізати
прѣтъкновениѥ, -ѥмъ	с.–	перешкода
прѣтъкнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	спіткнутися; наткнутися
прѣтыканиѥ, -ѥмъ	с.–	перешкода; обурення; образа
прѣтыкати, -каѭ, -каѥтъ	недок.–	перешкоджати; зачіпати; спотикатися; ображатися; обурюватися
прѣтьба, -амъ	ж.–	погроза
прѣтьма, -амъ	ж.–	цілковита пітьма;
прѣтѣкати, -каѭ, -каѥтъ	недок.–	випереджати
прѣтѧгнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	заперезати
прѣтѧжа, -амъ	ж.–	упряж
прѣтѧжати, -жѫ, -житъ	недок.–	домовлятися, укладати угоду
прѣоудолѣти, -лѣѭ, -лѣѥтъ	док.–	подолати
прѣоукрасити, -крашѫ, -краситъ	док.–	прикрасити
прѣфация, -ямъ	ж.–	префація, вступна молитва
прѣхаждати, -ждаѭ, -ждаѥтъ	недок.–	переходити; проходити
прѣхвалити, -лѭ, -литъ	недок.–	вихваляти; оспівувати
прѣхвальнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	достойний; славний; шановний
прѣходити, -хождѫ, -ходитъ	недок.–	переходити; проходити; переважати
прѣходиште, -ѥмъ	с.–	прохід; перехід; стежка
прѣходьница, -амъ	ж.–	стара діва
прѣходьць, -ѥмъ	ч.–	човен

прѣхождениѥ, -ѥмъ	с.–	перехід; шлях, дорога
прѣштениѥ, -ѥмъ	с.–	погроза; кара; пімста; застереження
прѣчистъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	пречистий, найчистіший
прѣчоудити сѧ, -чоуждѫ сѧ, -чоудитъ сѧ	док.–	здивуватися
прѣчьсть, -ьмъ	ж.–	щедрість; доброчинність
прѣчьстьнъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	вельмишановний; доброчинний
прѣшьсть, -ьмъ	ж.–	перехід
прѣꙗхати, -ꙗдѫ, -ꙗдетъ	док.–	переїхати; переправитися
прѣѩти, -имѫ, -иметъ	док.–	взяти; схопити; прийняти; схопити; захопити
прѧсти, прѧдѫ, прѧдетъ	недок.–	прясти
прѧтати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	придушувати; перешкоджати; заборонювати
прѫгъ, -омъ	ч.–	саранча
прѫдьнъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	скелястий; кам'янистий
прѫжати сѧ, -жаѭ сѧ, -жаѥтъ сѧ	недок.–	кидатися
прѫтиѥ, -ѥмъ	с.–	пруття, різки
псалъмосъ, -омъ	ч.–	див. **псалъмъ**
псалъмъ, -омъ	ч.–	псалом – **одна зі 150 пісень, що складають Псалтир*
псалъмьникъ, -омъ	ч.–	особа, яка виконує псалми; дяк
псалътырь, -ѥмъ(-ьмъ)	ч. (ж.)-	псалтеріон – **гебрейський музичний інструмент, різновид єгипетської арфи, під акомпонемент якого виконували псалми;* Псалтир – **старозавітна біблійна книга; богослужбова книга, що містить тексти псалмів, які організовані у певному порядку*
птихиꙗ, -ꙗмъ	ж.–	притулок; богадільня
поустити, поуштѫ, поуститъ	док.–	відпустити; пустити; розвестися; покинути; послати; дозволити
поустошь, -ьмъ 1	ж.–	розбещеність
поустошь 2	присл.–	марно
поустошьнъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	пустий; марний
поустъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	пустий; безлюдний; покинутий; нещасний
поустыни, -ꙗмъ	ж.–	пустеля; пустка; спустошення; загибель
поустыньникъ, -омъ	ч.–	пустельник

поустыньнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	пустельний; пустельницький
поустьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	згубний
поуштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	пускати, відпускати, випускати; посилати; відправляти
поуштєница, -амъ	ж.–	відпущена, розлучена жінка
пъваниѥ, -ѥмъ	с.–	надія, сподівання, упования
пъвати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	надіятися, сподіватися, уповати; не падати духом; довіряти; покладатися
пътє/ѣньць, -ємъ	ч.–	пташеня
пътишть, -ємъ	с.–	див. **пътє/ѣньць**
пъ/ьтица, -амъ	ж.–	птах; птиця
пътичь, -я, -є	прикм.–	пташиний
пытаниѥ, -ѥмъ	с.–	дослідження; розстеження
пытати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	розстежувати; відчувати; розпитувати; бажати
пькълъ, -омъ	ч.–	смола; пекло; біс
пькъльнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	пекельний
пьраниѥ, -ѥмъ	с.–	зневага, зневажання
пьрати, пєрѫ, пєрєтъ 1	недок.–	топтати; придушувати; зневажати; прати
пьрати, пєрѫ, пєрєтъ 2	недок.–	витати, підноситися
пьрьць, -ємъ	ч.–	правник
пьрѣниѥ, -ѥмъ	с.–	заперечення
пьрѣти, пьрѭ, пьритъ	недок.–	заперечувати; не підкорятися; сперечатися; судитися; боротися
пьря, -ямъ	ж.–	спротив; заперечення; суперечка; сварка; чвари; судова справа; питання; здогад; перешкода; звіт
пьсало, -омъ	с.–	перо, різець
пь/исаниѥ, -ѥмъ	с.–	письмо; писання; написання; запис; напис; текст; твір
пь/исати, пишѫ, пишєтъ	недок., док.–	писати, написати; малювати, намалювати; зображувати, зобразити; показувати, показати
пьсии, -яя, -єє	прикм.–	собачий
пьстръ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	строкатий
пьсь, -ѥмъ	ч.–	пес, собака
пьсьскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. **пьсии**
пьсьскы	присл.–	по-собачому
пьхати, -хаѭ, -хаѥтъ	недок.–	бити; штовхати
пьхнѫти, -нѫ, -нєтъ	док.–	ударити; штовхнути

пьшеваниѥ, -ѥмъ	с.–	питання; проблеми
пьцьлъ, -омъ	ч.–	смола
пьцьльнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	смоляний
пьшеница, -амъ	ж.–	збіжжя, зерно; пшениця
пьшеничьнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	зерновий; пшеничний
пѣвьць, -ѥмъ	ч.–	співак; дяк
пѣговати, -гоуѭ, -гоуѥтъ	недок.–	піклуватися, доглядати
пѣготивъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	прокажений
пѣготы, -амъ	pl. t., ж.–	проказа; виразки
пѣгъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. **пьстръ**
пѣнити, -нѭ, -нитъ	недок.–	пінити; пінитися
пѣниѥ, -ѥмъ	с.–	спів; піснеспіви; гімн; хвала
пѣны, -амъ	pl. t., ж.–	піна
пѣнѧжьникъ, -омъ	ч.–	міняйло – **особа, що розмінювала та обмінювала гроші*
пѣнѧѕь, -ѥмъ	ж.–	монета; динарій
пѣснь, -ьмъ	ж.–	див. **пѣниѥ**
пѣсньствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	співати
пѣстоун(ьник)ъ, -омъ	ч.–	вихователь
пѣсъкъ, -омъ	ч.–	пісок
пѣтель, -ѥмъ	ч.–	півень
пѣти, поѭ, поѥтъ	недок.–	співати; служити (Літургію); вихваляти; прославляти
пѣтиѥ, -ѥмъ	с.–	спів; славоспів, піснеспів
пѣшь, -я, -є (-ии, -яя, -єє)	прикм.–	піший
пѣшьць, -ѥмъ	ч.–	піхотинець; пішохід
пѧдь, -ьмъ	ж.–	п’ядь
пѧсть, -ьмъ	ж.–	кулак
пѧта, -амъ	ж.–	п’ята
пѧтерицеѭ	присл.–	вп’яте
пѧтеръ, -а, -о	числ.–	п’ятеро
пѧти, пьнѫ, -пьнетъ	недок.–	розтягати
пѧтикостиѥ, -ѥмъ	с.–	П’ятдесятниця – **у Старому Заповіті свято на честь надання євреям Закону на 50-ий день виходу з єгипетської неволі, а також свято жнив та подяки;* - П’ятдесятниця, Зіслання Святого Духа, Трійця – **зіслання Святого Духа на апостолів, Богоматір на 50-ий день після Воскресіння Ісуса Христа; **християнське*

		*свято, яке Церква відзначає на честь Зіслання Св. Духа***пѧтъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)** числ.– п'ятий
пѧтъкъ, -омъ	ч.–	п'ятниця
пѧть	числ.–	п'ять
пѧтьдесѧтьница, -амъ	ж.–	див. **пѧтикостиѥ**
пѫпъ, -омъ	ч.–	зелений, недозрілий плід; недозріла смоква
пѫто, -омъ	с.–	пута, кайдани
пѫть, -ьмъ	ч.–	дорога, шлях; вулиця; напрям; прохід; подорож
пѫтьникъ, -омъ	ч.–	мандрівник, подорожній
пѫтьнъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	подорожній, мандрівний
пѫтьоутросиꙗ, -ꙗмъ	ж.–	див. **пѫтьшьствиѥ**
пѫтьшьствиѥ, -ѥмъ	с.–	шлях; подорож, мандрівка
пѫтьшьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	подорожувати, мандрувати
пѫчина, -амъ	ж.–	море; глибина; вир

Р

ра(а)въ/ь	невідм.–	равві, раббі – ******шанобливе звертання до староєврейських законовчителів*
раба, -амъ	ж.–	раба, рабиня, невільниця; служниця; дівчина
рабби	невідм.–	див. **ра(а)въ/ь**
рабинскъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	рабський, невільничий
рабичишть, -ѥмъ	ч.–	козачок, хлопчик-наймит
работа, -амъ	ж.–	рабство, неволя; служба
работаниѥ, -ѥмъ	с.–	див. **работа**
работати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	бути рабом, невільником; служити
работити, -бощѫ, -ботитъ	недок.–	підкорювати
работьникъ, -омъ	ч.–	слуга
работьнъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	рабський; підлеглий
рабъ, -омъ	ч.–	раб, невільник; підлеглий; слуга; служитель
рабыни, -ꙗмъ	ж.–	див. **раба**
рабьскы	присл.–	по-рабськи

раввоуни	невідм.–	див. **ра(а)въ/ь**
равьнаниѥ, -ѥмъ	с.–	справедливість
равьниѥ, -ѥмъ	с.–	рівність; рівнодення; справедливість
равьно	присл.–	рівно, однаково
равьновѣчьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	соприсносущий
равьнодоушьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	однодумний
равьнообразьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	однаковий, рівний
равьночьстьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	однаково шановний
равьноѥстьствьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	однаковий за природою, суттю
равьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	рівний; плоский; однаковий; прямий; правильний
равьньство, -омъ	с.–	рівність; рівномірність; однаковість
равьнениѥ, -ѥмъ	с.–	див. **равьньство**
ради	прийм.–	для; задля; через
радованиѥ, -ѥмъ	с.–	радість; радощі
радованьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	радісний
радовати сѧ, -доуѭ сѧ, -доуѥтъ сѧ	недок.–	радіти, тішитися
радость, -ьмъ	ж.–	радість; веселощі; торжество
радостьникъ, -омъ	ч.–	той, хто несе радість
радостьно	присл.–	радісно
радостьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	радісний
радошта, -амъ	ж.–	див. **радованиѥ**
радъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	радісний; веселий; охочий
раждаиѥ, -ѥмъ	с.–	народження
раждати, -ждаѭ, -ждаѥтъ	недок.–	народжувати
раждегнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	переплавити; очистити
раждежениѥ, -ѥмъ	с.–	спалах; пожежа; вогонь
раждешти, -ждегѫ, -раждетъ	док.–	запалити; розпалити; підпалити; спалахнути; розгорітися; розжарити; переплавити; очистити
раждигати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	розпалювати; підпалювати; розжарюватися; палати
раждиѕаниѥ, -ѥмъ	с.–	вогонь; жар
раждиѕати, -ѕаѭ, -ѕаѥтъ	недок.–	див. **раждигати**
раждиѥ, -ѥмъ	с.–	пагін; гілка; хмиз
ражьнъ, -омъ	ч.–	рожен; кіл

разарятн, -раѭ, -раѥтъ	недок.–	руйнувати; розоряти; знищувати; винищувати; порушувати
разбивати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	розбивати; дробити; стрясати
разбити, -биѭ, -биѥтъ	док.–	розбити; роздробити; стрясти; пограбувати
разбои, -ѥмъ	ч.–	злочин; убивство; грабунок
разбоиникъ, -омъ	ч.–	злочинець; убивця; розбійник
разбоиство, -омъ	с.–	див. **разбои**
разболѣниѥ, -ѥмъ	с.–	хвороба
разболѣти(сѧ), -лѭ(сѧ), -литъ (сѧ)	док.–	занедужати, захворіти
разбоуяти, -яѭ, -яѥтъ	док.–	загордитися
разварити, -рѭ, -ритъ	док.–	розварити; розплавити; розпалити
разварятн, -ряѭ, -ряѥтъ	недок.–	розварювати; розплавлювати; розпалювати
развеличати сѧ, -чаѭ сѧ, -чаѥтъ сѧ	док.–	див. **разбоуяти**
развести, -ведѫ, -ведетъ	док.–	розвести; розлучити
развлачити, -чѫ, -читъ	недок.–	розганяти
разводити сѧ, -вождѫ сѧ, -водитъ сѧ	недок.–	розкриватися; розверзатися
развратити, -раштѫ, -ратитъ	док.–	зруйнувати; знищити; зіпсувати; розбестити; відвернути
развратьникъ, -омъ	ч.–	руйнівник; розпусник
развраштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	руйнувати; нищити; псувати; розбещувати; відвертатися; відступати
развраштениѥ, -ѥмъ	с.–	зіпсуття; розбещеність; зло
разврьзати, -заѭ, -заѥтъ	недок.–	розкривати; розколювати; викидати
разврьзениѥ, -ѥмъ	с.–	хвилювання
разврѣсти, -врьзѫ, -врьзетъ	док.–	розкрити; відчинити; відкрити; розколоти; розірвати; викинути; схвилювати
разврѣшти, -врьгѫ, -врьжетъ	док.–	відкинути; розбити; розколоти; розкрити
развѣ	прийм., спол., присл.–	поза; за; без; окрім, опріч; лише; хіба; але; виключно
развѣвати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	розвівати; розвіювати
развѣтъ, -омъ	ч.–	хвилювання; обурення; підбурення; умовляння
развѣштавати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	хвилювати; обурювати; підбурювати; умовляти

развѣштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	див. развѣштавати
разгарати сѧ, -раѭ сѧ, -раѥтъ сѧ	недок.–	розгорятися
разгнити сѧ, -ниѭ сѧ, -ниѥтъ сѧ	док.–	розкластися, згнити
разгнѣвати, -ваѭ, -ваѥтъ	док.–	розгнівати; роздратувати; обуритися; розсердитися
разгнѣвити, -влѭ, -витъ	док.–	див. разгнѣвати
разгонити, -нѭ, -нитъ	недок.–	розганяти
разгорѣти сѧ, -рѭ сѧ, -ритъ сѧ	док.–	розгорітися; спалахнути
разграбити, -блѭ, -битъ	док.–	пограбувати, розграбувати
разграблениѥ, -ѥмъ	с.–	пограбування, грабунок
разгрърдѣти, -дѣѭ, -дѣѥтъ	док.–	загордитися
разгрѣти, -рѣѭ, -рѣѥтъ	недок., док.–	розігрівати, розігріти; зігрівати, зігріти; розпалювати, розпалити
разгънати, раждєнѫ, раждєнетъ	док.–	розігнати; розсіяти
разгнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	розгорнути; розкрити
раздавати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	роздавати
раздавьникъ, -омъ	ч.–	дарувальник; благочинець; особа, яка щось роздає
разданиѥ, -ѥмъ	с.–	роздача, роздавання
раздати, -дамь, -дастъ	док.–	роздати; дати
раздаяти, -даѭ, -даѥтъ	док.–	див. раздати
раздвигнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	відкрити, розкрити
раздвижениѥ, -ѥмъ	с.–	відкриття; розкривання
раздираниѥ, -ѥмъ	с.–	розкол, розрив
раздирати, -раѭ, -раѥтъ	недок.–	розколювати; розривати, рвати
раздоръ, -омъ	ч.–	розбрат; скандал; обурення, незгода
раздрабляти, -ляѭ, -ляѥтъ	недок.–	дробити, роздроблювати; розламувати
раздражати, -жаѭ, -жаѥтъ 1	недок.–	сердити, дратувати
раздражати, -жаѭ, -жаѥтъ 2	недок.–	заохочувати
раздражениѥ, -ѥмъ	с.–	дратливість; запальність
раздражити, -жѫ, -житъ 1	док.–	розсердити, роздратувати; обуритися
раздражити, -жѫ, -житъ 2	док.–	заохотити
раздразити, -дражѫ, -дражитъ	док.–	збити, повалити; розбити
раздробити, -блѭ, -битъ	док.–	роздробити; розламати
раздроушати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок.–	руйнувати; ламати; нищити; усувати; виривати
раздроушениѥ, -ѥмъ	с.–	руйнування; загибель; усунення
раздроушити, -шѫ, -шитъ	док.–	зруйнувати; поламати; зламати; розбити; знищити; розгромити; відмінити

раздроушьникъ, -омъ	ч.–	руйнівник, нищитель
раздрѣшати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок.–	розв'язувати; визволяти; прощати; розривати; звільняти, відпускати, розрішати; усувати; умирати; вирішувати
раздрѣшениѥ, -ѥмъ	с.–	визволення; прощення, відпущення, розрішення; усунення; розділення; віділення; вирішення
раздрѣшити, -шѫ, -шитъ	док.–	розв'язати; визволити; простити; розірвати; звільнити, відпустити, розрішити; вирішити; усунути; умерти
раздрѧдитель, -ѥмъ	ч.–	особа, яка щось розділює, влаштовує
раздрѧдити, -рѧждѫ, -рѧдитъ	док.–	поділити; влаштувати
раздьраниѥ, -ѥмъ	с.–	розкол; розрив; кусок, шматок
раздьрати, -дерѫ, -деретъ	док.–	розірвати
раздѣвати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	розвіювати
раздѣлитель, -ѥмъ	ч.–	особа, яка щось розподіляє
раздѣдити, -лѭ, -литъ	док.–	розділити; поділити; відділити; виділити; відрізнити; вирізнити
раздѣлиѥ, -ѥмъ	с.–	відмінність; різниця
раздѣльно	присл.–	окремо; точно; ясно; зрозуміло
раздѣльнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	окремий; різний; зрозумілий
раздѣляти, -ляѭ, -ляѥтъ	недок.–	розділяти; розподіляти; виділяти; відрізняти; вирізняти; воцарятися
раздѣлѥниѥ, -ѥмъ	с.–	розділення; відмінність; частина; розрізнення
раздѣлѥно	присл.–	по-іншому; інакше
разити сѧ, -идѫ сѧ, -идетъ сѧ	док.–	розійтися; розбігтися
разлатъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	широкий
различати сѧ, -чаѭ сѧ, -чаѥтъ сѧ	недок.–	змінюватися
различениѥ, -ѥмъ	с.–	розлука; відлучення
различиѥ, -ѥмъ	с.–	відмінність; різноманітність; зміна; протилежність
различь	присл.–	по-іншому; інакше; по-різному
различьно/ѣ	присл.–	всіляко; різноманітно; суперечливо

различьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	різний; різноманітний; відмінний; чудовий; суперечливий
различьствиѥ, -ѥмъ	с.–	різноманіття; відмінність; мінливість
разлияти сѧ, -лѣѭ сѧ, -лѣѥтъ сѧ	док.–	розлитися; розселитися
разложити, -жѫ, -житъ	док.–	зруйнувати; розорити
разлѣнити сѧ, -ниѭ сѧ, -нитъ сѧ	док.–	збайдужіти; не потурбуватися; знехтувати
разлѫка, -амъ	ж.–	розлука; прощання
разлѫчати, -чаѭ, -чаѥтъ	недок.–	розділяти; відділяти; відокремлювати; розлучати; розходитися; покидати; відрізнятися
разлѫчениѥ, -ѥмъ	с.–	розділення; відокремлення; різниця, відмінність
разлѫчити, -чѫ, -читъ	док.–	розділити; відділити; відокремити; розлучити; розійтися; покинути; відрізнити
размести, -метѫ, -мететъ	док.–	розкидувати; руйнувати
размоуждениѥ, -ѥмъ	с.–	затримка, зволікання
размыслити, -мышлѭ, -мыслитъ	док.–	обдумати, обміркувати; передумати; обуритися
размыслиѥ, -ѥмъ	с.–	вагання, сумнів
размыслъ, -омъ	ч.–	міркування
размышляи, -ѥмъ	ч.–	розум; думка, гадка
размышляти, -ляѭ, -ляѥтъ	недок.–	обмірковувати, вагатися; сумніватися
размышлѥниѥ, -ѥмъ	с.–	міркування; вагання, сумнів
размѣжити, -жѫ, -житъ	док.–	розкрити; відімкнути; відчинити
размѣрити, -рѭ, -ритъ	док.–	розміряти; виміряти
размѣряти, -ряѭ, -ряѥтъ	недок.–	розмірювати; вимірювати; міряти
размѣсити, -сѫ, -ситъ	док.–	перемішати, розмішати; змішати; спантеличити; ввести в оману
размѣсьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	окремий; відокремлений
размѣшати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок.–	спантеличувати; вводити в оману; порушувати; розділяти; відокремлювати
размѣшениѥ, -ѥмъ	с.–	сум'яття; суміш; розчин; ліки; поділ; відлучення
размѣшьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	змішаний
разноурѣти, -рѣѭ, -рѣѥтъ	док.–	загинути, бути знищеним

разорати, -рѭ, -рєтъ	док.–	розорати, зорати
разорити, -рѭ, -ритъ	док.–	зруйнувати; розбити; розорити; знищити; здолати; відкинути; відмінити; порушити; позбавити
разорьнъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	нечинний; зруйнований
разорѥниѥ, -ѥмъ	с.–	руйнування; розорення; знищення; загибель; усунення; відмова
разоумивъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	розумний; розважливий; знаючий
разоумичьно	присл.–	розумно; слушно; обачно
разоумиѥ, -ѥмъ	с.–	розум; пізнання; розуміння
разоумъ, -омъ	ч.–	розум; мудрість; розважливість; знання; навички; розуміння; думка; дух; мислення; задум; значення
разоумьно	присл.–	мудро; слушно; ясно
разоумьнъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	розумний; знаючий; знаний, відомий; очевидний; певний; вірний; надійний; духовний
разоумѣвати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	розуміти; бути розумним, мудрим; знати; уміти; пізнавати; виявляти; знаходити; сприймати; спостерігати; думати; турбуватися
разоумѣниѥ, -ѥмъ	с.–	розум; знання; повчання; думка; дух; мислення; міркування; значення, симсл
разоумѣти, -мѣѭ, -мѣѥтъ	недок., док.–	розуміти, зрозуміти; збагнути; дізнаватися, дізнатися; з'ясовувати, з'ясувати; усвідомлювати, усвідомити; уміти, зуміти; відчувати, відчути; чути, почути; звертати, звернути увагу; розмірковувати, розміркувати; турбуватися, потурбуватися;
разьно	присл.–	по-різному; нарізно, окремо; особливо
разьноглаголати, -лѭ, -лєтъ	док.–	віддавати різні накази
разьнъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	різноманітний; окремий; особливий

разьньствити, -ньштвлѭ, -ньствитъ	док.–	розділити; віділити; відділитися
разьньствиѥ, -ѥмъ	с.–	різниця, відмінність
разьньство, -омъ	с.–	див. **разьньствиѥ**
разьньствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок., док.–	розрізнювати, розрізнити; відокремлювати, відокремити; наказувати, наказати; казати, сказати; вимовляти, вимовити
разьньствьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	різний; різноманітний; відмінний
раи, -ѥмъ	ч.–	рай
рака, -амъ	ж.–	могила; гробниця; рака, раква – **домовина, скринька, де зберігаються мощі Святих*
ракка	вигук	о нерозумний; дурню
рало, -омъ	с.–	соха; рало
рамо, -омъ	с.–	плече, рамено
рамѣньскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	вірменський
рана, -амъ	ж.–	рана; поранення; удар; побиття; тортури; біда; лихо
рано	присл.–	рано; вранці
рано, -омъ	с.–	ранок
ранъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	ранній; ранішній; весняний
раньнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	ранений
раньствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	ранити; бити; катувати
расвардниѥ, -ѥмъ	с.–	суперечка; сварка; чвари
расверѣпѣти, -пѣѭ, -пѣѥтъ	док.–	бути нестримним, збудженим
расказити, -кажѫ, -казитъ	док.–	порушити
раскаявати сѧ, -ваѭ сѧ, -ваѥтъ сѧ	недок.–	розкаюватися
раскаяниѥ, -ѥмъ	с.–	розкаяння
раскаяти сѧ, -каѭ сѧ, -каѥтъ сѧ	док.–	розкаятися, покаятися; засмутитися
раскврѣти, -рѫ, -ретъ	док.–	розплавити
раскольнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	роздвоєний; сповнений сумнівами
раскопавати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	розкопувати; викопувати; руйнувати
раскопати, -паѭ, -паѥтъ	док.–	розкопати; викопати; зруйнувати; знищити
раскривити, -влѭ, -витъ	док.–	викривити
раскропити, -плѭ, -питъ	док.–	окропити
раскропллениѥ, -ѥмъ	с.–	окроплення

раскрьстити, -крьштѫ, -крьститъ	док.–	розп'яти
раслаблꙗти сѧ, -лꙗѭ сѧ, -лꙗѥтъ сѧ	недок.–	слабнути
раслаблѥнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	паралізований; немічний
раслабѣти, -бѣѭ, -бѣѥтъ	док.–	ослабнути; стати немічним
раслоушати, -шаѭ, -шаѥтъ	док.–	почути; послухати
распада/ѥниѥ, -ѥмъ	с.–	тріщина
распадати сѧ, -даѭ сѧ, -даѥтъ сѧ	недок.–	тріскати; розвалюватися; розпадатися
распалина, -амъ	с.–	див. распада/ѥниѥ
распалꙗти сѧ, -лꙗѭ сѧ, -лꙗѥтъ сѧ	недок.–	розпікатися; палати
распалѥниѥ, -ѥмъ	с.–	спалах; пристрасть
распасти, -сѫ, -сетъ	док.–	пасти; наситити
распасти сѧ, -падѫ сѧ, -падетъ сѧ	док.–	розвалитися; розпастися
распачати сѧ, -чаѭ сѧ, -чаѥтъ сѧ	недок.–	сумніватися, вагатися
распачениѥ, -ѥмъ	с.–	сумнів; вагання
распинати, -наѭ, -наѥтъ	недок.–	простеляти; розпинати
расплаштати сѧ, -штаѭ сѧ, -штаѥтъ сѧ	недок.–	див. распачати сѧ
расплаштениѥ, -ѥмъ	с.–	див. распачениѥ
расплодити сѧ, -лождѫ сѧ, -лодитъ сѧ	док.–	розплодитися; розмножитися
расплоути сѧ, -ловѫ сѧ, -ловитъ сѧ	док.–	розсіятися
расподобити, -блѭ, -битъ	док.–	пересилитися; запанувати над собою
распонъ, -омъ	ч.–	див. распѧтиѥ
распрашити, -шѫ, -шитъ	док.–	розсіяти; розкидати; розігнати
распродати, -дамь, -дастъ	док.–	розпродати
распропинати, -наѭ, -наѥтъ	недок.–	розпинати
распространити, -нѭ, -нитъ	док.–	поширити
распрострѣти, -стьрѫ, -стьретъ	док.–	прослати; простерти
распрѧшти, -прѧгѫ, -прѧжетъ	док.–	роз'єднати; попустити; послабити
распрѫдити, -рѫждѫ, -рѫдитъ	док.–	зруйнувати; порушити
распоустити, -поуштѫ, -поуститъ	док.–	пустити; розпустити
распоустьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	відпускний; розлучувальний
распыхати сѧ, -хаѭ сѧ, -хаѥтъ сѧ	недок.–	розлючуватися
распьненъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	розп'ятий
распьрати, -перѫ, -перетъ	док.–	потоптати
распьрьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	суперечливий; розкольницький
распьрѣниѥ, -ѥмъ	с.–	див. распьрꙗ
распьрѣти сѧ, -пьрѭ сѧ, -пьритъ сѧ	док.–	завагатися; засумніватися
распьрꙗ, -ꙗмъ	ж.–	суперечка; чвара; сварка; обмірковування

распѧти, -пьнѫ, -пьнетъ	док.–	розтягнути; розстелити; натягнути; розп'яти
распѧтиѥ, -ѥмъ	с.–	розп'яття, хрест
распѫдити, -пѫждѫ, -пѫдитъ	док.–	розігнати; розлякати
распѫтиѥ, -ѥмъ	с.–	роздоріжжя; перехрестя; площа, майдан
расрамляти сѧ, -ляѭ сѧ, -ляѥтъ сѧ	недок.–	соромитися, встидатися
расръдити сѧ, -сръждѫ сѧ, -сръдитъ сѧ	недок., док.–	розходитися, розійтися; не погоджуватися, не погодитися; відрізнятися, відрізнитися; відхилятися, відхилитися
расръдиѥ, -ѥмъ	с.–	суперечність; відмінність; неузгодженість
раставляти, -вляѭ, -вляѥтъ	недок.–	розлучати; роз'єднувати; розкладати
растаити, -таѭ, -таитъ	док.–	розпустити; розправити
растачати, -чаѭ, -чаѥтъ	недок.–	розсіювати; витрачати; тринькати, марнувати
растаяти, -таѭ, -таѥтъ 1	недок., док.–	розплавляти, розплавити; розпускати, розпустити; розтоплюватися, розтопитися
растаяти, -таѭ, -таѥтъ 2	недок.–	зупинятися; застоюватися
растваряти, -ряѭ, -ряѥтъ	недок.–	змішувати; розчиняти
растворити, -рѭ, -ритъ	док.–	змішати; розчинити; розкрити; відкрити
растворѥниѥ, -ѥмъ	с.–	розчин; змішаний напій; обдарування
растєсати, -тєшѫ, -тєшетъ	док.–	розрубати; стяти
растєшти сѧ, -тєкѫ сѧ, -течетъ сѧ	док.–	розтектися
расти, растѫ, растетъ	недок.–	рости
растити, раштѫ, раститъ	док.–	вирощувати; відпускати; розмножуватися
растопити, -плѭ, -питъ	док.–	розплавити; розігріти
расточити, -чѫ, -читъ	док.–	розкидати; розсіяти; розігнати
растояти, -тоѭ, -тоитъ	недок.–	стояти осторонь; розрізняти
растраяти, -ряѭ, -ряѥтъ	недок.–	влаштовувати
растроити, -роѭ, -роитъ	док.–	влаштувати
растрошити, -шѫ, -шитъ	док.–	витратити, розтратити
растръганиѥ, -ѥмъ	с.–	терзання; муки, катування
растръгати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок., док.–	розривати, розірвати; терзати, розтерзати
растръгнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	розірвати; розтерзати; прорвати

растръѕаниѥ, -ѥмъ	с.–	розривання, шматування; шмат, кусок
растръѕати, -ѕаѭ, -ѕаѥтъ	недок., док.–	розривати, розірвати; терзати, розтерзати; нищити, знищити; обривати, обірвати
растръѕовати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	розривати; терзати
растрѣкати, -рѣчѫ, -рѣчетъ	недок.–	роздряпувати
растрѣлити, -лѭ, -литъ	док.–	влучити; роздратувати
растрѣшти, -трѣгѫ, -трѣжетъ	док.–	розірвати
растъ, -омъ	ч.–	зріст; постава
растьлати, -телѭ, -телетъ	док.–	скидати; знищувати
растьлити, -лѭ, -литъ	док.–	зіпсувати; знищити; погубити
растьлѣвати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	гинути
растьлѣниѥ, -ѥмъ	с.–	погибель, загибель
растьлѣти, -лѣѭ, -лѣѥтъ	док.–	загинути; стліти
растьнати, -наѭ, -наѥтъ	док.–	розколоти; розсікти
растѫпити сѧ, -плѭ сѧ, -питъ сѧ	док.–	розступитися
расѹти, расъпѫ, расъпетъ	док.–	розсипати; розсіяти
расѹтиѥ, -ѥмъ	с.–	розсіяння; знищення
расходити сѧ, -хождѫ сѧ, -ходитъ сѧ	недок.–	розходитися; розсіюватися; зникати; поширюватися; розливатися;
расходъ, -омъ	ч.–	роздоріжжя; перехрестя
расхождениѥ, -ѥмъ	с.–	зникнення; занепад; зменшення; брак
расхытати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	розхапувати; розкрадати
расхытити, -хыштѫ, -хытитъ	док.–	захопити; розхапати; розікрасти; пограбувати
расхыштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	грабувати; розкрадати
расхыштениѥ, -ѥмъ	с.–	грабунок; здобич
расцѣпити, -плѭ, -питъ	док.–	розщепити; розсікти
расъма(ш)тряти, -ряѭ, -ряѥтъ	недок.–	спостерігати; вивчати; судити; розмірковувати; вагатися; сумніватися; розрізняти; визначати
расъмотрити, -мотрѭ, -мотритъ	док.–	побачити; помітити; звернути увагу; вирішити; відрізнити; визначити
расъмотрьливъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	обачний; допитливий
расъмотрѥниѥ, -ѥмъ	с.–	розгляд; оглядини; обмірковування; розважливість; розрізнення; керування
расылати, -лаѭ, -лаѥтъ	недок.–	розсилати; поширювати

расыпати, -паѭ, -паѥтъ	недок.–	розсипати; розкидати; розливати; розширюватися
расыпати, -плѭ, -плетъ	док.–	розсипати; розкинути; розлити; розширитися
расѣвати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	розсівати
расѣдати сѧ, -даѭ сѧ, -даѥтъ сѧ	недок.–	тріскатися; лопатися
расѣкати, -каѭ, -каѥтъ	недок.–	розсікати; розділяти
расѣсти сѧ, -сѧдѫ сѧ, -сѧдетъ сѧ	док.–	розірватися; лопнути
расѣшти, -сѣкѫ, -сѣчетъ	док.–	розсікти; розрубати
расѣяниѥ, -ѥмъ	с.–	діаспора, розсіяння
расѣ(я)ти, -сѣѭ, -сѣѥтъ	док.–	розсіяти; розмножитися
расѫдити, -сѫждѫ, -сѫдитъ	док.–	розсудити; обдумати; обміркувати
расѫждати, -ждаѭ, -ждаѥтъ	недок.–	судити; обсуджувати; розрізняти; сперечатися
расѫждениѥ, -ѥмъ	с.–	думка; переконання
ратаи, -ѥмъ	ч.–	орач; землероб
ратоборьць, -ѥмъ	ч.–	завойовник, ворог
рать, -ьмъ	ж.–	війна; бій; військо
ратьникъ, -омъ	ч.–	ворог, супротивник
ратьничьскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. **ратьнъ**
ратьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	ворожий
раштениѥ, -ѥмъ	с.–	ріст; пагін, літорост; вік
раштеснѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	розсікти; розрубати
раштинити, -нѭ, -нитъ	док.–	виявити
раштисти, -штьтѫ, -штьтетъ	док.–	розрахувати; вирахувати; порахувати
раштитаниѥ, -ѥмъ	с.–	розрахунок
раштитати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	розподіляти
рачитель, -ѥмъ	ч.–	шанувальник, прихильник
рачити, -чѫ, -читъ	недок.–	хотіти; бажати; виявляти бажання
рачица, -амъ	ж.–	скарбонка, каса
раширити, -рѭ, -ритъ	док.–	розширити; розширитися; відкрити; розкрити
раширѣти, -рѣѭ, -рѣѥтъ	док.–	зміцніти; стати могутнім
раширяти, -ряѭ, -ряѥтъ	недок.–	поширювати
ребро, -омъ	с.–	ребро; бік; край
редъ, -омъ	ч.–	віз
ремениѥ, -ѥмъ	с.–	див. **ремень**
ремень, -еньмъ	ч.–	ремінь; ремінець
ремьство, -омъ	с.–	мистецтво; майстерність
реть, -ьмъ	ж.–	наполегливість, пильність; змагання; сварка

решти, рекѫ, речетъ	недок., док.–	говорити, сказати; повідомляти, повідомити; звинувачувати, звинуватити; провіщати, провістити; наказувати, наказати; називатися, назватися
реченнѥ, -ѥмъ	с.–	промова; вислів; назва, слово
ривати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	штовхати; наполягати
ригеонъ, -омъ	ч.–	край, район
риза, -амъ	ж.–	одяг; ризи; полотнище
ризьница, -амъ	ж.–	скарбниця
ризьно, -омъ	с.–	одяг
римлянинъ, -омъ	ч.–	римлянин
римѣнинъ, -омъ	ч.–	див. римлянинъ
римлянынnetwork, -ямъ	ж.–	римлянка
ри/оумьскъ, -а, -о (-ъын, -ая, -оѥ)	прикм.–	римський; латинський
ри/оумьскы	присл.–	по-римськи; по-латинськи
ринѫти сѧ, -нѫ сѧ, -нетъ сѧ	док.–	ринутися; кинутися
ристати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	бігати
риторикия, -ямъ	ж.–	риторика
риторъ, -омъ	ч.–	ритор, оратор, промовець; правник
риторьскъ, -а, -о (-ъын, -ая, -оѥ)	прикм.–	риторський, ораторський
риторьство, -омъ	с.–	ораторство; красномовність
рованин, -ѥмъ(-ямъ)	ч. (ж.)-	дарунок
ровъ, -омъ	ч.–	рів; яма; фундамент
ровьникъ, -омъ	ч.–	пропасть, провалля
рогатець, -ѥмъ	ч.–	рогатий, нечистий
рогозина, -амъ	ж.–	рогожа
рогъ, -омъ	ч.–	ріг
родильница, -амъ	ж.–	мати
родильнъ, -а, -о (-ъын, -ая, -оѥ)	прикм.–	природний
родитель, -ѥмъ	ч.–	батько; родич
родотворьць, -ѥмъ	ч.–	творець
родъ, -омъ	ч.–	народження; походження; рід; плід; урожай; сім'я; покоління; плем'я; народ; порода; природність; характер; спорідненість
родьствиѥ, -ѥмъ	с.–	народження; природність
родьство, -омъ	с.–	народження; рід, рідня
рожа, -амъ	ж.–	троянда
рожа/ьнъ, -а, -о (-ъын, -ая, -оѥ)	прикм.–	роговий
рожаньць, -ѥмъ	ч.–	лук; лук-самостріл
рождакъ, -омъ	ч.–	родич

рожданица, -амъ	ж.–	Рожаниця – **слов'янське поганське божество*
рожденик, -кмъ	с.–	народження; пологи; плід; рід; сім'я; рідня; плем'я; народ
рожденьство, -омъ	с.–	плем'я; народ
рождьствик, -кмъ	с.–	народження
рождьство, -омъ	с.–	народження; день народження; родословна; плем'я; народ; Різдво – **християнське свято на честь народження Ісуса Христа, яке Церква відзначає 25 грудня (за нов. стилем 7 січня)*
рождьствьнъ, -а, -о (-ын, -ая, -ок)	прикм.–	родинний; родовий
рожьць, -кмъ	ч.–	стручок
розвьнъ, -омъ	ч.–	ланцюг
розга, -амъ	ж.–	гілка
рои, -кмъ	ч.–	натовп
рокъ, -омъ	ч.–	термін; число; наказ; постанова
роса, -амъ	ж.–	роса; волога
росити, рошѫ, роситъ	недок.–	зрошувати; зволожувати
рота, -амъ	ж.–	клятва, присяга
ротити сѧ, роштѫ сѧ, ротитъ сѧ	недок.–	клястися, присягати
ротьникъ, -омъ	ч.–	змовник
роуда, -амъ	ж.–	руда; рудник
роуинъ, -омъ	ч.–	вересень
роуминъ, -омъ	ч.–	див. **римлянинъ**
роумѣнъ, -а, -о (-ын, -ая, -ок)	прикм.–	рум'яний
роуно, -омъ	с.–	шерсть; руно
роусальнѩ, -ямъ	ж.–	див. **пѧтикостия**
роусьскъ, -а, -о (-ын, -ая, -ок)	прикм.–	руський
роути, ровѫ, роветъ	недок.–	ревти, ревіти
роушити, -шѫ, -шитъ	док.–	зруйнувати; знищити
ръватва, -амъ	ж.–	рвання; ломота
ръвеникъ, -омъ	ч.–	криниця
ръдѣти сѧ, ръждѫ сѧ, ръдитъ сѧ	недок.–	червоніти
ръжда, -амъ	ж.–	іржа
ръжь, -ьмъ	ж.–	жито
ръзати, ръжѫ, ръжетъ	недок.–	іржати
ръпътаник, -кмъ	с.–	див. **ръпътъ**
ръпътати, -пъштѫ, -пъштетъ	недок.–	ремствувати, нарікати
ръпътъ, -омъ	ч.–	ремствування, нарікання
рътъ, -омъ	ч.–	ніс (корабля)

рыба, -амъ	ж.–	риба
рыбарь, -ѥмъ	ч.–	рибалка
рыбарьство, -омъ	с.–	рибальство
рыбитвъ, -омъ	ч.–	див. **рыбарь**
рыбица, -амъ	ж.–	рибка
рыданиѥ, -ѥмъ	с.–	ридання; старанність
рыдати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	ридати
рыждь, -я, -є	прикм.–	рудий
рыканиѥ, -ѥмъ	с.–	рев, рикання
рыкати, -каѭ, -каѥтъ	недок.–	ревіти, рикати
рыло, -омъ	с.–	мотика
рыс(в)ица, -амъ	ж.–	рись
рысь, -ьмъ	ч.–	рись
рыти, рыѭ, рыѥтъ	недок.–	рити; розкопувати
рьвьнивъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	ревний; ревнивий; сварливий;
рьвьнитель, -ѥмъ	ч.–	ревнитель, поборник
рьвьниѥ, -ѥмъ	с.–	ревність, старанність; заздрість; сварливість; гнів; обурення
рьвьнованиѥ, -ѥмъ	с.–	старанність
рьвьновати, -ноуѭ, -ноуѥтъ	недок.–	прагнути; ревнувати; заздрити
рьвьность, -ьмъ	ж.–	див. **рьвьниѥ**
рѣдъко	присл.–	рідко
рѣдъкъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	рідкий
рѣза, -амъ	ж.–	надріз; зарубка
рѣзаниѥ, -ѥмъ	с.–	див. **рѣза**
рѣзати, рѣжѫ, рѣжетъ	недок.–	різати
рѣка, -амъ	ж.–	ріка; потік; течія
рѣпиѥ, -ѥмъ	с.–	реп'ях
рѣснота, -амъ	ж.–	істина, правда
рѣснотивъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див **рѣснъ**
рѣснотивьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. **рѣснъ**
рѣснъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	істинний, правдивий; справжній
рѣснѣ	присл.–	істинно, воістину, справді
рѣчевьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	велемовний; говіркий
рѣчь, -ьмъ	ж.–	мова; мовлення; слово; вислів; присуд; змова; звинувачення; річ; справа; дійсність; пригода; випадок; спосіб; причина; привід; пропозиція
рѣчьникъ, -омъ	ч.–	звинувач
рѣчьно, -омъ	с.–	нижній одяг
рѣчьновати, -ноуѭ, -ноуѥтъ	недок.–	вимагати
рѣчьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	річковий

рѣшениѥ, -ѥмъ	с.–	рішення; прощення; відпущення
рѣшити, -шѫ, -шитъ	недок.–	розв'язувати; звільнювати; відпускати; усувати; вирішувати
рѣяти, рѣѭ, рѣѥтъ	недок.–	натискати; штовхати
рюти, ревѫ, реветъ	недок.–	ревіти
рѧдовьникъ, -омъ	ч.–	клирик, духовна особа
рѧдъ, -омъ(-ъмъ)	ч.–	ряд; порядок; послідовність; цикл; звання, ранг
рѧдьникъ, -омъ	ч.–	простолюдин
рѫганиѥ, -ѥмъ	с.–	див. **рѫгъ**
рѫгатель, -ѥмъ	ч.–	хулитель
рѫгати(сѧ), -гаѭ(сѧ), -гаѥтъ (сѧ)	недок.–	глузувати; насміхатися; знущатися
рѫготьнъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	глузливий; образливий
рѫгъ, -омъ	ч.–	глузування; знущання; наруга
рѫжениѥ, -ѥмъ	с.–	див. **рѫгъ**
рѫка, -амъ	ж.–	рука; обійми; гілка
рѫковѧть, -ьмъ	ж.–	сніп; ручка
рѫкопи/ьсаниѥ, -ѥмъ	с.–	боргове зобов'язання
рѫкотворениѥ, -ѥмъ	с.–	ідол
рѫкотворенъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	рукотворний, створений людиною
рѫчица, -амъ	ж.–	гілочка
рѫчька, -амъ	ж.–	посудина; глечик
рѫчьнъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	ручний

С

саваамьскъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	савейський
саваитьскъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	див. **саваамьскъ**
саваоѳ/товъ, -а, -о	прикм.–	Саваофів, Саваотів, Господа Сил
саваоѳ/тъ, -оу	sing. t., ч.–	Саваоф, Саваот – **назва-евфемізм Бога з первісним значенням "Господь Сил, Господь Військ(небесних)"*
савьловъ, -а, -о	прикм.–	Савлів
савьлъ, -омъ	ч.–	Савло; Савло – **перше ім'я апостола Павла*

саоулъ, -омъ	ч.–	див. савьлъ
савьль, -я, -є	прикм.–	див. савьвовъ
садити, саждѫ, -садитъ	недок., док.–	садити, посадити; насаджувати, насадити
садоу/океи, -ѥмъ	ч.–	садукей – **член юдейської секти, яка відкидала усну традицію, визнаючи лише Мойсеїв Закон*
садоу/окенскъ, -а, -о (-ъи, -ая, -оѥ)	прикм.–	садукейський
садъ, -омъ	ч.–	рослина; дерево; город; сад
сакъ, -омъ	ч.–	яструб
самари/ѣ/ѥнскъ, -а, -о (-ъи, -ая, -оѥ)	прикм.–	самаритянський
самаритѣнинъ, -омъ	ч.–	самаритянин
самарьскъ, -а, -о (-ъи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. самари/ѣ/ѥнскъ
самарѣи, -ѥмъ	ч.–	див. самаритѣнинъ
самовидьнѣ	присл.–	очевидно, явно, помітно
самовидьць, -ѥмъ	ч.–	очевидець, свідок
самовласть, -ьмъ	ж.–	власна воля, волевияв
самовластьнъ, -а, -о (-ъи, -ая, -оѥ)	прикм.–	вольовий; свавільний
самовластьць, -ѥмъ	ч.–	самодержець, монарх, цісар, кесар, імператор
самовольнъ, -а, -о (-ъи, -ая, -оѥ)	прикм.–	добровільний, охочий; свідомий; усвідомлений; свавільний
самодръжитель, -ѥмъ	ч.–	див. самовластьць
самодръжьць, -ѥмъ	ч.–	див. самовластьць
самодѣльникъ, -омъ	ч.–	зачинатель
самоизвольнъ, -а, -о (-ъи, -ая, -оѥ)	прикм.–	добровільний
самолюбьць, -ѥмъ	ч.–	самолюб, егоїст
самоприхожаи, -ѥмъ	ч.–	перебіжчик, перекинчик
саморастъи, -ая, -оѥ	прикм.–	дикорослий
самотворньнъ, -а, -о (-ъи, -ая, -оѥ)	прикм.–	власний
самохоть, -ьмъ	ж.–	див. самовласть
самохотьнѣ	присл.–	добровільно
самъ, -а, -о	займ.–	сам; цей; той; єдиний; весь
самъчии, -ѥмъ	ч.–	префект; управитель
сановитъ, -а, -о (-ъи, -ая, -оѥ)	прикм.–	знатний; сановний; родовитий
санолюбьць, -ѥмъ	с.–	кар'єрист
санъ, -омъ(-ъмъ)	ч.–	чин, сан
санъдалия, -ямъ	ж.–	сандаля

санѣтъ, -а, -о (-ын, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	святий
сань, -ьмъ	ж.–	змій, дракон
сапогъ, -омъ	ч.–	черевик; чобіт
сап/мъфиръ-омъ	ч.–	сапфір
саръра, -ы	sing. t. ж.–	Сарра – **другe ім'я Сари, дружини Авраама, присвоєне їй Богом, яке означає "мати народів"*
саръринъ, -а, -о	прикм.–	Саррин
сасъ, -омъ	ч.–	саксонець
сатъ, -омъ	ч.–	сат – **міра рідких та сипучих тіл, яка дорівнює прибл. 12 літрам*
са(пъ)фиросъ, -омъ	ч.–	див. **сап/мъфиръ**
сварити, -рѭ, -ритъ	недок.–	докоряти; лаяти, сварити; сперечатися; судити; судитися
сваръ, -омъ	ч.–	сварка; суперечка; чвара; докір; осуд
сварьливъ, -а, -о (-ын, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	сварливий
сварьникъ, -омъ	ч.–	сварлива особа
сварꙗти сѧ, -рꙗѭ сѧ, -рꙗѥтъ сѧ	недок.–	сваритися; сперечатися
сватьба, -амъ	ж.–	шлюб; весілля
свекръ, -омъ	ч.–	свекор
свекры, -ъвамъ	ж.–	свекруха
сверѣпиѥ, -ѥмъ	с.–	розкіш
сверѣповати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	лютувати
сверѣпомаслина, -амъ	ж.–	дике оливне дерево
сверѣпомаслиньць, -ѥмъ	ч.–	див. **сверѣпомаслина**
сверѣпъ, -а, -о (-ын, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	лютий; дикий
сверѣпьство, -омъ	с.–	лють
свинина, -амъ	ж.–	свинина
свиниꙗ, -ꙗмъ	ж.–	свиня
свин(ьн)ъ, -а, -о (-ын, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	свинячий; свинський;
свирати, -раѭ, -раѥтъ	недок.–	грати на сопілці
свирьць, -ѥмъ	ч.–	сопілкар
свирѣль, -ьмъ	ж.–	сопілка
свистаниѥ, -ѥмъ	с.–	свист
свита, -амъ	ж.–	свита, свитина; одяг
свитати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	світати; блищати; сяяти
своба/ождати, -ждаѭ, -ждаѥтъ	недок.–	визволяти
свобода, -амъ	ж., ч.–	свобода; вільна особа, громадянин
свободитель, -ѥмъ	ч.–	визволитель
свободити, -бождѫ, -бодитъ	док.–	визволити, дати свободу

свободъ, -а, -о	прикм.–	вільний; покинутий
свободь, -я, -є	прикм.–	див. **свободъ**
свободьникъ, -омъ	ч.–	вільновідпущений, визволений з рабства
свободьно/ѣ	присл.–	вільно
свободьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	див. **свободъ**
свобождениѥ, -ѥмъ	с.–	визволення, звільнення
свои, -я, -ѥ	займ.–	свій
своиство, -омъ	ж.–	властивість
своиствьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	властивий, притаманний
своиствьнѣ	присл.–	властиво; особливо
своѥвольствьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	добровільний; свавільний
своѥплеменьникъ, -омъ	ч.–	одноплемінник, сіввітчизник
сврабьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	сверблячий
свьтѣниѥ, -ѥмъ	с.–	світло; сяйво
свьтѣти(сѧ), свьштѫ(сѧ), свьтитъ(сѧ)	недок.–	світити; світитися; сяяти; блищати
свѣнє	прийм., присл.–	поза; далеко
свѣтило, -омъ	с.–	світич, світильник; світло
свѣтильникъ, -омъ	ч.–	світич, світильник; свіча; лампа; підсвічник
свѣтитель, -ѥмъ	ч.–	освітлювач; той, хто несе світло, світильник
свѣтити, свѣштѫ, свѣтитъ	недок.–	світити; освітлювати; блищати; сяяти; просвічувати; хрестити
свѣтодавьць, -ѥмъ	ч.–	той, хто обдаровує світлом; джерело світла
свѣтозарьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	променистий; світосяйний
свѣтъ, -омъ	ч.–	світло; сяйво; день; світанок; світ;
свѣтьлити сѧ, -лѭ сѧ, -литъ сѧ	недок.–	сяяти
свѣтьло	присл.–	ясно; світло
свѣтьлообразьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	променистий; ясний
свѣтьлость, -ьмъ	ж.–	сяйво; блиск; світло; світильник; велич; слава
свѣтьлота, -амъ	ж.–	велич; слава
свѣтьлъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	світлий; ясний; осяйний; променистий; відкритий; чіткий; блискучий; чудовий; славний; знатний; радісний

свѣтьльство, -омъ	с.–	сяйво; радість
свѣтьлѣ	присл.–	блискуче
свѣшта, -амъ	ж.–	світильний; свічка; факел
свѣштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	хрестити
свѣштило, -омъ	с.–	світло; підсвічник; лампа
свѣштьникъ, -омъ	ч.–	підсвічник
свѧтилиште, -емъ	с.–	святилище – **східна частина храму, де приноситься Безкровна Жертва Нового Заповіту, у ній можуть перебувати лише священнослужителі*
свѧтило, -омъ	с.–	див. **свѧтилиште**
свѧтитель, -ѥмъ	ч.–	священослужитель; єпископ
свѧтительскъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	священичий; єпископський
свѧтительство, -омъ	с.–	священство; святительство
свѧтити, свѧштѫ, свѧтитъ	недок., док.–	освячувати, освятити; посвячувати, посвятити; благословити, поблагословити; висвячувати, висвятити; принести, приносити жертву
свѧитьба, -амъ	ж.–	освячення
свѧто, -омъ	с.–	свято
свѧтомѫченикъ, -омъ	ч.–	святий-мученик
свѧтость, -ьмъ	ж.–	святість; таємниця, таїнство; святилище
свѧтъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	святий; блаженний; священний; боговибраний, божий
свѧтыни, -ꙗмъ	ж.–	святість; освячення; посвячення; висвячення; таїна; святилище; святиня
свѧтьба, -амъ	ж.–	висвячення; жертва
свѧтьць, -ѥмъ	ч.–	святий
свѧтѣ	присл.–	свято
свѧштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	освячувати; висвячувати; посвячувати; приносити в жертву; вшановувати
свѧштен(ьн)икъ, -омъ	ч.–	священик; єпископ; священослужитель
свѧштениѥ, -ѥмъ	с.–	освячення; хіротонія; духовний сан; духовенство; свято
свѧштенъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	святий; благословенний; блаженний; висвячений
свѧштеньнодѣиствиѥ, -ѥмъ	с.–	відправа (Служби Божої)

свѧштеньскъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	духовний; священичий
свѧштеньство, -омъ	с.–	священство; хіротонія; святительство
сгонизма, -амъ	ж.–	ділянка землі
се	частка-	ось; ну; то; все-таки; ж, же; тому
севастъ, -омъ	ч.–	цісар, імператор; величність
сегда	присл.–	тоді
седме/орицеѭ	присл.–	всьоме; семикратно
седме/оро	числ.–	семеро
седмеродьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	який має семеро дітей
седме/орьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	числ.–	семи видів
седмица, -амъ	ж.–	тиждень
седмицеѭ	присл.–	див. **седме/орицеѭ**
седмишьды/и	присл.–	семикратно
седмъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	числ.–	сьомий
седмь	числ.–	сім
седмькратицеѭ	присл.–	див. **седме/орицеѭ**
сеици	присл.–	негайно, зразу
секратъ	присл.–	щойно
секыра, -амъ	ж.–	сокира
селико	присл.–	стільки
селикъ, -а, -о	займ.–	такий
селити, -лѭ, -литъ	недок.–	заселяти, поселяти
селиште, -емъ	с.–	помешкання, житло; поселення
село, -омъ	с.–	поле; хутір; маєток; двір; помешкання, житло;
сельнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	польовий; дикий
сельскъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	простий; невчений
септѧб/рь, -ѥмъ	ч.–	вересень
септѧбръ, -омъ	ч.–	див. **септѧб/рь**
серафимовъ, -а, -о	прикм.–	серафимський
серафимъ, -омъ	ч.–	серафим – ******найвищий ангельський чин*
сестра, -амъ	ж.–	сестра
сестрьнъ, -а, -о	прикм.–	сестрин
сестрѣница, -амъ	ж.–	див. **сестра**
сетьно	присл.–	цілком; нарешті; марно
сетьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	остаточний; останній; повний
сеоуклъ, -омъ	ч.–	буряк
си	частка-	ж, же; так; ну; це; наче, начебто

сига, -амъ	ж.–	кость, жереб
сидоньскъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	сидонський
сидонѣнинъ, -омъ	ч.–	сидонянин
сикера, -амъ	ж.–	див. сикеръ
сикеръ, -омъ	ч.–	алкогольний напій
сикъ, сика, сицє	займ.–	такий
сила, -амъ	ж.–	сила, міць; могутність; велич; значення; здатність; загартованість; витривалість; подвиг; майно; багатство
силити, -лѭ, -литъ	недок., док.–	зміцнювати, зміцнити; надавати, надати
силица, -амъ	ж.–	сила
сило, -омъ	с.–	сильце
силовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	прагнути; намагатися
силость, -ьмъ	ж.–	див. силица
сильникъ, -омъ	ч.–	тиран; володар
сильно/ѣ	присл.–	сильно; могутньо
сильность, -ьмъ	ж.–	див. силица
сильнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	сильний; міцний
синагога, -амъ	ж.–	синагога
синаискъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	синайський
синь, -я, -є (-ии, -яя, -єє)	прикм.–	темний; мутний; синій
сионовъ, -а, -о	прикм.–	сионський; Сионів
сионьскъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	сионський; єврейський
сирота, -амъ	ч., ж.–	сирота
сиротьство, -омъ	с.–	сирітство
сиръ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	осиротілий; самотній; порожній
сиръкъ, -омъ	ч.–	шовк
сирѣти, -рѣѭ, -рѣѥтъ	недок.–	залишатися сиротою, самотнім
сирѣчь	частка-	тобто, отже; очевидно
сицє/ѣ	присл.–	так; також
сицевъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	займ.–	такий
сиць, -я, -є	займ.–	див. сикъ
сияниѥ, -ѥмъ	с.–	сяйво; блиск
сияти, сияѭ, сияѥтъ	недок.–	сяяти; світити; блищати
скаканиѥ, -ѥмъ	с.–	стрибок
скакати, скачѫ, скачетъ	недок.–	стрибати, скакати
скала, -амъ	ж.–	скала; скеля
сканъдалисати, -саѭ, -саѥтъ	док.–	звабити
сканъда/ѣлъ, -омъ	ч.–	пастка; сіть; зваба
скарѧдиѥ, -ѥмъ	с.–	неприємності; розчарування
скарѧдовати(сѧ), -доуѭ(сѧ), -доуѥтъ(сѧ)	недок.–	гидувати, бридитися

скарѧдъ, -а, -о	прикм.–	гидкий, бридкий
скарѧдьливъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	див. **скарѧдъ**
сквара, -амъ	ж.–	жертовний запах, дим (зі спалюваних тварин)
скво/ажьня, -ямъ	ж.–	отвір
сквозѣ	присл., прийм.–	наскрізь; через
сквръна, -амъ	ж.–	нечисть; бруд; пляма; скверна
скврънавъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	див. **скврънъ**
скврънитель, -ѥмъ	ч.–	осквернитель; мерзотник
скврънити, -нѭ, -нитъ	недок.–	оскверняти; спаскуджувати
сквръность, -ьмъ	ж.–	див. **сквръна**
скврънъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	нечистий; брудний; гидкий; безбожний
скврънargьникъ, -омъ	ч.–	див. **скврънитель**
сквръньнолюбиѥ, -ѥмъ	с.–	схильність до скверни
сквръньнояденьѥ, -ѥмъ	с.–	нечиста (заборонена Законом) їжа
сквръньнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	див. **скврънъ**
сквръньство, -омъ	с.–	нечисть
скврънѥниѥ, -ѥмъ	с.–	див. **сквръна**
скима, -амъ	ж.–	монаший одяг; схима
скинии, -ямъ	ж.–	житло; шатро; святилище
скинипа, -амъ	ж.–	комар
скинопигия, -ямъ	ж.–	свято кучок
скипьтръ, -омъ	ч.–	плем'я
склабити сѧ, -блѭ сѧ, -битъ сѧ	недок.–	усміхатися
сковрада, -амъ	ж.–	сковорода; решітка
сковрадьникъ, -омъ	ч.–	корж
скопити, -плѭ, -питъ	док.–	каструвати
скопець, -ѥмъ	ч.–	кастрат, скопець
скоро/ѣ	присл.–	скоро, швидко; негайно; незабаром; легко; завжди
скоровѣчьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	постійний; вічний
скорописьць, -ѥмъ	ч.–	скорописець
скороскорость, -ьмъ	ж.–	швидкість; спритність
скорота, -амъ	ж.–	швидкість
скоръ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	швидкий; раптовий; легкий
скоръпии, -ѥмъ	ч.–	скорпіон
скотожитиѥ, -ѥмъ	с.–	див. **скотоложьство**
скотоложьствиѥ, -ѥмъ	с.–	див. **скотоложьство**
скотоложьство, -омъ	с.–	розпуста, розбещеність; скотолозтво

скотопиштьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	скотарський
скотъ, -омъ	ч.–	худобина; тварина; звір; осел; лошак; гроші
скотѧ, -ѧтьмъ	с.–	звіреня; худобинка
скочениѥ, -ѥмъ	с.–	стрибок
скочити, -чѫ, -читъ	док.–	стрибнути
скрижаль, -ьмъ	ж.–	плита; таблиця; скрижаль – **кам'яна таблиця, на якій Бог виписав Закон*
скриница, -амъ	ж.–	скарбонка; гаманець; ковчег
скриня, -ꙗмъ	ж.–	ковчег
скрьбити, -блѭ, -битъ	недок.–	мучити; сумувати
скрьбь, -ьмъ	ж.–	муки, тортури; смуток; скорбота
скрьбьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	страдницький; страсний; скорботний; тяжкий; смутний
скрьбѣниѥ, -ѥмъ	с.–	смуток; скорбота
скрьбѣти, -блѭ, -битъ	недок.–	страждати; сумувати; співчувати
скрьгътати, -гъштѫ, -гъштетъ	недок.–	скреготати
скрьжьтаниѥ, -ѥмъ	с.–	скрегіт
скрьжьтъ, -омъ	ч.–	див. **скрьжьтаниѥ**
скрѣньство, -омъ	с.–	жарти; дотеп
скоутъ, -омъ	ч.–	верхній одяг
скълѧѕь, -ѥмъ	ч.–	монета
скꙑтати сѧ, -таѭ сѧ, -таѥтъ сѧ	недок.–	кидатися; тинятися; блукати; поневірятися
скѫдо	присл.–	скупо; мало
скѫдость, -ьмъ	ж.–	убогість, нестатки, нужда
скѫдота, -амъ	ж.–	див. **скѫдость**
скѫдооумьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	слабодухий; недоумкуватий
скѫдъ/ьлъ, -омъ	ч.–	гончарна глина; черепок; черепиця; гончарний виріб
скѫдъ/ьльникъ, -омъ	ч.–	гончар; глиняний посуд
скѫдъ/ьльничь, -ꙗ-,ѥ	прикм.–	гончарів; гончарський
скѫдъ/ьльнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	глиняний
скѫдьно	присл.–	убого; скупо; мало
скѫдьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	убогий
скѫдѣниѥ, -ѥмъ	с.–	нестатки, убогість
скѫдѣти, -дѣѭ, -дѣѥтъ	недок.–	бідніти; маліти
скѫпость, -ьмъ	ж.–	скупість
скѫпъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	скупий
скѫпьство, -омъ	с.–	див. **скѫпость**
скѵмьнъ, -омъ	ч.–	левеня

скѵѳъ, -омъ	ч.–	скіф
слабо	присл.–	слабо
слабосрьдъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	недоумкуватий; нерозумний
слабость, -ьмъ	ж.–	слабість
слабъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	слабий
слабѣти, -бѣѭ, -бѣѥтъ	недок.–	слабнути; знемагати
слава, -амъ	ж.–	слава; честь; почесті; хвала; велич; досконалість; сяйво; думка
славити, -влѭ, -витъ	недок.–	славити; прославляти; вшановувати; хвалити; дякувати; міркувати
славлениѥ, -ѥмъ	с.–	прославлення, уславлення
славослов(єств)иѥ, -ѥмъ	с.–	див. **славословиѥ**
славословити, -влѭ, -витъ	недок.–	славословити; прославляти
славословиѥ, -ѥмъ	с.–	славослів'я, славослов'я, славословлення, прославлення
славьно/ѣ	присл.–	славно; урочисто
славьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	славний; відомий; уславлений; урочистий; величний
сладити, слаждѫ, сладитъ	недок.–	солодити
сладость, -ьмъ	ж.–	насолода; солодкість; блаженство
сладостьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. **сладъкъ**
сладъко	присл.–	солодко; радісно
сладъкъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	солодкий; блаженний; приємний; смачний
сладъцѣ	присл.–	див. **сладъко**
слана, -амъ	ж.–	іней; паморозь
сланоутъкъ, -омъ	ч.–	нут
сланъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	солоний
сластолюбьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	сластолюбний, ласолюбний
сластолюбьць, -ѥмъ	ч.–	сластолюбець, ласолюбець
сласть, -ьмъ	ж.–	насолода; солодкість; солодощі; прянощі; блаженство;
сластьно/ѣ	присл.–	солодко; радісно
сластьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. **сладъкъ**
слатина, -амъ	ж.–	солончак
слашть, -я, -є (-ии, -яя, -єє)	прикм.–	сластолюбний; розбещений, розпусний
слина, -амъ	ж.–	слина
словєсиѥ, -ѥмъ	с.–	слова; мова
словєсьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	словесний; велемовний; розумний; духовний

слово, -єсьмъ	с.–	слово; мова, мовлення; дар мови; наказ; ім'я; новина; обіцянка; обітниця; учення; книга; писання; проповідь; Святе Письмо; розрахунок; розум; значення; образ; суть; річ
словолюбьць, -ѥмъ	ч.–	шанувальник слова; філолог; учений
словописатель, -ѥмъ	ч.–	письменник; літописець
словопрѣниѥ, -ѥмъ	с.–	диспут
словопрѣпирати сѧ, -раѭ сѧ, -раѥтъ сѧ	недок.–	дискутувати
словопрѣти сѧ, -пьрѭ сѧ, -пьритъ сѧ	недок.–	див. **словопрѣпирати сѧ**
словѣнинъ, -омъ	ч.–	слов'янин
словѣньскъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	слов'янський
словѣньскы	присл.–	по-слов'янськи
слоновьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	зі слонової кістки
слоуга, -амъ	ч., ж.–	слуга; служитель; помічник ката; дружинник
слоугованиѥ, -ѥмъ	с.–	ідолопоклонництво
слоуговати, -гоуѭ, -гоуѥтъ	недок.–	служити; догоджати; поклонятися, визнавати
слоужениѥ, -ѥмъ	с.–	служіння; служба; дія; богослуження; Літургія; чин; посада
слоужитель, -ѥмъ	ч.–	служитель; слуга; священик
слоужительница, -амъ	ж.–	служниця; дияконеса
слоужити, -жѫ, -житъ	недок.–	служити; прислуговувати; обслуговувати; виконувати; бути слугою, служителем; поклонятися; відправляти (Божу Службу); приносити жертву
слоужитьство, -омъ	с.–	служба
слоужьба, -амъ	ж.–	служба; турбота; обслуговування; служіння; прислуга; справа, робота; користь; допомога; культ; богослуження; Літургія; жертва; жертвоприношення
слоужьбьникъ, -омъ	ч.–	слуга; служитель
слоужьбьнъ	прикм.–	службовий; богослужбовий;
слоужьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	виготовляти; складати
слоузъ, -омъ	ч.–	сік

слоути, словѫ, словетъ	недок.–	називатися; бути відомим
слоутиѥ, -ѥмъ	с.–	слава; прославленість
слоутьба, -амъ	ж.–	див. **слоутиѥ**
слоухъ, -омъ	ч.–	слух; вухо; послух, послушність; новина; повідомлення
слоушати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок.–	слухати; слухатися; прислуховуватися; зважати
слъньцє, -ємъ	с.–	сонце
слъньчь, -я, -є	прикм.–	сонячний
слъньчьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. **слъньчь**
слышаниѥ, -ѥмъ	с.–	слухання; новина; слух
слышатель, -ѥмъ	ч.–	слухач
слышати, -шѫ, -шитъ	недок.–	слухати; проголошувати; повідомляти; слухатися; прислуховуватися; випитувати; вислуховувати; називатися
сльза, -амъ	ж.–	сльоза
сльзити, сльжѫ, сльзитъ	недок.–	плакати, проливати сльози
сльзоточьникъ, -омъ	ч.–	той, хто проливає сльози
сльзъкъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	слизький
сльзьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	сльозний; сльозливий
слѣдити, слѣждѫ, слѣдитъ	недок.–	стежити
слѣдованиѥ, -ѥмъ	с.–	черга
слѣдъ, -омъ	ч.–	слід; наслідок
слѣпота, -амъ	ж.–	сліпота
слѣпъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	сліпий
слѣпьць, -ѥмъ	ч.–	сліпий, незрячий, сліпець
смияниѥ, -ѥмъ	с.–	сміх
смияти сѧ, смѣѭ сѧ, смѣѥтъ сѧ	недок.–	сміятися
смокъвиниѥ, -ѥмъ	с.–	смоковниці
смокъ/овьница, -амъ	ж.–	смоковниця (дерево)
смокъ/овьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	смоковичний
смокъ/овьня, -ямъ	ж.–	див. **смокъ/овьница**
смокы, -ъвамъ	ж.–	смоки (плоди); смоковниця (дерево)
смрадъ, -омъ	ч.–	сморід
смрадьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	смердючий
смръдъ, -омъ	ч.–	смерд
смръдѣти, -ръждѫ, -ръдитъ	недок.–	смердіти
смръчия, -ямъ	ж.–	див. **смръ/ѣчь**
смръ/ѣчь, -ѥмъ	ч.–	ялівець
смыкати сѧ, -каѭ сѧ, -каѥтъ сѧ	недок.–	повзати; плазувати
смѣхъ, -омъ	ч.–	сміх
смѣяно, -омъ	с.–	жарт, дотеп

смѵрна, -амъ	ж.–	смирна
снага, -амъ	ж.–	прагнення; зусилля; старанність
снажьно	присл.–	старанно
снажьнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	старанний
снопъ, -омъ	ч.–	сніп
сноха, -амъ	ж.–	невістка
снѣгъ, -омъ	ч.–	сніг
снѣжа/ьнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	сніговий, сніжний
снѣтовъ, -а, -о	прикм.–	струплявий; гангренозний
собити сѧ, -блѭ сѧ, -битъ сѧ	недок.–	бути самотнім
собьство, -омъ	с.–	самотність
совати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	переливати
содомляне, -омъ	pl. t., ч.–	мешканці Содому
содомьскъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	содомський
сокачии, -ямъ	ч.–	кухар
соколъ, -омъ	ч.–	сокіл
сокъ, -омъ	ч.–	сік
солило, -омъ	с.–	миска, блюдо
соломо/оунъ, -омъ	ч.–	Соломон; Соломон – ***син Давида, юдейський цар, який правив у 965-926 рр. до Хр.**
соломо/оунь, -я, -є	прикм.–	Соломонів
со/єлоуньскъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	солунський
со/єлоунянинъ, -омъ	ч.–	солунянин, мешканець Солуня
со/єлоунянıни, -ямъ	ж.–	солунянка, мешканка Солуня
соль, -ьмъ	ж.–	сіль; найбільша коштовність, суть, сенс
сольнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	соляний; солоний
сорьскъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	самарійський
сопль, -ьмъ	ч.–	сопілка, дуда
сопьць, -ѥмъ	ч.–	дудар, сопілкар
сорокооустия, -ямъ	ж.–	сороκаденний піст
соснь, -ьмъ	ж.–	сосна
со(пс)ти, сопѫ, сопетъ	недок.–	грати на сопілці, дуді
сотона, -амъ	ч., ж.–	сатана, диявол
сотонаилъ, -омъ	ч.–	див. **сотона**
сотонинъ, -а, -о	прикм.–	сатанин, сатанинський
сотониньскъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	сатанинський, диявольський
софия, -ямъ	ж.–	Софія; Мудрість
сочиво, -омъ	с.–	сочевиця
спадаръ, -омъ	ч.–	особистий охоронець; зброєносець
спекоулаторъ, -омъ	ч.–	кат

спира, -амъ	ж.–	когорта; військовий підрозділ
сподъ, -омъ	ч.–	група
спытаньнъ, -а, -о (-ын, -ая, -оѥ)	прикм.–	даремний; безпричинний
спыти	присл.–	дарма; без причини
спѣниѥ, -ѥмъ	с.–	успіх
спѣти сѧ, спѣѭ сѧ, спѣѥтъ сѧ	недок.–	устигати; користуватися успіхом; бути корисним
спѣхъ, -омъ	ч.–	успіх, удача; допомога; сприяння; старанність; прагнення; добра воля; поспіх
спѣшениѥ, -ѥмъ	с.–	див. спѣхъ
спѣшити, -шѫ, -шитъ	недок.–	старатися; прагнути
спѣшьно	присл.–	вперто; рішуче; поспішно; швидко
спѣшьнъ, -а, -о (-ын, -ая, -оѥ)	прикм.–	корисний; старанний; рішучий
спѫдъ, -омъ	ч.–	відро; посудина; мірчук
сракы, -ъвамъ	ж.–	спідня білизна, сорочка
срамити, -млѭ, -митъ	док.–	осоромити, засоромити; засоромитися
срамляти, -ляѭ, -ляѥтъ	недок.–	ганьбити, соромити; соромитися; поважати
срамѣти, -мѣѭ, -мѣѥтъ	недок.–	див. срамляти
срамослов(ьств)ниѥ, -ѥмъ	с.–	лихослів'я
срамота, -амъ	ж.–	ганьба; безчестя; безсоромність
срамотьнъ, -а, -о(-ын, -ая, -оѥ)	прикм.–	ганебний, срамотний; безсоромний
срамъ, -омъ	ч.–	ганьба; сором; осоромлення; збезчещення; покірність; повага
срамьно/ѣ	присл.–	ганебно
срамьнъ, -а, -о (-ын, -ая, -оѥ)	прикм.–	ганебний; безсоромний; засоромлений; який прикриває сороміцьке місце
срацини, -омъ	pl. t., ч.–	сарацини
с(а)рациньскъ, -а, -о (-ын, -ая, -оѥ)	прикм.–	сарацинський
срациньскы	присл.–	по-сарацинськи
срачица, -амъ	ж.–	див. сракы
сръбаниѥ, -ѥмъ	с.–	суп
сръбьскъ, -а, -о (-ын, -ая, -оѥ)	прикм.–	сербський
сръдобольнъ, -а, -о (-ын, -ая, -оѥ)	прикм.–	родинний; споріднений
сръдобольство, -омъ	с.–	родинність; уроджений дар
сръдоболя, -ямъ	ж.–	рідня, родич
сръдовѣдьць, -ѥмъ	ч.–	той, хто знає, розуміє серце
сръдьце, -емъ	с.–	серце

сръдьчьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	сердечний; серцевий
сръна, -амъ	ж.–	сарна
сръпъ, -омъ	ч.–	серп
сръсть, -ьмъ	ж.–	шерсть; вовна
срѣда, -амъ	ж.–	середина; серцевина; середовище; середа
срѣдовичьно	присл.–	посередньо; легенько; злегка
срѣдовѣч(ьств)иѥ, -ѥмъ	с.–	середній вік
срѣдокрьстиѥ, -ѥмъ	с.–	середина Великого посту
срѣпостиѥ, -ѥмъ	с.–	див. **срѣдокрьстиѥ**
срѣдоѹдвориѥ, -ѥмъ	с.–	внутнішній двір
срѣдьнь, -ꙗ, -є (-ии, -ꙗꙗ, -єє)	прикм.–	середній; посередній
срѣдѣ	присл., прийм.–	посеред, серед
срѣмьскъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	сремський
срѣнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	білий
ставило, -омъ	с.–	вага
ставити, -влѭ, -витъ	недок., док.–	ставити, поставити; робити, зробити; зупиняти, зупинити; забороняти, заборонити; переривати, перервати; закінчувати, закінчити
ставлꙗти, -лꙗѭ, -лꙗѥтъ	недок.–	ставити; робити; зупиняти; забороняти; пропонувати; відкидати; показувати
ставлѥниѥ, -ѥмъ	с.–	зупинка; закінчення; призначення
стадии, -ѥмъ	ч.–	стадій – **одиниця виміру віддалі, дорівнює близько 200 м.*; арена; іподром
стадо, -омъ	с.–	стадо;
стактъ, -омъ	ч.–	алое
станиште, -ємъ	с.–	захист; сховище
станъ, -омъ	ч.–	стан, табір; житло; становище
станьма, -амъ	ж.–	посудина; глечик
старица, -амъ	ж.–	літня жінка, баба
старичьскъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	бабський
старость, -ьмъ	ж.–	похилий вік; старість
старъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	старий; давній; дорослий; літній; основний; важливий; перший
старьць, -ѥмъ	ч.–	старець; літня особа; керівник; старійшина; пресвітер
старьчь, -ꙗ, -є	прикм.–	старців

старьчьскъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. старичьскъ
старьшина, -амъ	ч.–	старшина
старѣишина, -амъ	ч.–	старшина, володар; старійшина; пресвитер; намісник; головний пастух
старѣишиньство, -омъ	с.–	старшина; становище; сан; чин; посада
старѣишиньствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	панувати, володарювати; керувати
старѣти сѧ, -рѣѭ сѧ, -рѣѥтъ сѧ	недок.–	старіти
стати, станѫ, станетъ	док.–	стати; встати; піднятися; постати; заступитися; зупинитися; настати; встояти
стегно, -омъ	с.–	стегно
стежеръ, -омъ	ч.–	стовп; опора
стеля, -ямъ	ж.–	дах
стенаниѥ, -ѥмъ	с.–	стогін
стенати, -наѭ, -наѥтъ	недок.–	стогнати; нарікати
степень, -еньмъ	ч.–	сходинка; ступінь; чин; сан
стефан(ин)ь, -я, -є	прикм.–	Степанів
стихє/ира, -амъ	ж.–	стихира – **структурний елемент богослуження*
стихє/ираръ, -омъ	ч.–	стихирар – **збірник стихир; нотна церковно-богослужбова книга*
стихъ, -омъ	ч.–	рядок; вірш
стлъпотворениѥ, -ѥмъ	с.–	побудова вежі (Вавилонської)
стлъпоустѣна, -амъ	ж.–	фортеця
стлъпъ, -омъ	ч.–	стовп; вежа
стлъпьникъ, -омъ	ч.–	стовпник
стоикъ, -омъ	ч.–	стоїк
столъ, -омъ	ч.–	стіл; престол, трон; суд; резиденція
стольникъ, -омъ	ч.–	патріарх
стомахъ, -омъ	ч.–	шлунок
стопа, -амъ	ж.–	крок; слід
стояниѥ, -ѥмъ	с.–	стояння; присутність; існування; становище
стояти, -тоѭ, -тоитъ	недок.–	стояти; обступати; чинити опір; залишатися; залишатися в силі; знаходитися; існувати
страдальць, -ѥмъ	ч.–	страдник
страданиѥ, -ѥмъ	с.–	страждання; турбота

страдати, -раждѫ, -раждаѥтъ	недок.–	страдати, терпіти; напружуватися; боротися; потребувати
страдьба, -амъ	ж.–	див. **страданиѥ**
стража, -амъ	ж.–	сторожа; охорона; турбота, піклування
стражии, -ѥмъ	ч.–	сторож
стражити, -жѫ, -житъ	недок.–	охороняти; сторожити; турбуватися
стражь, -ѥмъ	ч.–	див. **стражии**
стражьба, -амъ	ж.–	див. **стража**
страна, -амъ	ж.–	сторона, край; напрям; земля; країна; околиці; чужина; народ; чужинці
страны	присл.–	боком
страньникъ, -омъ	ч.–	чужинець; подорожний, мандрівник
страньно	присл.–	дивно
страньнолюбиѥ, -ѥмъ	с.–	гостинність
страньнолюбьство, -омъ	с.–	див. **страньнолюбиѥ**
страньноприи/ѥмьць, -ѥмъ	ч.–	гостинна особа, хлібосол
страньноприѩтиѥ, -ѥмъ	с.–	сховище, прихисток, притулок для чужинців
стран(ьн)ъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	чужий; чужинський; подорожний; мандрівний; незвичайний; дивний
страньскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	чужий; чужинський
страньство, -омъ	с.–	мандрівка чужиною; вигнання
страстоносьць, -ѥмъ	ч.–	страждалець; мученик; страстотерпець
страстотръпиѥ, -ѥмъ	с.–	захоплення насолодами, сибаритство
страстотръпьць, -ѥмъ	ч.–	див. **страстоносьць**
страсть, -ьмъ	ж.–	страждання; муки; біль; мученицька смерть; пристрасть
страстьникъ, -омъ	ч.–	мученик; сподвижник
страстьничьскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	мученицький, мученичий
страстьно	присл.–	пристрасно
страстьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	мученицький
стратигъ, -омъ	ч.–	стратиг, воєначальник; чиновник
стратилатъ, -омъ	ч.–	стратилат, воєначальник
страхованиѥ, -ѥмъ	с.–	жах

страхъ, -омъ	ч.–	страх; шанування; боязнь; загроза; жах
страш(ьл)ивъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	переляканий; боязливий
страшити, -шѫ, -шитъ	недок.–	лякати; залякувати
страшьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	страшний; жахливий; дивний; величний; достойний поваги
стрижьникъ, -омъ	ч.–	духовна особа, клирик
стрищти, стригѫ, -стрижетъ	недок.–	стригти
строи, -ѥмъ	ч.–	статут; порядок; лаштунок; керування; призначення; спорядження
строиникъ, -омъ	ч.–	підлеглий
строино/ѣ	присл.–	належно
строинъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	належний; підпорядкований
строитель, -ѥмъ	ч.–	управитель; настоятель; творець
строительство, -омъ	с.–	керування
строити, -роѭ, -роитъ	недок.–	влаштовувати; готувати; керувати; вирішувати; спричиняти
стропъ, -омъ	ч.–	дах; стеля
строѥниѥ, -ѥмъ	с.–	керування; призначення; вирішення; вотчина; єпархія
строуга, -амъ	ж.–	течія; струмінь
строуна, -амъ	ж.–	струна
строупивъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	прокажений; поранений
строупъ, -омъ	ч.–	рана; поранення; виразка; струп
строусъ, -омъ	ч.–	страус
строуꙗ, -ꙗмъ	ж.–	струмінь
стръ/оугати, роужѫ, -роужетъ	недок.–	драпати; зішкріптувати; здирати
стръкъ, -омъ	ч.–	лелека; журавель; лебідь
стръпътаниѥ, -ѥмъ	с.–	див. стръпътьство
стръпътивъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	лихий; злий; розбещений
стръпътъ, -омъ	ч.–	хибний, неправильний шлях
стръпътьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	нерівний, кривий; непрохідний; злий; лихий; розбещений
стръпътьство, -омъ	с.–	нахабство
стрьмити, -млѭ, -митъ	недок.–	прагнути
стрьмлениѥ, -ѥмъ	с.–	сила; тиск; прагнення
стрьмоглавь	присл.–	вниз головою, стрімголов
стрьмь	присл.–	рішуче; твердо; вниз
стрѣкало, -омъ	с.–	колючка; жало

стрѣканиѥ, -ѥмъ	с.–	колька; примирення
стрѣкати, -рѣчѫ, -рѣчетъ	недок.–	колоти; жалити
стрѣкновенъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	розтрощений; засмучений; зажурений
стрѣла, -амъ	ж.–	стріла
стрѣлити, -лѭ, -литъ	док.–	стрілити
стрѣльць, -ѥмъ	ч.–	лучник, стрілець
стрѣляти, -ляѭ, -ляѥтъ	недок.–	стріляти; кидати; метати
стрѣляниѥ, -ѥмъ	с.–	стрілянина; кидання; метання
стрѣха, -амъ	ж.–	стріха; дах
стрѣшти, стрѣгѫ, стрѣжетъ	недок.–	стерегти, стежити; дотримувати
стоуденъ, -омъ	ч.–	грудень
стоуденъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	холодний
стоудень, -ьмъ	ж.–	холод; мороз
стоуденьць, -ѥмъ	ч.–	криниця; джерело; яма; прірва;
стоудовьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	гидкий; безсоромний
стоудодѣи, -ѥмъ	ч.–	розпусник; педераст
стоудодѣ(я)ниѥ, -ѥмъ	с.–	безсоромність; розбещеність
стоудоложьство, -омъ	с.–	див. **стоудодѣ(я)ниѥ**
стоудоприобрѣтениѥ, -ѥмъ	с.–	ганебна нажива
стоудъ, -омъ	ч.–	сором, безсоромність; мерзота
стоудьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	гидкий; мерзотний; безсоромний
стыдость, -ьмъ	ж.–	безсоромність
стыдъкъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. **стоудьнъ**
стыдѣниѥ, -ѥмъ	с.–	сором; ганьба
стыдѣти сѧ, стыждѫ сѧ, стыдитъ сѧ	недок.–	соромитися
стьблиѥ, -ѥмъ	с.–	соломинка, солома; стерня
стьбло, -омъ	с.–	стовбур; дерево
стьбль, -ьмъ	ж.–	див. **стьбло**
стьгна, -амъ	ж.–	вулиця; зала; сіни
стьѕа, -амъ	ж.–	стежка; шлях; стезя
стькло, -омъ	с.–	скло
стькль/ѣница, -амъ	ж.–	скляна посудина; склянка; чаша
стькль/ѣнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	скляний
стьлати, стелѭ, стелетъ	недок.–	розстеляти; розстилати
стьлѧѕь, -ѥмъ	ч.–	монета
стѣна, -амъ	ж.–	стіна; мур; скеля; круча
стѣнь, -ьмъ	ч.–	тінь; намет
стѫпаниѥ, -ѥмъ	с.–	крок; хода
стѫпати, -паѭ, -паѥтъ	недок.–	ставати; ходити
стѫпити, -плѭ, -питъ	док.–	наступити; настати; стати
стѫпъ, -омъ	ч.–	суд

стѵхии, -ѥмъ	ч.–	першоелемент; стихія
стѵхия, -ямъ	ж.–	див. стѵхии
стѵхиѥ, -ѥмъ	с.–	див. стѵхии
соугобина, -амъ	ж.–	подвійна кількість; подвійна винагорода
соугобити, -блѭ, -битъ	док.–	подвоїти
соугоубо/ь	присл.–	удвічі, вдвоє; подвійно
соугоубородство, -омъ	с.–	двояке, подвійне народження
соугоуб(ьн)ъ, -а, -о (-ъін, -ая, -оѥ)	прикм.–	подвоєний, подвійний
соуи, -я, -ѥ (-ии, -яя, -ѥѥ)	прикм.–	марний, даремний, суєтний
соукно, -омъ	с.–	сукно; волосяниця
соукня, -ямъ	ж.–	одяг; сукня
соуль, -я, -є	прикм.–	добрий
соумъболъ, -омъ	ч.–	символ; Символ віри – **ви*клад основ християнської віри*
соум/нъф/дония, -ямъ	ж.–	подвійна дуда, сопілка
соунѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	витягти; оголити (меч)
соури/ньскъ, -а, -о (-ъін, -ая, -оѥ)	прикм.–	сопілковий
соурия, -ямъ	ж.–	сопілка, дуда
соуровъ, -а, -о (-ъін, -ая, -оѥ)	прикм.–	сирий; суворий; жорстокий
соуровѣ	присл.–	суворо; жорстоко
соухо, -омъ	с.–	твердь, суша; земля
соухорѫкъ, -а, -о (-ъін, -ая, -оѥ)	прикм.–	сухорукий
соухость, -ьмъ	ж.–	сухість
соухота, -амъ	ж.–	див. соухость
соухъ, -а, -о (-ъін, -ая, -оѥ) 1	прикм.–	сухий; висохлий
соухъ, -омъ 2	ч.–	березень
соухы, -ъвамъ	ж.–	родзинки
соуша, -амъ	ж.–	сухість; суша
соушило, -омъ	с.–	хмиз
соушити, -шѫ, -шитъ	недок.–	сушити; висушувати
соуѥ	присл.–	даремно, марно
соуѥсловьникъ, -омъ	ч.–	балакун, базіка
соуѥта, -амъ	ж.–	марнота, суєта
соуѥтиѥ, -ѥмъ	с.–	див. соуѥта
соуѥтьнъ, -а, -о (-ъін, -ая, -оѥ)	прикм.–	марнотний, суєтний; порожній
соуѥтьствиѥ, -ѥмъ	с.–	див. соуѥта
соуѥоумьнъ, -а, -о (-ъін, -ая, -оѥ)	прикм.–	нерозумний; божевільний
сцѣгло	присл.–	окремо; особливо
съ	прийм.–	з, із; від; разом; через; проти; на
събезначальнъ, -а, -о (-ъін, -ая, -оѥ)	прикм.–	який існує без початку, споконвічний

събираниѥ, -ѥмъ	с.–	збирання, збір
събирати, -раѭ, -раѥтъ	недок.–	збирати; збиратися; з'єднувати; приєднувати; брати; віднімати; викликати; спонукати
събити, -биѭ, -биѥтъ	док.–	побити
съблажняти, -няѭ, -няѥтъ	недок.–	бентежити; заважати; обмежувати; турбувати; зваблювати; обурювати; спокушати
съблажнениѥ, -ѥмъ	с.–	перешкода; помилка; гріх; обурення; непристойність; ганьба; образа
съблазна, -амъ	ж.–	єресь
съблазнити, -лажнѭ, -лазнитъ	док.–	звабити; відволокти; похитнути; обмежити; помилитися; згрішити; звабити; обурити; образити; потурбуватися
съблазнъ, -омъ	ч.–	помилка; поганий вчинок; єресь; обмеження; перешкода; пошкодження; вада; зваба; спокуса; обурення; непристойність
съблазнь, -ьмъ	ж.–	каліцтво; падіння; пастка; зваба; приманка; непристойність
съблазньнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	сумнівний; невпевнений
съближениѥ, -ѥмъ	с.–	поєднання
съблюдати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	зберігати; оберігати; дотримуватися; керуватися;
съблюдѥниѥ, -ѥмъ	с.–	сторожа; охорона; дотримання;
съблюсти, -людѫ, -людетъ	док.–	розшукати; вистежити; зберегти; дотримати; виконати; послухатися
съблѫдити, -блѫждѫ, -блѫдитъ	док.–	розбестити
съблѫдениѥ, -ѥмъ	с.–	перелюбство, розпуста
съборитель, -ѥмъ	ч.–	боєць, вояк
съборище, -емъ	с.–	місце зборів; збори; синагога
съборъ, -омъ	ч.–	збори; собор; нарада, рада; синод; Літургія; святкування; свято; сонм; товариство; громадське місце; збірник
съборьникъ, -омъ	ч.–	синаксар, Житія – **збірник Житій Святих*; проповідник

съборьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	соборний; спільний; громадський; зібраний; загальний, католицький
съборьскъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	соборний, визначений собором
събости, -бодѫ, -бодетъ	док.–	проколоти
събрысати, -брышѫ, -брышетъ	док.–	зідрати; змити
събывати сѧ, -ваѭ сѧ, -ваѥтъ сѧ	недок.–	відбуватися; траплятися; виконуватися; збуватися
събыти сѧ, -бѫдѫ сѧ, -бѫдетъ сѧ	док.–	відбутися; трапитися; послужити; сповнитися; збутися;
събытиѥ, -ѥмъ	с.–	подія; випадок
събьраниѥ, -ѥмъ	с.–	забезпечення; витрати; засоби; збори; святкування; свято; хвилювання; обурення
събьрати, -берѫ, -беретъ	док.–	зібрати; зібратися; змовитися; взяти; відняти; вибрати; підбадьорити; підбадьоритися
съваби, -омъ	pl. t., ч.–	Швабія
съвада, -амъ	ж.–	сварка; чвара
съвадливъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	сварливий; чванливий; брехливий
съвадьникъ, -омъ	ч.–	сварлива особа; інтригант
съвадьница, -амъ	ж.–	сварлива жінка; інтригантка
съваждати, -ждаѭ, -ждаѥтъ	недок.–	сварити
съваждивати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	див. **съваждати**
съвалъмъ, -омъ	ч.–	грудка; кулька
съвести, -ведѫ, -ведетъ	док.–	звести; спустити; наблизити; поєднати
съвивати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	згортати
съвидѣти, -виждѫ, -видитъ	недок.–	дивитися, спостерігати
съвити, -виѭ, -виѥтъ	док.–	згорнути
съвитиѥ, -ѥмъ	с.–	збентеження, сум'яття
съвитъкъ, -омъ	ч.–	згорток; книга
съвласти, -влаждѫ, -владитъ	недок.–	володіти; опановувати
съвлачениѥ, -ѥмъ	с.–	скидання; роздягання
съвлачити, -чѫ, -читъ	недок.–	скидати; роздягати
съвлѣшти, -влѣкѫ, -влѣчетъ	док.–	зняти; роздягти; позбавити; пограбувати
съвлѣштениѥ, -ѥмъ	с.–	див. **съвлачениѥ**
съводити, -воджѫ, -водитъ	недок.–	спускати; зводити; брати шлюб
съводьница, -амъ	ж.–	актриса
съвоин(ик)ъ, -омъ	ч.–	соратник
съвратити, -раштѫ, -ратитъ	док.–	повернути; відвести; відхилити; відвернути;

		розбестити; розкласти; спростувати
съвраштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	повертатися; відвертатися; спокушати
съвраштениѥ, -ѥмъ	с.–	натовп; зборище
съверъстиѥ, -ѥмъ	с.–	шлюб
съвръстъ, -омъ	ч.–	див. съверъстиѥ
съвръсть, -я, -є	прикм.–	відповідний; рівноцінний
съвръстьникъ, -омъ	ч.–	ровесник
съвръстьница, -амъ	ж.–	подруга; ровесниця
съвръховати, -хоуѭ, -хоуѥтъ	док.–	удосконалити
съвръшати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок.–	вдосконалювати; виконувати; впроваджувати; реалізовувати; робити; творити; виправляти; удосконалювати; стримуватися; пристосовуватися
съвръшениѥ, -ѥмъ	с.–	досконалість; звершення; виконання; реалізація; зрілість; закінчення; удосконалення; досконалість; виправлення
съвръшено/ѣ	присл.–	досконало; повністю; цілком
съвръшенъ, -а, -о (-ын, -ая, -оѥ)	прикм.–	досконалий; повний; цілковитий; дорослий; найвищий; упорядкований; освічений
съвръшитель, -ѥмъ	ч.–	виконавець; творець
съвръшительно	присл.–	цілковито
съвръшити, -шѫ, -шитъ	док.–	зробити; створити; виконати; закінчити; завершити; удосконалити; освятити; виправити; покращати; пристосувати; влаштувати
съврѣшти, -връгѫ, -връжетъ	док.–	скинути; відкинути
съвъздвигнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	зрушити; припідняти
съвъздръжьникъ, -омъ	ч.–	сподвижник
съвъзничьникъ, -омъ	ч.–	цілеспрямована особа
съвъкоупити, -плѭ, -питъ	док.–	зібрати; сполучити; об’єднати; нагромадити
съвъкоупляти, -пляѭ, -пляѥтъ	недок.–	збирати; сполучати; об’єднувати; нагромаджувати
съвъкоуплениѥ, -ѥмъ	с.–	сполучення; зібрання; збори; об’єднання
съвънити, -идѫ, -идетъ	док.–	увійти, вступити; сполучити
съвъпрашаниѥ, -ѥмъ	с.–	суперечка

съвъпрашати сѧ, -шаѭ сѧ, -шаѥтъ сѧ	недок.–	сперечатися
съвъпросьникъ, -омъ	ч.–	дискутант
съвъскрьснѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	(разом) воскреснути; воскресити
съвъставити, -влѭ, -витъ	док.–	див. **съвъскрьснѫти**
съвъсхытати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	(разом) красти, викрадати
съвъсхытити, -хыштѫ, -хытитъ	док.–	(разом) вкрасти, викрасти
съвышьнь, -я, -є (-нии, -яя, -єє)	прикм.–	який приходить з небес, згори
съврьрѣти, -вьрѭ, -вьритъ	док.–	зварити; розварити
съвѣдин/я, -ямъ	ж.–	свідчення, свідоцтво; совість
съвѣдѣниѥ, -ѥмъ	с.–	знання; свідчення; совість; погляд; вигляд
съвѣдѣтелевати, -люѭ, -люѥтъ	недок.–	свідчити
съвѣдѣтель, -ѥмъ	ч.–	свідок; мученик; учитель, наставник; вождь
съвѣдѣтельствиѥ, -ѥмъ	с.–	див. **съвѣдѣниѥ**
съвѣдѣтельство, -омъ	с.–	свідчення, свідоцтво; контроль; репутація
съвѣдѣтельствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	свідчити; підтверджувати; схвалювати; оголошувати; наполягати
съвѣдѣти, -вѣмь, -вѣстъ	недок.–	знати; усвідомлювати; розуміти; визнавати; уміти; могти
съвѣсити, -вѣшѫ, -вѣситъ	док.–	спустити
съвѣстель, -ѥмъ	ч.–	свідок, очевидець
съвѣстованиѥ, -ѥмъ	с.–	свідчення, свідоцтво
съвѣстовати, - тоуѭ, -тоуѥтъ	недок.–	див. **съвѣстововати**
съвѣстововати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	свідчити
съвѣститель, -ѥмъ	ч.–	див. **съвѣстель**
съвѣсть, -ьмъ	ж.–	совість; свідомість; новина; вістка; свідчення
съвѣстьница, -амъ	ж.–	преторська палата
съвѣстьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	совісний; свідомий
съвѣстьствованиѥ, -ѥмъ	с.–	див. **съвѣстованиѥ**
съвѣстьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	підтверджувати; свідчити; провіщати; проповідувати
съвѣтивъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	совісний, совісливий; розважливий
съвѣтовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	радити; радитися; свідчити; хотіти, мати намір
съвѣтъ, -омъ	ч.–	рада, нарада; вказівка; угода; збори; задум, план, промисел;

		розважливість; мудрість; погляд, думка
съвѣтьникъ, -омъ	ч.–	радник; порадник; спільник; дружина
съвѣтьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	проголошувати; проповідати
съвѣштавати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	радити; радитися; домовлятися; замишляти зле; міркувати, розмірковувати; задумувати
съвѣштаниѥ, -ѥмъ	с.–	домовленість, угода
съвѣштати(сѧ), -штаѭ(сѧ), -штаѥтъ(сѧ)	недок., док.–	радити, порадити; домовлятися, домовитися; задумувати, задумати; змовлятися, змовитися; розмірковувати, розміркувати; погоджуватися, погодитися
съвѣштевати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	радитися
съвѣштениѥ, -ѥмъ	с.–	угода, домовленість; згода
съвѣшати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок.–	спускати
съвѧзаниѥ, -ѥмъ	с.–	зв'язування; поєднання, сполучення
съвѧзати, -вѧжѫ, -вѧжетъ	док.–	зв'язати; перев'язати; зав'язати; ув'язнити
съвѧзати, -заѭ, -заѥтъ	недок.–	зв'язувати; перев'язувати; зав'язувати; ув'язнювати
съвѧзовати, -зоуѭ, -зоуѥтъ	недок.–	зв'язувати
съвѧзьнь, -ѥмъ	ч.–	в'язень
съгарати, -раѭ, -раѥтъ	недок.–	догоряти; згоряти; спалювати
съглаголати, -лѭ, -летъ	док.–	зачепити; заговорити
съгласиѥ, -ѥмъ	с.–	суголосся; гармонія; антифон
съгласьно	присл.–	згідно, відповідно; одностайно
съгласьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	який говорить тією ж мовою; згідний; одностайний; приголосний (звук)
съглашати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок.–	погоджуватися; бути суголосним; відповідати
съглѧданиѥ, -ѥмъ	с.–	споглядання; видіння
съглѧдати, -даѭ, -даѥтъ	док.–	оглянути; поглянути; подивитися; впізнати; приглянутися; зауважити; зрозуміти; обміркувати
съгнилъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	гнилий
съгнити, -гниѭ, -гниѥтъ	док.–	згнити
съгнитиѥ, -ѥмъ	с.–	гниття; гниль

съгнѣвати, -ваѭ, -ваѭтъ	док.–	розсердити, розгнівати
съгодити сѧ, -гождѫ сѧ, -годитъ сѧ	док.–	трапитися
съгорѣти, -рѭ, -ритъ	док.–	згоріти, вигоріти
съготовати, -ваѭ, -ваѭтъ	док.–	приготувати
съготовити, -влѭ, -витъ	док.–	див. **съготовати**
съгражданинъ, -омъ	ч.–	співвітчизник
съгра/омадити, -маждѫ, -мадитъ	док.–	зібрати; нагромадити
съгра/омаждати, -ждаѭ, -ждаѭтъ	недок.–	збирати; нагромаджувати
съгра/омаждениѥ, -ѥмъ	с.–	нагромадження
съгръбити сѧ, -блѭ сѧ, -битъ сѧ	док.–	згорбитися; зігнутися
съгръждати сѧ, -ждаѭ сѧ, -ждаѭтъ сѧ	недок.–	морщитися
съгрѣвати, -ваѭ, -ваѭтъ	недок.–	зігрівати, гріти
съгрѣзити, -рѣжѫ, -рѣзитъ	док.–	упасти
съгрѣшати, -шаѭ, -шаѭтъ	недок.–	грішити
съгрѣшениѥ, -ѥмъ	с.–	гріх; згрішення; поганий вчинок
съгрѣшити, -шѫ, -шитъ	док.–	згрішити
съгрѣ(я)ти, -рѣѭ, -рѣѭтъ	недок., док.–	гріти, зігріти
съгъбати, -блѭ, -блетъ	док.–	зігнути; нагнути
съгънати, съженѫ, съженетъ	док.–	зібрати; вигнати, прогнати
съгънѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	згорнути; нагнути; нагнутися; нахилитися
съдвигнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	зрушити
съделѣвати, -ваѭ, -ваѭтъ	недок.–	долати; перемагати
съдо/елѣти, -лѣѭ, -лѣѭтъ	док.–	здолати; перемогти
съдостоянъ, -а, -о (-ын, -ая, -оѥ)	прикм.–	гідний, достойний, належний
съдравиѥ, -ѥмъ	с.–	здоров'я
съдраво	присл.–	здорово, корисно
съдравовати, -воуѭ, -воуѭтъ	недок.–	бути здоровим
съдравъ, -а, -о (-ын, -ая, -оѥ)	прикм.–	здоровий
съдравьствовати, -воуѭ, -воуѭтъ	недок.–	див. **съдравовати**
съдробити, -блѭ, -битъ	док.–	накришити, подробити
съдроужениѥ, -ѥмъ	с.–	товариство
съдроужити, -жѫ, -житъ	док.–	здружити, сприятелюватися
съдроужьба, -амъ	ж.–	див. **съдроужениѥ**
съдръгнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	відрізати; вирізати; здригнутися; злякатися
съдръжаниѥ, -ѥмъ	с.–	стриманість; терпеливість
съдръжати, -жѫ, -житъ	недок.–	тримати; володіти, панувати; ховати, приховувати; зберігати; утримувати; дотримуватися
съдрѫчати, -чаѭ, -чаѭтъ	недок.–	терзати, мучити
съдрѫчити, -чѫ, -читъ	док.–	стерзати, вимучити, замучити

съдыханиѥ, -ѥмъ	с.–	одностайність
съдѣвати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	робити; творити; виконувати; заподіювати
съдѣиство, -омъ	с.–	сприяння; допомога
съдѣиствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	сприяти; допомагати
съдѣиствьникъ, -омъ	ч.–	співробітник; помічник
съдѣланиѥ, -ѥмъ	с.–	будова; будівля
съдѣлати, -лаѭ, -лаѥтъ	док.–	закінчити роботу, зробити; почати; приготувати; трапитися; спричинити
съдѣлитель, -ѥмъ	ч.–	творець
съдѣлительнъ, -а, -о (-ын, -ая, -оѥ)	прикм.–	творчий
съдѣловати, -лоуѭ, -лоуѥтъ	недок.–	робити, чинити
съдѣляти(сѧ), -ляѭ(сѧ), -ляѥтъ(сѧ)	недок.–	ділитися; брати участь
съдѣяниѥ, -ѥмъ	с.–	поведінка; вчинок
съдѣ(я)ти, -дѣѭ, -дѣѥтъ	недок., док.–	робити, зробити; чинити, вчинити; причиняти, причинити; трапитися, траплятися; появлятися, появитися
съжагати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	спалювати
съжалити, -лѭ, -литъ	док.–	змилосердитися
съжежениѥ, -ѥмъ	с.–	спалення; цілоспалення
съжешти, -жегѫ, -жежетъ	док.–	спалити; розпалити, розкласти (вогонь); загорітися
съжигати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	спалювати
съжиѕати, -ѕаѭ, -ѕаѥтъ	недок.–	див. съжигати
съжимати, -маѭ, -маѥтъ	недок.–	зміцнювати; посилювати
съжѧти, -жьмѫ, -жьметъ	док.–	придушити; побороти, здолати; заставити мовчати
съѕвѣзд(ен)иѥ, -ѥмъ	с.–	сузір'я; розташування зірок
съзадоу/и	присл.–	позаду; ззаду
съзажда	присл.–	див. съзадоу
съзиданиѥ, -ѥмъ	с.–	освіта; навчання; творення
съзидати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	будувати; творити; робити
съзирати, -раѭ, -раѥтъ	недок.–	оглядати; спостерігати; споглядати
съзорити, -рѭ, -ритъ	док.–	зробити зрілим
съзрьно, -омъ	с.–	ядро
съзывати, -зовѫ, -зоветъ	док.–	скликати; закликати
съзывати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	скликати; закликати

съзьданиѥ, -ѥмъ	с.–	будівництво; будівля; створіння; будова; істота; речовина, матеріал
съзьдатель, -ѥмъ	ч.–	творець
съзьдати, -зиждѫ, -зиждитъ	док.–	побудувати; зміцнити; створити; зробити
съзьрѣти, -рѣѭ, -рѣѥтъ	док.–	дозріти
съизбьранъ, -а, -о (-ын, -ая, -оѥ)	прикм.–	разом обраний, вибраний
съказаниѥ, -ѥмъ	с.–	пояснення; гомілія – **церковне повчання, проповідь у простій формі*; проповідь; оповідь; повідомлення; свідчення, свідоцтво; заклик; наказ; умова; передбачення
съказатель, -ѥмъ	ч.–	тлумач; проповідник
съказати, -кажѫ, -кажетъ	недок., док.–	казати, сказати; пояснювати, пояснити; тлумачити, витлумачити; перекладати, перекласти; позначати, позначити; додавати, додати; нагадувати, нагадати; повідомити, повідомляти; показувати, показати; називати, назвати; порівнювати, порівняти; передбачати, передбачити
съказовати, -зоуѭ, -зоуѥтъ	недок.–	пояснювати; витлумачувати; перекладати; позначати; говорити, розповідати; повідомляти; проголошувати
съкласти, -кладѫ, -кладетъ	док.–	покласти; положити
съклонити сѧ, -нѭ сѧ, -нитъ сѧ	док.–	вивищитися; возвеличитися
съклѣстити, -клѣштѫ, -клѣститъ	док.–	стиснути; зімкнути; замучити
съклѣштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	стискати; змикати; мучити, катувати
съключати сѧ, -чаѭ сѧ, -чаѥтъ сѧ	недок.–	годитися, відповідати
съключити, -чѫ, -читъ	док.–	стиснути; зімкнути; з'єднатися
съконьчавати(сѧ), -ваѭ(сѧ), -ваѥтъ(сѧ)	недок.–	закінчувати; закінчуватися; умирати; гинути; нищити, знищувати; виконувати; завершувати; відбуватися
съконьчаниѥ, -ѥмъ	с.–	закінчення; кінець; смерть, кончина; винонання

съконьчати, -чаѭ, -чаѥтъ	док.–	закінчити; закінчитися; минути; померти; загинути; покінчити; вигубити, знищити; прийняти мученичу *смерть; витратити; виконати;* залишитися
съконьчевати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	знищувати; перетравлювати; поглинати
съконьчити, -чѫ, -читъ	док.–	закінчити; виконати
съкратити, -краштѫ, -кратитъ	док.–	скоротити
съкраштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	скорочувати
съкровиште, -ємъ	с.–	тайник, криївка; комора; склад; стодола; скарб
съкровъ, -омъ	ч.–	тайник, криївка
съкровьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	таємний; таємничий, сокровенний
съкроушати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок.–	дробити, подрібнювати; ламати; трощити; розчаровувати; мучити; чахнути; з'язувати; зобов'язувати
съкроушениѥ, -ѥмъ	с.–	руйнування; загибель; пригніченість; смиренність, покірність; поранення; рана; ущелина
съкроушити, -шѫ, -шитъ	док.–	роздробити; зламати; пригнітити; вимучити; зв'язати; зобов'язати
съкръвено	присл.–	таємно; таємничо; сокровенно
съкрываниѥ, -ѥмъ	с.–	скарб
съкрывати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	приховувати; ховати; ховатися; закривати; відмовлятися
съкрыти, -рыѭ, -рыѥтъ	док.–	приховати; сховати, сховатися; закрити; відхилити; відмовитися
съкоупити, -плѭ, -питъ	док.–	зібрати; об'єднати; змішати; скласти; зробити
съкоупрениѥ, -ѥмъ	с.–	об'єднання; єдність
съкыдати, -даѭ, -даѥтъ	док.–	викинути; усунути
съкѫтати, -кѫштѫ, -кѫштетъ	док.–	придушити; примирити; заспокоїти
сълагати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	поєднувати; складати; домовлятися; погоджуватися
сълазити, -лажѫ, -лазитъ	недок.–	спускатися; злізати; сходити
сълазъ, -омъ	ч.–	спуск; сходження

сълаꙗмати, -маѭ, -маѥтъ	недок.–	ламати; розбивати; мучити; засмучувати
сълати, -лѭ, -летъ	недок.–	посилати; слати
сълежати, -жѫ, -житъ	недок.–	лежати; відпочивати; хворіти; спочивати
сълихъствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	радіти; торжествувати
сълити, -лиѭ, -лиѥтъ	док.–	злити; відлити; виплавити
сълициѥ, -ѥмъ	с.–	суть; іпостась; особа
сълицьникъ, -омъ	ч.–	цільнохарактерна особа
сълицьно	присл.–	по суті; єдиносущно
сълиꙗти, -лѣѭ, -лѣѥтъ	док.–	відлити; виплавити; поєднатися
сълогъ, -омъ	ч.–	слово
съложениѥ, -ѥмъ	с.–	сполучення; складання; зв'язок (статевий); свідомість; начало; збір; подібність; відповідність
съложити, -жѫ, -житъ	док.–	скласти; створити; змовитися; погодитися; зрівняти; покрити (витрати), відшкодувати; розрахуватися; зняти; відкласти
съложьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	складений; складний; розпусний, перелюбодійний
съломити, -млѭ, -митъ	док.–	зломити; розломити; розбити
съломлениѥ, -ѥмъ	с.–	знищення
сълоучаи, -ѥмъ	ч.–	випадок; випадковість
сълоучати сѧ, -чаѭ сѧ, -чаѥтъ сѧ	недок.–	траплятися; відбуватися; випадково перебувати, зустрічатися, бути присутнім; влаштувати
сълоучити сѧ, -чѫ сѧ, -читъ сѧ	док.–	трапитися; випадково бути, зустрітися, потрапити; влаштувати
сълъ, -омъ	ч.–	посланець; вісник; посол; посольство; ангел; апостол
сълъгати, -лъжѫ, -лъжетъ	док.–	збрехати; вигадати; прикинутися; обдурити; оббрехати; відмовити; зрадити; згрішити; розчаруватися; позбавити
сълъство, -омъ	с.–	посольство
сълѧшти, -лѧкѫ, -лѧчетъ	док.–	зігнути; скрутити; засмутити
сълѧцати, -цаѭ, -цаѥтъ	недок.–	згинати; скручувати; засмучувати

сълѫкъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	зігнутий; скручений; кульгавий; паралізований; засмучений
сълѫчити, -чѫ, -читъ	док.–	зігнути; скрутити; з’єднати; сполучити
съма/о(ш)трꙗти, -рꙗѭ, -рꙗѥтъ	недок.–	дивитися; спостерігати; стежити; ждати; брати до уваги; турбуватися
съмести, -метѫ, -мететъ	док.–	змести; згребти; усунути
съметиште, -ѥмъ	с.–	смітник; гноївка
съметь, -ьмъ	ж.–	сміття; гній
съметьникъ, -омъ	ч.–	викидень
съмилити сѧ, -лѭ сѧ, -литъ сѧ	док.–	змилосердитися, змилостивитися; сподобатися
съмирити, -рѭ, -ритъ	док.–	примирити, примиритися; змиритися
съмирꙗти, -рꙗѭ, -рꙗѥтъ	недок.–	примиряти; примирятися; змирятися
съмирѥниѥ, -ѥмъ	с.–	мир; перемир’я
съмлѣти, -мелѭ, -мелетъ	док.–	змолоти; розмолоти
съмолити сѧ, -лѭ сѧ, -литъ сѧ	недок.–	молитися (спільно, разом)
съмотрити, -рѭ, -ритъ	недок., док.–	дивитися, подивитися; помічати, помітити; спостерігати, спостерегти; звернути, звертати увагу; обговорювати, обговорити; довідуватися, довідатися; міркувати, поміркувати; дотримуватися, дотриматися; турбуватися, потурбуватися
съмотрьлив(ьн)ъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	великодушний; ласкавий; уважний
съмотрьливо	присл.–	передбачливо, завбачливо
съмотрьно	присл.–	уважно; старанно
съмотрьнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	старанний; уважний
съмотрѥниѥ, -ѥмъ	с.–	погляд; увага; прагнення; розсуд; турбота; міркування; опіка; намір, план; уважність; ласкавість; промисел
съмрьзнѫти сѧ, -нѫ сѧ, -нетъ сѧ	док.–	замерзнути
съмрькнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	стемніти; стьмяніти
съмрьтвьнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	смертний
съмрьтоносьнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	смертоносний, смертельний

съмрътъ, -ьмъ	ж.–	смерть
съмрътъ(вь)ствиѥ, -ѥмъ	с.–	смертність, підвладність смерті
съмрътънъ, -а, -о (-ъін, -ая, -оѥ)	прикм.–	смертний; смертельний; мертвий
съмыслити, -мышлѭ, -мыслитъ	недок., док.–	думати, подумати; слушно міркувати; бути розумним
съмыслъ, -омъ	ч.–	розум; смисл; мудрість; розуміння; знання; значення; задум; намір; думка; дух; мета; придатність
съмысльнъ, -а, -о (-ъін, -ая, -оѥ)	прикм.–	розумний, обдарований розумом; мудрий; духовний; зрозумілий
съмышляти, -ляѭ, -ляѥтъ	недок.–	думати; розмірковувати
съмышлѥниѥ, -ѥмъ	с.–	думка
съмѣжати, -жаѭ, -жаѥтъ	недок.–	заплющувати, закривати
съмѣжити, -жѫ, -житъ	док.–	заплющити; закрити
съмѣниѥ, -ѥмъ	с.–	сміливість, відвага; відчайдушність
съмѣра, -амъ	ж.–	належна ціна
съмѣрити, -рѭ, -ритъ	док.–	виміряти; зважити; примирити; принизити; пригнітити; замучити
съмѣрь/ѥникъ, -омъ	ч.–	тлумач; провісник, провидець
съмѣряти, -ряѭ, -ряѥтъ	недок.–	міряти; важити; принижувати; мучити; гнітити
съмѣрѥниѥ, -ѥмъ	с.–	приниження; покора, смиренність; страждання, муки; співчуття
съмѣрь/ѥно	присл.–	смиренно, покірно
съмѣрь/ѥномѫдростиѥ, -ѥмъ	с.–	смиренність
съмѣрѥнъ, -а, -о (-ъін, -ая, -оѥ)	прикм.–	низький; принижений; покірний, смиренний; замучений, закатований; пригнічений; ласкавий
съмѣсити, -мѣшѫ, -мѣситъ	док.–	змішати; з'єднати; поєднати
съмѣти, -мѣѭ, -мѣѥтъ	недок.–	насмілюватися; могти
съмѣшати, -шаѭ, -шаѥтъ	недок.–	змішувати; з'єднувати; поєднувати
съмѣшѥниѥ, -ѥмъ	с.–	поєднання; змішування; суміш; тісто
съмѣшьнъ, -а, -о (-ъін, -ая, -оѥ)	прикм.–	змішаний

съмѧсти, -мѧтѫ, -мѧтєтъ	док.–	зрушити; потрясти; схвилювати; збунтувати; перелякати; схвилювати; засмутити; збентежити
съмѧтати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	зрушувати; схвильовувати; засмучувати
съмѧтєниѥ, -ѥмъ	с.–	вагання, сум'яття, бентежність
съмѫдрьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	бути однодумцем
съмѫтити, -мѫштѫ, -мѫтитъ	док.–	зрушити; стрясти; обурити; злякати; спонукати; ввести в сум'яття, збентежити
съмѫтьнъ, -а, -о (-ъıн, -аѧ, -оѥ)	прикм.–	збентежений, бентежний, неспокійний
съмѫштаниѥ, -ѥмъ	с.–	сум'яття, бентежність
съмѫштати, -штаѭ, -штаѥтъ	недок.–	зрушувати; стрясати; обурювати; лякати; спонукати; бентежити
съмѫштєниѥ, -ѥмъ	с.–	рух; хвилювання; неспокій, сум'яття
сънабъдѣниѥ, -ѥмъ	с.–	набуток; придбання; прибуток; збереження; дотримання
сънабъдѣти, -бъждѫ, -бъдитъ	док.–	зберегти; дотримати; виконати
сънаслѣдьникъ, -омъ	ч.–	співспадкоємець
сънєсти, -сѫ, -сєтъ	док.–	знести; перенести
сънимати, -нємлѭ, -нємлєтъ	недок.–	поєднувати; збиратися
сънисканиѥ, -ѥмъ	с.–	прибуток; майно; витрати
сънискати, -каѭ, -каѥтъ	недок., док.–	придбати; набувати, набути
сънити, -идѫ, -идєтъ	док.–	зійти; спуститися; випасти; піти; прийти; зійтися, зібратися; схопитися; об'єднатися
сънитиѥ, -ѥмъ	с.–	сходження; зішестя; поєднання; зустріч
съничавъ, -а, -о (-ъıн, -аѧ, -оѥ)	прикм.–	поганий; розбещений
сънчьство, -омъ	с.–	розпуста
съниѥ, -ѥмъ	с.–	сон
сънорити, -рѭ, -ритъ	док.–	звалити, повалити; скинути
съноуздьникъ, -омъ	ч.–	вершник, комонний
съноуздьнъ, -а, -о (-ъıн, -аѧ, -оѥ)	прикм.–	кінний, комонний
съноуздьць, -ѥмъ	ч.–	див. **съноуздьникъ**
сънъ, -омъ	ч.–	сон; видіння
сънЬмиштє, -ємъ	с.–	збори, сонмище; синагога; синедріон; Літургія
сънЬнъ, -омъ	ч.–	див. **сънЬмиштє**
сънЬмьникъ, -омъ	ч.–	учасник зборів

съньмьство, -омъ	с.–	збори
съньн҄ъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	сонний
сън҄ѣдати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	їсти, з'їдати
сън҄ѣниѥ, -ѥмъ	с.–	їжа, харчі
сън҄ѣдь, -ьмъ	ж.–	див. **сън҄ѣниѥ**
сън҄ѣдьн҄ъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	їстивний
сън҄ѣсти, -н҄ѣмь, -н҄ѣстъ	док.–	з'їсти, проковтнути
сънѧти, -ньмѫ, -ньметъ	док.–	зняти; поєднатися; зібратися; зійтися
сънѧтиѥ, -ѥмъ	с.–	поєднання; об'єднання; збори; синедріон; свято
съобразовати сѧ, -зоуѭ сѧ, -зоуѥтъ сѧ	недок.–	уподібнюватися
съобразьн҄ъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	подібний; однаковий; співставний
съобштьникъ, -омъ	ч.–	співучасник
съпадати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	падати
съпадениѥ, -ѥмъ	с.–	падіння
съпаниѥ, -ѥмъ	с.–	див. **сън҄ъ**
съпасати, -саѭ, -саѥтъ	недок.–	зберігати; дотримуватися; рятувати; виліковувати
съпасениѥ, -ѥмъ	с.–	порятунок; ізбавлення
съпаситель, -ѥмъ	ч.–	Спаситель, Ізбавитель (про Ісуса Христа); рятівник
съпаситель҄нъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	рятівний, ізбавительний
съпасовъ, -а, -о	прикм.–	Спасителів, Ізбавителів
съпаства, -амъ	ж.–	див. **съпасениѥ**
съпасти, -падѫ, -падетъ 1	док.–	упасти; випасти; загинути
съпасти, -сѫ, -сетъ 2	док.–	зберегти; дотримати; врятувати; ізбавити; вилікувати
съпасъ, -омъ	ч.–	Спаситель, Ізбавитель; охоронець; порятунок; ізбавлення
съпасън҄ъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. **съпаситель҄нъ**
съпати, -плѭ, -питъ	недок.–	спати
съписаниѥ, -ѥмъ	с.–	опис; твір
съписати, -саѭ, -саѥтъ	недок.–	описувати
съплеменьникъ, -омъ	ч.–	одноплемінник, співвітчизник
съплесканиѥ, -ѥмъ	с.–	виліплення, ліплення; створення
съплескати, -каѭ, -каѥтъ	док.–	зліпити, виліпити; створити
съплести, -летѫ, -лететъ	док.–	сплести, виплести; взяти попід руку
съплетъство, -омъ	с.–	балаканина

съплитати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	сплітати, виплітати
съплъзати(сѧ), -заѭ(сѧ), -заѥтъ (сѧ)	недок.–	показувати язика, облизуватися
съплъзнѫти сѧ, -нѫ сѧ, -нетъ сѧ	док.–	сповзти; скотитися
съплѣньникъ, -омъ	ч.–	особа, що разом перебувала в ув'язненні
съплѧсати, -плѧшѫ, -плѧшетъ	док.–	затанцювати
съпобрати, -рѭ, -ретъ	док.–	спільно, разом поборотися
съповѣданиѥ, -ѥмъ	с.–	розповідь; опис; сповідування (віри)
съповѣдати, -даѭ, -даѥтъ	недок., док.–	розповідати, розповісти
съповѣдовати, -доуѭ, -доуѥтъ	недок.–	розповідати
съповѣдѣти, -вѣмь, -вѣстъ	док.–	розповісти; описати
съпогрети, -ребѫ, -бетъ	док.–	разом поховати
съподвиѕати сѧ, -ѕаѭ сѧ, -ѕаѥтъ сѧ	недок.–	прагнути
съподобити, -блѭ, -битъ	док.–	уподібнити; пристосувати; удостоїти, визнати достойним, гідним; заслужити, сподобитися; забажати, забагнути
съподоблятии, -ляѭ, -ляѥтъ	недок.–	удостоювати, визнавати достойним, гідним
съподоблѥниѥ, -ѥмъ	с.–	порівняння; уподібнення; удостоювання, удостоєння
съподобьникъ, -омъ	ч.–	наслідувач
съподроугъ, -омъ	ч.–	приятель, друг
съпожити, -живѫ, -живетъ	док.–	пожити разом, спільно
съпознавати сѧ, -ваѭ сѧ, -ваѥтъ сѧ	недок.–	дозволити комусь упізнати себе
съпознати, -знаѭ, -знаѥтъ	док.–	див. **съпознавати сѧ**
съпомагати, -гаѭ, -гаѥтъ	недок.–	сприяти
съпона, -амъ	ж.–	перепона, перешкода; затримка
съпосадити, -саждѫ, -садитъ	док.–	посадити разом
съпослоушьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	разом, спільно свідчити
съпоспѣшьникъ, -омъ	ч.–	помічник; співробітник
съпоспѣшьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	сприяти; допомагати
съпоспѣяти, -пѣѭ, -пѣѥтъ	недок.–	див. **съпоспѣшьствовати**
съпостигнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	досягнути; догнати
съпострадати, -раждѫ, -раждетъ	док.–	разом постраждати
съпохвалити, -лѭ, -литъ	док.–	разом, спільно похвалити

съпраздьньствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	разом, спільно святкувати, торжествувати
съпринимьникъ, -омъ	ч.–	співучасник, спільник
съприпослоушьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	разом, спільно свідчити
съприсносѫштьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	який разом, спільно споконвічний, соприсносущий
съпричисти, -чьтѫ, -чьтетъ	док.–	разом, спільно зарахувати
съпричѧстьникъ, -омъ	ч.–	співучасник; співробітник; компаньйон; співпричасник, той, хто разом причащається
съпричѧстьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	щасливий; блаженний
съпришьльць, -ѥмъ	ч.–	прибулець, приходень
съпроваждати, -ждаѭ, -ждаѥтъ	недок.–	супроводжувати; відпроваджувати
съпровести, -ведѫ, -ведетъ	док.–	провести; відпровадити
съпроста	присл.–	цілком, цілковито; повністю; майже
съпросьникъ, -омъ	ч.–	той, хто сперечається; полеміст
съпротивлꙗти сѧ, -лꙗѭ сѧ, -лꙗѥтъ сѧ	недок.–	чинити спротив; опиратися
съпротивьникъ, -омъ	ч.–	супротивник, ворог; той, хто сперечається
съпротивьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	супротивний; ворожий; сварливий; суперечливий
съпръва	присл.–	спершу, спочатку
съпръвѣѥ	присл.–	давно, раніше, колись
съпрѣбывати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	разом, спільно перебувати
съпрѣди/ь	присл.–	спершу, спочатку; спереду, попереду
съпрѣмлꙗти сѧ, -лꙗѭ сѧ, -лꙗѥтъ сѧ	недок.–	рівнятися; прирівнюватися
съпрѣстольнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	який разом, спільно сидить на престолі
съпрѧтати, -таѭ, -таѥтъ	недок., док.–	утискати; пригнічувати, пригнітити; придушувати, придушити; замотати, замотувати
съпрѧшти сѧ, -прѧгѫ сѧ, -прѧжетъ сѧ	док.–	поєднатися; женитися
съпрѫгъ, -омъ	ч.–	упряж, пара

съпрѫжьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	запряжений, запряжений у парі
съпоустити, -поуштѫ, -поуститъ	док.–	послати; зіслати; ниспослати; спустися
съпоуштениѥ, -ѥмъ	с.–	зіслання; ниспослання
съпьрѣти сѧ, -рѭ сѧ, -ритъ сѧ	док.–	посперечатися; посваритися
съпь/исати, -пишѫ, -пишетъ	док.–	написати; описати; скласти (угоду)
съпѣти, -поѭ, -поѥтъ	док.–	заспівати
съпѧти, -пьнѫ, -пьнетъ	док.–	зв’язати; поєднати
сърадовати сѧ, -доуѭ сѧ, -доуѥтъ сѧ	недок.–	співрадіти, разом радіти, тішитися
сървзоумѣниѥ, -ѥмъ	с.–	порозуміння; пізнання, знання
сърaзоумѣти, -мѣѭ, -мѣѥтъ	док.–	порозумітися; пізнати; дізнатися
сърaспѧти, -пьнѫ, -пьнетъ	док.–	разом розп’яти
сърaсрѫдити сѧ, -сръждѫ сѧ, -срѫдитъ сѧ	док.–	посперечатися; посваритися
съринѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	скинути; повалити
съристати, -риштѫ,-риштетъ	док.–	збігти; стекти; збігтися
сърицати, -цаѭ, -цаѥтъ	недок.–	домовлятися; рахувати
съродьникъ, -омъ	ч.–	родич
съродьство, -омъ	с.–	спорідненість; родинність
сърокъ, -омъ	ч.–	ухвала; наказ
сърѣзаниѥ, -ѥмъ	с.–	зріз; розріз
сърѣсти, -рѧштѫ, -рѧштетъ	док.–	зустріти; зустрітися; збитися; справитися; трапитися
сърѣтаниѥ, -ѥмъ	с.–	напрям
сърѣтати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	зустрічати; зустрічатися; справлятися
сърѣтениѥ, -ѥмъ	с.–	зустріч; Стрітення – **Празник Господнього Стрітення, який Церква відзначає 2 лютого (за нов. стилем 15 лютого), через 40 днів від Різдва Христа, на честь принесення Ісуса-немовляти до єрусалимського храму, та зустрічі з Симеоном-праведником, який упізнав у дитині Месію, пророкував його мученичу смерть та страждання Богородиці;* напрям; пристріт, зараза

сърѧшта, -амъ	ж.–	зустріч; пристріт, зараза; майбутнє; доля
съсадити, -саждѫ, -садитъ	док.–	зсадити
съсати, -съсѫ, -съсетъ	недок.–	ссати, смоктати
съселити, -лѭ, -литъ	док.–	переселитися (вниз)
съслаждати сѧ, -ждаѭ сѧ, -ждаѥтъ сѧ	недок.–	насолоджуватися; милуватися, любуватися
съставити, -влѭ, -витъ	док.–	скласти; створити; побудувати; влаштувати; втілити; показати; довести
съставляти, -ляѭ, -ляѥтъ	недок.–	складати; творити; будувати; влаштовувати; втілювати; показувати; доводити
съставлѥниѥ, -ѥмъ	с.–	збори; істота; іпостась; рекомендація
съставъ, -омъ	ч.–	натовп; зборище; організм, тіло; суть; стихія
съставьникъ, -омъ	ч.–	заступник, захисник; рекомендаційний лист
състарѣниѥ, -ѥмъ	с.–	старіння
състарѣти сѧ, -рѣѭ сѧ, -рѣѥтъ сѧ	док.–	постаріти; постарітися
състати сѧ, -станѫ сѧ, -станетъ сѧ	док.–	зійтися; зібратися; вистачити
сътигнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	застати; досягти
състольникъ, -омъ	ч.–	учасник собора; засідатель
състояниѥ, -ѥмъ	с.–	стан; наполегливість; постійність
състояти(сѧ), -стоѭ(сѧ), -стоитъ(сѧ)	недок.–	перебувати; зобов'язуватися; складатися; залишатися; стояти з кимось
състрастьникъ, -омъ	ч.–	співстраждалець, хто стараждає з кимось
състроити, -роѭ, -роитъ	док.–	примирити; приготувати; влаштувати; підтвердити; схвалити
сътрѣлити, -лѭ, -литъ	док.–	застрілити
състрѣляти, -ляѭ, -ляѥтъ	недок.–	стріляти
състѫпати, -паѭ, -паѥтъ	недок.–	відступати; сходити
състѫпити сѧ, -плѭ сѧ, -питъ сѧ	док.–	відступитися; поступитися; зійти
съсъ, -омъ	ч.–	грудь, перса
съсъпати, -плѭ, -питъ	док.–	приспати; заснути
съсъхнѫти сѧ, -нѫ сѧ, -нетъ сѧ	док.–	зсохнутися; висохнути

съсьць, -ѥмъ	ч.–	див. съсъ
съсѣдати сѧ, -даѭ сѧ, -даѭтъ сѧ	недок.–	зсідатися, згортатися; застивати
съсѣдьникъ, -омъ	ч.–	той, хто сидить поруч, сусід
съсѣдѣти, -сѣждѫ, -сѣдитъ	недок.–	сидіти поруч; сусідити
съсѣкати, -каѭ, -каѭтъ	недок.–	стинати, зрубувати
съсѣсти сѧ, -сѧждѫ сѧ, -сѧдетъ сѧ	док.–	зсістися, згорнутися; застигнути
съсѣшти, -сѣкѫ, -сѣчетъ	док.–	стяти, зрубати
съсѫдити, -сѫждѫ, -сѫдитъ	док.–	розсудити
съсѫждати, -ждаѭ, -ждаѭтъ	недок.–	приготовляти
съсѫ/оүдъ, -омъ	ч.–	знаряддя; предмет; музичний інструмент; майно; посудина; скарбниця; стодола; водойма
съсѫмьнѣти сѧ, -нѭ сѧ, -нетъ сѧ	недок.–	уважно спостерігати, стежити
съсѫштьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	Єдиносущий
сътварь, -ьмъ	ж.–	будова; будівля; справа
сътваряти, -ряѭ, -ряѭтъ	недок.–	робити, діяти; творити; допускати; перетворювати; траплятися; святкувати
сътворити, -рѭ, -ритъ	док.–	зробити; подіяти; створити; попрацювати; приготувати; допустити; перетворити; трапитися; викликати; спричинити; спорядити; влаштувати; відсвяткувати; виконати; надати; поставитися
сътворѥниѥ, -ѥмъ	с.–	створення, сотворення; виконання; втілення; проведення; вчинок; істота, створіння; влаштування; стан
сътвръдити, -ръждѫ, -ръдитъ	док.–	закріпити, скріпити
сътеплити, -плѭ, -плитъ	док.–	зігріти
сътешти сѧ, -текѫ сѧ, -течетъ сѧ	док.–	збігтися; зібратися; стектися; трапитися
сътечениѥ, -ѥмъ	с.–	натовп, зібрання
сътискати, -каѭ, -каѭтъ	недок.–	стискати; закривати
сътиснѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	стиснути; закрити
сътицати сѧ, -тичѫ сѧ, -тичетъ сѧ	док.–	збігтися; зійтися
сътлѣшти, -тлъкѫ, -тлъчетъ	док.–	розбити; роздробити; стерти
съто	числ.–	сто
сътократицеѭ	присл.–	стократ; в стократ
сътолѣтьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	столітній
съторица, -амъ	ж.–	сотня

съторицеѭ	присл.–	сторицею
сътръпѣниѥ, -ѥмъ	с.–	покірність; терпіння; наполегливість
сътръпѣти, -плѭ, -питъ	док.–	витримати; перенести; стерпіти; дозволити; встояти; вичекати, зачекати
сътръ/ѣти, -тьрѫ, -тьретъ	док.–	розламати; роздробити; зруйнувати; винищити; розгромити; зіпсуватися; втомити; вимучити
сътрѣбити, -блѭ, -битъ	док.–	вичистити, очистити; обмити, підготувати тіло небіжчика до поховання
сътрѧсати, -саѭ, -саѥтъ	недок.–	стрясати; струшувати; стирати; знищувати
сътрѧсти, -сѫ, -сетъ	док.–	стрясти; струсити; змести, стерти; знищити
сътъ, -омъ	ч.–	вощина, соти
сътъкати, -тъкѫ, -тъчетъ	док.–	звіритися, повідомити; передати
сътъкнѫти сѧ, -нѫ сѧ, -нетъ сѧ	док.–	закритися; зачинитися; дійти; досягти
сътыкати, -каѭ, -каѥтъ	недок.–	зв'язувати; поєднувати
сътьлѣниѥ, -ѥмъ	с.–	стління; тлінність; пошкодження
сътьлѣти, -лѣѭ, -лѣѥтъ	док.–	стліти; зруйнуватися
сътьникъ, -омъ	ч.–	центуріон, сотник
сътьнъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	числ.–	сотий
сътьрениѥ, -ѥмъ	с.–	знищення, винищення; розорення; плюндрування; розчарування
сътѣлесьникъ, -омъ	ч.–	той, хто творить одне тіло
сътѧгнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	стягнути; затягнути; стати покірним; зміцнити
сътѧжавати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	тримати, утримувати
сътѧжаниѥ, -ѥмъ	с.–	придбання; здобуття; майно; поле; користолюбність
сътѧжати, -жѫ, -житъ	недок., док.–	набувати, набути; придбати; утримувати, утримати; володіти, заволодіти; робити, зробити
сътѧѕаниѥ, -ѥмъ	с.–	суперечка; сварка; допитування; звіт, звітування
сътѧѕати(сѧ), -ѕаѭ(сѧ), -ѕаѥтъ(сѧ)	недок.–	вивчати; випробовувати; сперечатися; сваритися;

		дивуватися; вимагати; вираховувати; досягати
сътѫжаниѥ, -ѥмъ	с.–	утиски, гноблення
сътѫжати, -жаѭ, -жаѥтъ	недок.–	тиснути, давити; перешкоджати; турбувати; мучитися; занепадати духом; обурюватися
сътѫжениѥ, -ѥмъ	с.–	муки, катування; страждання; терзання; пригнічення; кволість
сътѫжено	присл.–	щільно
сътѫжити, -жѫ, -житъ	док.–	стиснути; закрити; пригнітити; перешкодити; стурбувати; замучити; занепасти духом; обуритися
съоученикъ, -омъ	ч.–	той, хто разом учився
съхль, -ьмъ	ж.–	хмиз
съхнѫти(сѧ), -нѫ(сѧ), -нетъ(сѧ)	недок., док.–	сохнути, засохнути; висихати, висохнути
съходатаи, -ѥмъ	ч.–	наглядач; спостерігач
съходити(сѧ), -хождѫ(сѧ), -ходитъ(сѧ)	недок.–	сходити; спускатися; падати; стікати; іти; відправлятися; приходити; сходитися, збиратися; зустрічатися
съходъ, -омъ	ч.–	поблажливість; статевий зв'язок
съходьникъ, -омъ	ч.–	див. **съходатаи**
съхождениѥ, -ѥмъ	с.–	сходження; поблажливість; збори; збирання, збір
съхранити, -нѭ, -нитъ	док.–	оберегти; зберегти; врятувати; встерегти; зберегтися; залишитися; дотримати; покласти; закарбувати в пам'яті; похоронити; прийняти; вмістити
съхраньникъ, -омъ	ч.–	охоронець; виконавець
съхраньно	присл.–	надійно
съхраняти, -няѭ, -няѥтъ	недок.–	охороняти; зберігати; дотримувати
съхранѥниѥ, -ѥмъ	с.–	дотримання; турбота; увага; збереження; уникання; майно, власність
съцѣнити, -нѭ, -нитъ	док.–	оцінити
съцѣнениѥ, -ѥмъ	с.–	оцінювання, оцінка

съчєтавати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	приєднувати
съчєтаниѥ, -ѥмъ	с.–	товариство; шлюб
съчєтати, -таѭ, -таѥтъ	недок., док.–	поєднувати; поєднати; приєднувати; приєднати; зараховувати; зарахувати
съчинити, -нѭ, -нитъ	док.–	створити, витворити
съчиниѥниѥ, -ѥмъ	с.–	твір, витвір
съчисти, -чьтѫ, -чьтитъ	док.–	приєднати
съчитати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	рахувати; читати
съчѧстьнъ, -а, -о (-ъın, -ая, -оѥ)	прикм.–	блаженний; щасливий
съчѧстьнѣ	присл.–	блаженно; щасливо
съшити, -шиѭ, -шиѥтъ	док.–	пошити, зшити
съшьльць, -ѥмъ	с.–	прибулець; чужинець
съшьст(в)иѥ, -ѥмъ	с.–	зішестя; Зішестя – **див.* **пѧтикостиѥ**
съѥстьствьнъ, -а, -о (-ъın, -ая, -оѥ)	прикм.–	який є такий самий за природою, суттю
съѫза, -амъ	ж.–	кайдани, ланцюг
съѫзити, -ѫжѫ, -ѫзитъ	док.–	звузити
съ(в)ѫзъ, -омъ	ч.–	кайдани; зв'язок; союз
сызвѣстовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	разом свідчити
сынобожьствиѥ, -ѥмъ	с.–	визнання синами Божими
сыновь, -ьмъ	ж.–	племінниця
сыновъ, -омъ	ч.–	племінник
сыновьнъ, -а, -о (-ъın, -ая, -оѥ)	прикм.–	синівський
сыновьць, -ѥмъ	ч.–	див. **сыновъ**
сыноположениѥ, -ѥмъ	с.–	усиновлення
сынъ, -ъмъ 1	ч.–	син; нащадок; дитя
сынъ, -омъ 2	ч.–	вежа
сынъкъ, -омъ	ч.–	див. **сынъ1**
сыньнъ, -а, -о (-ъın, -ая, -оѥ)	прикм.–	вежовий
сыпати, -плѭ, -плєтъ	недок.–	сипати
сыриштє, -ємъ	с.–	шлунок
сыровъ, -а, -о (-ъın, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. **сыръ 2**
сыропоустьнъ, -а, -о (-ъın, -ая, -оѥ)	прикм.–	сиропусний
сыръ, -омъ 1	ч.–	сир
сыръ, -а, -о (-ъın, -ая, -оѥ) 2	прикм.–	сирий; свіжий
сырьнъ, -а, -о (-ъın, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. **сыропоустьнъ**
сытость, -ьмъ	ж.–	ситість
сытъ, -а, -о (-ъın, -ая, -оѥ)	прикм.–	ситий
сыть, -ьмъ	ж.–	див. **сытость**
сь, си, сє	займ.–	цей; той; (саме) той

сьде	присл., част., спол.–	тут; сюди; зараз; тепер; віднині; внаслідок; тому; ось
сьж(д)е	займ.–	той же
сьребробиниць, -ѥмъ	ч.–	ювелір; карбувальник по сріблу
сьребролюбиѥ, -ѥмъ	с.–	грошолюбність; користолюбність
сьребролюбьствиѥ, -ѥмъ	с.–	див. **сьребролюбиѥ**
сьребролюбьство, -омъ	с.–	див. **сьребролюбиѥ**
сьребролюбьць, -ѥмъ	ч.–	грошолюб
сьребрьникъ, -омъ	ч.–	срібняк, срібна монета; динарій
сьребрьнъ	прикм.–	срібний
сѣ	частка	ну ж; ось
сѣверовъ, -а, -о	прикм.–	північний
сѣверъ, -омъ	ч.–	північ; північний вітер
сѣверьнии, -яя, -ее	прикм.–	північний
сѣверьскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. **сѣверьнии**
сѣдалиште, -емъ	с.–	лавка, крісло; трон; кафедра; засідання, рада
сѣдало, -омъ	с.–	лавка, крісло; резиденція
сѣданиѥ, -ѥмъ	с.–	сидіння; лавка, крісло
сѣдати(сѧ), -даѭ(сѧ), -даѥтъ(сѧ)	недок.–	сідати; тріскатися
сѣдесъ, -омъ	ч.–	трон
сѣдильна, -амъ	ж.–	сідален – **структурний елемент богослуження*
сѣдильно, -омъ	с.–	див. **сѣдильна**
сѣдильнъ, -омъ	ч.–	див. **сѣдильна**
сѣдинавъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	сивий, сивуватий
сѣдины, -амъ	pl. t., ж.–	сивина
сѣдъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	сивий
сѣдѣниѥ, -ѥмъ	с.–	сидіння
сѣдѣти, -ждѫ, -дитъ	недок.–	сидіти; засідати; бенкетувати; панувати; перебувати; мешкати; залишатися; чекати
сѣкнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	вколоти; вжалити; вкусити
сѣменитъ, -а, -о	прикм.–	насінний; багатий насінням
сѣменословьць, -ѥмъ	ч.–	балакун, базіка
сѣмия, -ямъ	ж.–	сім’я, челядь
сѣмо	присл.–	сюди
сѣмѧ, -еньмъ	с.–	насіння; посів; сперма; нащадок; плем’я, рід
сѣно, -омъ	с.–	трава; сіно
сѣножать, -ьмъ	ж.–	сіножать; луг
сѣнь, -ьмъ 1	ж.–	тінь

сѣнь, -ьмъ 2	ж.–	житло; шатро; святилище, скинія
сѣн(ьн)ъ, -а, -о (-ъіи, -ая, -оѥ) 1	прикм.–	трав'яний
сѣньнъ, -а, -о (-ъіи, -ая, -оѥ) 2	прикм.–	тінистий
сѣра, -амъ	ж.–	нафта; сірка
сѣрь, -ьмъ	ч., ж.–	руда
сѣсти, сѧдѫ, сѧдетъ	док.–	сісти; зайняти місце; розташуватися; оселитися; залишитися
сѣтва, -амъ	ж.–	сівба; посів
сѣтити, сѣштѫ, сѣтитъ	недок., док.–	відвідувати, відвідати; навідуватися, навідатися
сѣтиѥ, -ѥмъ	с.–	посів; засіяне поле
сѣтованиѥ, -ѥмъ	с.–	туга, смуток; скорбота
сѣтовати, -тоуѭ, -тоуѥтъ	недок.–	сумувати, тужити
сѣть, -ьмъ	ж.–	сіть, пастка; приманка
сѣтьнъ, -а, -о (-ъіи, -ая, -оѥ)	прикм.–	смутний; скорботний
сѣшти, сѣкѫ, сѣчетъ	недок.–	сікти; рубати; косити
сѣчиво, -омъ	с.–	сокира
сѣчь, -ѥмъ	ч.–	січа, битва; лихо
сѣчь, -ьмъ	ж.–	див. **сѣчь**
сѣче/ьнъ, -омъ	ч.–	лютий
сѣчьца, -амъ	ч.–	кат
сѣчьць, -ѥмъ	ч.–	див. **сѣчьца**
сѣ(я)ниѥ, -ѥмъ	с.–	проріст, вруно; поле засіяне злаками
сѣ(я)ти, сѣѭ, сѣѥтъ	недок., док.–	сіяти, засіяти; плодоносити; родити, зродити
сѧжьнь, -ьмъ	ч.–	сажень
сѧкнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	висохнути; вичерпатися
сѫ/обота, -амъ	ж.–	субота; тиждень
сѫботъ, -омъ	ч.–	див. **сѫ/обота**
сѫ/оботьнъ, -а, -о (-ъіи, -ая, -оѥ)	прикм.–	суботній
сѫботьство, -омъ	с.–	суботній відпочинок; святкувати суботу
сѫгласиѥ, -ѥмъ	с.–	антифон
сѫгражданикъ, -омъ	ч.–	співвітчизник
сѫдивъ, -а, -о	прикм.–	який здатний судити, оцінювати
сѫдии, -ямъ	ч.–	суддя
сѫдиинъ, -а, -о	прикм.–	суддів
сѫдиискъ, -а, -о (-ъіи, -ая, -оѥ)	прикм.–	суддівський
сѫди(ли)ште, -ємъ	с.–	суд; приміщення суду, преторій; судилище; суперечка; ув'язнення

сѫдитель, -ѥмъ	ч.–	див. **сѫдии**
сѫдити,сѫждѫ, сѫдитъ	недок.–	судити; розсуджувати; виносити вирок, присуд; приймати ухвалу; панувати; засуджувати; судитися; захищати; розуміти; задумати; хотіти
сѫдиште, -ємъ	с.–	див. **сѫди(ли)ште**
сѫдоу/ѣ	присл.–	обабіч; туди-сюди
сѫдъ, -омъ 1	ч.–	суд; судова палата; судова влада; судовий процес; винесення вирока, присуда; суперечка; сварка; вирок, присуд; кара, покарання; право; справедливість; висновок; судження; міркування
сѫдъ, -омъ 2	ч.–	знаряддя; член, частина тіла; посуд, посудина; кровоносна судина; сухожилля
сѫдъ 3	присл.–	досі
сѫдьба, -амъ	ж.–	вирок, присуд; ухвала; право; справедливість; закон; наказ
сѫдьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	судовий; судний (день)
сѫждениѥ, -ѥмъ	с.–	судова ухвала
сѫжитель, -ѥмъ	ч.–	співвітчизник
сѫ/ъжитиѥ, -ѥмъ	с.–	товариство; співжиття; подружжя
сѫкатъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	суковатий; нерівний
сѫкъ, -омъ	ч.–	тріска; сучок
сѫмракъ, -омъ	ч.–	пітьма, темінь; тьма
сѫ/ъмьнѣниѥ, -ѥмъ	с.–	спостереження; передбачення; обговорення; пересуд; упередження; сумнів, вагання; страх, боязнь; богобоязнь, богобійність
сѫмьнѣньнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	невизначений, непевний; сумнівний
сѫ/ъмьнѣти сѧ, -нѭ сѧ, -нитъ сѧ	недок.–	сумніватися; вагатися; підозрівати; дотримуватися; оберігатися, остерігатися; боятися
сѫпостатъ, -омъ	ч.–	ворог, неприятель, супостат
сѫпостатьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	ворожий
сѫпротивити сѧ, -влѭ сѧ, -витъ сѧ	недок.–	супротивитися; суперечити
сѫпротивиѥ, -ѥмъ	с.–	упертість; бунт; переслідування

сѫпротивовѣтриѥ, -ѥмъ	с.–	зустрічний вітер
сѫпротивь	присл.–	проти; напроти
сѫпротивьникъ, -омъ	ч.–	див. **сѫпостатъ**
сѫпротивьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	суперечливий; ворожий; зустрічний
сѫпротивьство, -омъ	с.–	протилежність; протиставлення
сѫпрѫга, -амъ	ж.–	дружина; жінка
сѫпрѫгъ, -омъ	ч.–	запряжка, ярмо; приятель, друг; подружжя; шлюб
сѫпрѫжиѥ, -ѥмъ	с.–	запряжка
сѫпрѫжьникъ, -омъ	ч.–	друг, приятель; компаньйон
сѫпрѫѕь, -ьмъ	ж.–	див. **сѫпрѫжиѥ**
сѫпьръ, -ѥмъ	ч.–	суперник; супротивник; ворог
сѫпьрь, -омъ	ч.–	див. **сѫпьръ**
сѫпьрьникъ, -омъ	ч.–	див. **сѫпостатъ**
сѫсѣда, -амъ	ж.–	сусідка
сѫ/ъсѣдъ, -омъ	ч.–	сусід
сѫсѣдꙑни, -ꙗмъ	ж.–	див. **сѫсѣда**
сѫштиѥ, -ѥмъ	с.–	суть; буття
сѫштьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	суттєвий, істотний
сѫштьствиѥ, -ѥмъ	с.–	присутність
сѫштьство, -омъ	с.–	буття; суть; сутність, природа; присутність
сѫштьствьно	присл.–	суттєво
сѫштьствьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	див. **сѫштьнъ**
сѫчьць, -ѥмъ	ч.–	сучок; тріска; гілка
сѵдарь, -ѥмъ	ч.–	хустка
сѵками/ѣна, -амъ	ж.–	шовковиця
сѵкома/ориꙗ, -ꙗмъ	ж.–	смоковниця
сѵнагогъ, -омъ	ч.–	настоятель синагоги
сѵриискъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	сирійський
сѵринъ, -омъ	ч.–	сирієць
сѵрофѵникиссанꙑни, -ꙗмъ	ж.–	сирофінікійка
сѵръ, -омъ	ч.–	див. **сѵринъ**
сѵрьскъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	див. **сѵриискъ**
сѵрѣнинъ, -омъ	ч.–	див. **сѵринъ**
сѵхемьскъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	сихемський, шехемський

Т

та	присл., спол.–	так; потім
таверъна, -амъ	ж.–	нічліжка, караван-сарай, гостинний двір
таже	присл., спол.–	потім, після того; однаково, так само; подібно
таи	присл.–	таємно; тихо; без відома
таибьна, -амъ	ж.–	таїнство; таємниця
таибьникъ, -омъ	ч.–	втаємничена особа
таибьно, -омъ	с.–	див. **таибьна**
таилиште, -емъ	с.–	таємне місце; комора
таина, -амъ	ж.–	сховище; таємниця; таїнство; тиха молитва
таино, -омъ 1	ж.–	див. **таина**
таино 2	присл.–	таємно; таємничо; містично
таинъ, -а, -о (-ыи, -ая, -ое)	прикм.–	прихований; утаєний; таємний; таємничий; містичний
таиньствие, -иемъ	с.–	див. **таиньство**
таиньство, -омъ	с.–	таїнство
таинѣ	присл.–	див. **таино 2**
таити, таѭ, таитъ	недок.–	приховувати; таїти; таїтися; критися
таканиє, -иемъ	с.–	біг, кар'єр
тако	присл., спол., частка-	так; так же, так само; подібно; наче, начебто; стільки; як; ось; все-таки; тобто; тут; чому ж;
таковъ, -а, -о (-ыи, -ая, -ое)	займ.–	див. **такъ**
таковьсь, -я, -е	займ.–	такий
також(д)е	присл.–	так же, подібно; також
такъ, -а, -о (-ыи, -ая, -ое)	займ.–	такий, такий же, однаковий; подібний
такъж(д)е	займ.–	див. **такъ**
таланътъ, -омъ	ч.–	талант, грошова одиниця у стародавній Греції та Римі, яка дорівнювала 6000 драхм
таланътьскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -ое)	прикм.–	який вартує талант; який важить талант
талиѳа коумы		арамейська глоса буквально 'дівчино встань'
тамо	присл.–	там; туди
тамож(д)е	присл.–	туди, туди ж

тарьсидьскъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	тарсійський
тарьсѣи, -ѥмъ	ч.–	тарсянин
тарьсѣ/янинъ, -омъ	ч.–	див. **тарьсѣи**
татва, -амъ	ж.–	крадіжка, злодійство
тать, -ьмъ	ч.–	злочинець
татьба, -амъ	ж.–	див. **татва**
татьбина, -амъ	ж.–	див. **татва**
татьбьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	крадений; злодійський
татьбьнѣ	присл.–	по-злодійськи
таче	присл., спол.–	потім; після; також; і; і так; і тому
таяти, таѭ, таѥтъ	недок.–	топитися, розтоплюватися; розчинятися
тварь, -ьмъ	ж.–	витвір, творіння; створіння; істота; діяльність; вчинок, справа; стихія; природа; небесне тіло; суть; подоба, вигляд
тваряти, -ряѭ, -ряѥтъ	недок.–	творити
твои, -я, -ѥ	займ.–	твій
творитель, -ѥмъ	ч.–	творець, сотворитель
творити, -рѭ, -ритъ	недок.–	робити; виконувати; творити; виготовляти; утворювати; будувати; засновувати; готувати; діяти; влаштовувати; святкувати, відзначати; перетворювати; траплятися; відбуватися; спричиняти; призначати; приймати; видавати себе за когось, притворятися; збиратися; купувати; породжувати; примушувати; вигадувати; вважати
творъ, -омъ	ч.–	витвір, творіння; пухлина
творьць, -ѥмъ	ч.–	творець; зачинатель; письменник; діяч, виконавець
творьць, -я, -є	прикм.–	творців
творѥниѥ, -ѥмъ	с.–	твір, витвір, створіння
твръдити, -ръждѫ, -ръдитъ	недок.–	зміцнювати; утверджувати; створювати; засновувати; забезпечувати
твръдо	присл.–	твердо, непохитно; надійно, певно; правильно; напевно
твръдоставьно	присл.–	непорушно, непохитно, надійно; чесно

твръдостаниѥ, -ѥмъ	с.–	непохитність, твердість; постійність
твръдостаньникъ, -омъ	ч.–	непохитна особа
твръдостаньно	присл.–	непохитно; точно; могутньо
твръдостаньнъ, -а, -о (-ъιи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	непохитний; могутній
твръдостоꙗниѥ, -ѥмъ	с.–	надійність; стан, становище
твръдостоꙗньно	присл.–	надійно, непохитно
твръдостоꙗти, -стоѭ, -стоитъ	недок.–	твердо, непохитно стояти
твръдость, -ьмъ	ж.–	твердість; надійність, непохитність; чесність
твръдъ, -а, -о (-ъιи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	твердий, надійний; постійний, непохитний; зміцнений; безпечний; сильний, могутній; суворий
твръдыни, -ꙗмъ	ж.–	тюрма; ув'язнення; твердиня, фортеця; твердість; постійність
твръдь, -ьмъ	ж.–	опора, підпора; твердиня, фортеця; тюрма; твердість; непохитність
твръдѣ	присл.–	надійно; міцно; старанно, ретельно
твръдѣль, -ьмъ	ж.–	небосхил, твердь
текътоновъ, -а, -о	прикм.–	теслин, теслі; столярів
текътонъ, -омъ	ч.–	тесля; столяр
телица, -амъ	ж.–	ягня
тельць, -ѥмъ	ч.–	теля; дитя; тілець – **золотий бичок, якого ізраїльтяни відлили біля гори Синай та поклонялись йому, мов богові, втративши надію на повернення Мойсея*
тельчь, -ꙗ, -ѥ	прикм.–	телячий
телѧ, -ѧтьмъ	с.–	теля
тенето, -омъ	с.–	сіть, тенета
тепениѥ, -ѥмъ	с.–	бичування
тепло, -омъ	с.–	тепло
теплость, -ьмъ	ж.–	див. **тепло**
теплота, -амъ 1	ж.–	тепло; спека; жар
теплота, -амъ 2	ж.–	старанність
те/оплъ, -а, -о (-ъιи, -аꙗ, -оѥ) 1	прикм.–	теплий; гарячий
те/оплъ, -а, -о (-ъιи, -аꙗ, -оѥ) 2	прикм.–	старанний
те/оплѣ	присл.–	тепло
теръ, -омъ	ч.–	судова палата, преторій
тесати, тешѫ, тешетъ	недок.–	тесати

тесла, -амъ	ж.–	сокира
тети, тепѫ, тепетъ	недок.–	бичувати, шмагати, бити
тетрадь, -ьмъ	ж.–	зшиток, чотири листки пергаменту, зшиті разом
тетрархъ, -омъ	ч.–	тетрарх
тетъка, -амъ	ж.–	тітка; літня жінка
тешти, текѫ, течетъ	недок.–	текти, плисти; протікати; розпливатися; бігти; поспішати; передувати; просити допомоги; прагнути
теча, -амъ	ж.–	бігун
течениѥ, -ѥмъ	с.–	течія; струмінь; здатність пересуватися, бігти; дорога, шлях; прагнення; зусилля
ти	спол., частка-	і; але; та; все ж, все-таки, все ж таки; же; отже; ось, нумо
тимѣниѥ, -ѥмъ	с.–	болото, багно
ти/ьмѣн(ьн)ъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	болотистий, багнистий; брудний
тина, -амъ	ж.–	див. **тимѣниѥ**
тинавъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	див. **ти/ьмѣн(ьн)ъ**
тинь, -ьмъ	ж.–	ремінь
тиньнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	див. **ти/ьмѣн(ьн)ъ**
тиса, -амъ	ж.–	тис; кедр
тисиѥ, -ѥмъ	с.–	кедри
титовъ, -а, -о	прикм.–	Титів
титьла, -амъ	ж.–	напис; заголовок; глава; титло
титьлъ, -омъ	ч.–	див. **титьла**
тихо	присл.–	тихо; лагідно; покірно; привітно; спокійно
тихость, -ьмъ	ж.–	м'якість; покірність; привітність; ввічливість; тиша; спокій
тихота, -амъ	ж.–	тиша; м'якість
тихъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	тихий; спокійний; мирний; м'який; привітний; ввічливий
тишина, -амъ	ж.–	тиша; спокій
тишити, тишѫ, тишитъ	недок.–	заспокоювати
тлъкнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	штовхнути; ударити; постукати
тлъкованиѥ, -ѥмъ	с.–	пояснення, тлумачення
тлъковати, -коуѭ, -коуѥтъ	недок.–	пояснювати, тлумачити
тлъкъ, -омъ	ч.–	перекладач; тлумач; пояснення, тлумачення
тлъпа, -амъ	ж.–	натовп
тлъстъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	товстий, повний

тлъшта, -амъ	ж.–	товща; товщина; верства землі, яку переорює плуг
тлъцаниѥ, -ѥмъ	с.–	стук, стукіт
тлъцати, -цаѭ, -цаѥтъ	недок.–	стукати
тлѣшти, тлъкѫ, тлъчетъ	недок.–	бити; стукати; розбивати
то	спол., частка–	і; отже; але, однак; то; тоді; потім; все ж; ж;
то/ъг(ъ)да	присл., частка–	тоді, у той час; одного разу; колись
то/ъг(ъ)даж(д)е	присл., спол.–	зразу ж; тоді ж, негайно
тож(д)е	присл., спол., частка–	також; однаково, так само; і; але, однак; все-таки
тождеименитъ, -а, -о	прикм.–	однойменний
тождеимениѥ, -ѥмъ	с.–	однойменність
тꙋзем(л)ьць, -ѥмъ	ч.–	туземець, місцевий мешканець
тонжде	присл.–	там; де
тократъ	присл.–	тоді; недавно
токъ, -омъ 1	ч.–	течія; витікання
токъ, -омъ 2	ч.–	тік
толи	спол.–	також; як і; тому; однак; все-таки
толико	присл.–	стільки; надто; тільки; все-таки
толикож(д)е	присл.–	стільки ж разів; декілька
толикъ, -а, -о (-ъи, -ая, -оѥ)	займ.–	такий
толикъж(д)е	займ.–	стільки ж; надто численний
толь	присл.–	так; так багато; настільки
томитель, -ѥмъ	ч.–	гнобитель, тиран
томити, -млѭ, -митъ	недок.–	гнобити, утискати; мучити
томлениѥ, -ѥмъ	с.–	гноблення, утиски; муки
топазносъ, -омъ	ч.–	топаз
топанизъ, -омъ	ч.–	див. топазносъ
топаньѕин, -ѥмъ	ч.–	див. топазносъ
топаньѕиѥ, -ѥмъ	с.–	див. топазносъ
топорище, -ємъ	с.–	топорище
точениѥ, -ѥмъ	с.–	див. токъ 2
точило, -омъ	с.–	винноробний прес
точильникъ, -омъ	ч.–	див. точило
точитва, -амъ	ж.–	урожай (винограду)
точити, точѫ, точитъ 1	недок.–	точити (рідину); проливати
точити, точѫ, точитъ 2	недок.–	мчати, бігти
тояга, -амъ	ж.–	палиця, коштур
тоягъ, -омъ	ч.–	див. тояга

травити, -влѭ, -витъ	недок.–	пожирати; їсти
тра/епеза, -амъ	ж.–	стіл; трапеза, бенкет; їжа
тратити, траштѫ, траштетъ	недок.–	знищувати; губити
трепати сѧ, -плѭ сѧ, -плетъ сѧ	недок.–	махати, тріпотіти
трепетати, -пештѫ, -пештетъ	недок.–	дрижати; тріпотіти; боятися
трепетивъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	дрижачий
трепетъ, -омъ	ч.–	трепет; страх
трепетьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	страшний, жахливий; дрижачий; боязливий
третии, -ия, -иѥ	числ.–	третій
трети(и)цеѭ	присл.–	втретє; тричі
трети(и)ци	присл.–	див. **трети(и)цеѭ**
третичь	присл.–	втретє
третиѥ(ѥ)	присл.–	втретє; по-третє
трибожьство, -омъ	с.–	троєбожжя; віра в трьох богів
триволъ, -омъ	ч.–	будяк
тридесѧть	числ.–	тридцять
тридьневьно	присл.–	післязавтра; через три дні
тридьневьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	післязавтрашній; триденний
тризна, -амъ	ж.–	нагорода
тризнь, -ьмъ	ж.–	дизентерія
тризь, -я, -ѥ	прикм.–	трирічний
трименьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	трийменний
трикровьникъ, -омъ	ч.–	триповерховий будинок; третій поверх
трикровьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	триповерховий
триличьнъ, -ыи	прикм.–	Триєдиний; який перебуває у трьох особах (Бог)
триреченъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	трикратний
трисатьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	який має три мірки
трисъставьнъ-ыи	прикм.–	див. **триличьнъ**
тришьды/и	присл.–	тричі; три на
три/ьшти	присл.–	див. **тришьды/и**
триѥ, три	числ.–	три
триѥдинъ, -ыи	прикм.–	див. **триличьнъ**
триѩзычьникъ, -омъ	ч.–	тримовник, пилатник – **церковні діячі, які вважали достойними для використання в Церкві лише три мови – староєврейську, грецьку, латинську, бо, мовляв, цими мовами було виконано напис на хресті «Ісус Назарянин, цар юдейський», на якому розп'яли Христа*

триѵпостасьнъ, -ъи	прикм.–	див. **трилиchьнъ**
трои, -я, -ѥ	числ.–	троє
троинъ, -а, -о	числ.–	троякий
троица, -ѧ	sing. t., ж.–	Тройця, Трійця – **Пресвята Тройця, один Бог у трьох особах: Отець, Син, Святий Дух*
троичьнъ, -а, -о (-ъи, -ая, -оѥ)	прикм.–	потрійний
тропарь, -ѥмъ	ч.–	тропар – **структурний елемент богослужень*
троскотати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	ламатися; тріскатися
троскотъ, -омъ	ч.–	трава; пирій
трошити, -шѫ, -шитъ	недок.–	марнувати, розтринькувати; пропадати
троудити, троуждѫ, троудитъ	недок., док.–	мучити, вимучити; катувати, закатувати; обтяжувати, обтяжити; страждати, вистраждати; долати, подолати; утомлюватися, утомитися; трудитися, потрудитися; боротися, поборотися
троудъ, -омъ	ч.–	страждання, муки; зусилля; старання; боротьба; праця; виріб; зиск;
троудьникъ, -омъ	ч.–	боєць; трудівник
троудьнъ, -а, -о (-ъи, -ая, -оѥ)	прикм.–	тяжкий; утомливий; утомлений
троужданиѥ, -ѥмъ	с.–	праця
троуждати, -ждаѭ, -ждаѥтъ	недок.–	мучити, катувати; втомлювати; обтяжувати; прагнути; працювати; боротися; битися; змагатися
троупиѥ, -ѥмъ	с.–	трупи
троупъ, -омъ	ч.–	труп
троути, тровѫ, тровєтъ	недок.–	годувати
тръгъ, -омъ	ч.–	ринковий майдан; майдан, площа
тръжиштє, -ємъ	с.–	див. **тръгъ**
тръжьникъ, -омъ	ч.–	міняйло
тръжьство, -омъ	с.–	торжество
тръѕаниѥ, -ѥмъ	с.–	вигук, оклик, зойк
тръѕати, -ѕаѭ, -ѕаѥтъ	недок.–	рвати; терзати, мучитися
тръло, -омъ	с.–	товкач
трьниѥ, -ѥмъ	с.–	терен, терня
тръновъ, -а, -о (-ъи, -ая, -оѥ)	прикм.–	терновий
трънъ, -омъ	ч.–	тернина; колючка; терен

трънѣнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	див. трънов҄ъ
тръпѣливо	присл.–	терпляче
тръпѣливъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	терплячий
тръпѣливьствиѥ, -ѥмъ	с.–	терпеливість; поблажливість; непохитність
тръпѣльно	присл.–	див. тръпѣливо
тръпѣльствиѥ, -ѥмъ	с.–	див. тръпѣливьствиѥ
тръпѣльство, -омъ	с.–	див. тръпѣливьствиѥ
тръпѣльствовати, -воѹѭ, -воѹѥтъ	недок.–	бути терпеливим, поблажливим, непохитним
тръпѣниѥ, -ѥмъ	с.–	терпіння; непохитність; мужність; терпимість; страждання; поблажливість; надія; очікування
тръпѣньно	присл.–	див. тръпѣливо
тръпѣти, -плѭ, -питъ	недок.–	терпіти, зносити; бути поблажливим, терпимим; бути впертим, непохитним, довготерпеливим; перечікувати; зволікати; бути переслідуваним; сподіватися, уповати; бути вірним
тръстиѥ, -ѥмъ	с.–	очерет; очеретина; соломина; ганчірка; стерня
тръсть, -ьмъ	ж.–	тростина; очерет; очеретина; мірка (з тростини або очеретини); перо, ручка, паличка (для писання)
тръстьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	тростиновий; очеретяний
тръ/ѣти, тьрѫ, тьретъ	недок.–	терти; дробити, розбивати, ламати
тръто/ъръ, -омъ	ч.–	пекло
тръто/ърьскъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	пекельний
тртраниѥ, -ѥмъ	с.–	нарікання
тртрати, -рѫ, -ретъ	недок.–	нарікати
трътъ, -омъ	ч.–	хвіст
тръть, -ьмъ	ж.–	див. трътъ
тръхъть, -ьмъ	ч.–	дрібна монета
трьбезначѧльнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	тричі споконвічний
трьблажьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	тричі блаженний, благословенний, преблаженний, преблагословенний
трьбрачиѥ, -ѥмъ	с.–	третій шлюб

трьбоухъ, -омъ	ч.–	тельбухи, нутрощі; послід
трьвеличьствьнъ, -а, -о (-ъін, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	превеликий; превеличний
трьгоубити, -блѭ, -битъ	недок.–	потроювати; тричі повторювати
трьгоубо	присл.–	втричі; тричі; потрійно
трьгоубъ, -а, -о (-ъін, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	потрійний
трьгоубь	присл.–	див. **трьгоубо**
трьженьць, -ѥмъ	ч.–	одружений втретє
трьзѫбьць, -ѥмъ	ч.–	тризубець
трьклѧтъ, -а, -о (-ъін, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	тричі проклятий, триклятий
трьмѣсѧчьнъ, -а, -о (-ъін, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	тримісячний
трьпоутица, -амъ	ж.–	триніжок
трьсвѣтьлъ, -а, -о (-ъін, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	пресвітлий
трьсвѧто, -омъ	с.–	Трисвяте
трьсвѧтъ, -а, -о (-ъін, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	пресвятий
трьсльньчьнъ, -а, -о (-ъін, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	пресонячний
трьстати, -ьмъ	pl. t., ч.–	тричленна команда бойової колісниці
трѣба, -амъ 1	ж.–	жертвоприношення; богослуження; треба; жертва
трѣба, -амъ 2	ж.–	потреба, необхідність; користь; корисність; доречність
трѣби, -ьмъ	pl. t., ж.–	сміття
трѣби, -омъ	pl. t., ч.–	див. **трѣби**
трѣбити, -блѭ, -битъ	недок.–	смітити
трѣбиште, -емъ	с.–	жертовник; олтар, вівтар; храм; капище
трѣбованиѥ, -ѥмъ	с.–	потреба; необхідність; потрібна, необхідна річ; річ, справа
трѣбовати, -боуѭ, -боуѥтъ 1	недок.–	жертвувати, приносити в жертву
трѣбовати, -боуѭ, -боуѥтъ 2	недок.–	потребувати; терпіти нужду, злидарювати; користуватися; використовувати; вимагати; прагнути, жадати, бажати
трѣбъ, -а, -о (-ъін, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	необхідний; потрібний; корисний; зручний; близький; доречний; убогий;
трѣбьникъ, -омъ	ч.–	жертовник; престол; храм; требник – **богослужбова книга, див* **евхологионъ**
трѣбьнъ, -а, -о (-ъін, -аꙗ, -оѥ) 1	прикм.–	жертовний, жертви
трѣбьнъ, -а, -о (-ъін, -аꙗ, -оѥ) 2	прикм.–	необхідний; потрібний

трѣ/ава, -амъ	ж.–	трава; рослина; зелень
трѣ/авьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	трав'янистий; рослинний
трѣвьнъ, -омъ	ч.–	травень
трѣзати, трѣжѫ, трѣжетъ	недок.–	рвати; терзати
трѣзвениѥ, -ѥмъ	с.–	поміркованість, стримання, скромність
трѣзвити сѧ, -влѭ сѧ, -витъ сѧ	недок.–	бути поміркованим, стриманим, скромним; утримуватися
трѣзв(ьн)ъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	поміркований, стриманий, скромний
трѣзвьникъ, -омъ	ч.–	поміркована, стримана, скромна особа
трѣзвьница, -ам	ж.–	поміркована, стримана, скромна жінка
трѣмъ, -омъ	ч.–	вежа
трѣснъ, -омъ	ч.–	бахрома; тороки
трѣснѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	тріснути; вдарити
трѣштє, -ємъ	с.–	судилище
трѣшть, -ьмъ	ж.–	див. **трѣштє**
трѣшти, трѣжѫ, трѣжетъ	недок.–	див. **трѣзати**
трѧсавица, -амъ	ж.–	лихоманка, пропасниця, гарячка
трѧсти, -сѫ, -сетъ	недок.–	трясти; дрижати
трѧсъка, -амъ	ж.–	див. **трѧсавица**
трѫба, -амъ	ж.–	сурма
трѫбити, -блѭ, -битъ	недок.–	сурмити
трѫбиꙗ, -ꙗмъ	ж.–	див. **трѫба**
трѫблениѥ, -ѥмъ	с.–	звук сурми
трѫбьникъ, -омъ	ч.–	сурмач
трѫдьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	хворий
трѫсъ, -омъ	ч.–	землетрус; буря; шторм
трѫтъ, -омъ	ч.–	натовп; ряд
тоу	присл., частка–	там; тут; тоді; надалі, в майбутньому; ось; так; потім
тоуж(д)е	присл.–	там, там же; водночас
тоуждерождениѥ, -ѥмъ	с.–	краяни, земляки
тоуидеже	присл.–	одночасно; разом з тим
тоуижде	присл.–	там же
тоукъ, -омъ	ч.–	жир, тук; жирність; щедрість; врожайність
тоулъ, -омъ	ч.–	сагайдак
тоумбазионъ, -омъ	ч.–	топаз
тоунє	присл.–	безплатно; даром; дешево; даремно, дарма

тоүмпанзиосъ, -омъ	ч.–	див. **тоүмбазионъ**
тоүръ, -омъ	ч.–	тур; бик
тоүчьнъ, -а, -о (-ын, -ая, -оѥ)	прикм.–	жирний, тучний; плодовитий, родючий; щедрий; міцний, могутній
тъ, та, то	займ.–	той, сам; саме той; той же
тъж(д)є, таж(д)є, тож(д)є	займ.–	той же; такий же; саме той
тъзньнъ, -а, -о (-ын, -ая, -оѥ)	прикм.–	однойменний
тъканиѥ, -ѥмъ	с.–	тканина
тъкати, тъкѫ, тъчетъ	недок.–	штовхати; проштовхувати; ткати
тъкнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	торкнутися; штовхнути; проштовхнути; ударити
тъкто(мо)	присл., частка–	якщо не
тъкъмо/а/оү	присл., спол., частка–	лише, тільки; крім, окрім; все-таки; хоча; ось; саме; вже; зовсім
тъность, -ьмъ	ж.–	м'якість, тонкість
тънъко	присл.–	тонко; точно
тънъкость, -ьмъ	ж.–	див. **тъность**
тънъкъ, -а, -о (-ын, -ая, -оѥ)	прикм.–	м'який; тонкий; дрібний
тъштаниѥ, -ѥмъ	с.–	поквапність; старанність; прагнення; задум; намір; бажання
тъштати сѧ, -штѫ сѧ, -штитъ сѧ	недок.–	спішити; старатися; прагнути
тъштеглашениѥ, -ѥмъ	с.–	марнослів'я, балаканина
тъштеславиѥ, -ѥмъ	с.–	марнослав'я
тъштеславьнъ, -а, -о (-ын, -ая, -оѥ)	прикм.–	марнославний
тъштета, -амъ	ж.–	шкода, втрата; марнота
тъштетьнъ, -а, -о (-ын, -ая, -оѥ)	прикм.–	марний, пустий
тъштивъ, -а, -о (-ын, -ая, -оѥ) 1	прикм.–	швидкий; старанний
тъштивъ, -а, -о (-ын, -ая, -оѥ) 2	прикм.–	слабодухий
тъшть, -я, -є (-ии, -яя, -єє)	прикм.–	пустий; марний; голодний; спраглий; немічний
тьштьно	присл.–	поквапно, швидко; старанно, ревно; охоче; жадібно
тъчиѭ	присл., спол., частка-	тільки, лише, лиш; крім, окрім, опріч; зважаючи; все-таки; ось; саме; зовсім не; уже не
тъчьникъ, -омъ	ч.–	ровесник

тъчьно	присл.–	однаково; подібно
тъчьновѣчьнъ, -а, -о (-ъιи, -ая, -оѥ)	прикм.–	такий же споконвічний
тъчьнъ, -а, -о (-ъιи, -ая, -оѥ)	прикм.–	однаковий; подібний
ты	займ.–	ти
тыкы, -ъвамъ	ж.–	диня
тылъ, -омъ	ч.–	спина
тысѧ/ѫшта/и, -амъ	числ.–	тисяча
тысѧ/ѫштьникъ, -омъ	ч.–	тисяцький
тысѧ/ѫштьнъ, -а, -о (-ъιи, -ая, -оѥ)	прикм.–	тисячолітній
тыти, тыѭ, тыѥтъ	недок.–	набирати, нагулювати жир, повніти
тьлитель, -ѥмъ	ч.–	нищитель
тьлити, тьлѭ, тьлитъ	недок.–	псувати, нищити, винищувати, плюндрувати
тьло, -омъ	с.–	грунт, суша, твердь, земля
тьлѣние, -ѥмъ	с.–	загибель; тлінність
тьлѣньнъ, -а, -о (-ъιи, -ая, -оѥ)	прикм.–	тлінний, смертний
тьлѣти, -лѣѭ, -лѣѥтъ	недок.–	тліти; гинути; псуватися
тьля, -ямъ	ж.–	руйнування; тлінність; загибель; іржа
тьма, -амъ 1	ж.–	тьма, пітьма
тьма, -амъ 2	числ.–	десять тисяч; дуже багато, сила-силенна
тьмьница, -амъ	ж.–	в'язниця, тюрма, темниця
тьмьничьникъ, -омъ	ч.–	в'язень
тьмьничьнъ, -а, -о (-ъιи, -ая, -оѥ)	прикм.–	тюремний
тьмьно	присл.–	темно, неясно
тьмьность, -ьмъ	ж.–	див. **тьма 1**
тьмьнъ, -а, -о (-ъιи, -ая, -оѥ)	прикм.–	темний
тьсть, -ьмъ	ч.–	тесть
тьстьнь, -я, -є	прикм.–	тестів
тьшта, -амъ	ж.–	теща; тітка
тѣ/є	частка-	ж, же; ось
тѣ/єже	спол.–	і, й
тѣлесьникъ, -омъ	ч.–	ілитон – **прямокутний кусок лляного полотна, у який загортають антимінс*
тѣлесьно	присл.–	тілом, фізично, матеріально
тѣлесьнъ, -а, -о (-ъιи, -ая, -оѥ)	прикм.–	тілесний, фізичний, матеріальний; природній
тѣлесьско/ы	присл.–	див. **тѣлесьно**
тѣлесьскъ, -а, -о (-ъιи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. **тѣлесьнъ**
тѣло, -есьмъ	с.–	тіло; природа; особа, людина; речовина; форма, вигляд;

		зовнішність; ікона; стовп; картина, зображення, скульптура; вік; покоління
тѣлопь/исаниѥ, -ѥмъ	с.–	напис на стовпі
тѣльствиѥ, -ѥмъ	с.–	суть, природа; іпостась
тѣми(же)	присл., спол.–	тому
тѣмь	присл., спол., частка–	тому, через, тому що, бо; то; же; а; таким чином; звідти
тѣмьже	присл., спол., частка–	тому, через; то; же; а; ось; таким чином; звідти; так же, також, так само
тѣмѧ, -еньмъ	с.–	тім'я
тѣряти, -ряѭ, -ряѥтъ	недок.–	прагнути; шукати
тѣскъ, -омъ	ч.–	див. точило
тѣснити, тѣшнѭ, тѣснитъ	недок.–	тиснути; гнітити; мучити
тѣснъ, -а, -о (-ъіи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	тісний; вузький; гнітючий; тужливий
тѣштити, -штѫ, -штитъ	недок.–	витискати; видавлювати, вичавлювати
тѣшениѥ, -ѥмъ	с.–	утіха; розрада
тѣшити, -шѫ, -шитъ	недок.–	вести; показувати шлях; повчати; заохочувати
тѧгарь, -ѥмъ	ч.–	робітник, слуга; землероб
тѧго, тѧжесе	с.–	ремінь
тѧгость, -ьмъ	ж.–	тягар, гніт; вага; труднощі; повага; вагомість; достоїнство
тѧгота, -амъ	ж.–	див. тѧгость
тѧготити, -гоштѫ, -готитъ	недок.–	обтяжувати; гнітити
тѧготьнъ, -а, -о (-ъіи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	тяжкий; обтяжливий; гнітючий
тѧгъчити, -чѫ, -читъ	недок.–	див. тѧготити
тѧжа, -амъ	ж.–	сварка, суперечка; судовий процес; бій
тѧжь, -ьмъ	ж.–	див. тѧжа
тѧжа/ниѥ, -ѥмъ	с.–	робота; справа; майно, маєток; поле
тѧжарь, -ѥмъ	ч.–	див. тѧгарь
тѧжатель, -ѥмъ	ч.–	див. тѧгарь
тѧжати, -жѫ, -житъ	недок.–	тягнути; працювати
тѧжесть, -ьмъ	ж.–	див. тѧгость
тѧжити, -жѫ, -житъ	недок.–	спрямовувати погляд; прагнути; тягнутися
тѧжьбьникъ, -омъ	ч.–	боєць, вояк; борець; забіяка

тѧжько	присл.–	тяжко, важко, обтяжливо
тѧжькосръдъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	безсердечний, жорстокий
тѧжькъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	тяжкий, важкий; вагомий, важливий; хижий; жорстокий
тѧжьцѣ	присл.–	див. **тѧжько**
тѧѕати, тѧжѫ, тѧжетъ	недок., док.–	досліджувати, дослідити; випитувати, випитати; сперечатися, посперечатися; заставляти, заставити
тѧти, тьнѫ, тьнетъ	недок.–	розтинати; сікти
тѧтива, -амъ	ж.–	тятива
тѫга, -амъ	ж.–	труднощі, ускладнення; пригніченість; туга; мука
тѫдоу/ѣ	присл.–	туди; звідти
тѫдѣжде	присл.–	туди ж; звідти ж
тѫжениѥ, -ѥмъ	с.–	див. **тѫга**
тѫжни, -ꙗꙗ, -ѥѥ	прикм.–	гнітючий; обтяжливий
тѫжити, -жѫ, -житъ	недок.–	страждати; поневірятися, бідувати; мучитися; тужити; бути пригніченим; скаржитися, нарікати; наполягати; благати
тѫжьбьнѣ	присл.–	важко, тяжко
тѫжьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	гнітючий; болісний, нестерпний; тяжкий; смутний
тѫча, -амъ	ж.–	дощ, злива, гроза; сніг
тѫчьнъ, -а, -о(-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	дощовий
тѵмъпанъ, -омъ	ч.–	тимпан, барабан
тоупань, -ьмъ	ч.–	див. **тѵмъпанъ**

оу

оу 1	присл., прийм., частка–	вже; біля; від; у, в; з, із; між, серед; для; через; напроти, проти; протягом
оу 2	вигук–	о; ой; ох
оубаловати, -ваѭ, -ваѥтъ	док.–	вилікувати, зцілити
оубиваниѥ, -ѥмъ	с.–	вбивство
оубивати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	убивати; бити; карати; шмагати; винищувати

оубииствиѥ, -ѥмъ	с.–	див. **оубиваниѥ**
оубииство, -омъ	с.–	див. **оубиваниѥ**
оубииствьнъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	смертельний, смертоносний; убивчий
оубиица, -амъ	ч., ж.–	убивця, душогуб
оубитєльничьскъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	душогубський
оубити, -биѭ, -биѥтъ	док.–	убити, умертвити, стратити; побити; відшмагати; покарати; винищити
оубитиѥ, -ѥмъ	с.–	див. **оубиваниѥ**
оубияти, -бияѭ, -бияѥтъ	недок.–	убивати; бити; карати; винищувати
оубиѥниѥ, -ѥмъ	с.–	убивство; бичування; битва
оублаговолити, -лѭ, -литъ	док.–	виявляти схильність, прихильність, симпатію
оублажити, -жѫ, -житъ	док.–	вихвалити; ощасливити; зрадіти
оубо	спол., частка-	отже; тому; ж, же
оубогъ, -а, -о (-ъıи, -ая, -оѥ)	прикм.–	убогий, бідний
оубожьство, -омъ	с.–	убогість, бідність
оубои, -ѥмъ	ч.–	убивство
оубояти сѧ, -боѭ сѧ, -боитъ сѧ	док.–	побоятися; посмирніти
оуброусъ, -омъ	ч.–	хустка; рушник; покривало
оубѣдити, -бѣждѫ, -бѣдитъ	док.–	умовити; переконати; наказати
оувидѣти, -виждѫ, -видитъ	док.–	побачити, помітити, запримітити; довідатися
оувы	вигук	о лихо; о горе
оувѣдѣти, -вѣмь, -вѣстъ	док.–	довідатися, узнати
оувѧдати, -даѭ, -даѥтъ	недок.–	в'янути; в'ялити; сушити; перемагати
оувѧдити, -вѧждѫ, -вѧдитъ	док.–	зів'янути; зв'ялити; висушити; перемогти
оувѧсти, -вѧзѫ, -вѧзетъ	док.–	зав'язати; прикрасити, увінчати
оугаждати, -ждаѭ, -ждаѥтъ	недок.–	догоджати; служити
оугаснѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	погаснути, згаснути
оугнѣтати, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	тиснути; пригнічувати, утискати
оугобьжениѥ, -ѥмъ	с.–	урожай; урожайність, родючість; збагачення
оугобьзити, -бьжѫ, -бьзитъ	док.–	вродити, зродити; збагатити, збагатитися
оугодити, -гождѫ, -годитъ	док.–	догодити; послужити

оүгодьникъ, -омъ	ч.–	служитель, священик; угодник
оүгодьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	бажаний; приємний; лагідний; смиренний
оүготованъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	приготований; зварений
оүготовати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	готувати, приготовляти; варити
оүдавити, -влѭ, -витъ	док.–	задавити; задушити; убити
оүдавленина, -амъ	ж.–	м'ясо задушеної тварини; здохлятина
оүдобь	присл.–	легко; зручно
оүдобьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	легкий; зручний
оүдолѣти, -лѣѭ, -лѣѥтъ	док.–	здолати, перемогти; подолати
оүдъ, -омъ	ч.–	член, частина тіла
оүжасати сѧ, -саѭ сѧ, -саѥтъ сѧ	недок.–	лякатися, жахатися, боятися; дивуватися
оүжасъ, -омъ	ч.–	жах, переляк; здивування
оүжасьнъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	жахливий; лякливий
оүже	присл., спол.–	вже, уже; коли; як
оүзрѣти, -зьрѭ, -зьритъ	док.–	побачити; довідатися
оүкарꙗти, -рꙗѭ, -рꙗѥтъ	недок.–	докоряти, дорікати, губити; обмовляти; ображати
оүкоризна, -амъ	ж.–	докір; образа; обмова
оүкрасити, -крашѫ, -краситъ	док.–	прикрасити
оүкрашенъ, -а, -о (-ъıи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	прикрашений
оүкрои, -ѥмъ	ч.–	пелена; покривало; хустка; саван
оүкропъ, -омъ	ч.–	кріп
оүкроүхъ, -омъ	ч.–	шматок хліба, коржа; крихта
оүкрывати сѧ, -ваѭ сѧ, -ваѥтъ сѧ	недок.–	ховатися, приховувати; знаходити притулок
оүкрыти сѧ, -рыѭ сѧ, -рыѥтъ сѧ	док.–	сховатися, приховати; знайти притулок
оүловити, -влѭ, -витъ	док.–	зловити, спіймати; вполювати
оүлоүчити, -чѫ, -читъ	док.–	знайти; досягти
оүмалениѥ, -ѥмъ	с.–	зменшення; применшення; ослаблення
оүмилениѥ, -ѥмъ	с.–	нарікання; туга; тужіння
оүмилосрьдити сѧ, -ждѫ сѧ, -дитъ сѧ	док.–	змилосердитися, змилуватися, зглянутися
оүмолити, -лѭ, -литъ	док.–	ублагати, вмолити, випросити
оүмъножениѥ, -ѥмъ	с.–	збільшення, примноження; наростання
оүмрьтвиѥ, -ѥмъ	с.–	смерть, вмирання
оүмрѣти, -мьрѫ, -мьретъ	док.–	умерти, померти

оумъ, -омъ	ч.–	розум; розважливість; передбачливість
оумьнъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	розумний; розважливий; передбачливий; розумовий
оумѣти, -мѣѭ, -мѣѥтъ	недок.–	уміти; розуміти; знати
оумѧкнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	м'якнути, зм'ягчити, зм'ягчитися
оуничи/ьжениѥ, -ѥмъ	с.–	приниження, зневага; знищення
оуность, -ьмъ	ж.–	юність, молодість
оунывати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	сумувати, журитися, тужити; турбуватися
оунылъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	смутний, зажурений
оуныниѥ, -ѥмъ	с.–	сум, смуток, туга, журба
оуныти, -ныѭ, -ныѥтъ	док.–	засумувати, засмутитися, затужити
оуньць, -ѥмъ	ч.–	теля; бичок
оупитанъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	вгодований, тучний, жирний
оуподобити, -блѭ, -битъ	док.–	уподібнити, уподібнитися; сподобити; порівняти
оупо/ъваниѥ, -ѥмъ	с.–	надія, сподівання, уповання; очікування
оуповати, -ваѭ, -ваѥтъ	недок.–	сподіватися, надіятися, уповати; очікувати
оуслышати, -шѫ, -шитъ	док.–	почути; узнати, довідатися; сповнити; проголосити; назватися
оусмарь, -ѥмъ	ч.–	див. **хлѣводѣлꙗ**
оуспѣхъ, -омъ	ч.–	успіх
оусрамлꙗти сѧ, -лꙗѭ сѧ, -лꙗѥтъ сѧ	недок.–	соромитися, стидатися
оуста, -омъ	pl. t., с.–	губи, уста
оустроѥниѥ, -ѥмъ	с.–	порядок, стрій; влаштування, облаштування
оустрьмити сѧ, -млѭ сѧ, -митъ сѧ	недок.–	кидатися; прямувати
оуснѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	заснути; померти
оусъпениѥ, -ѥмъ	с.–	засипання; сон; кончина; день кончини; Успіння – **християнське свято, яке Церква відзначає 15 серпня (за нов. стилем 28 серпня), нагадуючи про день кончини Богородиці*
оусырѣти, -рѣѭ, -рѣѥтъ	док.–	звурдитися, зсістися
оусѣкнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	відрубати; відсікти
оутаити, -таѭ, -таитъ	док.–	приховати, сховати, утаїти

оутолити, -лѭ, -литъ	док.–	заспокоїти; переконати, умовити; утамувати; затамувати
оутрие, -ѥмъ	с.–	світанок, ранок
оутро, -омъ	с.–	див. **оутрие**
оутѣшение, -ѥмъ	с.–	розрада; втіха; співчуття
оутѧгнѫти, -нѫ, -нетъ	док.–	досягти; перевершити
оухо, оушесьмъ	с.–	вухо
оушидъ, -омъ	ч.–	втікач
оушидь, -ьмъ	ч.–	див. **оушидъ**
оуштедрити, -рѭ, -ритъ	док.–	обдарувати; винагородити; помилувати; змилуватися
оуѥдиненъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	самотний; усамітнений

Ф

факоудъ, -омъ	ч.–	начальник, управитель; настоятель
фалиꙗ, -ꙗмъ	ж.–	їжа, харчі
фарижь, -ѥмъ	ч.–	кінь
фарисе/ѣи, -ѥмъ	ч.–	фарисей – **член релігійної групи в Юдаїзмі (2 ст. до Хр.– 2ст. по Хр.), яка відзначалася ревним дотриманням Мойсеєвого Закону, дріб'язковим виконанням правил зовнішнього благочестя та фанатичною ворожістю до язичників;* лицемір
фарисенскъ, -а, -о (-ыи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	фарисейський
фарисенскы	присл.–	по-фарисейськи
фарисеовъ, -а, -о	прикм.–	фарисеїв
фелонъ, -омъ	ч.–	фелон – **культова одежа священика*
философиꙗ, -амъ	ж.–	філософія
философъ, -омъ	ч.–	філософ; Філософ – **прізвищева назва св. Кирила (Константина), молодшого брата Мефодія*
фнмиꙗнъ, -омъ	ч.–	див. **темиꙗнъ**
финикъ, -омъ	ч.–	фінік; фінікова пальма
форъ, -омъ	ч.–	дар; данина, податок

Х

халѫга, -амъ	ж.–	огорожа, пліт; вулиця
хамъ, -омъ	ч.–	Хам – **один з трьох синів Ноя*
харизмъ, -омъ	ч.–	харизм, харизма – **надзвичайні дари Св. Духа*
херовь, -ьмъ	ч.–	див. **хероу/овимъ**
херовьскъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	див. **хероу/овимьскъ**
хероу/овимъ, -омъ	ч.–	херувим – **один з дев'яти ангельських чинів*
хероу/овимьскъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	херувимський
херъсонъ, -омъ	ч.–	Херсонес
херъсоньскъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	херсонеський
херъсонꙗнинъ, -омъ	ч.–	херсонесець, мешканець Херсонеса
хетитеꙗнинъ, -омъ	ч.–	хетт
хетьтѣискъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	хеттський
хиник(ъс)ъ, -омъ	ч.–	хінік, мірка
хитонъ, -омъ	ч.–	спідня одежа; хітон, туніка
хладъ, -омъ	ч.–	прохолода; свіжість; холод
хладьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	прохолодний; холодний; свіжий
хлакъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	неодружений
хламѵ/ида, -амъ	ж.–	верхня одежа; плащ
хлапъ, -омъ	ч.–	раб, слуга
хлъмъ, -омъ	ч.–	пагорб, горб
хлѣбъ, -омъ	ч.–	хліб, паляниця, корж, шматок хліба; Євхаристія; їжа; майно
хлѣвина, -амъ	ж.–	будинок, будівля; житло; келія, комірчина; прихисток; скарбниця
хлѣводѣлꙗ, -ꙗмъ	ч.–	ремісник, який шив намети
хлѣвъ, -омъ	ч.–	хлів, стодола
хлѧбивъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	цікавий, допитливий; надокучливий
хлѧбь, -ьмъ	ж.–	водопад, поріг; потік
хлѫпати, -паѭ, -паѥтъ	недок.–	просити милостиню, жебрати
хоботъ, -омъ	ч.–	хвіст
ходатаи, -ѥмъ	ч.–	посередник; посланець; прохач; помічник; захисник
ходатаиство, -омъ	с.–	посередництво; прохання; сприяння
ходатаиствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	бути посередником; просити; сприяти

ходатаити, -таѭ, -таѥтъ	док.–	стати посередником; попросити; посприяти
ходатаица, -амъ	ж.–	посередниця; помічниця
ходатаяти, -таѭ, -таѥтъ	недок.–	див. **ходатаиствовати**
ходити, хождѫ, ходитъ	недок.–	ходити, крокувати, рухатися; обходити; приходити; іти; відступати; проходити, минати; мандрувати; втручатися; мешкати, перебувати; одягатися
ходъ, -омъ	ч.–	хода; біг; рух, пересування
хождениѥ, -ѥмъ	с.–	хода; мандрування; поведінка; життєвий уклад
хоръ/єпископъ, -омъ	ч.–	хорєпископ, провінційний єпископ
хоръ, -омъ	ч.–	північний захід
хоржгы, -ъвамъ	ж.–	жезл
хоть, -ьмъ 1	ж.–	прихіть, забаганка
хоть, -ьмъ 2	ч., ж.–	коханець, коханка
хотєниѥ, -ѥмъ	с.–	бажання; воля; готовність; прагнення; похіть; насолода; прохання
хотѣти, хоштѫ, хоштетъ	недок.–	хотіти, бажати; погоджуватися; виявляти бажання; прагнути; прихильно ставитися; пробувати; шукати; вимагати; мати намір, готуватися; починати; могти; дозволяти, допускати
храбрость, -ьмъ	ж.–	військова справа
храбръ, -омъ 1	ч.–	вояк; герой
храбръ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ) 2	прикм.–	хоробрий, мужній; войовничий
храбрьскы	присл.–	хоробро, мужньо; по-войовничому
храбрьство, -омъ	с.–	геройський вчинок, поведінка
храмина, -амъ	ж.–	будинок, житло; родина, сім'я; храм; святилище;
храмъ, -омъ	ч.–	будинок, будівля; храм, святилище; житло, помешкання, приміщення; родичі, сім'я
хранилиште, -емъ	с.–	сховище; притулок, пристановище, захисток; склад, комора, стодола; амулет
хранило, -омъ	с.–	вуздечка, намордник
хранильница, -амъ	ж.–	стодола, комора, склад

хранитва, -амъ	ж.–	амулет
хранитель, -ѥмъ	ч.–	охоронець, сторож
хранити, -нѭ, -нитъ	недок.–	берегти, охороняти, захищати; стерегти; остерігатися; ховати, приховувати, зберігати; дотримуватися; стежити
храньно	присл.–	безпечно
храняти, -няѭ, -няѥтъ	недок.–	ховати, приховувати
хранѥниѥ, -ѥмъ	с.–	захист, охорона; пильність, обачність; дотримання
храпати, -плѭ, -плетъ	недок.–	міцно спати, храпіти
хрибъ, -омъ	ч.–	хребет, спина
хризма, -амъ	ж.–	миро
хри/ьсто(со)борьць, -ѥмъ	ч.–	христоборець, безбожник, ворог Христа
хри/ьст(ос)ов(ьн)ъ, -а, -о	прикм.–	Христів, Христосів
хри/ьсто(со)любивъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	який любить Христа, христолюбний, богобійний
хри/ьсто(со)любьвьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. **хри/ьсто(со)любивъ**
хри/ьсто(со)любьць, -ѥмъ	ч.–	христолюбець, побожна особа
хри/ьсто(со)ненавидьнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	який ненавидить Христа, безбожник
хри/ьсто(со)оубииство, -омъ	с.–	убивство Христа
хри/ьст(ос)ъ, -а	sing. t., ч.–	Христос, Помазаник, Месія
хриштало, -омъ	с.–	кришталь
хромота, -амъ	ж.–	кульгавість; параліч, каліцтво
хромъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	кульгавий; спаралізований; скалічений
хромьць, -ѥмъ	ч.–	кульгавий; паралітик
хроусталь, -ѥмъ	ч.–	див. **хриштало**
хроустальнъ, -а, -о (-ꙑи, -ая, -оѥ)	прикм.–	кришталевий
х/кръвати, -омъ	pl. t., ч.–	Хорватія
хръзанъ, -омъ	ч.–	батіг
хръ/исостомъ, -омъ	ч.–	Золотоуст, Златоуст – **Йоан Золотоуст(347-407), уродженець Антіохії, архиєпископ Царгороду, неперевершений оратор; до наших днів збереглися 800 його проповідей, книга про священство та листи*; Золо-

		тоуст, Златоуст – * *збірник текстів релігійного характеру, більшість з яких належить Йоанові Золотоусту*
хрьстияньньскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. **крьстияньньскъ**
хръ/ибьтъ, -омъ	ч.–	див. **хрибь**
хрѫстъ, -омъ	ч.–	саранча; гусінь
хоудоба, -амъ	ж.–	слабість, кволість; безсилля
хоудовѣрьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	який має слабку віру, слабовірний
хоудосил(ьн)ъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	слабкий, кволий; безсилий
хоудость, -ьмъ	ж.–	див. **хоудоба**
хоудооум(ьн)ъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	недоумкуватий; безглуздий
хоудъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	незначний, непомітний; малий; убогий; слабий
хоудѣ	присл.–	мало, трохи; зле
хоула, -амъ	ж.–	образа, сварка, обмова, хула; зіпсуття; богохульство, єресь; ганьба, сором; звинувачення
хоулити, -лѭ, -литъ	недок.–	обмовляти, оббріхувати, хулити; лихословити, проклинати; ображати; богохулити; зневажати
хоуловати, -лоуѭ, -лоуѥтъ	недок.–	див. **хоулити**
хоулолюбивъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	який любить нарікати, богохульний
хоульникъ, -омъ	ч.–	богохульник, єретик
хоульно	присл.–	образливо; зле, погано; ганебно
хоульнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	образливий; поганий; злий; ганебний; богохульний
хоульство, -омъ	с.–	див. **хоула**
хоул(ьств)овати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	хулити, обмовляти; богохулити; звинувачувати; скаржитися
хоунизъ, -омъ	ч.–	мірка хінікс
хыж/за, -амъ	ж.–	келія, комірчина
хызина, -амъ	ж.–	див. **хыжа**
хызъ, -омъ	ч.–	див. **хыжа**
хызьница, -амъ	ж.–	див. **хыжа**
хытро/ѣ	присл.–	старанно; по-справжньому; правильно
хытрость, -ьмъ	ж.–	кмітливість, дотепність; старанність; мудрість; майстер-

		ність; ремесло; освіченність, знання, наука; хитрість, лукавство; доказ, свідчення
хытростьнъ, -а, -о (-ъи, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. **хытръ**
хытръ, -а, -о (-ъи, -ая, -оѥ)	прикм.–	освічений; розумний, мудрий; старанний; досвідчений, майстерний, творчий
хытрьць, -ѥмъ	ч.–	мудрець, філософ; художник, творець, майстер; ремісник
хыштениѥ, -ѥмъ	с.–	пограбування; здобич, украдена річ
хыштьннкъ, -омъ	ч.–	розбійник, грабіжник; загарбник
хыштьнъ, -а, -о (-ъи, -ая, -оѥ)	прикм.–	грабіжницький; хижий
хѫдогъ, -а, -о (-ъи, -ая, -оѥ)	прикм.–	розумний, освічений
хѫдожьникъ, -омъ	ч.–	творець, зачинатель; будівничий
хѫдожьнъ, -а, -о (-ъи, -ая, -оѥ)	прикм.–	мистецький
хѫдожьствиѥ, -ѥмъ	с.–	уміння, майстерність; мистецтво; витвір
хѫдожьство, -омъ	с.–	мудрість, розум, розважливість; майстерність, мистецтво; учення, наука; знання; спосіб; доказ, свідчення; підступ хитрість
хѫпати, -паѭ, -паѥтъ	недок.–	хапати, ловити

Ѡ

ѡ	вигук-	о, ох, ах; ой лихо
ѡлѥ	вигук-	ох; ох який
ѡсанна	вигук-	див. **осанна**
ѡсмь	числ.–	див. **осмь**
ѿ	прийм.–	див. **отъ**

Щ

щедритель, -ѥмъ	ч.–	щедрий дарувальник
щедрити, -рѭ, -ритъ	недок.–	дарувати, щедро наділяти; виявляти милосердя
щедровати, -роуѭ, -роуѥтъ	недок.–	виявляти милосердя, співчувати
щедрость, -ьмъ	ж.–	щедрість; благодать
щедрота, -амъ	ж.–	щедрість; милосердя, співчуття; благодать
щедротьствиѥ, -ѥмъ	с.–	щедрість, великодушність; милосердя
щедръ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	щедрий; милосердний, співчутливий
щедрьствиѥ, -ѥмъ	с.–	див. **щедротьствиѥ**
щедрьство, -омъ	с.–	див. **щедрость**
щедрьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	виявляти милосердя, співчувати
щедрѣ	присл.–	щедро
щедрѣниѥ, -ѥмъ	с.–	див. **щедрость**
щеньць, -ѥмъ	ч.–	левеня
щитъ, -омъ	ч.–	щит
щола, -амъ	ж.–	одяг
щоудь, -ьмъ	ж.–	мораль, поведінка, звичай, природа
щоуждекръмьница, -амъ	ж.–	пристанище для чужинців, утікачів; нічліжка; лічниця
щоуждеплеменьникъ, -омъ	ч.–	чужинець
щоуждь, -я, -ѥ (-ии, -яя, -ѥѥ)	прикм.–	чужий; інакший; чужинецький; ворожий;
щоуждьскы	присл.–	по-чужому
щѧдьно	присл.–	ощадно
щѧдѣти, щѧждѫ, щѧдитъ	недок.–	ощаджувати; остерігатися, берегти; стежити; захищати; стримувати; збирати

Ц

цариградъ, -омъ	ч.–	Царгород, Константинополь
царь, -ѥмъ	ч.–	цар
царьствиѥ, -ѥмъ	с.–	царство
царьство, -омъ	с.–	див. **царьствиѥ**
цасаръ, -омъ	ч.–	див. **цѣсаръ**
цвилити, -лѭ, -литъ	недок.–	квиліти, скиглити; плакати
цвисти, цвитѫ, цвитетъ	недок.–	цвісти
цвѣтило, -омъ	с.–	луг
цвѣтиѥ, -ѥмъ	с.–	квіти, цвіт
цвѣтоносьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	квітковий; Квітна неділя – **християнське свято, яке Церква відзначає за тиждень до Великодня на честь в'їзду Ісуса Христа в Єрусалим*
цвѣтъ, -омъ	ч.–	квітка, суцвіття; лілея; гілка
цвѣтьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	квітучий, цвітучий
цвѣтьць, -ѥмъ	ч.–	квітка
цвѣтьчанъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	розквітлий
цвѣтѣниѥ, -ѥмъ	с.–	див. **цвѣтиѥ**
цимитръ, -омъ	ч.–	цвинтар
циръкънъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	богослужбовий; святий
циръкы, -ъвамъ	ж.–	Церква; церква, храм
цръкъвиште, -ємъ	ж.–	поганський храм, капище
цръкъвиштьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	церковний, храмовий
цръкъвица, -амъ	ж.–	церковця; дзвінниця
цръкъвьникъ, -омъ	ч.–	церковнослужитель, клирик
цръкъвьнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	церковний; храмовий; богослужбовий
цръкы, -ъвамъ	ж.–	Церква; (церковна) община, громада; храм, церква, каплиця
црьноризьць, -ѥмъ	ч.–	див. **чрьноризьць**
цѣ	спол.–	хоча; все-таки
цѣвьница, -амъ	ж.–	струнний музичний інструмент; ліра; смичок
цѣглъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	єдиний
цѣлити, -лѭ, -литъ	недок.–	зціляти, лікувати
цѣлованиѥ, -ѥмъ 1	с.–	цілування, поцілунок; вітання
цѣлованиѥ, -ѥмъ 2	с.–	зцілення
цѣломѫдриѥ, -ѥмъ	с.–	розсудливість, обачність
цѣлъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	цілий, неушкоджений, здоровий; непорочний

цѣна, -амъ	ж.–	плата; вартість; ціна
цѣсаревъ, -а, -о	прикм.–	цісарів, кесарів
цѣсарица, -амъ	ж.–	імператриця, цариця
цѣсаръ, -омъ	ч.–	імператор, цісар, кесар, цар
цѣсарьскъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	цісарський, царський
цѣсарьствиѥ, -ѥмъ	с.–	див. цѣсарьство
цѣсарьство, -омъ	с.–	імперія, царство; володіння; влада, сила
цѣсарьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	царювати, правити, володарювати; панувати
цѣста, -амъ	ж.–	вулиця, дорога, шлях
цѧта, -амъ	ж.–	дрібна монета

Ч

чародѣи, -ѥмъ	ч.–	чарівник, ворожбит
часъ, -омъ	ч.–	час, часина
часьць, -ѥмъ	ч.–	хвилинка
чаша, -амъ	ж.–	чаша
чаяниѥ, -ѥмъ	с.–	сподівання, надія; чекання
чаяти, чаѭ, чаѥтъ	недок.–	турбуватися; надіятися, чекати
челѧдинъ, -омъ	ч.–	слуга, раб
челѧдь, -ьмъ	ж.–	челядь, прислуга
четворицеѭ	присл.–	вчетверте
четврьтовластьникъ, -омъ	ч.–	четверовласник, тетрарх
четврьтовластьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	правити четвертиною царства
четврьтъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	числ.–	четвертий
четврьтъкъ, -омъ	ч.–	четвер
четыре, -и, -и	числ.–	чотири
чии, -я, -ѥ	займ.–	чий
чинити, -нѭ, -нитъ	недок.–	чинити, діяти, робити; розповідати
чинъ, -ъмъ	ч.–	порядок; статут; обряд
число, -омъ	с.–	число; рахунок; кількість
чисмѧ, -еньмъ	с.–	див. число
чи/ьсти, чьтѫ, чьтетъ	недок.–	рахувати; читати; поважати
чистина, -амъ	ж.–	щирість, правдивість
чистити, чиштѫ, чиститъ	недок.–	чистити
чистъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	чистий, непорочний

чловѣколюб(ств)иѥ, -ѥмъ	с.–	людинолюбство, чоловіколюбіє; милосердя
чловѣколюбьнъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	людинолюбний, милосердний
чловѣколюбьць, -ѥмъ	ч.–	людинолюбець
чловѣкъ, -омъ	ч.–	людина
чловѣчь, -ꙗ, -є (-ии, -ꙗꙗ, -єє)	прикм.–	див. чловѣчьскъ
чѧдо, -омъ	с.–	чадо, дитя
чѧдородиѥ, -ѥмъ	с.–	дітонародження, дітородність
чѧдьцє, -ємъ	с.–	дитятко
чѧстъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	прикм.–	тісний; густий; частий
чѧсть, -ьмъ	ж.–	частина, доля
чѧшта, -амъ	ж.–	гущавина, хащі, густий ліс

Ш

шаръ, -омъ	ч.–	фарба, барвник
шарьчии, -ꙗмъ	ч.–	маляр
шєстъ, -а, -о (-ꙑи, -аꙗ, -оѥ)	числ.–	шостий
шєсть	числ.–	шість
шипъкъ, -омъ	ч.–	дика троянда; колючка
шиꙗ, -ꙗмъ	ж.–	шия
шлѣмъ, -омъ	ч.–	шолом
шоуи, -ꙗ, -є	прикм.–	лівий
шоуица, -амъ	ж.–	лівиця, ліва рука
шоумъ, -омъ	ч.–	шум, гамір; буря
шьпътати, -пъчѫ, -пъчєтъ	недок.–	шептати; нашіптувати, намовляти, підбурювати
шьпътъ, -омъ	ч.–	шепіт
шьпътьникъ, -омъ	ч.–	шептун; підбурювач
шьствовати, -воуѭ, -воуѥтъ	недок.–	йти, прямувати, крокувати
шѧтаниѥ, -ѥмъ	с.–	пиха; відважність, сміливість; хвилювання

Ю

югъ, -омъ	ч.–	південь
юдъ, -омъ	ч.–	див. **оудъ**
юже	присл.–	див. **оуже**
юница, -амъ	ж.–	телиця
юность, -ьмъ	ж.–	юність, молодість
юноша, -амъ	ч.–	юнак
юнъ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ)	прикм.–	юний, молодий
юньць, -ѥмъ	ч.–	ягня, теля
ютро, -омъ	с.–	світанок, ранок
ютрьнии, -яя, -ѥѥ	прикм.–	світанковий, ранковий
ютрѣ	присл.–	вранці

Я

явити(сѧ), -влѭ(сѧ), -витъ(сѧ)	док.–	явити, явитися, показати, показатися
являти(сѧ), -ляѭ(сѧ), -ляѥтъ(сѧ)	недок.–	являти, являтися, показувати, показуватися
явлѥниѥ, -ѥмъ	с.–	поява, появлення
явѣ	присл.–	явно
ягньць, -ѥмъ	ч.–	див. **агньць**
ядениѥ, -ѥмъ	с.–	див. **ядь**
ядъ, -омъ	ч.–	отрута
ядь, -ьмъ	ж.–	їжа, наїдки, харч
ядьца, -амъ	ч.–	ненажера
яже	займ.–	див. **иже**
язва, -амъ	ж.–	виразка, рана, струп; проказа
язвина, -амъ	ж.–	нора
язвити, -влѭ, -витъ	недок.–	ранити, калічити; бити
язъ	займ.–	див. **азъ** 1
яице, -ємъ	с.–	яйце
яко	спол., частка-	що, щоб; бо; як; неначе, немов
ямо(же)	присл.–	куди
ярина, -амъ	ж.–	вовна
ярость, -ьмъ	ж.–	гнів, лють
яръ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ) 1	прикм.–	сердитий, лютий
яръ, -а, -о (-ыи, -ая, -оѥ) 2	прикм.–	весняний

ясли, -ьмъ	pl. t., ж.–	ясла
ясти, ямь, ястъ	недок.–	їсти
ячьменьнъ, -а, -о (-ъын, -ая, -оѥ)	прикм.–	ячмінний
ячьнъ, -а, -о (-ъын, -ая, -оѥ)	прикм.–	див. **ячьменьнъ**
яхати, ядж, ядетъ	недок.–	їхати; возити, возитися
яште	спол.–	якщо, коли

Ѥ

ѥ(г)да	спол., присл.–	див. **ѥгда**
ѥдинакъ, -а, -о (-ъын, -ая, -оѥ)	прикм.–	однаковий
ѥдиначе	спол., присл.–	до того; тільки, ще раз
ѥдиномыслиѥ, -ѥмъ	с.–	згода, злагода, єдиномисліє
ѥдинородьнъ, -а, -о (-ъын, -ая, -оѥ)	прикм.–	єдинорідний, єдиний
ѥдиночадь, -я, -е (-ии, -яя, -ее)	прикм.–	див. **ѥдинородьнъ**
ѥдинъ, -а, -о	числ.–	один
ѥдинъде	присл.–	в одному місці
ѥдва	присл.–	ледве, ледь; можливо, мабуть
ѥже	займ.–	див. **иже**
ѥзеро, -омъ	с.–	озеро
ѥи	присл.–	так; напевно
ѥле/ѣи, -ѥмъ	ч.–	єлей; олія
ѥлень, -еньмъ	ч.–	олень
ѥлико	присл.–	скільки; багато
ѥликъ, -а, -о	займ.–	хто, що, який
ѥлинъ, -омъ	ч.–	див. **еллинъ**
ѥлѣ	присл.–	ледве
ѥмати, ѥмлѭ, ѥмлетъ	недок.–	див. **имати**
ѥсе	вигук-	ось, на; глянь
ѥстьство, -омъ	с.–	природа, суть; буття
ѥтеръ, -а, -о	займ.–	якийсь, котрийсь; інший
ѥша	присл., спол.–	якби
ѥште	присл.–	ще, іще; доки

Ѫ

ѫглъ, -омъ	ч.–	кут
ѫгль, -ѥмъ	ч.–	жар, жаринка
ѫда, -амъ	ж.–	вудка
ѫдица, -амъ	ж.–	див. ѫда
ѫдолъ, -омъ	ч.–	долина; яр, балка
ѫдоль, -ьмъ	ж.–	див. ѫдолъ
ѫдолиѥ, -ѥмъ	с.–	див. ѫдолъ
ѫдоу/ѣ	присл.–	де, куди, звідки
ѫжє, -ємъ	с.–	див. ѫза
ѫжика, -амъ	ч., ж.–	родич, родичка
ѫза, -амъ	ж.–	пута, кайдани; союз
ѫзилиштє, -ємъ	с.–	тюрма, в'язниця
ѫзъкъ, -а, -о (-ын, -ая, -оѥ)	прикм.–	вузький
ѫзьница, -амъ	ж.–	див. ѫзилиштє
ѫполы	присл.–	навпіл
ѫродивъ, -а, -о (-ын, -ая, -оѥ)	прикм.–	божевільний, юродивий
ѫродъ, -омъ	ч.–	юродивий, блазень
ѫсъ, -омъ	ч.–	вус; борода
ѫсѣница, -амъ	ж.–	гусінь
ѫтроба, -амъ	ж.–	живіт, утроба
ѫтрь	присл.–	всередину
ѫтрьѫдоу	присл.–	зсередини
ѫханиѥ, -ѥмъ	с.–	запах, аромат; нюх

Ѩ

ѩдро	присл.–	швидко; негайно
ѩѕа, -амъ	ж.–	хвороба; рана, поранення
ѩзыкъ, -омъ	ч.–	язик; мова; плем'я, народ
ѩзычьникъ, -омъ	ч.–	язичник, поганин
ѩзычьница, -амъ	ж.–	язичниця, поганка
ѩзычьскъ, -а, -о (-ын, -ая, -оѥ)	прикм.–	язичницький, поганський; безбожницький
ѩзьвѣстивъ, -а, -о (-ын, -ая, -оѥ)	прикм.–	хворий, немічний
ѩти, имѫ, имєтъ	док.–	взяти; схопити
ѩтиѥ, -ѥмъ	с.–	взяття; схоплення; полон

ѩтро, -омъ	с.–	печінка
ѩтры, -ъвамъ	ж.–	ятрівка, братова дружина
ѩтьникъ, -омъ	ч.–	в'язень
ѩчаниє, -ємъ	с.–	стогін

Ѱ

ѱалъмосъ, -омъ	ч.–	див. **ѱалъмъ**
ѱалъмъ, -омъ	ч.–	псалм, псалом – ******одна зі 150 пісень Псалтиря*
ѱалътырь, -ємъ	ч.–	псалтир – ******староєврейський струнний музичний інструмент, різновид єгипетської арфи*; Псалтир – ******збірник псалмів, старозаповітна книга*
ѱалъмьникъ, -омъ	ч.–	виконавець псалмів
ѱалъмьскъ, -а, -о (-ын, -ая, -оє)	прикм.–	псаломний

Ѵ

ѵпокритъ, -омъ	ч.–	лицемір, облудник
ѵпостась, -ьмъ	ж.–	суть, вигляд, іпостась; істота
ѵсопъ, -омъ	ч.–	ісоп, гісоп – ******пахуча рослина, з якої виготовляли кропила*

ІЗ ТОПОНІМІЇ СВЯТОГО ПИСЬМА

авилиния, -ьѧ	ж.–	Авеліна – **столиця римської тетрархії*
азотъ, -а	ч.–	Азот – **одне з п'яти головних филістимлянських міст, розташоване на березі Середземного моря на віддалі 35 км від Гази*
александрия, -ьѧ	ж.–	Олександрія – **місто, засноване Олександром Македонським у Єгипті близько 333 р. до Хр.*
амонъ, -а	ч.–	Край аммонітян – **країна аммонітян, яку вони заснували у Зайорданні у П тис. до Хр. після виходу зі Сирійсько-Аравійської пустелі.*
амъѱиполь, -и	ж.–	Амфіполь – **місто в Македонії, розташоване у європейській частині Туреччини, у гирлі ріки Стримон; колишня столиця Східної Македонії*
анатѱотѱъ, -а	ч.–	Анафоф – **місто, розташовано за 4 км південніше Єрусалиму, яке належало левитам; у А. народився пророк Єремія*
ан(ъ)тдиохия, -иьѧ	ж.–	Антіохія – **місто (сучасна назва Антек'я), розташовано за 483 км на північ від Єрусалиму, на кордоні між Туреччиною та Сирією; засновано бл.300 р. до Хр., тривалий час було столицею Сирії*
антипатрида, -ы	ж.–	Антипатрида – **місто в Юдеї, яке заснував цар Ірод на честь батька між містами Кесарією та Єрусалимом на віддалі 25 км від Яффи*
аполония, -ьѧ	ж.–	Аполонія – **місто в Македонії (провінція Мігдонія), розташоване між Амфіполем та Солунем*
аравия, -ьѧ	ж.–	Аравія – **Аравійський півострів*
арамъ, -а	ч.–	Арамея – **І. власна назва кількох держав на півдні Сирії, зокрема Дамаського царства; ІІ. країна, розташована на схід від Йордану, що була заселена семітськими племенами*
арван(д)а, -ы	ж.–	Арвана – **ріка в Сирії*
ариматѳея, -ьѧ	ж.–	Ариматея – **місто в Палестині, з якого, за свідченнями євангелистів, походить Йосип Ариматейський, що клопотав перед Пилатом, щоб той дозволив поховати тіло Ісуса Христа*
армения, -ьѧ	ж.–	Вірменія
асаронъ, -а	ч.–	Асарон – **місцевість у Палестині*
асия, -ьѧ	ж.–	Асія – **романська провінція у західній частині Малої Азії (сучасна Туреччина), де були розташовані геліністичні міста-держави*
аскалонъ, -а	ч.–	Аскалон – **одне з п'яти головних філістимлянських міст, розташоване на*

		східному березі Середземного моря між Газою та Азотом, що в Палестині
асѵрия, -ѩ	ж.–	Асирія – **стародавня імперія, яка у добу розквіту займала площу 160 тис.кв.км: від південного Курдистану та Вірменських гір на півночі до Перської затоки на півдні, від Тиру на заході до Мідійського царства на сході. Асирію заселяли іранські та семітські народи. Асирійці розгромили царства Ізраїля та Юди, після чого почалося вигнання євреїв з рідної землі*
аχаия, -ѩ	ж.–	Ахая – **спочатку невелика країна у північній частині грецького Пелепонеса, згодом, за римського правління,– весь Пелепонес*
аχорьска дьбрь	ж.–	Долина Ахор – **Долина Смутку, розташована неподалік Єрихону*
адтинны, -ъ	pl.t.,ж.–	Афіни – **древня столиця Аттики*
берь, -и	ж.–	Бероя – **місто в Македонії, неподалік Солуня (сучасна Греція), де проповідував св. Павло*
вавѵоүлонъ, -а	ч.–	Вавилон – **місто на ріці Єфрат, за 80 км від сучасного Багдада*
васанъ, -а	ч.–	Башан – **горбиста місцевість на схід від Йордану*
велъсъпонъ, -а	ч.–	Ваал-Цефон – **стоянка ізраїльтян на березі Червоного моря, де й знаходилось капище Ваала*
видъсаида, -ы	ж.–	Витсаїда – **місто на узбережжі Галилейського озера, біля Капернаума і Хорозина*
вирьсавиѥ	невідм.–	Версавія – **первісно назва криниці, біля якої жили Авраам, а згодом – Ісаак. Пізніше на цьому місці (33 км від Хеврона) було засновано однойменне місто*
витфѳания, -ѩ	ж.–	Витанія – **1) поселення на південному сході Оливної гори, поблизу Єрусалима, в якому жив Лазар, котрого воскресив Ісус Христос; 2) місцевість у Зайорданні, де проповідував Йоан Хреститель*
витѳезда, -ы	ж.–	Вітесда – **єрусалимські купелі, що знаходилися поблизу Овечих воріт*
витъфагии, -ѩ	ж.–	Витфагія – **невелике поселення на південно-західному схилі Оливної гори*
витѳьлеемъ, -а	ч.–	Вифлеєм – **1) місто, розташоване у землях коліна Завулона; 2) місто, розташоване на юдейському нагір'ї за 8 км на південний захід від Єрусалима. Тут народився Ісус Христос, тут Йому поклонилися пастухи та східні мудреці*

виѳоуния, -ѩ	ж.–	Витінія – **римська провінція у південно-західній частині Малої Азії*
голъготѳа, -ы	ж.–	Голгофа – **дослівно Черепне Місце; узгір'я, розташоване на північний захід від Єрусалима, де розіп'яли Ісуса Христа*
гомора, -ъ	pl.t.,c.–	Гомора – **одне з найдавніших міст Палестини, яке розташовувалося, очевидно, там, де нині південна частина Мертвого моря. Разом із Содомою, Цебоїмом та Адмою Гомора утворювала Содомське П'ятиграддя. Гомора, як і все П'ятиграддя, було вражене вогнем з небес і провалилось під землю*
дальматия, -ѩ	ж.–	Далматія – **частина сучасної Хорватії на побережжі Адріатичного моря, тут проповідував Євангеліє св. апостол Тит, учень св.Павла*
дамаскъ, -а	ч.–	Дамаск – **столиця давньої Сирії*
данъ, -а	ч.–	Дан – **місто, розташоване на півночі Ізраїля, біля підніжжя гори Ливану*
декаполь, -и	ж.–	Десятимістя – **спілка десятьох елінізованих міст у північній Переї (Дамаск, Філадельфія, Рафана, Гіппос, Діон, Пелла, Гераса, Каната, Гадера, Скитополь), яка проіснувало до III ст. по Хр.*
дервъ, -а	ч.–	Дерба – **місто в Лікаонії (Мала Азія)*
егѵипьетъ, -а	ч.–	Єгипет
едемъ, -а	ч.–	Едем – **за книгою Буття, місцевість в Азії, де самим Богом-Отцем був насаджений Едемський сад (Рай); тут спершу жили Адам та Єва*
едомъ, -а	ч.–	Едом – **гориста місцевість на південь від Мертвого моря, яку населяли нащадки Ісава*
ел(л)ада, -ы	ж.–	Стародавня Греція
еленонъ	невідм., ч.–	Елеон – **Оливна гора, яка знаходиться на схід від Єрусалима*
елимъ, -а	ч.–	Елім – **назва місцевості, між Меррою та пустелею Син, де ізраїльтяни мали одну зі стоянок по виході з Єгипту*
еманоусъ, -а	ч.–	Емаус – **невелике поселення на північний захід від Єрусалима*
ен(н)онъ, -а	ч.–	Енон – **місцевість у Палестині, де хрестив Йоан Хреститель*
еръмагадонъ, -а	ч.–	Армагедон – *1) *місто у підніжжі гори Кармель, відоме кривавими битвами та як місце смерті Осії. 2) назва місця, згадуваного в Одкровенні*

еръмоунъ, -а	ч.–	Хермон – **гора на ливансько-сирійському прикордонні, висота якої 2750 м*
етамъ	невідм.–	Етам – **1) скеля, у печерах якої жив Самсон. Е., очевидно, знаходилася на території коліна Юди; 2)поселення на території коліна Симеона, відоме ще й під назвою Ефер*
етѳиопия, -ꙗ	ж.–	Ефіопія – **старозавітна назва Судану*
ефтѳесъ, -а	ч.–	Ефес – **місто в Асії (нині західна Туреччина), розташоване за 50 км від Смирни у гирлі ріки Каїстрі*
ефра(н)тъ, -а 1	ч.–	Єфрат – **перша назва Вифлиєма*
ефра(н)тъ, -а 2		Єфрат – **одна з найбільших річок Месопотамії*
ефремъ, -а	ч.–	Єфрем – **містечко, розташоване на північ від Єрусалима, на краю пустелі, в якій Ісус Христос постив 40 днів після охрещення Його Йоаном Хрестителем*
еоупатьскъ краи		Хавіла-край – **земля, що, за книгою Буття, межувала з Раєм*
завълонь краи		Завулон – **частина Ханаанської землі (між Галилейським озером та Середземним морем), яка належала коліну Завулона*
змѵрьна, -ы	ж.–	Смирна – **іонійське місто неподалік від Ефесу*
идоумея, -ꙗ	ж.–	Ідумея – **грецький відповідник давньо-єврейської назви едомъ*
изс(д)ра(в)иль, -я	ч.–	Ізраїльське царство – **північна частина царства Соломона, яке виникло за царювання його сина Равоама після розпаду єдиної держави на північне царство – Ізраїльське та південне – Юдейське*
икония, -ꙗ	ж.–	Іконія – **столиця давньої Лакаонії, що в Малій Азії, яка лежала на шляху між Ефесом та західним берегом півострова. У часи ап.Павла місто належало до римської провінції Галатії. Сучасна назва міста Конья (Туреччина)*
илиополь, -и	ж.–	Іліополь (Геліополь, Сонцеград) – **одне з найдавніших міст світу, що знаходилося в Гесемській країні, в кількох кілометрах на північний захід від сучасного Каїра.*
илѵрикъ, -а	ч.–	Іллирик – **римська назва східного узбережжя Адріатичного моря (територія сучасних Хорватії, Чорногорії, Боснії і Герцеговини)*
иопия, -ꙗ	ж.–	Іопія (Яффа) – **єдина природна гавань на сучасному ізраїльському узбережжі. Сучасна Яффа – передмістя Тель-Авіва*

иоѥръданъ, -а	ч.–	Йордан – ***найбільша ізраїльська ріка**
испания, -ꙗ	ж.–	Іспанія
италия, -ꙗ	ж.–	Італія
итталия, -ꙗ	ж.–	Атталія – ***портове місто на південному побережжі Малої Азії. Сучасне турецьке місто Анталія***
итоурия, -ꙗ	ж.–	Ітурея – ***область, розташована на схід від Йордану між Великим Гермоном і Дамаском. За часів Ісуса Христа Ітуреєю називалась одна з п'яти провінцій, на які римляни поділили Басан***
июоудея, -ꙗ	ж.–	Юдея – ***історична область у південній Палестині, яке населяли коліна Юди та Веніаміна. Після розпаду царства Соломона Юдеєю почали називати Південне царство, столицею якого був Єрусалим***
иѥраполь, -и	ж.–	Гієраполь – ***місто в Малій Азії, руїни якого у часи Ісуса Христа служили притулком для прокажених***
иѥриха, -ы	ж.–	Єрихон – ***місто в Юдеї, розташоване на 250 м нижче від рівня моря на захід від Йордану, за 8 км від узбережжя Мертвого моря***
иѥрихо, -а	с.–	див. **иѥриха**
иѥрихонъ, -а	ч.–	див. **иѥриха**
иѥрихж, -а	ч.–	див. **иѥриха**
иѥроусаолимъ, -а	ч.–	Єрусалим – ***столиця перших ізраїльських царів, згодом – південного (Юдейського) царства. Місто розташоване на Юдейському нагір'ї (770 м над рівнем моря)***
кана	невідм.–	Кана – ***село в Галилеї, де на весіллі Ісус Христос перетворив воду на вино. Кана – батьківщина Нафанаїла, одного з 12 апостолів***
кападокия, -ꙗ	ж.–	Кападокія – ***римська провінція на сході Малої Азії***
капферънаоумъ, -а	ч.–	Капернаум – ***місто на південно-західному березі Генезаретського озера в Галилеї***
кариатиаримъ, -а	ч.–	Каріат-Іарим – ***місто, розташоване на схід від Єрусалима***
кенъхрея, -ꙗ	ж.–	Кенхреї – ***східний порт Корінфа, одного з найбільших міст античної Греції***
кесария,->	ж.–	Кесарія – ***портове місто в Палестині, на східному березі Середземного моря, засноване Іродом Великим та назване ним на честь римського імператора Августа Цезаря***
киликия, -ꙗ	ж.–	Кілікія – ***область на півдні Малої Азії. Головне місто К. – Тарс – батьківщина ап. Павла***

клавъда, -ы	ж.–	Клавда – **невеликий острів на південь від Криту, який згадує ап. Павло. Сучасна назва о. Гоцца*
клавъдъ, -а	ч.–	див. Клавъда
книдъ, -а	ч.–	Кнід – **карійське місто на півострові Кнід*
корен(ъ)тдъ, -а	ч.–	Коринф – **античне грецьке місто, що знаходилося на перешийку між Егейським й Адріатичним морями та з'єднувало півострів Пелепонес з материковою Грецією*
кридъ, -а	ч.–	див. **критъ**
критъ, -а	ч.–	Крит – **острів у Середземному морі*
кvипръ, -а	ч.–	Кіпр – **острів у Середземному морі*
кvринниея, -ѩ	ж.–	Кирена – **грецьке місто на північному побережжі Африки (сучасна Лівія). Уродженця Кирени, Симеона, заставили допогти нести Ісусові Христові хрест*
лаѡдикия, -ѩ	ж.–	Лаодікея – **місто в Лікійській долині (сучасна Туреччина), яке в новозаповітню добу належало до римської провінції Асія*
ласеи, -я	ч.–	Ласея – **місто на південному березі о. Крит*
ливанъ, -а	ч.–	Ливан – **гірський хребет на кордоні між Юдеєю та Сирією*
лъбьное мѣсто		див.голъгота
лvда,-ы	ж.–	Лідда (Лод) – **місто, розташоване за 16 км на південний схід від Яффи*
лvкаония, -ѩ	ж.–	Лікаонія – **область Малої Азії*
лvкия, -ѩ	ж.–	Лікія – **невелика гориста країна на південному заході Малої Азії, де проповідував ап.Павло*
лvрикъ, -а	ч.–	див.илvрикъ
лvстра, -ы	ж.–	Лістра – **місто в римській провінції Галатії, розташоване неподалік від сучасного Турецького міста Конья*
маг(ъ)даолия, -ѩ	ж.–	Мігдол – **стародавнє місто, що розташовувалося між східним та північним Єгиптом*
магъдаламъ	невідм.–	Магадалам – **місцевість на південно-західному узбережжі Генезаретського озера*
македония, -ѩ	ж.–	Македонія – **область у північній Греції, головне місто М. – Солунь (Фесалоніки).*
мамьбрия, -ѩ	ж.–	Мамре – **місцевість поблизу Хеврона*
междоурѣчие, -я	с.–	Межиріччя, Месопотапія – **земля між ріками Тигр та Єфрат, що була цетром кількох цивілізацій – шумерської, асирійської, вавилонської. Найвідоміші міста Межиріччя – Ур, Вавилон, Ніневія*

мелетии, -я	ч.–	Мальта – **острів у центральній частині Середземного моря, розташований між Сицилією та північним побережжям Африки*
меръра, -ы	ж.–	Мера – **джерело, що згадується у кн.Вихід, вода якого була непридатна для пиття*
месопотамия, -иьѧ	ж.–	див. **междоурѣчие**
месохъ, -а	ч.–	Мешех – **земля між Чорним та Каспійським морями, яку заселяли нащадки шостого сина Яфета, одне з вірменських племен*
милитъ, -а	ч.–	Мілет – **порт на західному побережжі Малої Азії*
митоулинъ,-а	ч.–	Мітилена – **одне з найвідоміших портових міст на грецькому острові Лесбос, розташованого неподалік від західного узбережжя Малої Азії*
моавъ, -а	ч.–	Моав – **країна, населена однойменним племенем, що розташовувалася на схід від Мертвого моря*
мѵра, -ы	ж.–	Мири – **портове місто в Лікії, на південному заході Малої Азії (сучасна Туреччина)*
мѵсия, -ьѧ	ж.–	Мисія – **область на північному заході Малої Азії, що входила до складу римської провінції Асії (сучасна Туреччина)*
назареьтѳъ, -а	ч.–	Назарет – **місто в Галилеї, де після повернення з Єгипту жила пресвята Родина – Марія з Ісусом та Йосип*
наидъ	невідм.–	Нод – **країна, до якої подався Каїн після братовбивства. Н. була розташована на схід від Едема*
наинъ	невідм.–	Наїн – **місто в Галилеї, розташоване неподалік від Назарету, де Ісус Христос воскресив сина вдови*
неаполь, -и	ж.–	Неаполь – **порт міста Філіпи в Македонії (сучасна Греція)*
невъталимля земля	ж.–	Край Нафталі – **частина Галилеї, яка належала племені Нафталі*
никополь, -и	ж.–	Нікополь – **місто в Македонії (сучасна Греція)*
ниневьгия, -ьѧ	ж.–	Ніневія – **одне з найдавніших ассирійських міст, засноване у V тис. до Хр.*
онъ	невідм.–	див. **илиополь**
офаизъ, -а	ч.–	Офір – **країна, відома величезними покладами золота. Припускають, що вона розташовувалася на півдні Аравійського півострова або в східній Африці (сучасне Сомалі)*
пазфъ, -а	ч.–	Пафос – **місто на південному заході острова Крит*

пфамн(ъ)филия,-ꙗ	ж.–	Памфілія – **область на південному заході Малої Азії (сучасна Туреччина)*
памньфъ, -а	ч.–	див. **пазфъ**
патары, -ъ	pl.t.,ж.–	Патара – **місто на лікійському побережжі (Мала Азія)*
патоъмъ, -а	ч.–	Патмос – **острів у Егейському морі неподалік від західного узбережжя Малої Азії*
перъгамъ, -а	ч.–	Пергам – **одне з найбільших міст римської провінції Асія (захід сучасної Туреччини)*
перъгия, -ꙗ	ж.–	Пергія – **місто в Памфілії, розташоване неподалік від міста Анталія (сучасна Туреччина)*
перъгъ, -а	ч.–	див. **перъгия**
писидия, -иꙗ	ж.–	Писидія – **гориста місцевість у південній частині Малої Азії*
понътъ, -а	ч.–	Понт – *1*) давня назва Чорного моря; 2) південне узбережжя Чорного моря; 3) римська провінція, до складу якої, окрім чорноморського узбережжя, ще й належала частина північного узбережжя Малої Азії*
потиоли, -ъ	pl.t.,ч.–	див. потиоль
потиолъ, -а	ч.–	Путиола – **портове місто, розташоване неподалік сучасного Неаполя (Італія). Сучасна назва – Поццуолі*
равия, -ꙗ	ж.–	див.аравия
рама, -ы	ж.–	Рама – **1) пагорб, розташований за 8 км на північ від Єрусалима; 2) пагорб, розташований за 19 км на північний захід від Єрусалима. Припускають, що у цій місцевості народився пророк Самуїл; 3) місто в Палестині, розташоване на північ від Єрусалима*
рамесия,-ꙗ	ж.–	Рамсес (Пер-Рамсес) – **єгипетське місто у східній частині дельти Ніла, в якому був палац фараона Рамзеса II*
ригионъ, -а	ч.–	див. **Ригия**
ригия, -ꙗ	ж.–	Регія – **порт у Мессинському проливі, на півночі Апенінського півостова (сучасна назва Реджо ді Калабрія)*
ригъ, -а	ч.–	див. **Ригия**
римъ, -а	ч.–	Рим – **столиця римської імперії; засновано в 753 р. до Хр.*
роумъ, -а	ч.–	див. **Римъ**
родъ, -а	ч.–	Родос – **1) острів у Егейському морі; 2) місто на острові Родос*
роувимовъ краи		Рувимова земля – **область на схід від Мертвого моря, яка належала племені Рувима*

роумѣхъ, -а	ч.–	див. **Римъ**
сава	невідм.–	Сева – **країна на південному сході Аравійського півострова (сучасний Ємен)*
сава, -ы	ж.–	див. **Сава**
салаъмина, -ы	ж.–	Саламіна – **торгове місто на східному узбережжі Кіпра*
салимъ,-а	ч.–	Салим (Шалем) – **1) місцевість, розташована на захід від Йордану, де проповідував та хрестив Йоан Хреститель; 2) древня назва Єрусалима, яка побутувала за часів царя Мелхеседека*
сал(ъ)мина, -ы	ж.–	див. **салаъмина**
сал(ъ)мини, -ѩ	ж.–	Салмона – **мис на острові Крит*
самареня, -ѩ	ж.–	Самарія (Шомрон) – **столиця Північного, або Ізраїльського царства*
самофракия, -ѩ	ж.–	Самотракія – **острів у Егейському морі за 50 км від фракійського узбережжя*
самъ, -а	ч.–	Самос – **острів у Егейському морі поблизу берегів Лідії у Малій Азії*
саревпфьта, -ы	ж.–	Сарепта (Царфат) – **маленьке містечко, в якому пророк Ілля воскресив сина вдови, що надала йому пристановище*
саронъ, -а	ч.–	Сарон (Шарон) – **ізраїльська прибережна рівнина, яка простяглася на 80 км від Іопії (Яффи) до Кесарії*
саръдия, -ѩ	ж.–	Сарди – **місто в римській провінції Асія (сучасна Туреччина)*
севарь, -я	ч.–	див. **Сеннаръ**
сеннарьская земля		Шінеар-край (Сеннар, Шінеар) – **область Месопотамії, розташована на південь від Тигра і Єфрата*
селевькия, -ѩ	ж.–	Селевкія – **місто в Сирії*
селоунь, -я	ч.–	див.солоунъ
сельвьникия, -ѩ	ж.–	див. **Селевькия**
сеннара земля		див. **Сеннаръ**
сеннаръ, -а	ж.–	Шінсар-край – **припускають, що Ш.–к.– це область Вавилонії*
сидонъ, -а	ч.–	Сидон (Цидон) – **фінікійське (ханаанське) портове місто на узбережжі сучасного Ливана, яке було засновано у 3 тис. до Хр.*
сиvкима, -ы	ж.–	Сихем (Шехем) – **ханаанське місто, важливий релігійний та політичний центр Ізраїля. С. розташований у гірській частині краю Єфрема (Самарія), поблизу гори Гаразим*

силооуамъ, -а	ч.–	Силоам (Шилоах) – **криниця, а згодом один з головних резервуарів питтєвої води в Єрусалимі*
сина, -ы	ж.–	див. **Синаи**
синаи, -я	ч.–	Синай – **гора в Аравії, на Синайському півострові. На горі Синай Бог дав Мойсеєві Десять Заповідей.*
синаи, -ꙗ	ж.–	див. **синаи,-я**
синъ, -а	ч.–	Син, Син-пустеля – **пустеля в Аравії, розташована між Елімом та Синаєм*
сионъ, -а	ч.–	Сион (Ціон) – **гора, завойована царем Давидом у племені євусаїв, де згодом було засновано Єрусалим*
сиракоуси, -ъ	pl.t., ч.–	Сиракузи – **місто на острові Сицилія*
сиракоусъ, -а	ч.–	див. **Сиракоуси**
сиракоусы, -ъ	pl.t.,ж.–	див. **Сиракоуси**
сиѵрия, -ꙗ	ж.–	Сирія – **в епоху Старого Заповіту С. називалася країна, розташована на північ та північний схід від Ізраїля і заселена арамеями, зі столицею Дамаском. У новозаповітні часи С.– римська провінція зі столицею Антіохією*
сльньцеградъ, -а	ч.–	див.**илиополь**
содома, -ъ	pl.t.,с.–	див. **содома,-ы**
содома, -ы	ж.–	Содома – **одне з найдавніших міст Палестини, головне місто Содомського П'ятиграддя. За гріхи Содома разом з іншими містами П'ятиграддя була знищена. Місцевість, де стояла Содома, нині, очевидно, покрита водами Мертвого моря*
сооукохотъ, -а	ч.–	Суккоти (Сокхоф, Суккот) – **1) місто в Єгипті, де ізраїльтяни при виході з Єгипту зробили першу стоянку; 2) місто у долині ріки Йордан на території, заселеній коліном Гада*
солиштьнок море		Мертве море (Солоне озеро)
солиштьская дьбрь		Соляна долина – **долина на південно-східному узбережжі Мертвого моря, земля якої пересичена сіллю*
соломоунъ, -а	ч.–	Цалмон – **гора в Самарії, поблизу міста Сихем*
солоунъ, -а	ч.–	Солунь – **головне місто Македонії (територія сучасної Греції)*
соманъ, -а	ч.–	Шунам (Сунем, Шунем) – **місто на півночі Ізраїля (сучасна назва Солем)*
соури(рио)я, -ꙗ	ж.–	див. **сиѵрия**
соурь	невідм.–	Шур – **пустеля на південному заході Синайського півострова, через яку пролягав торговий шлях в Єгипет*

сѵоухарь, -я	ч.–	Сихар – **самарянське місто, розташоване поблизу Криниці Якова*
сѵоухемъ, -а	ч.–	див. **сиѵкима**
тавеоръ, -а	ч.–	див. **ѳаворъ**
таръ(си)съ, -а	ч.–	Таршіш – **далека країна (або місто), куди мав намір втекти пророк Йона, коли хотів ослухатися наказу Бога йти в Ніневію. Висловлюють припущення, що Т.– це Тарсес у Іспанії*
таръасъ, -а	ч.–	Тарс – **головне місто Кілікії, батьківщина ап.Павла*
тивери(яд)а, -ы	ж.–	Тиверіада – **головне місто Галилеї, розташоване на березі Галилейського озера. Т. була заснована та названа Іродом Антипою на честь римського імператора Тиберія.*
тигръ, -а	ч.–	Тигр (Хиддекел) – **ріка в Месопотамії, що бере початок у горах східної частини Малої Азії. У кн. Буття про Т. говориться як про одну з чотирьох рік Едема*
трояда, -ы	ж.–	Трояда – **портове місто на північному сході Малої Азії, розташоване на відстані 16 км від древньої Трої (сучасна Туреччина)*
тѵоуръ, -а	ч.–	Тир (Цор) – **портове місто-держава на узбережжі Ливану*
хии, -я	ч.–	Хиос – **острів у Егейському морі*
ховалъ, -а	ч.–	Хова – **місцевість, розташована на північ від Дамаску, куди Авраам прогнав кривдників Лота – царя Кедорлаомера зі спільниками*
хоразинъ(-а)	невідм., ч.–	Хоразин – **місто на березі Галилейського озера*
хоривъ, -а	ч.–	Хорив (Хорев) – **інша власна назва гори Синай. Дет. див.* **синаи**
ѡпиѧ	невідм.–	див. **иопия**
ѡрданъ, -а	ч.–	див. **иорданъ**
ѳаворъ, -а	ч.–	Фавор, Тавор – **гора в Палестині висотою 550 м, яка височить над Ездрілонською рівниною. Ф. ототожнюють із «високою горою», на якій апостоли Петро, Іван та Яків були свідками Преображення Ісуса Христа*
филадельфия, -ѩ	ж.–	Філадельфія – **місто в римській провінції Асія (сучасне турецьке місто Алашахир). Філадельфійським християнам було адресовано одне із послань Церквам, які містить кн. Одкровення*

СПИСОК СКОРОЧЕНИХ НАПИСАНЬ У СТАРОСЛОВ'ЯНСЬКИХ ТЕКСТАХ X-XII СТ.

А

а҃ле	аленлоуя
а҃ли	аленлоуя
а҃лл	аленлоуя
а҃лля	аленлоуя
а҃мм	аминь/ъ
а҃мин	аминь/ъ
а҃мн	аминь/ъ
а҃мнъ	аминь/ъ
а҃мнь	аминь/ъ
.а.м҃чнк-ъ	първомѫченик-ъ
.а.м҃чнц-а	първомѫченниц-а
аг҃геъ	ангелъ
аг҃глъ	ангелъ
а҃глъ	ангелъ
анѣ҃клъ	ангелъ
анг҃льскъ	ангельскъ
а҃лъ	апостолъ
а҃плъ	апостолъ
а҃полъ	апостолъ
ап҃слъ	апостолъ
ап҃стоолъ	апостолъ
ап҃лскъ	апостольскъ
ап҃льскъ	апостольскъ
апо҃скъ	апостольскъ
арха҃гглъ	архангелъ
арха҃глъ	архангелъ
арх҃глъ	архангелъ
архие҃кпъ	архиепископъ
арх҃кпъ	архиепископъ
ар҃кпъ	архиепископъ
арх҃пъ	архиепископъ

Б

б҃	богородица
б҃а	бога
б҃ви	богови
б҃гъ	богъ
безак҃ние	безаконие
без҃кние	безаконие
без҃кновати	безаконьновати
бж҃е	боже
бж҃ьст-	божьствьн-ъ
б҃зи	бози
бл҃гъ	благъ
бл҃гви	благословити
бл҃гтлю	благодателю
бл҃си	благословесити
бр҃ия	братия
б҃оу	богоу
б҃ъ	богъ

В

вл҃ка	владыка
вл҃кахъ	владыкахъ
вк҃ъ	въторьникъ
вр҃ѣ-	врѣм-ѧ
вт҃р	въторьникъ
въз҃гл-	въглагол-ати
вѣ҃к	въ коньць
въ оно в҃	въ оно врѣмѧ
въ҃т	въ таинѫ

Г

г҃а	господа, господина
г҃ви	господеви, господинови
г҃днъ	господинъ
г҃дь	господь
гж҃д-а	госпожд-а
.г҃.и	трети-и
глат҃и	глаголати
гл҃а-	глагола-ти
гл҃е-	глаголе-тъ
гл҃ивъ	глаголивъ
гл҃с-ъ	глас-ъ
гл҃-ъ	глагол-ъ
гл҃ьник-ъ	глагольникъ
гл҃-ъ	глагол-ъ
гл҃ѧ	глаголѧ
гн҃оу	господиноу
гн҃ъ	господинъ
гн҃ь	господьнь
гс҃к-ъ	господьск-ъ
.г҃щ	трищи

гс҃нъ	господинъ
г҃ъ	господинъ
г҃ь	господь

Д

дав҃дъ	давидъ
дав҃ъ	давидъ
дад҃въ	давидовъ
дад҃овъ	давидовъ
дад҃ъ	давидъ
дв҃а	дѣва
дв҃довъ	давидовъ
дв҃чскъ	дѣвичьскъ
дд҃ъ	давидъ
д҃и	дияконъ
дк҃нц-а	до коньц-а
д҃н-	дьн-ь
дх҃вно	доуховьно
дх҃вьнъ	доуховьнъ
дх҃-ъ	доух-ъ
дц҃а	дѣвица
дш҃а	доуша
дш҃ев-	доушевьн-ъ
д҃ь	дьнь
дьяк҃ъ	дияконъ

Є

є҃в	євангелик
єв҃а	євангелик
євал҃истъ	євангелистъ
євас҃тъ	євангелистъ
єпс҃п-	єпискоуоп-ъ
єс҃	єстъ
єуг҃лик	євангелик

Ж

жз҃лъ	жьзлъ

З

зл҃и	издраил-ь

И

изл҃ит-и	израилитѣн-ин-ъ
изл҃евъ	издраилевъ
изл҃итьскъ	издраилитьскъ
изл҃ти	израилитѣн-ин-ъ
изл҃ь	издраиль
изл҃ьте	израилитѣн-ин-ъ
ил҃ити	израилитѣн-ин-ъ
ил҃ь	издраиль
ил҃-я	издраил-я
им҃н	имъна
им҃р	имѧ рекъ
инод҃ш	инодоушьно
ІНЦІ	исоусъ назарянинъ царь иоудеискыи
ир҃м	имѧ рекъ
ис҃к	искрь
ис҃-оу	исоус-оу
их҃-омъ	исоус-омь христ- омь
ис҃ъ	исоусъ
их҃а	исоуса христа
иак҃вль	ияковль

К

кан҃	канонъ
кад҃	кадисма
кд҃	кадисма
коц҃	коньць
кр҃ль	крьститель
кр҃стити	крьстити
кр҃стль	крьститель
кр҃стъ	крьстъ
кр҃стьяньскъ	крьстияньскъ
кр҃тс	крьстьнъ
кц҃	коньць

М

м҃а	маръть
мар҃	маръть
мд҃ръ	мѫдръ

мк҃ъ	мѫченикъ
мл҃еник	моленик
мл҃срд-ъ	милосрьд-ъ
мл҃тв-а	молитв-а
мл҃тв-ъ	молитвьн-ъ
мн҃ик-ъ	мѫченик-ъ
мн҃ц-а	мѫчениц-а
мр҃нь	матерьнъ
МР҃ ѲУ҃	мати божя
мс҃т-ь	милост-ь
мс҃ць	мѣсѧць
мт҃ер-ѣ	матер-ѣ
мт҃и	мати
мт҃рнь	матерьнь
мч҃-а	мѫчениц-а
мч҃к-ъ	мѫченик-ъ
мч҃н-ъ	мѣсѧчьнъ
мч҃тл-ь	мѫчитель
мц҃-а	мѫчениц-а
мц҃ь	мѣсѧць
м҃ь	мѫжь
мѧⷭ	мѧсопоустьн-ъ
мѧⷭпоу	мѧсопоуст-ъ
мѧⷭпоун-ъ	мѧсопоустьн-ъ
мѫⷦ	мѫка

Н

нб҃нъ	небесьн-ъ
нб҃о	небо
нб҃с-е	небес-е
нб҃ск-ъ	небесьск-ъ
нб҃скы	небесьскы
нбⷭнъ	небесьн-ъ
неⷣл-я	недѣля
неⷭ	не ѥстъ
неч҃сто	нечисто
неч҃т-ъ	нечист-ъ
.н҃.ниц-а	пѧтьдесѧтьниц-а
ноѩⷠ	ноѩбрь

О

обаш҃та-ти	обогашта-ти
окⷮо	октобрь
ос҃ешт-ик	освѧштен-ик
осⷮити	освѧтити
осш҃тати	освѧштати
оч҃е	отьче
оц҃-ь	отьц-ь

П

паⷦ	пакы
паⷨ	памѧть
паⷭ	пасха
паⷮ	памѧть
патⷬ	патриархъ
паⷯа	пасха
пв҃л-ъ	павьл-ъ
пг҃ле-мъ	поглаголе-мъ
пⷭк-а	паск-а
пⷭки	пакы
пл҃м-ъ	псалъм-ъ
пл҃тр-ь	псалътыр-ь
подън҃бсн-ъ	подънебесьн-ъ
поⷩ	понедѣльникъ
поⷩе	понедѣльникъ
поⷭ	посъланик
пп҃жь	папежь
пп҃-ъ	поп-ъ
праоц҃-ь	праотьц-ь
прв҃д	правьда
присноⷣв-а	приснодѣва
присⷮ-ъ	прѣсвѧт-ъ
прⷦ	прокименъ
проⷢла	проглаголати
проглаⷩ-ик	проглаголан-ик
проⷦ	прокименъ
прп҃дб-ик	прѣподоб-ик
прп҃дбно	прѣподобьно
прп҃дбн-ъ	прѣподобьн-ъ
прп҃дбьств-о	прѣподобьств-о
прⷬк-ъ	пророк-ъ
прⷬчств-о	пророчьств-о
прⷮл-ъ	прѣстол-ъ
прⷣч-а	прѣдътеч-а
прч҃ст-ъ	прѣчист-ъ
прⷬчь	порочьнъ

пр҃чьчств-ик	пророчьств-ик
пт҃ь	памѧть
пч҃е	паче
пч҃р	причѧстьно
прьвомч҃к-ъ	прьвомѫченик-ъ
прьвомч҃нц-а	прьвомѫчениц-а
прьвомч҃н-ъ	прьвомѫченик-ъ
прьвомч҃ц-а	прьвомѫчениц-а
прѣблж҃н-ъ	прѣблажен-ъ
прѣвлдч҃ств-ик	прѣвладычьств-ик
прѣкогл҃ив-ъ	прѣкоглаголив-ъ
прѣмл҃ств-ъ	прѣмилостив-ъ
прѣмл҃тв-ъ	прѣмилостив-ъ
прѣсп҃и-ти	прѣстѫпи-ти
прѣсл҃вн-ъ	прѣславьн-ъ
прѣст҃ви-ти	прѣстави-ти
прѣс҃т-ъ	прѣсвѧт-ъ
прѣч҃ст-ъ	прѣчист-ъ
прѣч҃тн-ъ	прѣчьстьн-ъ
пс҃а	псалъмъ
пс҃лтр-ь	псалътыр-ь
пс҃м-ъ	псалъмьск-ъ
пс҃н	пьсан-ъ
пѣн҃	пѣниѥ
пѣс҃	пѣснь
пѣс҃-ъ	пѣсък-ъ
пѣвц҃	пѣвьц-ь
пѧк҃	пѧтъкъ
пѧт҃	пѧтъкъ

Р

реч҃	рече

С

свдн҃-ик	съвѣдѣн-иѥ
свд҃л-ь	съвѣдѣл-ь
снв҃-о	сыновьств-о
снв҃-ь	сыновьн-ь
сн҃-ъ	сын-ъ
спн҃-ъ	съпасьн-ъ
спс҃ен-ик	спасен-иѥ
спс҃н-ъ	съпасьн-ъ
спс҃-ти	съпас-ти
спс҃-ъ	съпас-ъ
ст҃м-омꙋ	свѧт-омоу
ст҃-ъ	съвѣт-ъ
сыроп҃ос	сыропоустьнъ
сѣдн҃	сѣдильна
с҃ж	сѫбота
сжб҃	сѫбота

Т

тг҃да	тогъда
тж҃е	таже
тк҃о	тако
тл҃о	тело
трист҃-ъ	трисвѧт-ъ
тропр҃	тропарь
троц҃	троица
трц҃	троица
трьст҃-ъ	трисвѧт-ъ
тъж҃	тъжде
тѧж҃	тѧжьк-ъ

Х

х҃	христ(ос)ъ
х҃в	христо(ос)овъ
хв҃н-ъ	христо(ос)вьн-ъ
хв҃-ъ	христо(ос)ов-ъ
х҃оборьць	христ(ос)оборьць
х҃овьн-ъ	христо(ос)вьн-ъ
х҃р	христ(ос)ъ
хр҃тос-ъ	христ(ос)-ъ
хр҃-ъ	христ(ос)ъ
х҃с	христ(ос)ъ
хс҃ов-ъ	христо(ос)ов-ъ
хс҃-ъ	христ(ос)-ъ
х҃-ъ	христ(ос)-ъ
х҃-ь	христ(ос)-ъ

Ѡ

ѿ	отъ

Ц

цриг҃ра	цариградъ
ц҃рнград-ъ	цариград-ъ
ц҃рк-ы	цръk-ы
ц҃рк-ъ	цръкъвьн-ъ
ц҃ркв҃нк-ъ	цръкъвьник-ъ
ц҃рквьн-ъ	цръкъвьн-ъ
ц҃ртв-о	царьств-о
ц҃рь	цѣсар-ь, цар-ь

Ч

ч҃к-ъ	чловѣк-ъ
ч҃лвк-ъ	чловѣк-ъ
ч҃лвч-ь	чловѣч-ь
ч҃лк-ъ	чловѣк-ъ
ч҃ск-ъ	чловѣчьск-ъ

Ѱ

ѱам҃	ѱалъмъ
ѱ҃л	ѱалъмъ
ѱ҃лм-ъ	ѱалъмос-ъ
ѱлт҃р-ь	ѱалътыр-ь
ѱ҃л-ъ	ѱалъмъ

СТАРОСЛОВ'ЯНСЬКА ПАРАДИГМАТИКА В ТАБЛИЦЯХ

Відмінювання іменників

Давня основа		*$\bar{a}$-основа	*$j\bar{a}$-основа	*o-основа	*jo-основа	*u-основа
Число	Відмі-нок	жена,-амъ ж воѥвода,-амъ ч	земля,-ямъ ж сокачии,-ямъ ч	дроугъ,-омъ ч село,-омъ с	конь,-ѥмъ ч полѥ,-ѥмъ с	сынъ,-ъмъ ч
Одн.	Н.	жен-а	земл-я	дроуг-ъ	кон-ь	сын-ъ
	Р.	жен-ы	земл-ѧ	дроуг-а	кон-я	сын-оу
	Д.	жен-ѣ	земл-и	дроуг-оу	кон-ю	сын-ови
	З.	жен-ѫ	земл-ѫ	дроуг-ъ	кон-ь	сын-ъ
	О.	жен-оѭ	земл-еѭ	дроуг-омь	кон-ѥмь	сын-ъмь
	М.	жен-ѣ	земл-и	дроуз-ѣ	кон-и	сын-оу
	К.	жен-о	земл-є	дроуж-є	кон-ю	сын-оу
Дв.	Н.-З.-К.	жен-ѣ	земл-и	дроуг-а	кон-я	сын-ы
	Р.-М.	жен-оу	земл-ю	дроуг-оу	кон-ю	сын-оу
	Д.-О.	жен-ама	земл-яма	дроуг-ома	кон-ѥма	сын-ъма
Мн.	Н.	жен-ы	земл-ѧ	дроуз-и	кон-и	сын-овє
	Р.	жен-ъ	земл-ь	дроуг-ъ	кон-ь	сын-овъ
	Д.	жен-амъ	земл-ямъ	дроуг-омъ	кон-ѥмъ	сын-ъмъ
	З.	жен-ы	земл-ѧ	дроуг-ы	кон-ѧ	сын-ы
	О.	жен-ами	земл-ями	дроуг-ы	кон-и	сын-ъми
	М.	жен-ахъ	земл-яхъ	дроуз-ѣхъ	кон-ихъ	сын-ъхъ
	К.	жен-ы	земл-ѧ	дроуз-и	кон-и	сын-овє

Відмінювання іменників
(продовження)

Давня основа		*i-основа	*ū-основа	*en-основа	*es-основа	*ęt-основа	*er-основа
Число	Відмінок	соль,-ьмъ ж гость,-ьмъ ч	свекры,-ъвамъ	имѧ,-еньмъ с пламы,-еньмъ ч	слово,-есьмъ с	дѣтѧ,-ѧтьмъ	мати,-ерьмъ
Одн.	Н.	сол-ь	свекр-ы	им-ѧ	слов-о	дѣт-ѧ	мат-и
	Р.	сол-и	свекръв-е	имен-е	словес-е	дѣтѧт-е	матер-е
	Д.	сол-и	свекръв-и	имен-и	словес-и	дѣтѧт-и	матер-и
	З.	сол-ь	свекръв-ь	им-ѧ	слов-о	дѣт-ѧ	матер-ь
	О.	сол-и/ьѭ (гост-ьмь)	свекръв-и/ьѭ	имен-ьмь	словес-ьмь	дѣтѧт-ьмь	матер-и/ьѭ
	М.	сол-и	свекръв-е	имен-е	словес-е	дѣтѧт-е	матер-и
	К.	сол-и	свекр-ы	им-ѧ	слов-о	дѣт-ѧ	мат-и
Дв.	Н.-З.-К.	сол-и	свекръв-и	имен-ѣ	словес-ѣ	дѣтѧт-ѣ	*матер-и
	Р.-М.	сол-и/ью	свекръв-оу	имен-оу	словес-оу	дѣтѧт-оу	*матер-оу
	Д.-О.	сол-ьма	свекръв-ама	имен-ьма	словес-ьма	дѣтѧт-ьма	*матер-ьма
Мн.	Н.	сол- и (гост-ие)	свекръв-и	имен-а	словес-а	дѣтѧт-а	матер-и
	Р.	сол-и/ьи	свекръв-ъ	имен-ъ	словес-ъ	дѣтѧт-ъ	матер-ъ
	Д.	сол-ьмъ	свекръв-амъ	имен-ьмъ	словес-ьмъ	дѣтѧт-ьмъ	матер-ьмъ
	З.	сол-и	свекръв-и	имен-а	словес-а	дѣтѧт-а	матер-и
	О.	сол-ьми	свекръв-ами	имен-ы	словес-ы	дѣтѧт-ы	*матер-ьхъ
	М.	сол-ьхъ	свекръв-ахъ	имен-ьхъ	словес-ьхъ	дѣтѧт-ьхъ	матер-ьми
	К.	сол-и (гост-ие)	свекръв-и	имен-а	словес-а	дѣтѧт-а	матер-и

Займенник

Розряд	Безродові							Неособово-безродові	
Відмінок	Особові						Зворотний	Питально-відносні	
Н.	азъ	ты	вѣ	ва	мы	вы	-----	къто	чьто
Р.	мене	тебе	наю	ваю	насъ	васъ	себе	кого	че/ьсо(го)
Д.	мьнѣ, ми	тебѣ, ти	нама	вама	намъ, ны	вамъ, вы	себѣ, си	комоу	че/ьсомоу
З.	мѧ, мене	тѧ, тебе	на, наю	ва	ны, насъ	вы, васъ	сѧ, себе	кого	чьто
О.	мъноѭ	тобоѭ	нама	вама	нами	вами	собоѭ	цѣмь	чимь
М.	мьнѣ	тебѣ	наю	ваю	насъ	васъ	себѣ	комь	чесомь

Число	Відмінок	Родові					
Одн.	Н.	тъ	та	то	и	я	ѥ
	Р.	того	тоѩ	того	кго	кыѩ	кго
	Д.	томоу	тои	томоу	кмоу	ки	кмоу
	З.	тъ	тѫ	то	и	ѭ	ѥ
	О.	тѣмь	тоѭ	тѣмь	имь	кыѭ	имь
	М.	томь	тои	томь	кмь	ки	кмь
Дв.	Н.-З.	та	тѣ	тѣ	я	и	и
	Р.-М.	тою	тою	тою	кю	кю	кю
	Д.-О.	тѣма	тѣма	тѣма	има	има	има
Мн.	Н.	ти	ты	та	и	ѩ	я
	Р	тѣхъ	тѣхъ	тѣхъ	ихъ	ихъ	ихъ
	Д	тѣмъ	тѣмъ	тѣмъ	имъ	имъ	имъ
	З.	ты	ты	та	и	ѩ	я
	О.	тѣми	тѣми	тѣми	ими	ими	ими
	М.	тѣхъ	тѣхъ	тѣхъ	ихъ	ихъ	ихъ

Прикметник

Короткі прикметники

Група		Тверда			М'яка		
Рід		Чоловічий	Жіночий	Середній	Чоловічий	Жіночий	Середній
Число	Відмінок	*нов-ъ*	*нов-а*	*нов-о*	*син-ь*	*син-я*	*син-є*
Одн.	Н.	нов-ъ	нов-а	нов-о	син-ь	син-я	син-є
	Р.	нов-а	нов-ы	нов-а	син-я	син-ѧ	син-я
	Д.	нов-оу	нов-ѣ	нов-оу	син-ю	син-и	син-ю
	З.	нов-ъ	нов-ѫ	нов-о	син-ь	син-ѭ	син-є
	О.	нов-омь	нов-оѭ	нов-омь	син-ємь	син-єѭ	син-ємъ
	М.	нов-ѣ	нов-ѣ	нов-ѣ	син-и	син-и	син-и
Дв.	Н.-З.	нов-а	нов-ѣ	нов-ѣ	син-я	син-и	син-и
	Р.-М.	нов-оу	нов-оу	нов-оу	син-ю	син-ю	син-ю
	Д.-О.	нов-ама	нов-ама	нов-ама	син-єма	син-яма	син-єма
Мн.	Н.	нов-и	нов-ы	нов-а	син-и	син-ѧ	син-я
	Р.	нов-ъ	нов-ъ	нов-ъ	син-ь	син-ь	син-ь
	Д.	нов-омъ	нов-амъ	нов-омъ	син-ємъ	син-ямъ	син-ємъ
	З.	нов-ы	нов-ы	нов-а	син-ѧ	син-ѧ	син-я
	О.	нов-ы	нов-ами	нов-ы	син-и	син-ями	син-и
	М.	нов-ѣхъ	нов-ахъ	нов-ѣхъ	син-ихъ	син-яхъ	син-ихъ

Повні прикметники

Група		Тверда			М'яка		
Рід		Чоловічий	Жіночий	Середній	Чоловічий	Жіночий	Середній
Число	Відмінок	*нов*-ыи	*нов*-ая	*нов*-оє	*син*-ии	*син*-яя	*син*-єє
Одн.	Н.	нов-ыи	нов-ая	нов-оє	син-ии	син-яя	син-єє
	Р.	нов-аго	нов-ыѧ	нов-аго	син-яго	син-ѧѧ	син-яго
	Д.	нов-оуємоу	нов-ѣи	нов-оуємоу	син-юємоу	син-ии	син-юємоу
	З.	нов-ыи	нов-ѫѭ	нов-оє	син-ии	син-ѭѭ	син-єє
	О.	нов-ыимь	нов-оѭ	нов-ыимь	син-иимь	син-єѭ	син-иимь
	М.	нов-ѣємь	нов-ѣи	нов-ѣємь	син-иємь	син-ии	син-ємь
Дв.	Н.-З.	нов-ая	нов-ѣи	нов-ѣи	син-яя	син-ии	син-ии
	Р.-М.	нов-оую	нов-оую	нов-оую	син-юю	син-юю	син-юю
	Д.-О.	нов-ыима	нов-ыима	нов-ыима	син-иима	син-иима	син-иима
Мн.	Н.	нов-ии	нов-ыѧ	нов-ая	син-ии	син-ѧѧ	син-яя
	Р.	нов-ыихъ	нов-ыихъ	нов-ыихъ	син-иихъ	син-иихъ	син-иихъ
	Д.	нов-ыимъ	нов-ыимъ	нов-ыимъ	син-иимъ	син-иимъ	син-иимъ
	З.	нов-ыѧ	нов-ыѧ	нов-ая	син-ѧѧ	син-ѧѧ	син-яя
	О.	нов-ыими	нов-ыими	нов-ыими	син-иими	син-иими	син-иими
	М.	нов-ыихъ	нов-ыихъ	нов-ыихъ	син-иихъ	син-иихъ	син-иихъ

Дієслово

Теперішній та майбутні часи

Час		*Теперішній*			*Майбутні*		
Клас		I -Ш класи	IV-клас	V-клас	Простий	Складений	Передмайбутній
Число	Особа	*несе*-тъ	*хвали*-тъ	быти, *ѥс*-тъ	быти, *бѫде*-тъ	ити	дати
Одн.	1.	нес-ѫ	хвал-ѭ	ѥс-мь	бѫд-ѫ	хоштѫ ити	бѫд-ѫ далъ,-а,-о
	2.	несе-ши	хвали-ши	ѥс-и	бѫде-ши	хоште-ши ити	бѫде-ши далъ,-а, -о
	3.	несе-тъ	хвали-тъ	ѥс-тъ	бѫде-тъ	хоште-тъ ити	бѫде-тъ далъ,-а, -о
Дв.	1.	несе-вѣ	хвали-вѣ	ѥс-вѣ	бѫде-вѣ	хоште-вѣ ити	бѫде-вѣ дала,-ѣ, -ѣ
	2.	несе-та	хвали-та	ѥс-та	бѫде-та	хоште-та ити	бѫде-та дала,-ѣ, -ѣ
	3.	несе-те	хвали-те	ѥс-те	бѫде-те	хоште-те ити	бѫде-те дала,-ѣ, -ѣ
Мн.	1.	несе-мъ	хвали-мъ	ѥс-мъ	бѫде-мъ	хоште-мъ ити	бѫде-мъ дали,-а, -ы
	2.	несе-те	хвали-те	ѥс-те	бѫде-те	хоште-те ити	бѫде-те дали,-а, -ы
	3.	несѫ-тъ	хвалѧ-тъ	сѫ-тъ	бѫдѫ-тъ	хоштѧ-тъ ити	бѫдѫ-тъ дали,-а, -ы

Минулі часи

Час		Аорист			*Імперфект*	*Перфект*	*Плюскомперфект*
		Простий	Сигматичний	Новий сигматичний			
Число	Особа	*и*(*d)-ти	*зна*-ти, бы-ти	*и*(*d)-ти	*и*(*d)-ти, *зна*-ти	*да*-ти	*да*-ти
Одн.	1.	ид-ъ	знах-ъ,бых-ъ	идох-ъ	идѣах-ъ, знаах-ъ	далъ,-а,-о ксмь	далъ,-а,-о бѣахъ
	2.	ид-е	зна, бы	иде	идѣаш-е,знааш-е	далъ,-а,-о кси	далъ,-а,-о бѣаше
	3.	ид-е	зна, бы	иде	идѣаш-е,знааш-е	далъ,-а,-о кстъ	далъ,-а,-о бѣаше
Дв.	1.	идо-вѣ	знахо-вѣ, быхо-вѣ	идохо-вѣ	идѣахо-вѣ, знаахо-вѣ	дала,-ѣ,-ѣ ксвѣ	дала,-ѣ,-ѣ бѣаховѣ
	2.	иде-та	знас-та, быс-та	идос-та	идѣаше-та, знааше-та	дала,-ѣ,-ѣ кста	дала,-ѣ,-ѣ бѣашета
	3.	иде-те	знас-те, быс-те	идос-те	идѣаше-те, знааше-те	дала,-ѣ,-ѣ ксте	дала,-ѣ,-ѣ бѣашете
Мн.	1.	идо-мъ	знахо-мъ, быхо-мъ	идохо-мъ	идѣахо-мъ, знаахо-мъ	дали,-а,-ы ксмъ	дали,-а,-ы бѣахомъ
	2.	иде-те	знас-те, быс-те	идос-те	идѣаше-те, знааше-те	дали,-а,-ы ксте	дали,-а,-ы бѣашете
	3.	ид-ѫ	знаш-ѧ, быш-ѧ	идош-ѧ	идѣах-ѫ, знаах-ѫ	дали,-а,-ы сѫтъ	дали,-а,-ы бѣахѫ

Дієприкметники теперішнього часу активного стану

Рід		чоловічий	жіночий	середній
Число	Відмінок	нести, несѫ, *несе*-тъ	нести, несѫ, *несе*-тъ	нести, несѫ, *несе*-тъ
Одн.	Н.	нес-ы	несѫшт-и	нес-ы
	Р.	несѫшт-а	несѫшт-ѧ	несѫшт-а
	Д.	несѫшт-оу	несѫшт-и	несѫшт-оу
	З.	несѫшт-ь	несѫшт-ѫ	несѫшт-е
	О.	несѫшт-емь	несѫшт-еѭ	несѫшт-емь
	М.	несѫш-ти	несѫшт-и	несѫшт-и
Дв.	Н.-З.	несѫшт-а	несѫшт-и	несѫшт-и
	Р.-М.	несѫшт-оу	несѫшт-оу	несѫшт-оу
	Д.-О	несѫшт-ема	несѫшт-ама	несѫшт-ема
Мн.	Н.	несѫш-те	несѫшт-ѧ	несѫшт-а
	Р.	несѫшт-ь	несѫшт-ь	несѫшт-ь
	Д.	несѫшт-емъ	несѫшт-амъ	несѫшт-емъ
	З.	несѫшт-ѧ	несѫшт-ѧ	несѫшт-а
	О.	несѫшт-и	несѫшт-ами	несѫшт-и
	М.	несѫшт-ихъ	несѫшт-ахъ	несѫшт-ихъ

Дієприкметники минулого часу активного стану

Рід		чоловічий	жіночий	середній
Число	Відмінок	*нес*-ти	*нес*-ти	*нес*-ти
Одн.	Н.	нес-ъ	несъш-и	нес-ъ
	Р.	несъш-а	несъш-ѧ	несъш-а
	Д.	несъш-оу	несъш-и	несъш-оу
	З.	несъш-ь	несъш-ѫ	несъш-е
	О.	несъш-емь	несъш-еѭ	несъш-емь
	М.	несъш-и	несъш-и	несъш-и
Дв.	Н.-З.	несъш-а	несъш-и	несъш-и
	Р.-М.	несъш-оу	несъш-оу	несъш-оу
	Д.-О.	несъш-ема	несъш-ама	несъш-ема
Мн.	Н.	несъш-е	несъш-ѧ	несъш-а
	Р.	несъш-ь	несъш-ь	несъш-ь
	Д.	несъш-емъ	несъш-амъ	несъш-емъ
	З.	несъш-ѧ	несъш-ѧ	несъш-а
	О.	несъш-и	несъш-ами	несъш-и
	М.	несъш-ихъ	несъш-ахъ	несъш-ихъ

Довідкова література

Любомир Белей, Олег Белей

Старослов'янсько-український словник

Художній редактор
Лада Маруняк

Технічний редактор
Іван Бабічук

Підп. до друку 7.05.2001. Формат 60x84/16.
Папір офс. Офс. друк. Ум-друк. арк. 19,3. Ум. фарбовідб. 19,8.
Обл.-вид. арк. 10,9. Вид. № 15. Зам.

Монастир Монахів Студитського Уставу
Видавничий відділ "Свічадо"
79008, а/с 808, Львів, вул. Винниченка, 22
тел./факс 74-23-09
e-mail: svichado@mail.lviv.ua
URL: www.svichado.lviv.ua

СВІЧАДО